

PESTRÝ TÝDEN 2. listopadu 1926–28. dubna 1945

PETR VILGUS

• • •

PESTRÝ TÝDEN 2. listopadu 1926–28. dubna 1945

1931/10 Jiří Fuchs

PETR VILGUS

Vznik, existence a zánik nejlepšího ilustrovaného týdeníku
první a druhé Československé republiky a období Protektorátu Čechy a Morava.

• • •

Praha a Opava, 2001

Copyright © 2001 Petr Vilgus

Fotografie byly přetištěny s cílem ilustrovat text praktickými ukázkami a až na výjimky (kdy nebylo možno údaje získat) je u nich vždy uvedeno jméno autora a zdroj, ze kterého snímek pochází. Autorům, jejichž práce byly v této knize otištěny bez uvedení jména se omlouvám.

Děkuji touto cestou všem institucím i jednotlivcům, pedagogům Institutu tvůrčí fotografie, zaměstnancům organizací jmenovaných v rejstříku zdrojů, přátelům a známým, kteří mi radou, kritikou či dobrým slovem pomohli realizovat tuto práci. Zvláštní poděkování věnuji těm, kteří mají lví podíl na vypracování této studie – Blance Chocholové, rodičům, Lukáši Votavovi, Ivě a Aničce.

Katalogizace v knize – Národní knihovna České republiky

Vilgus, Petr

Pestrý týden, 2. listopadu 1926–28. dubna 1945 : vznik, existence a zánik nejlepšího ilustrovaného týdeníku první a druhé Československé republiky a období Protektorátu Čechy a Morava / Petr Vilgus. – 1. knižní vyd. – Praha a Opava : [Petr Vilgus], 2001. – 182 s. : il.

ISBN 80-238-7874-3

070.48 * 77.04 * 77.044 * 316.72/.75 * 323

- Pestrý týden
- časopisy – Československo – r. 1926–1945
- časopisy – dějiny
- fotografie – Československo – r. 1926–1945
- reportážní fotografie – Československo – r. 1926–1945
- kultura a společnost – Československo – r. 1926–1945
- Československo – společnost a politika – r. 1926–1945
- studie

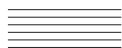
• • •

Petr Vilgus

Pestrý týden, 2. listopadu 1926–28. dubna 1945

Vznik, existence a zánik nejlepšího ilustrovaného týdeníku první a druhé Československé republiky a období Protektorátu Čechy a Morava

Vyšlo vlastním nákladem autora (Petr Vilgus, Smiřická 296, 190 14 Praha-Klánovice) v omezeném počtu dvaceti číslovaných výtisků, Praha a Opava, 2001. Počet stran 182.

První knižní vydání. Text byl poprvé publikován ve formě magisterské diplomové práce (Slezská univerzita v Opavě, fakulta filozoficko-přírodovědecká, Institut tvůrčí fotografie. Vedoucím byla Blanka Chocholová, oponentem Aleš Kuneš.)

Tisk VR Atelier, Bukovinská 96, 190 17 Praha-Vinoř. Vazba Knihařství Rak, Dittrichova 7, 120 00 Praha 2

ISBN 80-238-7874-3

PESTRÝ TÝDEN 2. listopadu 1926–28. dubna 1945

• • • Předmluva	9
• • • 1. Několik vět o Československu, Česko-Slovensku a v Protektorátu Čechy a Morava	11
• • • 2. Úvodní úvaha o Pestrém týdnu	17
• • • 3. Vznik, existence a zánik Pestrého týdne	23
3.1 Pestrý týden – roky sebehledání	23
3.2 Pestrý týden – od filozofie k metafyzice, od umění k plotně	31
3.3 Pestrý týden – nová krev, nová síla	58
3.4 Pestrý týden – republika v ohrožení, časopis na vrcholu	80
3.5 Pestrý týden – léta pozvolné smrti	93
• • • 4. Závěr	110
• • • 5. Přehled titulních stránek Pestrého týdne	112
• • • 6. Činnost fotografů zmiňovaných v textu v období let 1926–1945	149
• • • 7. Příloha informací o časopisecké scéně v Československu	157
• • • 8. Seznam literatury a zdrojů informací	162
• • • Fotografická příloha	165

Pokud jsem některý z údajů nezjistil, nezamlčuji to. Kde něco chybí, uvádím ten stav, s jakým jsem se setkal. Exempláře časopisu ve veřejných knihovnách už mnohdy prožily své a proto se omlouvám za chybějící informace v důsledku poškozených stran či celých čísel. Tato práce je otevřená a najde-li se v budoucnu pokračovatel tohoto výzkumu, budu jen rád.

**ŽÁDÁME VEŠKERÉ PŘÍZNIVCE „PESTRÉHO TÝDNE“ O SPOLUPRÁCI.
Uveřejněné snímky amatérů i pánů fotografů z povolání se honorují.**

Motto 1: Na příklad, typická americká fotografie je dokonalá fotografie ve svém fotogenickém pojetí.

Typická česká fotografie je špatná fotografie ve svém naprostém nepochopení,

co je to fotografie. Fotografie není obraz. Fotografie je fotografie.

To znamená, že je chybná ihned, jakmile je impresionistická nebo expresionistická.

Milena Jesenská, Umění fotografovati, 1927/10, strana 10

• • •

Motto 2: Doposud se rozuměl pod pojmem obrázkový časopis více méně zábavný týdeník, na jeho prohlédnutí stačí půlhodina a který vás zásobí hrstkou milých obrázků. Pestrý týden však využil reportérského významu fotografie a vytvořil týdeník, který je s to, aby informoval každého o všech důležitých událostech, které se doma i ve světě dějí. ... Obrázky Pestrého týdne, dokonale tištěného, plní zpravodajskou službu opravdu pestře a živě, přinášejíce v obraze politické a i jinak zajímavé události týdne z celého světa.

redakční článek, 1927/50, reklamní inzerát

• • • Předmluva

S časopisem *Pestrý týden* jsem se poprvé setkal při studiu historických materiálů pro svou diplomovou práci *Fotografie v období protektorátu Čechy a Morava*. Narazil jsem na něj náhodou ve studovně pražského Klementina a už tehdy jsem si uvědomil, že podobné periodikum si zaslouží víc než jen stručnou kapitolu v obecné studii.

Pestrý týden byl ve své době právem považován za nejlepší ilustrovaný časopis druhé poloviny dvacátých a celých třicátých let. Přinášel podobně jako další „nepolitické“ (tj. nestranické) ilustrované listy zprávy o společenském dění, výtvarném a dramatickém umění, módě či senzacích, zároveň však usiloval o to, aby byly informace zaobaleny do vkusné a účelné grafické úpravy a byly opatřeny kvalitními snímky. Jako první časopis meziválečného Československa plně pochopil význam čisté neupravované fotografie jako prostředku k úplnému a pravdivému informování čtenářů. Po vzoru velkých světových listů zařazoval často fotografie mající funkci zpravodajskou, zároveň však i silný komentátorský náboj.

Jedním z důvodů, proč jsem se rozhodl popsat historii zpravodajského *Pestrého týdne* je můj pocit, že hovoří-li se dnes o nejvýznamnějším období české fotografie – o druhém až čtvrtém desetiletí dvacátého století, zmiňují se zejména členové a díla avantgardních fotografů-výtvarníků. Teprve v posledních letech se díky novým monografiím začíná výrazněji docenovat tehdejší činnost Karla Hájka, Zdeňka Tmeje, Ladislava Sitenského či Jindřicha Marca. Cílem této knihy je snaha oživit zájem o reportážní, dokumentární (a částečně též „životnostenské“) fotografie této doby.

Cílem této práce není jen zmapovat necelých dvacet let *Pestrého týdne*, ale jeho prostřednictvím jít také po stopách krátkých dějin první republiky, velmi krátkého období republiky druhé a až snad příliš dlouhých let Protektorátu Čechy a Morava. Prostřednictvím tohoto populárního časopisu nahlédneme do kulturního, uměleckého i politického vývoje společnosti mezi léty 1926–1945, zaznamenáme obrovskou společensko-kulturní emancipaci na přelomu dvacátých a třicátých let a její opětový ústup o deset let později.

Během studia jsem shlédl 963 běžných čísel *Pestrého týdne*, které vyšly v průběhu necelých dvaceti let. Při průměrném počtu 24 stran na číslo mi vychází, že jsem během sbírání podkladů pro tuto práci obrátil minimálně 23 112× list tohoto týdeníku. Učiňte tedy prosím totéž, obraťte list a začtěte se do výsledků mé dlouhodobé studie.

1936/8 Press Photo Service

1937/17 Mikuláš Schwarz

1942/23 Vladimír Hipman

1938/44 Václav Jirů

• • • 1. Několik vět o Československu, Česko-Slovensku a Protektorátu Čechy a Morava

(zpracováno podle knih Dějiny první republiky, Mýtus a realita hospodářské vyspělosti Československa mezi světovými válkami a Fotografie v období protektorátu Čechy a Morava)

Československo, Česko-Slovensko, Protektorát Čechy a Morava. Tři názvy, tři etapy vývoje státoprávního uspořádání na území Čech, Moravy, Slezska a Slovenska, tři časová období, která se vždy výrazným způsobem odrazila ve způsobu života obyvatel těchto útvárů.

Tři názvy, tři časová období. Československo jako symbol počátečního nadšení z nové svobody vystřídaného jeho postupným ochabováním v důsledku mezistranického handrkování. Hluboká hospodářská krize na počátku třicátých let, statisíce nezaměstnaných, střelba do dělnických demonstrací. Abdikace Tomáše G. Masaryka, jeho smrt v roce 1937 předznamenávající konec státu, který spoluzakládal. Diplomatická jednání, štvavé kampaně německých politiků na adresu „nepřirozeného a destabilizujícího prvku ve střední Evropě“, mnichovská jednání, diktát připojující sudetské kraje k Německu, odstoupení prezidenta Beneše.

Česko-Slovensko. „Druhá republika“, půlroční období mezi říjnem 1938 a březnem 1939, vyplněné apatií, zklamáním a smutkem z promarněné šance na aktivní obranu republiky. Půlrok, během kterého došlo k omezení většiny atributů spojených s pojmem demokratická republika. Dochází ke slučování politických stran, parlament je rozpuštěn, zavádí se rasisticky orientované zákony a omezuje se svoboda tisku. V polovině tohoto intermezza byl zvolen prezident Nejvyššího správního soudu Emil Hácha do funkce hlavy státu.

Protektorát Čechy a Morava. Státní útvar vzniklý po vyhlášení slovenské nezávislosti na základě jednání v Berlíně, kdy prezident Hácha pod nátlakem předal osud českých zemí do rukou Adolfa Hitlera. 15. března 1939 vjíždí do zbytku republiky německá armáda, Vůdce navštěvuje poprvé a naposledy Pražský hrad. Dochází k okamžité změně ve směru jízdy dopravních prostředků pod heslem „rechts fahren“. Je zrušena armáda a protektorátu je přidělena funkce hospodářského a zemědělského dodavatele Říše. Po atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v roce 1942 nastupuje hrůzovláda a teror. Na konci roku 1943 nastává postupný obrat ve válce a zrychluje se postup spojeneckých vojsk. Během zmatků pražského povstání se definitivně uzavírá dráha Pestrého týdne, který se i s celým archivem transformoval ve Svět v obrazech...

• • •

Československá republika vznikla 28. října 1918 na troskách Rakousko-Uherské monarchie. K samotnému vyhlášení samostatnosti došlo v podstatě omylem. Původním záměrem exilové vlády bylo založit nový stát 8. listopadu 1918 – v den výročí bitvy na Bílé hoře. 27. října však vyhlásilo Rakousko-Uhersko kapitulaci, den na to byla tato zpráva zveřejněna a občané to pochovali jako zánik monarchie. 14. listopadu 1918 byl Tomáš G. Masaryk zvolen Národním shromážděním prvním prezidentem ČSR (znovu zvolen 1920, 1927 a 1934), 21. prosince přicestovala nová hlava státu z exilu zpět do vlasti.

Nová republika si ve washingtonské deklaraci z 18. října 1918 stanovila ideje, na jejichž základě vznikla: „Československý stát bude republikou. Ve stálé snaze o pokrok zaručí úplnou svobodu svědomí, náboženství a vědy, literatury a umění, slova, tisku a práva shromažďovacího a petičního. Církev je odloučena od státu. Naše demokracie bude spočívat na všeobecném právu hlasovacím, ženy budou postaveny politicky, sociálně a kulturně na roveň mužům. Práva men-

šin budou chráněna poměrným zastoupením; národní menšiny budou požívat rovných práv. Vláda bude mít formu parlamentární a bude vyznávat zásady iniciativy a referenda. Stálé vojsko bude nahrazeno milicí. Československý národ povede dalekosáhlé sociální a hospodářské reformy, velkostatky budou vyvlastněny pro domácí kolonizaci, výsady šlechtické budou zrušeny. Náš národ převezme svou část předválečného dluhu rakousko-uherského, válečné dluhy přenecháme těm, kdo do nich zabředli. ... Naše ústava postará se o účinnou, rozumnou a spravedlivou vládu, která vyloučí jakékoliv zvláštní výsady a znemožní třídní zákonodárství.“

Tato „matka ústavy“ byla zjevně inspirována demokratickým systémem Spojených států amerických. Pro řadu států Evropy však byla tak výrazná revoluce ve společenských a hospodářských poměrech nepřijatelná. Zejména zrušení výsad šlechtických rodů a rozsáhlá pozemková reforma dotýkající se zvláště majetku katolické církve komplikovala vztahy mladého státu s Vatikánem a dalšími tradičně smýšlejícími státy starého kontinentu. Stejně nedobré vztahy měla ČSR i s Ruskem, kde všechny československé vlády předpokládaly rychlý pád sovětské moci. K normalizaci vztahů se Sovětským svazem došlo až v roce 1934.

Ani situace ve střední Evropě nebyla příznivá. Německo, Rakousko a Maďarsko patřily mezi poražené státy zatížené platbou válečných reparací, sovětskou vládu ČSR neuznávala, s Polskem měla nevyřešený spor o Slezsko. Jediným sousedem, se kterým neměl nový stát problematické vztahy bylo Rumunsko. V srpnu 1920 uzavřely tyto dva státy společně s Jugoslávií obranný spolek nazvaný Malá dohoda, který sloužil jako prostředek k pacifikaci maďarských snah o revizi hranic. V průběhu světové hospodářské krize v roce 1930 byla dohoda posílena, později došlo i k prohloubení vztahů zúčastněných států na poli hospodářském, kulturním či turistickém.

Československo bylo v počátcích své existence ohrožováno nejen z vnějšku, ale i působením vnitřních odpůrců nových poměrů. Již několik týdnů po jeho vzniku se ve slovenském Prešově formuje Východoslovenská národní rada, která usiluje o zachování východní části republiky pod nadvládou Uherska. Podobně napjatá byla i situace v západní části ČSR, kde postupně vznikaly samozvané německé provincie Deutschböhmen, Sudetenland, Deutschmähren a Böhmerwald. Vzniklé kraje byly uznány rakouskou vládou a poslanci z těchto území získaly dokonce právo zasedat v rakouském parlamentu. Všechny krizové oblasti byly do konce roku 1918 obsazeny armádou, pro Slovensko byl Národním shromážděním schválen zvláštní Zákon o mimořádných a přechodných opatřeních a byl jmenován „ministr s plnou mocí pro Slovensko“ Vavro Šrobár. Tyto separatistické snahy byly sice během několika týdnů s pomocí armády likvidovány, k územním požadavkům z roku 1918 se však později odvolávaly německé organizace v období před uzavřením Mnichovské dohody.

V polovině 20. let začalo postupné upevňování postavení Československa i celého poválečného systému. Okolo roku 1925 se začalo Československo blížit svou průmyslovou produkcí předválečné úrovni, rozsáhlý hospodářský rozmach sousedního Německa ho však na čas opět poslal do propadu, který však měl za následek snahu o inovace a hledání nových, zejména zámořských odbytišť.

Přes rostoucí průmyslovou výrobu a úspěch reforem se v této době prvotní nadšení z nového státu měnilo ve lhostejnost a pesimismus. „Blbou náladu“ ve společnosti ještě posílila bídná politická kultura na úrovni parlamentu a stran. Silná řevnivost mezi politiky společně se zjevnou nechutí koaličních stran přihlásit se ke zodpovědnosti za směřování státu v minulých letech způsobily deziluzi z fungování demokracie jako takové. Ve volbách v roce 1925 sice opět vyhrála vládní Republikánská strana, o pouhé půlprocento méně však získali českoslovenští komunisté. V roce 1926 byla ustanovena Národní obec fašistická s plánem na výrazné omezení práv Němců,

Maďarů, Židů a jiných cizinců žijících na území republiky. V létě 1926 mělo dojít k fašistickému puči během všesokolského sletu, jeho přípravy však byly prozrazeny. Jediným následkem tohoto pokusu byla aktivizace obyvatelstva v boji proti fašistickému nebezpečí.

Nejpříznivější etapou hospodářského vývoje v období mezi dvěma světovými válkami byla druhá polovina dvacátých let. Hospodářská konjunktura této etapy kulminovala v roce 1929. V roce 1925 bylo dosaženo předválečné úrovně průmyslové produkce, v roce 1929 byla tato úroveň dokonce o čtvrtinu překročena. Probíhala masová obnova a modernizace strojů a zařízení, rychle rostla stavební výroba, rozvíjely se nové průmyslové obory a technologie (např. pásová výroba). K zajištění nezbytných kapitálových zdrojů tohoto růstu přispívala koncentrace výroby a kapitálu. Příznivý vliv na ekonomiku měla také stabilní měna, v roce 1929 byl stanoven zlatý obsah koruny.

Volby v říjnu 1929 sice opět vyhrála Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu, na dveře však již několik dní klepala hluboká hospodářská krize rozpoutaná zhroucením burzy v New Yorku. Krize opět radikalizovala již uklidněnou situaci v Evropě a mimo jiné připravila v Německu půdu pro úspěch Hitlerovy nacionálně-socialistické strany.

V Československu přinesla krize úpadek celého zemědělského sektoru, zapříčinila pád tisíců drobných živnostníků, zvýšila nezaměstnanost (v roce 1933 bylo registrováno 1 300 000 osob bez práce) a výrazně snížila příjmy obyvatelstva (až o 17 %). Krize měla v ČSR pomalejší průběh než ve zbytku kapitalistického světa, na druhou stranu však byla natolik hluboká, že se z ní hospodářství mladé republiky do začátku druhé světové války už nestihlo zcela vzpamatovat. Svého dna dosáhla ekonomika roku 1933, kdy průmyslová výroba poklesla o plných 40 %. Průběh krize měl největší dopad na střední vrstvy, samostatné živnostníky a inteligenci.

Ztráta pozice ekonomiky ČSR v rámci Evropy byla dána mimo jiné tím, že hospodářská krize v ČSR na rozdíl od většiny evropských zemí trvala bez oživení až do roku 1936. Hlavní příčinou její vleklosti byla malá adaptabilita československého hospodářství. Přestože v průběhu krize došlo k poklesu průmyslové výroby o desítky procent, ve struktuře průmyslu nedošlo k výraznějším změnám. Značně negativní dopad měl, vzhledem k velkému významu exportu, pokles poptávky na světových trzích, zesílený vlnou ekonomického protekcionismu. V tomto období a za dané situace působil na export nepříznivě i stabilní kurz koruny – k její devalvaci dochází až v letech 1934 a 1936.

Krize radikalizovala jak levé, tak i pravé křídlo politického spektra a způsobila silnou aktivizaci nacionalistů. Na začátku třicátých let rovněž docházelo k růstu stávkového hnutí, proti kterému vláda nasazovala ozbrojené četnictvo, které do dělníků střílelo. Na Masarykův ostrý protest proti střelbě do neozbrojených demonstrantů byla tato praxe opuštěna a zodpovědný ministr vnitra Juraj Slávik byl ze své funkce odvolán.

V roce 1932 byla jmenována nová vláda Jana Malypetra, které se formou vládních zásahů do ekonomiky podařilo následky krize zmírnit. Její opatření však byly zaměřeny na pomoc dělníkům a zemědělcům a vyvolávaly odpor hospodářských kruhů požadujících plnou svobodu podnikání.

V roce 1935 abdikoval Tomáš G. Masaryk na funkci hlavy státu a na uvolněné místo byl zvolen dlouholetý ministr zahraničí Edvard Beneš. Ten si uvědomoval rostoucí celoevropskou krizi a brzy po svém jmenování zahájil radikální přebudovávání československé armády. Jeho odhad byl správný, již v roce 1936 obsadilo Německo demilitarizované pásmo podél řeky Rýn. Tento akt znamenal velké mezinárodně-politické vítězství Hitlerovy politiky tím, že dokázal faktickou nefunkčnost jak Společnosti národů, tak smluvních svazků Francie a Anglie.

Zápas o Československo se rozhořel již koncem roku 1937. Německo se ho, zatím pomocí mezinárodních jednání snažilo přimět (jako poslední stát střední Evropy) k úzké spolupráci.

11. března 1938 obsadila německá armáda Rakousko, v květnu proběhla v Československu demonstrativní mobilizace, která prokázala připravenost malého státu a jeho občanů na vlastní obranu. Dále rostly německé požadavky na Československo, které vyvrcholily v druhé polovině září 1938 mnichovskou dohodou mezi Německem, Itálií, Anglií a Francií s diktátem nařizujícím odstoupení československých příhraničních oblastí Německu. Odtržena byla území, na kterých podle statistiky z roku 1910 převládalo německé obyvatelstvo, později byla také „vyřešena“ problematika polských a maďarských územních požadavků odstoupením Těšínska a jižního Slovenska. Dohodu nakonec odsouhlasil i prezident Beneš, který se nedlouho nato (5. října 1938) vzdal úřadu a odcestoval do londýnského exilu (22. října 1938).

Nastalo krátké období „druhé republiky“. Během doby mezi mnichovským diktátem a volbou nového prezidenta stihl parlament odsouhlasit autonomii Slovenska a Zakarpatské Ukrajiny (nový název pro Podkarpatskou Rus) a změnit jméno republiky na Česko-Slovensko. 30. listopadu 1938 byl zvolen novým prezidentem Emil Hácha. Následně došlo k omezení shromažďovacích práv, byly sloučeny politické strany, zrušen parlament a vládě bylo uděleno právo vydávat po dobu dvou let nařízení se silou zákona. 14. března 1939 je nový prezident postaven při jednání v Berlíně před ultimátem – buď má přistoupit na dobrovolné připojení zbytku českých zemí k Říši nebo zvolit odpor proti diktovaným podmínkám. Je zneužito Háchovy lásky k české zemi a umění a apelováno na něj, aby zabránil zničení Prahy, které by v případě odmítnutí okupace bylo „nezbytné“. Hácha podepisuje. 15. března 1939 ráno začíná obsazování českých zemí (den před tím vyhlásilo Slovensko plnou svrchovanost), 16. března přijíždí na návštěvu Prahy Adolf Hitler a na základě jeho výnosu vzniká podivný státní útvar Protektorát Čechy a Morava. Má svou hlavu – státního prezidenta, který nedisponuje kromě možnosti osobních intervencí téměř žádnými pravomocemi, má svou vládu, která se však nesmí kolektivně scházet na poradách. Na území státu/nestátu působí jak česká, tak říšská policie, přičemž česká civilní správa je zcela podřízena německým orgánům. Je vytvořen systém jediného politického hnutí – Národního souručenství, jsou sjednoceny odborové a kulturní organizace, je až na výjimku početně bezvýznamného Vládního vojska zrušena armáda a prostoru Čech a Moravy je přidělen úkol zásobování jiných částí Velkoněmecké říše a bojišť.

Po vzniku protektorátu byla zřízena funkce říšského protektora, kterým se stal Konstantin von Neurath, skutečnou mocí však disponoval spíše státní sekretář Karl Hermann Frank. Umírněný Neurath si přál nekonfliktní vztahy mezi Němci a protektorátním obyvatelstvem a nebyl zastáncem teroru a represálií, což však nebylo Berlínem chápáno jako vstřícný krok, ale jako slabost. V protektorátě docházelo v té době k souboji koncepcí – Frank zastával postoj silně protičeský, Neurath byl pro nezasahování do vnitřní autonomie. Toto období se vyznačuje živou spoluprací českých politiků s exilovou vládou v Londýně, prezident Hácha se aktivně účastní politického života a snaží se intervenovat ve prospěch českého národa. Ve stejné době vznikaly podřízené organizace Národního souručenství podporující pohodu a klid v řadách dělnictva a pracující inteligence – Radost ze života zajišťovala relaxaci a kulturní vyžití, Radost z práce podporovala služby na pracovišti, Česká rodina se snažila zvrátit negativní trend v malém množství uzavíraných sňatků a v nízké porodnosti. V polovině roku 1941 však odchází Neurath na dlouhodobou „zdravotní“ dovolenou a na konci září 1941 jej ve funkci zastupujícího říšského protektora nahrazuje Reinhard Heydrich, jedna z nejmocnějších postav nacistického systému, šéf gestapa a Hlavního říšského úřadu pro bezpečnost. Jeho jmenováním bylo fakticky schváleno Frankovo pojetí vlády nad českými zeměmi – původní obyvatelstvo protektorátu poněmčít, odsunout nebo zlikvidovat. Heydrich byl muž činu, už v den uvedení do funkce vyhlásil civilní stanné právo, nechal zatknout a později popravit předsedu protektorátní vlády Eliáše a po celou dobu své vlády se se značnými úspě-

chy soustřeďoval na potlačení jakéhokoliv národního či osvobozenického hnutí. Na jeho popud začaly vznikat organizace jako Kuratorium pro výchovu mladých, pod jeho vedením byla vytvořena široká síť konfidentů, díky níž se přítel bál přítele, soused souseda. Atentát v květnu 1942 mu vzal možnost dotáhnout své plány do konce. V období msty nacistů za vraždu zastupujícího říšského protektora se útoky na nejzákladnější lidská práva ještě stupňovaly, střídající se šéfové německé okupační moci pokračovali v politice zahájené Heydrichem. V té době již byla domácí politika plně v područí nacistů, prezident Hácha se po zatčení Eliáše stáhl z veřejného života a až na krátké období oslav sedmdesátých narozenin a pravidelných novoročních setkání s vládou se v tisku neobjevoval.

Ekonomická situace v protektorátu se v průběhu války rychle zhoršovala, většina potravin a ošacení byla postupně převáděna na lístkový systém a bylo je nutno několik týdnů předem objednávat. Ceny na černém trhu, na kterém si musela zlepšovat svoji situaci drtivá většina městského obyvatelstva, prudce rostly. V roce 1939 stál například kilogram cukru 8 korun, v roce 1941 už 125 korun a ke konci války přes 400 korun.

Na přelomu let 1942/43 se začaly objevovat první náznaky zvratu ve válce. V polovině roku 1944 se vylodila spojenecká vojska v „nedobytné“ Normandii a zahájila postup směrem do střední Evropy. Na přelomu let 1944 a 1945 (v době, kdy rostl význam protektorátního průmyslu kvůli ničujícím náletům spojeneckých bombardérů na německé továrny) stoupá četnost útoků britských letadel i na česká města a fabriky. Těsně před uzavřením míru – 5. května 1945 vypuká Pražské povstání a 8. května je oficiálně ukončena válka kapitulací nacistického Německa.

Zajímavé střípky informací o Československé republice v letech 1923–1937:

(Zpracováno podle Ročenky ČSR z uvedeného období, praktické a přehledné publikace obsahující kromě značného podílu inzerce informace o spolcích, úřadech, výsledcích voleb, rozpočtech či cenových rozdílech mezi regiony. K nalezení tu je rovněž seznam v té době ceněných malířek a sochařek a přehled galerií a uměleckých spolků.)

- • • V celém Československu žilo v roce 1929 13,5 milionu obyvatel (z toho 10 milionů v českých zemích).
- • • V roce 1938 bylo Československo velikostí národního produktu na jednoho obyvatele na 14. místě v Evropě.
- • • Pětice nejdražších měst ČSR v sestupném pořadí: Bratislava, Liberec, vnitřní Praha, vnitřní Brno, Plzeň. Rozdíly v cenách byly propastné – u některých položek se lišily až o desítky procent.
- • • Průměrné roční rodinné příjmy se pohybovaly okolo 9000 Kč v případě úředníků, 4500 u dělníků. Rozumné věno, které bylo požadováno v novinových inzerátech, se pohybovalo mezi 30 000 a 100 000 Kč.
- • • Nemanželské děti tvořily zhruba 11 % novorozeňat. Po roce 1930 zesílil trend odsouvání prvního manželství na pozdější věk, na konci třicátých let umíralo na území Československé republiky víc lidí, než se rodilo.
- • • Československo mělo v roce 1930 na 355 949 státních zaměstnanců. (PT 1930/21)

- • • V letech 1928–1929 proběhla krize v bankovníctví, nedostatek volných peněz a zvyšování úrokových sazeb zapříčinil, že počet bank poklesl z 28 v roce 1926 na 22 v roce 1929. V roce 1933 stále ještě pokračuje likvidace Banky Bohemia.
- • • V Československu existovalo v roce 1930 sedm novinářských spolků s charakterem odborové organizace – 5 českých, 1 německý, 1 maďarský.
- • • Nejdražším vozem na světě byl v roce 1928 Rolls-Royce v přepočtu za 550 000 Kč (pro srovnání – Pestrý týden v té době stál 2 Kč), v Československu ho vlastnil jistý ředitel firmy Petschek & Co. – pan Epstein. (PT 1928/32)
- • • Ceny nápojů v kavárně Reprezentačního domu u Prašné brány v Praze: káva se šlehačkou stála 2,50 Kč, vinárna stejného podniku nabízela 250 ml vína za 3,50 Kč. (PT 1936/9)
- • • Podle údajů všeobecného penzijního ústavu žila v roce 1937 jedna polovina obyvatel republiky v rodinách, jejichž roční příjem nepřesahoval 6000 Kč, přičemž průměrný týdenní výdělak kvalifikovaného stříhače rukavic dosahoval 180–200 Kč. (PT 1937/2)
- • • Na konci 20. let každoročně emigrovalo z Československa do Spojených států amerických na 5–7000 lidí. (PT 1929/39)
- • • V roce 1929 vycházelo v Československu 6 časopisů, jejichž stěžejním obsahem byla fotografie. Byly to: Foto-Noviny, Foto-Universum (soukromnické časopisy), Foto (orgán Svazu fotoobchodníků), Věstník (orgán fotografů z povolání) a kromě toho dva na uměleckou tvorbu zaměřené časopisy – Fotografický obzor a Rozhledy fotografa amatéra, které od podzimu tohoto roku splývají do jednoho periodika. (PT 1929/48)

1928/43

• • • 2. Úvodní úvaha o Pestrém týdnu

Necelých dvacet let. Doba, během které si první Československá republika i Pestrý týden stihly odbyť novorozenecký křik, dětské nemoci, první úspěchy, první krize, vrcholy, pády i zánik.

Československo bylo založeno za nejisté a komplikované situace po první světové válce a jeho historicky první zánik způsobila rozpínavost nacistického Německa společně se snahou západních mocností uhájit vlastní svobodu a klid na úkor jiných.

Pestrý týden vznikl na vlně meziválečné hospodářské konjunktury, ve chvíli, kdy se československá ekonomika dostala z počátečních problémů a stabilizovaly se poměry jak politické, tak ekonomické. Prožil svůj výtvarný vrchol ještě před dosažením plnoletosti a zemřel s prvními výstřely Pražského květnového povstání, aniž by se dožil svých dvacátých narozenin.

Poznámka: Budu-li na následujících stranách psát o některých specifických rysech Pestrého týdne, pak tyto názory platí většinou pouze pro období před začleněním bývalého Československa do Velkoněmecké říše v březnu 1939. Po tomto datu nastávají odlišné poměry, časopis ztrácí svobodu a stává se orgánem Radosti ze života, sekce jediného politického hnutí na území protektorátu – Národního souručenství.

• • •

První číslo časopisu Pestrý týden vyšlo po oslavách výročí vzniku republiky na podzim roku 1926. Mezi prvními redaktory byla taková jména jako novinářka Milena Jesenská, grafik Vratislav Hugo Brunner či malíř, básník a zakládající člen Devětsilu Adolf Hoffmeister (a vydavatel týdeníku Karel Neubert). Tato zakladatelská trojice ještě před koncem dvacátých let časopis opouští, na jejich místo nastupuje nová redakce pod vedením Jaromíra Johna a i díky této změně (od intelektuální revue k týdeníku pro střední vrstvy) se Pestrý týden v krátké době stal periodikem tištěným ve statisícovém nákladu a určeným pro celou rodinu. Jeho rozšíření nezabránila a další existenci neuškodila ani v porovnání s konkurencí trvale výrazně vyšší cena (pro představu: v roce 1938 stál Pražský ilustrovaný zpravodaj při 18 stranách 80 haléřů, Pestrý týden byl s podobným rozsahem za celé tři koruny. Letem světem-Rozkvět se v roce 1941 prodával s barevnou obálkou a šestnácti stranami za 1,20 K, o cca 20 % menší a černobílý 24-stránkový PT za 3 K.)

Tento časopis nebyl v žádném období své existence rebelantem. Nebouřil se proti vládě, nebrojil proti systému. Byl to konstruktivní list a když kritizoval, pak jen dílčí jevy (např. bídný stav silnic a absenci dálnic na území ČSR, problematiku cen zemědělských produktů...), ne demokracii, vztahy k menšinám či republikánské zřízení státu jako celek. Napomáhal budovat úctu ke státním institucím a s výjimkou období protektorátu se snažil být časopisem politicky a stranicky neutrálním.

Mimořádně významný vliv ve vztahu k fotografii měl fakt, že šlo o časopis bez historického zatížení. V době kdy se na stránkách tradičního Fotografického obzoru přeli profesionálové i amatéři o otázku zda se mají fotografové dále ubírat *Proti proudu* či *Po proudu*, Pestrý týden bez ohledu na tuto diskuzi běžně otiskoval snímky ze Spojených států amerických, avantgardního Německa i ze sovětského Ruska, záběry s moderními a odvážnými kompozicemi a s využitím všech důležitých specifíků fotografie – ostrosti, věrnosti zobrazení a umělecko-tvůrčí svébytnosti. Nebojuje tak za čistou fotografii slovy a vášnivě formulovanými argumenty, ale praktickým příkladem (k teoretickým diskuzím v rubrice Fotosport nakonec došlo, zahájený spor se však více než o úvahu na téma bromolejotisků zabýval otázkou, je-li fotografie uměním).

Výhodou i nevýhodou zároveň bylo, že časopis vydávaly Grafické závody Václav Neubert a synové z pražského Smíchova. Na jednu stranu měl zázemí špičkové hlubotiskové tiskárny zaměřené na výrobu náročných fotografických publikací, kalendářů, cenných papírů a vůbec tiskovin, u nichž byla technická kvalita prioritou. Na straně druhé postrádal jistě cennou podporu velkého, bohatého a stranicky orientovaného nakladatelského domu (např. obřího Melantrichu, který vydával i přímou konkurenci Pestrého týdne – Pražský Illustrovaný Zpravodaj s týdením nákladem okolo 140 000 výtisků, dále pak deníky České Slovo – 110 000 výtisků, Večerní České Slovo – 150 000 výtisků, Hvězda – 110 000 výtisků, sportovní magazín Star, Světový zdroj zábavy, ženský časopis Eva a další, stav počtu výtisků z přelomu dvacátých a třicátých let). Absenci této podpory nahrazoval vydavatel PT zvýšenou aktivitou při přibližování časopisu veřejnosti. Podle Rudolfa Moose byl například list ve svých počátcích každý týden „pravidelně vyvěšován ve všech vozech pouličních elektrických drah v 9 městech: Praha, Bratislava, Plzeň, České Budějovice, Ústí nad Labem, Olomouc, Moravská Ostrava, Jihlava a Košice“ (Časopisecký katalog ČSR 1929, strana 77, stejný údaj je v PT 1928/24, strana 19 ... nebyla tato propagační akce výhybkou, která zásadně změnila životní dráhu původně tramvajáka Karla Hájka a vyslala ho na trať špičkového reportážního fotografa?)

Čísly předprotektorátních ročníků se jak ozubené kolo spolehlivě fungujícího mechanismu otáčely pravidelně se opakující události a náměty. Na jaře byly jedním z pravidelných momentů oslavy narozenin Tomáše G. Masaryka, v době letní se rozšiřovala společenská rubrika o snímky českosloveských umělců a politiků na dovolené, podzim patřil svátku 28. října a ročník uzavíralo několik na inzerci bohatých čísel vánočních a silvestrovských. Každoročně měly své pevné místo jarní a podzimní vzorkové veletrhy konané od roku 1928 v nové budově Veletržního paláce v pražských Holešovicích.

Časopis po celou dobu své předválečné existence podporoval domácí průmysl a propagoval výrobky tuzemského původu. Často i na neinzertních stranách opěvoval kvalitu zboží československé výroby, zvláště v prvních letech se objevovaly články lobbující za úpravu některých vnitrorepublikových poměrů (např. protest proti přehnaně vysokému zdanění vlastnictví automobilu na začátku třicátých let). Trvalá pozornost se zaměřovala na problematiku vnitrostátní turistiky orientované zejména na cesty na krásné, ale málo rozvinuté Slovensko a Podkarpatskou Rus. Orientace na vnitrostátní cestování ještě zesílila po mnichovském diktátu a po 15. březnu 1939, kdy v první vlně přišly české země o většinu tradičních turisticky zajímavých oblastí a ve vlně druhé o cesty do zahraničí.

Pestrý týden rovněž usiloval o přiblížení prací avantgardních umělců široké veřejnosti. Takovým případem mohou být snímky z výstavy Štyrského a Toyen v Aventinské mansardě (PT 1928/25) nebo ukázky z výstavy „nové české fotografie“ ve stejné galerii (PT 1930/20, 21).

Významným rysem Pestrého týdne byl fakt, že na rozdíl od úzce specializovaných periodik typu Fotografický obzor zasahoval vkus nejširších vrstev společnosti. Zatímco odborný časopis si koupil zas jen zájemce o danou problematiku, ilustrovaný zpravodajsko-zábavní list každý týden posouval výtvarné cítění celých rodin či školních tříd.

Díky tomu, že se Pestrý týden vyprofiloval v celospolečenský rodinný časopis, lze prohlásit, že byl do značné míry nejen odrazem politických poměrů, ale i zrcadlem sociálně-estetických norem střední vrstvy, jejíž vkus však nejen přijímal, ale i zpětně formoval. Za pouhých deset let existence došlo po stránce grafické k zřetelnému posunu od postsecesního dekorativismu k čisté a přehledné úpravě rodinného časopisu. Vývojem prošel výběr fotografií, kde v počátcích ateliérové portréty herců a hereček vystřídaly dynamické momentní pohledy od Jirů, Sitenského či

Hájka. Monotematická čísla věnovaná všesokolským sletům či pohřbu T. G. Masaryka nebo pravidelná naučná strana *Pestrý týden škole a rodině* jednak reflektovaly mimořádný zájem veřejnosti o tyto události a probíraná témata, zároveň se podílely na ještě výraznější propagaci daných osob, organizací, činností a jevů.

Zajímavý je však příklad rubriky, která by nás měla zajímat nejvíce – totiž Fotosportu redigovaného Augustinem Škardou. Přestože časopis prodělával řadu změn a začínal otiskovat kvalitní reportáže autorů zvučných jmen, tato rubrika setrvala u tradiční amatérské produkce. Objevovaly se tu snímky romantických pohledů na velehory, zamlžených krajin či muchomůrek. Okolo roku 1935 už patřil Fotosport v rámci celého časopisu co do otiskovaných snímků k nejkonzervativnějším stránkám, stejně tak i mezi vítězi fotoamatérských soutěží se umísťovali výhradně představitelé tradiční větve amatérské scény (výjimečně zabodovali Hájek, Hackenschmied či Jirů, kteří těmito skromnými začátky nastartovali svou fotografickou kariéru).

Dvojicí rubrik, které zaslouží srovnávání je Fotosport a Hackenschmiedem vedená rubrika Film. V době kdy Škardova rubrika publikovala roztomilé snímky dětí či zvířat, stránku o filmu pokrývaly mimořádně neobvyklé fotografie z avantgardních filmů z Ruska, Německa, USA, výjimečně též z ČSR. V první polovině třicátých let rozhodně patří filmová stránka k neprogresivnějším místům Pestrého týdne a hrubě kontrastuje s vesměs podprůměrnými snímky Fotosportu (důvodem tohoto rozdílu byl mimo jiné i velký generační rozdíl mezi oběma redaktory – Škarda slavil v roce založení Pestrého týdne své padesáté páté narozeniny, kdežto Hackenschmied ještě nedosáhl ani 20 let).

Přes někdy spornou kvalitu oceněných prací považuji za mimořádnou důležitost při působení na výtvarný názor veřejnosti pořádání každoročních fotografických soutěží pro amatéry. Ve své době se jednalo o neobvyklou šanci pro neprofesionální fotografy publikovat své snímky na stránkách jednoho z nejčtenějších ilustrovaných listů první republiky. Soutěže měly co do kvantity mimořádný ohlas, například v roce 1929 byla obeslána 2500 zásilkami (PT 1929/22) a stala se tak z tohoto hlediska nejúspěšnější přehlídkou československé amatérské fotografie v dosavadní historii ČSR.

Pestrý týden ve svých začátcích zjevně nedisponoval širokým kádrem spolupracovníků (v prvních měsících se na stránkách PT z původní tvorby objevovaly zejména ateliérové fotografie osob uměleckého a veřejného života, značnou část však tvořily snímky zahraničního původu). Je tedy zjevné, že jedním z důvodů těchto soutěží bylo vyhledávání nových fotografů z řad veřejnosti. V soutěžní rubrice se tak na začátku třicátých let vystřídala tehdy nová jména jako Karel Hájek, Václav Jirů, Jan Lukas či Alexandr Hackenschmied. Už v druhém čísle ročníku 1927 je zveřejněn zvýrazněný titulek: „Žádáme všechny příznivce Pestrého týdne o spolupráci. Uveřejněné snímky amatérů i pánů fotografů z povolání se honorují“. V čísle 1927/7 je v poprvé otištěné rubrice Amatérská fotografie výzva, aby čtenáři zaslali k publikaci vlastní záběry dětí.

Časopis neorganizoval pouze obecné přehlídky amatérských prací, ale vypisoval soutěže v různých kategoriích a s různými náměty (v prvních letech to byly záběry Prahy či krajinářské a národopisné motivy z východního Slovenska a Podkarpatské Rusi). V počátcích byly rovněž v rámci jednoho kola zadávány soutěžní úkoly podněcující amatérské tvůrce pouštět se i do žánrů a výtvarných postupů, které by jinak zůstaly okrajovými. Příkladem může být soutěž vyhlášená v čísle 1927/39, kde jsou předepsány tyto tematické okruhy: 1. fotografie sklenice vody nebo džbánu s vodou, 2. fotografie zátiší z několika předmětů. 3. fotografie božích muk v krajině, 4. fotografie v noci, 5. fotografie na téma déšť, 6. fotografie sportovního výkonu, 7. dětská fotografie, 8. nenucený snímek populární osobnosti, 9. portrétní studie na téma smích, 10. detail technické

součástky, mostu, stroje, technického předmětu, 11. předmět se stínem (ten má zaplňovat podstatnou část fotografie), 12. fotomontáž na libovolné téma. Rovněž pevné zadání měla soutěž vypsaná v čísle 1931/30 s tématy zvednutého prachu na silnici po průjezdu automobilu a zvířeného sloupu prachu v městě, nejlépe se siluetami dětí. Soutěže tohoto druhu se ze stránek PT postupně vytrácejí už v polovině třicátých let, zcela mizí ještě před smrtí dlouholetého redaktora Fotografického obzoru a šéfa rubriky Fotosport Augustina Škardy (1937).

Na fotoamatérské soutěže však nebyl ve své době jen zcela pozitivní názor. V čísle 1933/40 na straně 14 v rubrice Fotosport jsem našel článek *Stále ohrožovaná a poškozovaná živnost fotografická* podepsaný „r.“ (pravděpodobně šlo o šifru odpovědného redaktora PT Vladimíra Rýpara). Zde autor polemizuje s názorem statě z Věstníku společenstev fotografů, kde si profesionálové hořce stěžují na konkurenci svých amatérských kolegů. Mimo jiné kritizují to, že ilustrované listy podporují neoprávněné provozování živnosti fotografické tím, že „celá řada časopisů pořádá zvláštní amatérské soutěže, ‚Amatérské koutky‘ a to hlavně za účelem rozmanitých, povšechně zajímavých obrázků jednak zcela zdarma, jednak za drobné honoráře, které se pohybují od 10–30 korun za kus“. Autor článku ve Věstníku tvrdí, že se tak pokrývá až 80 % celkové potřeby fotografií. Je formulován ostrý apel na redaktory obrazových periodik, aby tento „nešvar“ nepodporovali a nenapomáhali tak nekalé konkurenci v porušování živnostenského řádu. Oponent těchto názorů vyjmenovává právě důvody malé spolupráce fotografických profesionálů s časopisy – je to jejich malá pružnost a pomalost při dodávání záběrů událostí a minimální schopnost fotografických závodů informovat listy o svých často bohatých archivech. Na závěr dodává, že spolupráce novin a profesionálních externistů bude v budoucnu stále omezenější, protože se prosazují trendy kooperace s tiskovými agenturami a s interními redakčními fotografy.

Fotoamatérská obec byla zvláště v prvních letech skupinou, na kterou se zaměřovala řada článků sloužících k jejich estetické výchově a technickému pokroku. Například v čísle 1927/34 se na straně 18 (u výsledků první soutěže) objevuje kritický článek *Slovíčko k fotoamatérům* podepsaný Milena (jde o Milenu Jesenskou). V něm mimo jiné píše: „Odmyslíme-li nejčastější chybu naší fotoamatérské fotografie, totiž že je nejasná, rozplizlá a jak my říkáme ‚prašivá‘ – fotoamatéři tomu říkají náladová, a ví bůh proč se všichni tak pachtí po impresionistických mlhách a podivně, uměle zateměných obrazech na místo toho, aby se pyšnili fotografiemi technicky dokonalými a jasnými, jako ocel – shledáte, že většina fotografií trpí bezmeznou nudou. ... [Fotografie] má být nenucená, nesehraná před aparátem, má být živá, prudká a živoucí, mít režisérské vyvážení prostoru, má vždy, i cizímu, něco vyprávět, má být zábavná, poutavá, vtipná a duchaplná, má označovat předměty znovu a poprvé, má je vytvářeti, jako je vytváří dobrá hudba, obraz, socha, kino, zkrátka: má být výtvarnickou fotografií a ne kopií přírody.“

Od samého počátku se pak v rubrice Fotosport objevují zajímavé a velmi fundované teoretické články o současném stavu a dalším směřování fotografie a rady technického charakteru (nejčastěji od Jiřího Jeníčka [–ček], kromě něho také od Vladimíra Rýpara [vr., r.], Karla Hermana [K. H.], Miloslava Hlaváče či Jana Lauschemanna). Vůbec první podepsaný článek od Jiřího Jeníčka (kterého považuji za jednu z nejvýznamnějších osobností české fotografické teorie v období první republiky, a to nejen na stránkách PT) se objevil v čísle 1928/42, kde se autor zabývá tématem *Bez stativu*. V dalších letech Jeníček zveřejnil desítky článků objasňujících jeho názor na správnou fotografii, propagující měkce kreslící objektivy či brojící proti doměnce, že fotografie je umění (např. 1935/14). Rovněž publikoval recenze na zajímavé výstavy a vedl písemné polemiky s dalšími redaktory Pestrého týdne (např. spor s Alexandrem Hackenschmiedem o kvalitu a reprezentativnost výběru exponátů na II. mezinárodním fotografickém salonu a pře-

hlídce Sociální fotografie v Praze zveřejňovaný od čísla 1933/18). Jeníček byl propagátorem myšlenky, že fotografie není uměním, pouze řemeslem, což dokazuje mimo jiné v čísle 1935/2 v článku *Modernost ve fotografii*, kde rozebírá počátky tuzemské surrealistické fotografie a sociální fotografii. Rovněž hovoří o dvou směrech v československé fotografické tvorbě – jednom, který uznává fotografii jako umění a druhém, co ji vidí jako směr ryze účelný. Svou úvahu o fotografickém surrealismu uzavírá slovy: „Je nesporné, že při posuzování tohoto směru nutno být skeptickým, protože surrealita a fotografie jsou přece jen dva pojmy velmi odlišné a nesourodé.“ Na druhou stranu chválí čs. vlastivědnou fotografii, kterou označuje za „rozhodný klad pro účelnost fotografie“.

Podobně jako se Pestrý týden pokoušel vychovávat fotoamatéry, působil rovněž na profesionální dodavatele tiskových podkladů. Do této doby totiž bylo běžnou praxí poskytovat časopisům jako ilustrační materiál k článkům o divadlech a nově nastudovaných hrách neživé ateliérové záběry jednotlivých herců. V Pestrém týdnu se v prvních letech několikrát objevila výzva, aby přední scény dodávaly snímky z představení. Takovým nepřímým apelem byl například popis k nepodepsané fotografii na obálce čísla 1930/39, kde se uvádí, že „[snímek] reprodukuje, abychom dokumentovali, jakou vysokou úroveň ... má jinde obrazové zpravodajství čelných činoherních a operních divadel“. Stejně vyznění má první strana čísla 1931/37, kde u Strömingerovy fotografie zachmuřeného chlapce z filmu *Psohlavci* je podtitul: „Naše divadla málo ještě pochopila zpravodajský a umělecký dokumentární význam fotografie“. V čísle 1934/46 se na titulu u dynamické fotografie K. Sušanky z divadla D35 píše, že snímek je „příkladnou ukázkou dokonalé divadelní fotografie, kterou klademe za vzor všem našim předním scénám“.

V Pestrém týdnu publikovaly své práce snad všichni významní autoři této doby. K stálým přispěvatelům patřili vzhledem ke zpravodajské orientaci časopisu hlavně fotoreportéři, z nichž budu jmenovat alespoň ty nejvýznamnější – trojici Karel Hájek, Václav Jírů a Ladislav Sitenský. První jmenovaný se v nepravidelných vlnách stával jedním z nejaktivnějších dodavatelů snímků (některá čísla např. v ročníku 1941 by se dala nazvat jeho „monografiemi“) a v podstatě spolupracoval s Pestrým týdnem od jeho počátků (tehdy ještě v amatérské rubrice) až po jeho přeměnu ve Svět v obrazech. Václav Jírů a Ladislav Sitenský působili soustředěně pro časopis po poměrně krátké období mezi roky 1938–40, dokázali však svými mimořádnými pracemi vytvořit z těchto ročníků nejlepší časy Pestrého týdne v celé jeho historii. Po Sitenského emigraci a zatčení Jírů v roce 1940 po krátkou dobu intenzivně přispíval i další představitel špičkové živé fotografie Jan Lukas.

K výjimečným talentům je nutno přiřadit i odborníka na armádní fotografii Jiřího Jeníčka, jehož vrcholné období v roce 1938 mělo na stránkách PT Iví podíl na propagaci připravenosti československé armády na obranu vlasti (kvalitní snímky armády v minulosti uveřejňovali i jiní autoři – např. Václav Jírů PT 1932/47, přičemž Jeníček zde zveřejnil první fotografie československého vojska již v PT 1932/44).

V prvních zhruba pěti letech existence Pestrého týdne byl kromě Funkeho či Sudkových snímků z výstav jediným domácím představitelem moderně pojatého zátiší Alexandr Hackenschmied. V době, kdy amatéři tvořili idilické snímky s malířskými motivy, fotografoval tento výborný autor ateliérové snímky nejběžnějších domácích potřeb s překvapivou lehkostí a mimořádnou kompoziční pracovitostí.

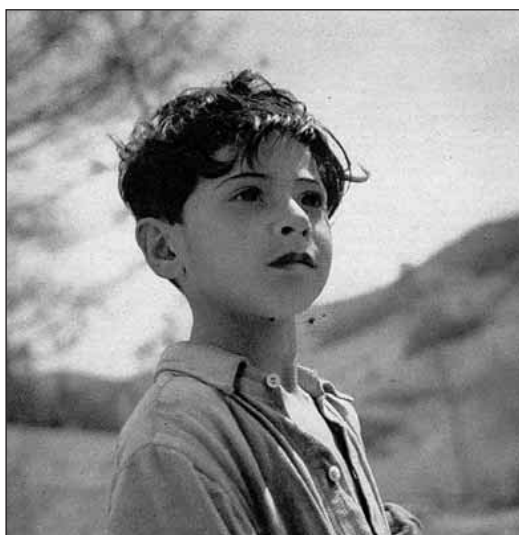
Své fotografie zde umísťovali i další fotografové, i když nešlo o jejich dnes známější volnou tvorbu, ale o práce komerčního rázu. Byli jimi například František Drtikol (oficiální portréty) či Josef Sudek (reklamy, zátiší, architektura). Objevily se tu ojedinělé portréty Karla Ludwiga či záti-

ší a krajiny Jaromíra Funkeho, práce sportovního fotografa Slávy Štochla či záběry dirigentů začínajícího Zdeňka Tmeje. Své snímky profilů různých dělnických profesí zde uveřejňoval také Vladimír Hipman.

Zcela nový druh fotografie přinesla změna režimu v březnu 1939. Až do podzimu tohoto roku se ještě na obálkách objevovaly snímky dynamické, efektní záběry libující si ve svém výtvarném účinku. Poté, co se Pestrý týden od prvního čísla ročníku 1940 změnil z nezávislého listu na orgán Radosti ze života, nastupuje masivně typ fotografií oblíbený jak v levé, tak v pravé formě socialismu – tedy medailony dělnických profesí a zemědělců. Podrobnější výklad poměrů v období druhé světové války uvádím v předchozí kapitole a v předmluvě k ročníku 1940 v hlavní části této práce.

Úvodní text zakončím úryvkem redakčního článku z jubilejního čísla 1936/44, ve kterém je zveřejněna statistika, podle které předchozích deset ročníků tvoří mohutné svazky o 13 000 stranách s 65 000 snímky. Zároveň je připojena úvaha, že „...historií a úspěchem Pestrého týdne bylo dokázáno, že i v Československu se může uplatnit obrazový časopis, který nebudoval na senzacích za každou cenu ani na politice laciných románů; list, který nespekuloval s průměrným vkusem masy, nýbrž snažil se tento vkus pěstovat a vytvářet, list, který od svého prvního čísla měl pevnou kostru a jehož vývojová linie je rovná, přímá, bez výkyvů a čehož si ceníme nejvíc – vzestupná“.

• • •

1938/33 Alexandr Hackenschmidt

• • • 3. Vznik, existence a zánik Pestrého týdne

V této kapitole uvádím ročník po ročníku, číslo po čísle údaje o zajímavých otištěných článcích, fotografiích a dalších informacích hodných pozornosti. Na začátku některých ročníků shrnuji nejzákladnější údaje a stanoviska. Tuto krátkou přemluvu zařazuji vždy, když v grafické úpravě, skladbě fotografií, námětech či kvalitativní úrovni zaznamenám výrazný rozdíl mezi předchozím a následujícím ročníkem.

V některých ročnících (zvláště v kapitole popisující pozvolnou smrt časopisu) neuvádím údaje o všech vydaných číslech. Spíš než formálně hodnotit průměrný snímek či článek se mi zdá vhodnější číslo vůbec neuvádět a naznačit tím, že zde nebylo otištěno nic zásadního.

Zdůrazňuji a uznávám, že výběr popisovaných čísel, článků a fotografií je subjektivní. Nemusí vždy odrážet estetickou kvalitu fotografií či neobvyklost textu, může jít o zajímavost či reprezentativní odlesk společenských poměrů.

K některým číslům připojuji pro snazší orientaci datum jejich vydání, činím tak v momentech poznamenaných významnými historickými událostmi.

• • • 3.1 Pestrý týden – roky sebehledání

Ročník 1926 (I.)

První číslo Pestrého týdne vyšlo 2. listopadu 1926, přičemž prvními domácími aktualitami byly oslavy 28. října na různých místech Československa. Tento překrátký ročník vycházel ve velkém formátu blízcím se A2 (57×43 cm) a stál 2,80 Kč. Ve srovnání s pozdějšími ročníky byl co do obsahu poměrně slabý, naprostou většinu fotografií tvořily různé zajímavosti ze světa dodávané pravděpodobně zahraničními obrazovými agenturami. Jména autorů snímků nejsou až na výjimky uváděna. V tiráži je za odpovědnou redaktorku označena Staša Jílovská, rovněž je tu (od čísla 1926/5) důležitá poznámka, že i nevyžádané fotografie a rukopisy budou v případě otištění honorovány. První a částečně i druhý ročník se vyznačuje snahou o uveřejňování článků na intelektuální témata (1926/6 – článek Giny Kausové o erotické svobodě, 1926/3 – článek Mileny Jesenské o mládí či v 1926/7 stať Kdy stárneme...). Tradice firmy vydávající časopis je připomenuta hned v prvním čísle, kde je v inzerátu uvedeno, že „devětačtyřicetiletou zkušenost tiskařskou, reprodukční a vydavatelskou má darem do vínku Pestrý týden.“ Je zjevné, že časopis má ambice být výrazně výtvarným periodikem s orientací na kvalitní fotografii, domácí dodavatelé jakostních reportáží však ještě chybí.

Důraz je v prvních číslech kladen především na kvantitu – kde by stačil jeden velký snímek jsou tři malé, kde by mohla být fotografie s popiskem, tam je mozaika z více snímků. Námětově není časopis vyhraněn, uveřejňuje fotografie a články o všem co může čtenáře zaujmout.

1926/1 (→ str. 165) – Berty Ženatý zde mimo jiné píše o využití fotoaparátů a fotografie na ochranu bank a dalších důležitých objektů. Na poslední straně jsou jediné podepsané fotografie čísla – snímky z Velké pardubické od Dra Ostrčila.

1926/2 – Zveřejněna fotografická reportáž z návštěvy rumunské královny v New Yorku s popisem „Amerika je země nově vylíhlá z Columbova vejce, bez historických tradic, bez minulosti, bez

starých pověstí rytířských. ... Proto když se demokratického dláždění Broadwaye dotkne noha královny, ... New York se zblázní nadšením.“

1926/3 – Článek Mileny Jesenské o mládí.

1926/5 – Na titulu velmi příjemné snímky šermířů československé armády. Dále jsou zde zveřejněny snímky ze světa, namátkou například Yelon d'Avril, rozkošná kinohvězda je ve výborné náladě, hvězda Foxfilmu Bordenová nejraději kouří z fajfky...

1926/6 – V čísle je zveřejněn článek Giny Kausové *Erotická svoboda*, kde píše: „...neboť od té doby, co nepovažujete ženy za cudné světice, čekáte každou chvíli, že se vrátí doby pralesů, a jste přesvědčen, že uvolněné bestii není příležitost dost špatná, aby se jí nechopila.“

1926/7 – Přetištěny nákresy k městu Praha mimořádně necitlivého návrhu na tramvajové a automobilové spojení smíchovského Újezda a hradčanského Pohořelce pomocí serpentinné silnice přes Petřínské sady.

Úvaha Mileny Jesenské na téma *Kdy stárneme*: „Vždycky nějak pojem mládí spojujeme s pojmem naivnosti a to je nesmysl. ... Jediná naivnost je jísti oběd a nevědět, jak přichází na stůl, nosit boty a nevědět, že stojí peníze. Tuhle naivnost ztrácíme ve chvíli, kdy poznáme aparát práce, výdělků a užitku a ztrácíme s ní současně dětství a mládí, lhostejno v kolika letech.“

Willy Haas z Berlína píše o dokumentárním účinku fotografie: „...ted' uvidíme, jak granát roztrhá člověka. ... Jak hezké je, když na frontě šestnáctiletí hoši padají otráveni plynem. Doufejme, že v příští válce je napadne ta výborná myšlenka vyfotografovat obličej umírajícího vojáka, střelného do břicha, aby se mohlo zjistit, platila-li jeho poslední myšlenka slávě vlasti – nebo jest-li daleko spíše nevyjadřovala šílenou, žhavou, dusivou bezmocnou nenávist proti svým popravčím a jejich pomocníkům.“

1926/8 (vánoční číslo) – Na titulu je velký obrázek od Josefa Lady, v pelemele snímky nového padáku, největšího motorového člunu světa, nejuzšího mrakodrapu Ameriky – prostě důkaz za důkazem, že fotografie podává lépe než dlouhý text tu nejpravdivější informaci.

1926/9 – Na titulu je fotografie tanečnice Milči Mayerové při baletních kreacích, uvnitř čísla reportáž se snímky zemřelého japonského císaře Jošihita a jeho nástupce Hirohita.

K zajímavým článkům tohoto čísla patří text od Giny Kausové – *Muž nemusí být krásný* a od A. H. *Made in Czechoslovakia*, ve kterém autor pojednává o vlně poangličťování Prahy „vlivem filmu, liberalismu a Karla Čapka“.

Ročník 1927 (II.)

Ročník pokračuje v podobném duchu jako loňských devět čísel, od čísla 1 se zmenšuje formát na přibližný rozměr A3 (41×28 cm).

1927/1 – Otištěn zajímavý článek Karla Teigeho o výmarské škole Bauhaus se snímky budov školy navržených jejím ředitelem W. Gropiem. Mimo jiné autor píše: „Bauhaus je ohniskem vzorně pospolité práce: Kolektivní dílo, které tu vzniká za spolupráce jejího vůdce, jeho učitelů ... a jeho žáků, z jejich řad vycházejí pozoruhodné mladé talenty, toť vlastně celá německá moderna.“

Rovněž se tu objevuje vtipný článek A. Hoffmeistera, reagující na změnu rozměrů Pestrého týdne. V textu nazvaném *Formát* píše: „Formát nejen mění fatálně vzhled člověka, ale i obsah jest jím do jisté míry určen. ... Svět, který má pro nás neúměrně obrovský formát, hrozně hladoví po lidech velikého formátu duše i těla. Na formátu časopisů konec konců nezáleží.“ Jedním z důvodů pro zmenšení Pestrého týdne je prý mimo jiné i fakt, že Československá republika je malým státem a nevešlo by se do ní příliš velké množství čtenářů velkoformátových časopisů.

1927/2 – Otištěny jsou částečně podepsané fotografie z nových českých filmů – *Pantáta Bezoušek*, *Pohádka máje*, *Pražský flamendr...* (V. Vích, Smolík a Brichta)

Na zadní straně čísla upoutávka: „Žádáme všechny příznivce Pestrého týdne o spolupráci. Uveřejněné snímky amatérů i pánů fotografů z povolání se honorují.“ (→ str. 4)

1927/3 – Postupně se prosazuje zvyk řešit titulní stranu jediným snímkem – zde například portrétem vítězky soutěže krásy filmové společnosti Finamet. Připojeno je faximile z dopisu, kde dívka píše: „...bude mi ctí, budu-li v časopise tak skvěle vedeném, uveřejněna.“

Na zadní straně celostranová fotografie – portrét pihovatého rozpustilého kluka s ptačím perem na čepici, který v rukou napsaným textem doporučuje Pestrý týden, ve kterém je „vůbec všecko“.

1927/4 – Otištěn článek podepsaný Milena s názvem *Reklama reklamě*: „Mentalita plakátu je mentalita kýče. Definici kýče nikdy nestanovíme přesně, ale přibližně můžeme říct, že je kýč to, co má úspěch za cenu vnitřní dekorativeness. Proč čteme zamilované romány, kde to dobře dopadne a proč chodíme na filmy, kde jsou hrdinkami jen krásní muži a krásné ženy? Proto, že nám to krásí skutečnost života. Dovoluje nám to vybavit si fantastický svět. ... Chceme, aby nemocní se uzdravovali, aby lidé, kteří spadli do propasti, zůstávali viset zázrakem na větvi, odkud je zachráni odvážný rek. Chceme to právě proto, že se to nikde neděje. Chceme to alespoň hodinu mezi životem. Reklama je totéž. Prání je mor pro domácnost, ale plakát tvrdí, že je to rozkoš! ... Americké magazíny jsou plné reklam, ale možno je prohlédnout jako jiný text. V našich časopisech přejdeme reklamní část, protože neříká nic než pravdu.“ Dále píše zajímavou kritiku na tvorbu svých současníků: „Reklama musí být předně optimistická. Jaký nesmysl, dělati plakáty s linkami, koly a grafickým řešením. To je vážné a optimismus není vážný.“

1927/6 – Zajímavý srovnávací článek – srovnání života Kafrů v chýších rákosu a staveb mohutného New Yorku.

(Zajímavost: na pražském Čechově mostě porazil automobil 18 metrů vysoký litinový sloup a rozbil ho. Jde o příklad zvyšující se nehodovosti a stoupajících škod vzniklých houstnoucím provozem motorových vozidel.)

Zatím se nijak zvlášť nerýsují pravidelné rubriky – téměř celé číslo vypadá tak, jako později pouze stránka nazvaná pele-mele.

1927/7 – Poprvé se objevuje rubrika Amatérská fotografie jako jedna z prvních pravidelných stálých rubrik Pestrého týdne, úvod k ní napsala Iša Beránková: „Jak je to vzdálené obvyklým obrázkům – znáte, jak to na venkově zpravidla dopadá. Ještě uhladit vlásy, ještě zapnout střevíček, cintáček hezky doprostřed. ... Na obrázku je pak zapnutý střevíček, cintáček uprostřed, ale celkem je to ustrnulý vyjevenec, ke kterému se žádná máma nehlásí. Jak životné jsou proti tomu Vaše obrázky, které nejsou vždy pro oči odborníka bezvadné, ale zachycují skutečný život a to jsme vlastně chtěli.“ Jde o výzvu, aby fotoamatéři zasílali vlastní fotografie dětí, začíná seriál stejné autorky s názvem Radánkův rok.

1927/9 – Na titulu čísla je nepodepsaný snímek Tomáše G. Masaryka s vnukem, který mu sedí na ramenou a na hlavě má Masarykovu typickou čepici s trikolorou. Jde o fotografickou připomínku jeho 77. narozenin. Pravidelná březnová fotografie prezidenta-osvoboditele byla tradičním a každoročně se opakujícím prvkem obálky Pestrého týdne.

1927/10 – V čísle anonymní tradičně komponované fotografie prostého ruského lidu – dělníci v přístavu, děti oslavující s transparenty výročí revoluce, obyvatelé Sibíře, alkoholici se hlásí k léčení do sanatoria, vesničané...

Na straně 10 je otištěn článek podepsaný Milena s názvem *Umění fotografovati*. Píše, že: „Na příklad, typická americká fotografie je dokonalá fotografie ve svém fotogenickém pojetí.

Typická česká fotografie je špatná fotografie ve svém naprostém nepochopení, co je to fotografie. Fotografie není obraz. Fotografie je fotografie. To znamená, že je chybná ihned, jakmile je impresionistická nebo expresionistická.“ Dále kritizuje českou fotografii slovy, že „když Čech fotografuje Eifelovku, jde do dálky a vyfotografuje ji celou, když fotografuje ‚reportáž‘ z fotbalového zápasu, postaví si do řady mužstvo a doprostřed položí mičudu, ... Snaha fotografovat mnoho věcí způsobí, že ztrácíme na fotografii všechny. Právě proto, že fotografie není zrcadlový odraz skutečnosti; nýbrž výtvarnický výraz skutečnosti, nemáme na fotografii obrovité hory, fotografujeme-li z dálky obrovité hory, ale vyjdou nám mrňavé kopečky. ... fotografický zástup Číňanů nám poví o výrazu a uzpůsobení čínské tváře méně, než ofotografovaná tvář jednoho Číňana.“

1927/11 – Na straně 11 je zajímavý článek *V dětském pokoji*, který rozebírá možnosti praktického užití pouček Bauhausu v bytovém designu od autora s šifrou Tge (Karel Teige).

1927/12 – Stále trvá mimořádné množství snímků ze světa, přetrvávají stránky ve stylu pelemele, trvá fascinace Amerikou (stavba metra v New Yorku a les těžních věží ropných nalezišť v jižní Kalifornii...). Přetrvává rovněž zájem o ruský film, zde snímky z nového filmu *Kavárna Fankoni* s průhledem na dítě vykukující z kanálu.

1927/13 – Nepodepsané fotografie z krčského útulku pro sociálně slabé děti – hezké snímky, včetně netradičního pohledu z balkonu.

1927/14 – Pravidelně se v této době objevují snímky z válčící Číny – zde kromě samotných bojů i vojenská kuchyně a nalodování vojsk. Zajímavé snímky z londýnského a pařížského metra.

1927/16 – Na straně 3 je vyhlášena soutěž pro fotoamatéry: Nejkrásnější amatérské fotografie, které budou vybrány ze zaslaných snímků budou postupně uveřejněny a honorovány vždy 30 Kč. 15. října budou speciální komisí odborníků vybrané uveřejněné fotografie honorovány 300 Kč.

(Zajímavost: Fotografie katastrofální srážky vlaků na brněnském nádraží.)

1927/17 – Průměrné fotografie V. H. Brunnera ze Sicílie s motivy olivovníků, kaktusů a místních obyvatel. Rovněž je v čísle celostrana snímků a kreseb k textu O. Mrkvičky *Cirkus Kludský přijel do Prahy*.

1927/18 – V čísle neobvyklé a z historického hlediska zajímavé fotografie T. G. Masaryka z cesty do Palestiny, Egypta a Řecka.

Na straně 17 jsou první výsledky fotografické soutěže amatérů – vesměs náladové krajinářské snímky – mezi prvními oceněnými byli: Urban, Hiebl, Hrabě, J. Slaviček, pouze jediná fotografie tu představuje živější pojetí – přístavní dělníci šplhají z pramice na větší loď.

1927/20 – V čísle nepodepsané snímky se zajímavými detaily očí herců japonského divadla. Objevuje se tu také článek architekta Karla Honzika na téma moderní kuchyně.

1927/21 – Nepodepsané letecké fotografie českých hradů a měst z článku o fotografování z ptačí perspektivy. Stejně téma se objevuje i v článku Antonína Hartmana *Snímky z ptačí perspektivy* se zajímavým záběrem život riskujícího novináře při fotografování z letadla.

1927/22 – Na titulu nepodepsaná fotografie T. G. Masaryka čtoucího knihu u rozsáhlé knihovny u příležitosti znovuzvolení prezidentem.

V čísle je článek od šifry T-ge (Karel Teige?) o průběhu soutěže na dostavbu budovy úřadu pražské radnice na dnešním náměstí Franze Kafky. Jde vesměs o budovy ve stylu čistého funkcionalismu, přičemž současná podoba patří z návrhů k těm nejkonzervativnějším.

Od tohoto čísla začíná dlouhodobější akce, v rámci které byly vždy přibližně tři strany časopisu věnovány některému z českých měst. Jsou zde místní fotografie, texty o daném městě a (pravděpodobně) hlavně – regionální inzerce. Zajímavostí je, že fotografie pocházejí ve své většině od místních autorů, studium jednotlivých čísel tak může napomoci badatelům zkoumajícím mimo-pražské ateliéry.

Na divadelní dvojstraně se snad poprvé objevuje jméno významného fotografa – pod průměrnou fotografií z Osvobozeného divadla je podepsán Rössler

1927/23 – Z propagačního hlediska zajímavé snímky z Japonska – F. Feuerstein zaslal záběry japonských žen v místních krojích, jak listují stránkami Pestrého týdne.

„Městem čísla“ jsou České Budějovice.

1927/24 – Zajímavá strana prozrazující koncepční práce redaktorů při přípravě čísla – otištěny jsou rodinné záběry významných českých umělců s dětmi v roli otců.

Je zde rovněž příspěvek pojednávající o architektonické soutěži na překlenutí Nuselského údolí v Praze. Jde vesměs o projekty inspirované americkými vzory – použity jsou mohutné železné konstrukce. Autor doprovodného článku T. Mencl se zamýšlí nad rentabilitou tohoto díla.

Městem týdne je Tábor

1927/25 – Jeden z prvních moderně se tvářících titulů – Bruner-Dvořák vyfotografoval řadu baletek na střeše konstruktivistického domu Olympic ve Spálené ulici, z plochy je dokonalá vyhlídka na Pražský hrad.

1927/26 – Uvnitř čísla je milý snímek od Bruner-Dvořáka – dvojice mladých krokodýlů v pražském veřejném akváriu – nejde o nijak živé záběry, ale je to technicky skvěle zvládnutý záběr dvou ještěřů z profilu na tmavém pozadí vodní hladiny

V aktualitách je fotografie z pokládání základního kamene Gočárovy nové budovy Národní galerie na Kampě. Projekt, ač zahájen, nebyl nikdy dokončen.

Městem čísla je Mladá Boleslav.

1927/27 – V čísle pokračují články o problematice přemostění údolí v pražských Nuslích. Nejradikálnější projekty funkcionalistických architektů začínají kritikou špatně a zastaralým způsobem zastavěného údolí a hovoří o nutnosti „dát mu novou jednotnost“

Městem týdne je Turnov.

(Zajímavost: Po tomto čísle vyšel zvláštní sešit Pestrého týdne k 50. výročí založení Grafických závodů a nakladatelství V. Neubert a synové. Použita je červeno-černě potištěná obálka a je zde i přehled historie podniku či záběry ze současné výroby.)

1927/28 – V čísle jsou velmi moderně komponované fotografie železných konstrukcí radiové stanice v Berlíně od László Moholy-Nagyho. (→ str. 165)

Rovněž je zde uveřejněna reportáž Bertyho Ženatého z Eastmanovy továrny Kodak v americkém Rochesteru.

Městem týdne je Plzeň.

1927/29 – Další snímky Moholy-Nagyho, tentokrát jde o zajímavý záběr sedícího muže z prudkého nadhledu a podobně řešený snímek velmi elegantní dívky při opalování.

Městem čísla jsou Ústí nad Orlicí a Brandýs nad Labem.

Otištěna celostrana fotografií českých herců od fotografa Strömingera – kvalitní klasické fotografie znázorňující herce v krásných pozicích a v půvabné světelné atmosféře.

Rovněž jsem zde našel pozoruhodný článek Karla Teigehe *O humoru, clownech a dadaistech*.

1927/30 – Městem čísla je Hradec Králové, z toho důvodu se zde objevuje série fotografií tamních staveb architekta Josefa Gočára, snímky jsou nepodepsané, ale technicky velmi dobré.

Ze zajímavých článků jmenuji text Mileny Jesenské *Kamarádství* a stať Bertyho Ženatého *O kradení aut*.

1927/31 – Městem čísla je Nové Město nad Metují.

Je zde také zajímavá fotografická studie srovnávající tváře příslušníků různých národů – Indonésanky, Japonky, Indiánky či děvčete ze Sicílie – fotografoval cestovatel F. O. Koch.

1927/32 – Na titulu jsou historicky zajímavé fotografie Bruner-Dvořáka z rekonstrukce tramvajové trati na Václavském náměstí.

Opět jsou zveřejněny fotografie z poslední fotoamatérské soutěže – 2× fotografie V. Jirů (tyrolská chajdička a žena ve chlěvě), 1× A. Hoffmeister – mladá dívka fotografovaná průhledem skrz domovní vrata.

Městem týdne jsou Karlovy Vary a Jaroměř, kvalitní snímky Jaroměře zhotovil Bruner-Dvořák.

Přetištěn je zde mimořádně kýčovitý záběr z amerického filmu. Jde o muže a ženu na kajaku u romantického jezera, v pozadí mohutná skála s nebem zdobeným bělostnými mraky. K tomu je připojen text „Amerika je země dobře udělaných kýčů. ... Tento krásný obrázek z filmu *Na oné straně* od Carwooda dokazuje, že Amerika má ve výrobě kýče vysokou úroveň vkusu. :-)

1927/33 – Městem týdne Rakovník.

V čísle je článek *Ohňostroje ve velkoměstě* podepsaný šifrou Milena, doprovázený fotografiemi rozsvícených nočních reklam v amerických městech. Dalším zajímavým článkem od Mileny je *Demokratická pohodlnost* s fotografiemi moderních kuchyní fotografovaných Lucií Moholy z Dessavy. Tento článek o moderní německé domácnosti je uzavírán slovy „...tato naprosto jasná, čistá a dokonale logická domácnost znamená tedy naprostý konec ‚der guten deutschen Hausfrau‘, kde bylo všechno háčkované, vyšívání, strašně nepraktické a vyžadovalo život ženy celý, ale začátek veselé dílny v domácnosti, kterou udržovat v čistotě není obtíž a námahou, ale hračkou.“

1927/34 – Městem týdne jsou severočeské Louny.

V čísle jsou rovněž otištěny portréty československých herců činných v americkém Hollywoodu – Elišky Calhounové, Rudolfa Myzeta, Adely Elterové a Heleny Dine-Šestákové.

Na 4. straně jsou výsledky soutěže fotoamatérů, k nimž Milena připojuje článek nazvaný *Slovíčko k fotoamatérům*: „Odmyslíme-li nejčastější chybu naší fotoamatérské fotografie, totiž že je nejasná, rozplízlá a jak my říkáme ‚prašivá‘ – fotoamatéři tomu říkají náladová, a ví bůh proč se všichni tak pachtí po impresionistických mlhách a podivně, uměle zatemnělých obrazech na místo toho, aby se pyšili fotografiemi technicky dokonalými a jasnými, jako ocel – shledáte, že většina fotografií trpí bezmeznou nudou. ... [Fotografie] má být nenucená, nesehraná před aparátem, má být živá, prudká a živoucí, mít režiséřské vyvážení prostoru, má vždy, i cizímu, něco vyprávět, má být zábavná, poutavá, vtipná a duchaplná, má označovat předměty znovu a poprvé, má je vytvářeti, jako je vytváří dobrá hudba, obraz, socha, kino, zkrátka: má být výtvarnickou fotografií a ne kopií přírody.“

1927/36 – Na titulní straně je otištěn snímek od László Moholy-Nagyho – nezvyklý pohled na konstrukci dětské vodní skluzavky z pohledu, na skluzavce rozmazaný jezdec.

Městem týdne je Slaný.

1927/38 – (Zajímavost: od tohoto čísla se zvětšuje název časopisu na titulní straně o zhruba 30 %, čímž je výrazněji zviditelněna skutečnost, že jde o časopis, nikoliv o noviny. Rovněž se snižuje cena z 2,80 Kč na 2 Kč při snížení počtu stran ze 24 na přibližně 16–20. Na poslední stránce předchozího čísla je uvedeno, že sleva je jednorázovou akcí, a že vydavatel rozesílá na přání všem prodejnám propagační materiál zdarma.)

Zveřejněn je první díl vtipného seriálu Josefa Koptý Přírodopis fotoamatéra (s ilustracemi A. Hoffmeistera) o vzestupu a pádu fotografického nadšence.

1927/39 – Na stranách 6 a 7 jsou zajímavé fotografie z prostředí francouzských a anglických přístavů a běžného života v ulicích (podepsáno Photo Press Paříž), k tomu článek od A. H. *Zrcadlené předměti*.

Otištěna další část výsledků soutěže fotoamatérů – jde už o celkem zajímavé snímky (přestože se nevymaňují z vlastivědného krajinářství, posedávajících stařenek na vesnicke navsi a žer-

tovných fotografií zvířat). Je zde také zveřejněno složení hodnotitelské komise – tvořili ji V. H. Brunner (profesor), Augustin Škarda (redaktor Fotografického Rozhledu), A. Šimon (redaktor Rozhledů fotografa amatéra), Minářík a Milena Jesenská. Vyhlášena je nová soutěž, tentokrát s pevně zadanými úkoly – 1. fotografie sklenice vody nebo džbánu s vodou, 2. fotografie zátiší z několika předmětů. 3. fotografie božích muk v krajině, 4. fotografie v noci, 5. fotografie na téma déšť, 6. fotografie sportovního výkonu, 7. dětská fotografie, 8. nenucený snímek populární osobnosti, 9. portrétní studie na téma smích, 10. detail technické součástky, mostu, stroje, technického předmětu, 11. předmět se stínem (ten má zaplňovat podstatnou část fotografie), 12. fotomontáž na libovolné téma.

1927/40 – Na straně 12 je otištěn výtvarně působivý záběr cirkusových artistů na laně – nasvícených postav na tmavém pozadí od „pařížského fotografa-umělce Man Raye“.

Město týdne – Beroun.

1927/42 – Městem týdne je Chotěboř a Nymburk.

Pokračuje otiskování snímků z poslední fotoamatérské soutěže, stále se opakují motivy venkova, lesů, krajiny, nejzajímavějším záběrem je opilý tulák ze Senohrab od Arthura Weisbartha a venkovský chlapec od Václava Jírů.

1927/43 – Fotografie od Bohumila Šťastného ze svatohavelské pouti v Libni – kolotoče, ruské (zde nazýváno americké) kolo, opice... Snímky jsou kompozičně spíš průměrné, přesto ale lepší, než běžný průměr fotografií podobných akcí.

1927/44 – Na titulu je výrazný snímek obřího draka s namalovaným obličejem od smíchovského fotografa Posselta – okolo příšery skrumáž malých dětí, které se chystají k jeho vypuštění.

Na straně 11 tohoto čísla jsou žertovné karikatury V. H. Brunnera na téma *Jak jsme před rokem začínali Pestrý týden*. Karikaturu Mileny Jesenské, V. H. Brunnera, Adolfa Hoffmeistera a Karla Neuberta při vyhledávání fotografií v neuspořádaném archivu můžete nalézt na jedné z prvních stránek této knihy. (→ str. 7)

Vyhodnocení soutěže fotoamatérů – 1. místo získal snímek Asfaltěří (Jan Lechner), 2. Lékárny (Vláda Oliva), 3. Pohled z vrcholu Cheopsovy pyramidy (B. Kröhn). Uděleny ještě další neplánované ceny za romantické fotografie městské a přírodní krajiny, mezi oceněnými i V. Jírů.

1927/45 – Otištěna série nepodepsaných fotografií na téma *Jaká je Amerika* – průhledy arkádami, radnice, noční pohledy, „růžičkovsky“ snímané nádraží v Chicagu... U snímků není uveden autor (jedna je podepsána The New York Edison Company).

Městem týdne Humpolec.

1927/46 – Na titulu je velmi pěkný portrét vousatého muže s popiskem od fotografa Mináříka.

(→ str. 30)

Na straně 10 je série snímků z Itálie oslavující 5. výročí fašistické revoluce.

1927/47 – Další snímky ze soutěže fotoamatérů – stále kraluje klasická žánrová a krajinářská fotografie. Výjimkou je fotografie architekta Honzíka – průhled z kavárenské výlohy ven na ulici přes rozostřenou láhev.

1927/48 – Na titulní straně Drtikolův portrét „slavného média ze Štýrského Hradce“ Marie Silbertové s mimořádně sugestivním obličejem.

Na straně 18 se definitivně ustanovuje stálá rubrika Amatérská fotografie pod vedením Augustina Škardy, začíná článkem na téma fotografování v zimě.

1927/49 – Teigeho „feuilleton“ o Antonínu Slavičkovi.

Vytváří se systém pravidelných tematických „Příloh Pestrého týdne“ – vede je Jar. Najbrt. Později se formují tematicky zaměřené pravidelné přílohy s názvy Metapsychologie, Auto-moto-Aero, Tělesná kultura či Pražská móda.

1927/50 – Otištěny články Vincence Kramáře *Několik slov o kubismu* s obrázky od Picassa.

Na straně 17 je uveden seznam přispěvatelů Pestrého týdne v prvním roce jeho existence:

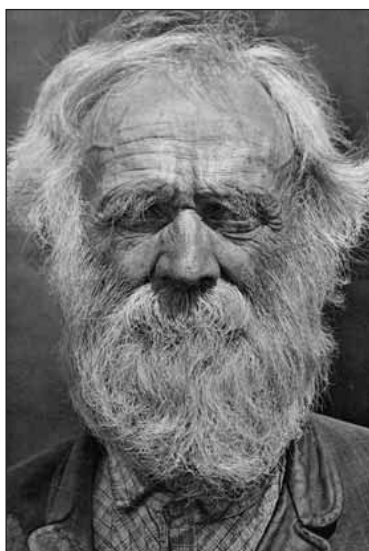
1. literární a žurnalistické kruhy: K. J. Beneš, K. Biebl, E. F. Burian, F. O. Barton, Vl. Blažek, K. Čapek, Čmeli, K. Domín, Julius Fučík, A. Fuchs, F. Feuerstein, Zdenka Foustková-Wattersonová, K. Hoch, A. Hoffmeister, J. Havlíček, K. Honzík, Vl. Hofman, K. Halas, Milena Jesenská, J. Krejcar, Kořenský, J. Koula, E. Kondrát, K. Kondrát, J. Kopta, F. Langer, E. A. Longen, Ma-Fa, J. Mahen, M'hlekwa, Rudofl Myzet, M. Mayerová, J. Mikota, Moholy-Nagy, Rud. Medek, J. Mach, V. Nezval, K. Poláček, P. Radkovský, M. Rutte, Štorch-Marien, O. Scheinflugová, R. Saudek, J. Seifert, F. X. Šalda, O. Šimek, K. Toman, V. Tille, K. Teige, R. Těsnohlídek, A. M. Tilschová, Berty Ženatý, S. Vondráčková, K. Vávra, Václavek, B. Vavroušek, H. Vojáčková, **2. kruhy výtvarné a literární kritiky:** P. Janák, A. Matějček, Vinc. Kramář, O. Klein, J. Pečírka, O. Schürer, V. V. Štech **3. kruhy výtvarníků a ilustrátorů:** J. M. Augusta, Bellada, Hodek, Holman, Keclík, Kratochvíl, Komárek, R. Kimla, Mölzer, Skorkovský, Schneider, Ptáček, Plass, L. P. Procházka, Max Urban, Raus, Jar. Najbrt.

K seznamu redakce dodává provolání Pestrého týdne: „Doposud se rozuměl pod pojmem obrázkový časopis více méně zábavný týdeník, na jeho prohlédnutí stačí půlhodina a který vás zásobí hrstkou milých obrázků. Pestrý týden však využil reportérského významu fotografie a vytvořil týdeník, který je s to, aby informoval každého o všech důležitých událostech, které se doma i ve světě dějí. ... Obrázky Pestrého týdne, dokonale tištěného, plní zpravodajskou službu opravdu pestře a živě, přinášejíce v obraze politické a i jinak zajímavé události týdne z celého světa.“

1927/52 – Utvářejí se stálé rubriky, např. Kuchyně, Rádio, Pele-mele, Povídky, Lékařství, Amatérská fotografie...

V čísle je informace o chystaném I. mezinárodním fotografickém salonu v Praze, který bude pořádán v březnu 1928 v místnostech Krasoumné jednoty v Parlamentu Svazem českých klubů fotografů amatérů. Zúčastnit se může každý profesionál i amatér. Ve stejné době bude v rámci Pražských vzorkových veletrhů pořádán i 1. mezinárodní trh fotografický.

Zveřejněny snímky z nové vozovny elektrických podniků města Prahy. Není na některém záběru pozdější fotoreportér číslo jedna Karel Hájek?

1927/46 Minářik

1929/38 Neznámý autor

- • • 3.2 Pestrý týden – od filozofie k metafyzice, od umění k plotně

Ročník 1928 (III.)

V ročníku se postupně ustanovují stálé rubriky. Dochází ke změně na místě vedoucího redaktora – od druhého čísla přebírá zodpovědnost za redakční část po Staše Jílovske Jaromír John. Od 3. čísla dochází k úpravě výtvarného vzhledu listu směrem k jednodušší a přehlednější grafice. Na některých místech si montážníci začínají dovolovat odvážnější grafické prvky, různé druhy prolínání jednoho snímku do druhého či jejich komplikovanější kompozice. Zvyšuje se podíl fotografií na úkor textu. V grafické úpravě se výrazněji uplatňuje modernější bezpatkové písmo.

Změna vedení PT přinesla pozitiva i negativa. Předně došlo k radikálnímu „usazení“ rubrik. Dřívější v podstatě náhodně poskládané příspěvky na určitá témata dostaly své jasné místo – módní příspěvky byly otiskovány v Módě, články o fotografii, radioamatérství či domácnost měly také své jasné umístění. Na druhou stranu byl výrazně omezen počet intelektuálních článků a fejetonů s náročnější tematikou – šlo však pravděpodobně o projev pudu sebezáchovy, pokud by totiž PT zůstal revuí o kultuře a filozofii, asi by se v následujících letech stal okrajovým periodikem a rozhodně by se nebyl týdeníkem čteným (a prohlíženým) doslova celou rodinou...

1928/1 – Na straně 4 je otištěna série fotografií od Drtikola – základní postoje, údery a obrana při boxu.

1928/2 – V redakčním článku jsou shrnuty úspěchy loňského ročníku, zároveň je však uvedeno, že „nové úkoly nás přinutily k tomu, že jsme změnili a rozšířili redakci.“ Na počátku roku 1928 bylo získáno 10 000 nových předplatitelů, což článek komentuje slovy „...víme, že nemalou zásluhu na tom mají naše přílohy, zvláště příloha automobilová.“

Vzniká nová rubrika módy.

1928/3 – Článek s nepodepsanými snímky právě budovaného výstaviště v Brně a krematoria ve stejném městě.

Na stranách 16–17 se v nové rubrice módy poprvé objevuje zmínka o tom, že je vedena profesionální módní návrhářkou Pavlou Lindtovou-Gutfreundovou.

1928/4 – Titul po nějaké době opět vypadá jako novinový – kromě velkého snímku je zde také značné množství textu o herečce Marii Hübnerové a jejím úspěchu v Polsku. Sazba působí na nejdůležitější straně časopisu značně rušivě a představuje dočasný odklon od zásady informovat i komentovat fotografii, nikoliv psaným slovem.

V rubrice Amatérská fotografie je článek podepsaný „jn.“ nazvaný *Hodnota amateurek*: „Dnešní velký národ fotoamatérů je důležitým činitelem a uchovatelem kulturní historie současnosti pro celé věky budoucí. Představme si jen, jak dobrá amateurka pomůže jednou s plnou názorností osvětlit život, kterým jsme žili, jaký nesmírný poklad budou jednou všechny obrazové časopisy naší doby, které pracují dnes výhradně jen pomocí fotografie a tu zase z dobré poloviny amateurskými snímky.“

Na straně 21 je otištěn článek o „známém štyrském médiu“ *Ke sporu o existenci parapsychických jevů*. Téma metafyziky a parapsychologie se bude na stránkách Pestrého týdne vyskytovat i v následujících letech.

1928/6 – V rubrice Amatérské fotografie jsou otištěny výsledky další fotoamatérské soutěže: snímky opět výrazně v tradičním stylu – vysokohorské chaty, podzimní les, téměř malířský snímek vesnického domku pod vysokým stromem od Rudolfa Paďouka, nahá smějící se slečna ležící na

pohovce před zrcadlem od Jana Šourka. (Zajímavost: kurzívou napsaný dodatek žádá některé účastníky soutěže o zaslání své přesnější adresy, mimo jinými je jmenován i amatér Štýrský.)

1928/8 – Velmi výrazný titul ve stylu opěvování emancipace a moderní techniky – mohutná lokomotiva na nádraží v Londýně, u něhož stojí žena v pracovním. Popisek říká, že jde o jednu ze tří nadaných dívek, které byly v Anglii připuštěny k výpomocným pracím na lokomotivě.

1928/9 – Pěkný nepodepsaný snímek, na kterém sochař Otto Gutfreund modeluje bustu TGM podle před ním sedícího živého modelu.

Na straně 16 je otištěn velice zajímavý snímek z ukrajinského filmu *Dva dni* – v popředí stojí moderní plastika poloviny silně stylizované tváře, za ní stojí muž s beranicí na hlavě a s doutníkem v ústech, hlavu má tak, že kde končí půl tváře plastiky, tam začíná jeho obličej. Fotografie má velmi příjemnou světelnou atmosféru. (→ str. 166)

1928/10 – (Zajímavost: v aktualitách je portrét Waltera Gropia, který se rozhodl odejít z Bauhausu, na jeho ředitelské místo nastupuje Hannes Mayer.)

Publikována trojice snímků z I. mezinárodního fotografického salonu v Domě umělců – klasické zátiší se skleněnou vázou od Itala Giulia Galimbertiho, nahá žena sedící na tmavé židli v groteskní poloze od Američana Maxe Thoreka a velmi zajímavý a výrazně moderní snímek muže na mostě v září svítícího měsíce od M. Kukubuna.

1928/11 – Zveřejněny další výsledky fotografické soutěže amatérů – snímky nijak avantgardní – mezi autory a motivy jsou O. Dinter – sojka, Savinov – madona v lese... K zajímavějším záběrům patří muž-lamželezo sledovaný diváky v cirkuse od Hoffmeistera a zvláštní, velmi přízračně působící snímek od Vendy – jasně bílé kachny v malém kulatém bazénku na velmi tmavém pozadí. Z fotografie mám podivně skličující pocit omezeného prostoru k rozletu.

V pravidelné rubrice Amatérská fotografie jsou články o továrnách Fotochema Hradec Králové a Neobrom Brno. Jiný článek píše o I. mezinárodním fotografickém salonu v Praze a mezi vystavujícími jmenuje například Američana Růžičku, Demachyho, Puya, z českých tvůrců pak Krupku, Lauschmana či Zycha.

1928/13 – Opět je zde stránka věnovaná trojici snímků z I. mezinárodního fotografického salonu. Fotografie jsou od Belgičana Raymonda Paschaela (lekníny na rybníce), Brita Edwina Smit-hellsa (konec bouře nad mořem s mimořádně dramatickými mraky) a Američana S. H. Tynga (zajímavý portrét vrásčitého muže v černém klobouku).

1928/14 – (Zajímavost: v příloze Auto-Moto je mapka udávající množství automobilů v různých okresech západní části Československé republiky.)

1928/15 – Na titulu je snímek Brunera-Dvořáka, na kterém malý chlapec ve světlém námořnickém obleku objímá mohutnou hlavu tmavého osla.

Na straně 6 je otištěn zajímavý a pro fotografy inspirující snímek herečky Josefíny Bakerové, oblečené jen do bederního pruhu z třásní a z korálků na krku. Nahá jsou prsa i stehna, v očích má vyzývavý výraz roztoužené samice.

Na straně 8 je po čase opět článek na náročnější téma nazvaný *Dobře se oblékat není krásně se oblékat*, ve kterém Adolf Loos uvádí rozdíly ve vkusu a zvycích různých národů.

1928/16 – Otištěn snímek od Štýrského (jméno uvedeno s čárkou nad y), na které je parník fotografován z přímého nadhledu.

Na straně 17 je snad poprvé Bohumil Šťastný označen za „redakčního fotografa“. Autor vyfotografoval z nadhledu (pravděpodobně z nábřeží) muže sedící za stolem a hrající karty. Vidíme jen klobouky a lesklé pleše, ruka jednoho z hráčů se natahuje pro výhru.

1928/17 – Na straně 12 je otištěn tajemný snímek slunce zapadajícího nad řekou po bouři. Podepsán je „Aleš“ Hackenschmied.

V rubrice amatérské fotografie se píše o tom, jaké vybavení by měl mít fotograf-amatér – zásadně formát 6×9, ze začátku výhradně na fotografické desky, stativ a expoziční tabulky, teprve po získání základních dovedností se má pustit do olejotisků.

1928/18 – Pokračování zveřejňování zajímavých snímků z fotografické soutěže – záběry živější než obvykle, navíc se objevují i známější jména – A. Hackenschmied zde přetiskuje zajímavě komponovaný portrét staršího muže na pavlači s komplikovanou sítí diagonál a linií, Václav Jirů tu má „domovnické“ zátiší se smetákem, kbelíkem, kartáčem a hadrem.

1928/19 – (Zajímavost: v čísle je celostrana věnovaná smrti profesora Jiřího Daneše, který byl při návštěvě Kalifornie sražen autem poté, co stál uprostřed silnice a fotografoval scenérii místní krajiny. Na vině je prý řidička vozidla, která se osadou řtila rychlostí 50 km/h.)

Na straně 16 je velmi zajímavý snímek od Štyrského. Je to hezký, ale mimořádně melancholický záběr muže v černém na pobřeží moře ve městě, v pozadí neklidná voda omývá zeď domu. (→ str. 166) Vzdáleně připomíná o mnoho desítek let novější snímky Josefa Koudelky z natáčení filmu *Odyseus* či některé snímky z jeho *Exilů*...

1928/20 – Senzacechtivé nepodepsané fotografie z katedry soudního lékařství – prostřelené lebky sebevrahů, potracené lidské plody naložené v lihu...

1928/21 – V čísle je otištěna informace o prvním kongresu evropské reklamy v Paříži. V nově zakládaném Evropském reklamním svazu bude Československo reprezentovat sdružení Reklub.

1928/22 – Zajímavá půlstrana se snímky Evžena Markalouse a Bohumila Šťastného ke krátkému článku *Obrácený svět*. Fotografové zde experimentují se zrcadlením na zakřivených plochách – konkrétně na pochromovaných miskách, ve kterých jsou vidět mimo jiné i autoři. Nejpůsobivějším je odraz fotografa na „spodně odpadové misky pro vyoperované nádory“.

1928/23 – Čistě, ale bohužel nepodepsané fotografie brněnských staveb architekta Arnošta Wiesnera – banka Union, Moravská zemská pojišťovna a rodinný dům. Jde o architektonicky velmi čisté budovy, nejzajímavější je průhled zábradlím z vrchního patra dolů.

V čísle je rovněž bohatá fotografická příloha o Moravské Ostravě.

1928/24 – Fotografie vesmíru z americké Yerksovy hvězdárny, kde působí český astronom a přispěvatel Pestrého týdne Karel Hujer.

Na straně 19 je reklamní proužek hovořící o tom, že Pestrý týden je pravidelně vyvěšován ve vozech pouličních drah a díky tomu má okolo milionu čtenářů.

1928/25 – Fotografie z výstavy Štyrského a Toyena (v popisku je o malířce psáno v mužském rodě) v Aventinské mansardě.

Uveřejněny snímky z mohutného vítání spisovatele Maxima Gorkého, který se po šesti letech exilu vrátil zpět do Sovětského svazu. Na uvítacím večeru ve velkém divadle si právě potřásá rukou s dělníci prádelny Červená růže.

1928/26 – (Zajímavost: na snímku na straně 3 je muž s prošedivělými fousky s placatou čepicí, vypadající jak L. N. Trockij. Sedí na dece na trávníku a Pestrý týden se čtenářů ptá, kdo to je. Jde o fotografii Tomáše G. Masaryka během jeho pobytu na letním bytě v roce 1907.)

V rubrice Amatérská fotografie je konec několikadílného článku Čeňka Chládky *O fotografování zvířat volně žijících*. Uvádí zde praktické zkušenosti z fotografování lvů a zabývá se problematikou ochrany citlivých desek před vlhkým vzduchem v tropech. Přidává recenzi na německou výpravnou knihu o zvířatech a jejich životě *Lebensbilder aus der Tierwelt*, kterou označuje za nejlepší publikaci tohoto druhu na světě.

(V tomto období vyšlo nezjištěné množství speciálních čísel k Jubilejní výstavě v Brně – například na čísle 3 této zvláštní řady je snímek obřího vycpaného mamuta vyrobeného českými vědci.)

1928/27 – Na titulu je trojice fotografií z manifestace legionářů při jejich pražském sjezdu (fotografie podepsány Pestrý týden a Press Foto).

1928/28 – Na titulu je nepodepsaný ateliérový snímek královny spřátelené Jugoslávie Marie s následníkem trůnu princem Petrem a novorozencem Tomislavem.

Na dvojstraně 12–13 jsou otištěny nahrané, ale leckdy zajímavé fotografie ke krátkému článku *Idyla v Emauzském klášteře v Praze*. Voustatí mniši jsou zde zachyceni při práci v kuchyni, při studiu či odpočinku. Velmi zajímavý a přitom kompozičně jednoduchý je záběr prostě zařízeného pokoje s postelí a křížem, u okna stojí muž v tmavé kutně s rozevřenou knihou, přičemž světlo přicházející z okna ho přesvětluje natolik, že zůstávají jen obrysy. Podepsáno „foto Pestrý týden“, portrét opata Arnošta Vykoukala zhotovil ateliér Langhans.

1928/29 – Po dlouhé chorobě zemřel jeden ze zakladatelů Pestrého týdne, umělecký spolupracovník vydavatelství Vratislav Hugo Brunner. K uctění jeho památky je otištěna dvojice fotografií tohoto výtvarníka – na jednom záběru je s Lidovými novinami ve dveřích redakce, na druhém se synem.

(Zajímavost: zveřejněny snímky z Valašského Meziříčí, kde bylo založeno Valašské muzeum v přírodě.)

Publikována celostrana věnovaná snímkům ze „Sovětské republiky“ – např. záběry z lovu kytovců v Rusku, Uzbek telefonuje, muži na schůzi, šofér traktoru hraje ve chvíli odpočinku na harmoniku...

1928/30 – (Zajímavost: na německém závodním okruhu Nürburg-ring tragicky zahynul český závodník, ředitel Čeněk.)

(Zajímavost: vzniká Pestrým týdnem podporovaná liga LIMANE – Liga manželek nevařících, která bojuje za to, aby ženy nemusely alespoň v neděli vařit a aby rodiny chodily na oběd do slušných restaurací.)

1928/31 – Otištěna trojice výrazně zajímavých snímků z některého z nádraží ve Spojených státech amerických. Je na nich zachycena monumentální architektura vysokých sloupů společně se spoustou cestovatelů se zavazadly, z nebe na zem dopadá dvojice svazků paprsků a záběry vzdáleně připomínají práce česko-amerického proroka čisté fotografie D. J. Růžičky. Fotografoval Kenet Dudley Smith.

Druhým neobyčejným snímkem je trojice žen v černých šatech, které vytváří tmavý podklad pro nahou ženu, která je pokroucena do tvaru mostu. Jde o velmi promyšlený ateliérový záběr, tak trochu ve stylu Františka Drtikola. (Bohužel, než jsem stačil snímek naskenovat, byla tato stránka někým ve veřejné knihovně ukradena.)

1928/32 – Celostrana snímků večerního osvětlení nově otevřeného brněnského výstavního areálu s krásnou a moderní architekturou od Fuchse, Gočára, Králíka a dalších.

Rubrika Móda se zde zabývá srovnáním druhů pokrývek hlavy kdysi a nyní – komplikované klobouky z doby před sto lety a jednoduché čapky módní v roce 1928.

Na dvojstraně 12–13 je otištěna mozaika složená ze zajímavých i zcela pitomoučkových snímků lidí s podtitulem *K vodě–do vody–na vodu*.

1928/33 – V tomto čísle je větší počet sportovních fotografií – skončila olympiáda v Amsterdamu a úspěšní sportovci se vrací do vlasti.

1928/34 – Na titulu je snímek ateliéru Wildt, který by mohl přijít do záhlaví kapitoly popisující život vyšší střední vrstvy v Československu během meziválečné konjunktury – zavalitý muž v obleku se špacírkou a starší tělnatá dáma s psičkem na vodítku. Fotografovanými jsou skladatel Oskar Nedbal se svou ženou a jezevčicí Míškou. (→ str. 166) Popisek uvádí, že „jsou vždycky tak veselí, když projíždějí Prahou...“ Oskar Nedbal za dva roky spáchá sebevraždu.

V rubrice *Móda* je uveřejněn jeden z mála nacionalisticky a silně protiněmecky zaměřených článků v celé historii PT. Článek je podepsaný L. G. (jde o Pavlu Lindovou-Gutfreundovou), jmenuje se *Z prázdninových toulek* a popisuje nevkus a podivuhodnosti německého národa. Kritizuje protiklad řady vynikajících německých umělců a proti tomu klade „hulákání nevkusných písniček, tak falešně, jako by to zpívali hluchoněmí, kteří se právě naučili trochu křičet.“ Kritizuje bídny vkus německých žen v oblékání, který dává do protikladu s krásou a elegancí německých mužů a zamýšlí se nad tím, že „mezi těmi Němci a jejich ženami je takový nebetyčný rozdíl, že se člověk diví, jak se tam u nich mohou rodit ještě nějaké děti.“

Na dvojstraně snímků z fotosoutěže je mimo běžný amatérský standard otištěn i moderní záběr A. Hackenschmieda fotografovaný z kabiny řidiče tramvaje. Pravou stranu obrazu zakrývá silueta tramvajáka s čepicí na hlavě, na trati v centrální části snímku není žádný děj a na levé straně stojí (mimo tramvaj) řidič v úřední čepici opírající se o vůz.

(Zajímavost: podnik Sigma Lutín, známý výrobce čerpadel se jmenuje podle zakladatelů a majitelů – bratrů Sigmundů. Už v roce 1928 zde vyráběly čerpadlo Darling.)

1928/35 – (Zajímavost: Fotografie z nově otevřené Štefánikovy hvězdárny na pražském Petříně.)

Na straně 18 je připraven pro čtenáře Pestrého týdne zajímavý fotokvíz. Na snímku je pět portrétů různě pokřivených tváří jediného muže, který má jednu hlavu protaženou, podruhé staženou, potřetí jinak zdeformovanou. Čtenáři jsou vyzváni, aby podle tvaru hlavy odhadli příbuzenský poměr všech těchto „pánů“.

1928/36 – Na straně 11 se mezi žertovnými fotografiemi na téma děti a zvířátka objevuje snad první snímek Karla Hájka otištěný v Pestrém týdnu s názvem „malý fotoamatér“. Je zde dítě u fotoaparátu se stativem, objektiv má namířený na flekatého psa.

V čísle je rovněž celostrana fotografií z dvoudílného filmu režiséra Hesouna a kameramana V. Vícha *Praha, město sta věží* a *Praha v záři světél*. První film popisuje 12 denních hodin města, druhý 12 nočních hodin. Opět jde o důkaz, že v této době je český film po stránce kompoziční i výtvarné na mnohem vyšší úrovni než fotografie.

(Zajímavost: novinka na československých silnicích – po letech váhání začne Autoklub Republiky Československé osazovat významnější tahy dopravními značkami všeho druhu – upozornění na možná nebezpečí i směrovníky a rozcestníky. V národnostně smíšených oblastech má být značení dvojazyčné – české a německé. V čísle 1928/37 je pak na fotografii vidět, že dopravní značení je financováno mimo jiné reklamou. Pod názvem města Praha je umístěn reklamní proužek „Auto Škoda“.)

1928/37 – V čísle je celostrana věnovaná Dušanu Jurkovičovi. Kromě architekta portréty jsou zde snímky jím navržené Štefánikovy sochy na Bradle, ubytovny na Radhošti či rekonstrukce Luhačovických lázní.

Mění se název rubriky Amatérská fotografie na Fotosport. Nově je zařazena odpovědná na otázky čtenářů.

1928/39 – (Zajímavost: ve Veletržním paláci v Praze byla za velké slávy otevřena výstava děl Alfonse Muchy Slovanská epopej.)

Na straně 15 je publikován vtipný nepodepsaný snímek děvčete sedícího uprostřed kruhu vytvořeného z nohou skupiny dalších dívek. Jde o žákyni mistrovské taneční školy v německém Hannoveru.

1928/40 – Dvojstrana věnovaná fotografiím zvířat v inovovaném vydání Brehmovy encyklopedie Život zvířat. Snímky jsou technicky výborné, ale na rozdíl od našeho fotografa Staňka postrádají zajímavé prostředí a „duši“.

1928/41 – Na titulu docela zajímavě působící snímek obrovské sochy sedícího Arnošta Denise

vytesaného z kamene, vedle sochy na štaflích sedí její autor – maličká sochař Karel Dvořák. Podepsáno Foto Pestrý týden.

1928/42 – Na titulu je efektní záběr malostranské mostecké věže za nočního osvětlení od fotografa V. Gotsche.

V čísle je rozhovor s budoucím primátorem a nyní předsedou Sociálního odboru hlavního města Prahy Petrem Zenklem o komplexu dnešní Thomayerovy nemocnice, tehdy sociálně-humánního ústavu Masarykovy domy v Krči.

Ve fotosportu se poprvé objevuje plným jménem podepsaný text od Jiřího Jeníčka nazvaný *Bez stativu*. Jde o ironii směřovanou do řad „reportážních fotografů“ pracujících se stativem a manuálně obsluhovanými expozičními tabulkami. Za pomoci vtipných příkladů dokazuje, že takto se skutečná živá reportáž dělat nedá.

1928/43 – Jde o jubilejní vydání k 10. výročí vzniku Československé republiky. Číslo je tomuto tématu výrazně podřízeno, jsou zde snímky busty T. G. Masaryka (s básní Josefa Macha *Vůdce národa*), klasické fotografie Hradčan od Brunera-Dvořáka (opět je připojena báseň od stejného autora, tentokrát s názvem *Vyznání lásky* – „Jak krásná jsi, když exulant v Americe kdes, ve snu, o půlnoci, opětně stoupá na Bezděz“.) V další básni Josefa Macha *Hnízdo sokolí* se mimo jiné píše „K nejkráššímu leťme s nimi cíli, v boj, kde o volnost se zápolí, by nám zase Němci nezměnili, v klec to staré hnízdo sokolí.“

Otištěna je zde výtvarně působivá fotografie Josefa Sudka z alba Chrám svatého Víta s předmluvou Jaroslava Durycha. Jde o první podepsaný Sudkův snímek na stránkách Pestrého týdne, na fotografii je průhled potměným interiérem chrámu na rozetové okno v pozadí.

Jako důkaz toho, že i nemajetný člověk může dosáhnout mimořádného úspěchu jsou zde snímky Čecha A. Cermaka – nového starosty Chicaga, který žil až do svých 11 let jako chudý hoch v průmyslovém Kladně.

1928/44 – Na titulu je mozaika Z různých motivů z oslav 28. října, např. nové sochy T. G. Masaryka, slavnostní nasvícení Svatovítské katedrály...

(Zajímavosti: V Praze byla otevřena novostavba Městská knihovny na Mariánském náměstí, zahájen byl rovněž provoz na Libeňském mostě, spojujícím Palmovku s Holešovicemi.)

1928/45 – (Zajímavost: továrník Josef Jan Frič daroval Univerzitě Karlově svou soukromou hvězdárnu na vrchu Ondřejově, jejíž známé schodiště navrhl architekt Fanta.)

Poprvé se na stránkách PT objevuje v dalších letech častá výzva, že „redakce Pestrého týdne požádala řadu znalců a milovníků Slovenska, aby přispěli k heslu: Navštivte této zimy nejkrásnější naši zemi – Slovensko.“ Snaha o upevňování vztahů mezi východem a západem republiky a propagace turistických cest Čechů na Slovensko a Podkarpatskou Rus patřily k významným prvkům v obsahu tohoto časopisu.

1928/47 – Otištěn pravděpodobně první podepsaný snímek Jiřího Jeníčka – kulaté brýle ležící na knize se sklenkou, scéna je nasvícena bočním světlem.

1928/48 – Několik záběrů fotografa Caroly (který měl svůj ateliér na Václavském náměstí) z nové hry Osvobozeného divadla Král Ubu.

1928/49 – V čísle snímek z výstavy *Hold světla v Praze 1928 ve fotografii*, která se uskutečnila na Staroměstské radnici. První cenu obdržel Přemysl Koblic za noční fotografii pomníku svatého Václava, kde hlava sochy zakrývá rozzářenou pouliční lampu.

1928/52 – Zajímavá série snímků k článku podepsaném –jfrej– s názvem *Psychologie smíchu*. Autoři fotografií Emil Bruck, Polívka a další fotografovali osoby s různou intenzitou pobavení.

Ročník 1929 (IV.)

Ročník představuje výrazný kvalitativní pokles, vytratila se veškerá touha po experimentu, dobrou úroveň výtvarné fotografie na stránkách Pestrého týdne představovala pouze Hackenschmiedova rubrika o aktuálních filmech. V posledních číslech ročníku stoupá počet otištěných snímků amatéra Karla Hájka.

Od prvního čísla tohoto ročníku je jako oficiální hlavička časopisu používán stejný typ loga, jaký byl na loňském čísle k 28. říjnu (motiv Hradčan), název je rozšířen na „obrazový časopis Pestrý týden“. Zároveň došlo ke zdražení na 2,50 Kč.

Od prvního čísla je v záhlaví rubriky Praktická domácnost uváděna jako řídící redaktorka Božena Hackenschmiedová, matka fotografa Alexandra Hackenschmieda, který v této rubrice z počátku anonymně, později pod plným jménem publikoval zajímavé fotografie ovoce, zeleniny a domácích potřeb, které však téměř vždy svou kultivovanou formou a neobvyklou kompozicí byly více než pouhou informací o daném produktu.

1929/1 – V čísle zajímavá a démonicky působící fotografie operního pěvce Nikolaje Melnikova od ateliéru Wildt.

(Zajímavost: článek a několik fotografií informuje o nové droze, která přišla do Paříže z USA a zcela ve společnosti vytlačuje do té doby nejpobulárnější kokain – je to kaktus peyotl vyvolávající halucinace.)

Otištěn velmi pozoruhodný článek režiséra Warka Griffitha *Tempo ve filmu*. Vysvětluje nutnost rychlého filmového tempa a varuje, že „kdykoliv si režisér příliš zahrává s popisováním charakterů nebo jinými věcmi, vedlejšími vzhledem k hlavnímu námětu děje, je [divákem] rychle a rozhodně potrestán.“ Také srovnává dva přístupy k tempu filmu – americký a německý.

V čísle je také Drtikolův zajímavý portrét těžkého atleta Fridolína Hoyera – drsného svalnatého muže v tilku a s kulatými brýlemi.

1929/2 – Na titulní straně je poprvé snímek Karla Hájka. Je to záběr posledního lidového dudáka, neobvyklá fotografie na patníku sedícího muže s nástrojem, před kterým na zemi leží tmavá nádoba s několika světlými mincemi. Před nádobou stojí mladý chlapec v šortkách, který klade k několika mincím další. V moři ateliérových snímků na obálkách Pestrého týdne je Hájkův záběr příjemnou změnou.

1929/3 – (Zajímavost: v aktualitách i na dalších stranách je citit výrazný rozvoj stavební činnosti v Československu. Nemine čísla, aby v něm nebyla zmínka o nové veřejné budově, kostelu či škole.)

V čísle je otištěn zajímavý nepodepsaný názor ke snímku obřího parního stroje z dílen ČKD s nadpisem *Krása stroje*: „Krása stroje není jako u uměleckého díla hodnotou v sobě, nýbrž čím si, co je vázáno k účelu, dokonalosti provedení, technickému pokroku (zastaralé stroje nejsou krásné, ale komické). Stroj, jehož účel je nám neznám, nazveme krásným teprve až seznáme čemu slouží a v jaké míře svému účelu vyhovuje.“

(Zajímavost: v článku na téma *Jsou na Marsu lidé či pouze organické bytosti nižšího druhu?* autor vůbec nepochybuje o výskytu života na této planetě a svůj názor podporuje sledováním rozsáhlých ploch, které se tam na jaře zelenají a na podzim červenají. Vyvozuje z toho, že jsou pokryty rozsáhlými lesy.)

V rubrice Fotosport píše K. H. v článku *Amatérova občanská povinnost* o dokumentárním významu fotografie. Zdůrazňuje, že „různé momenty našeho národního života, mizející rázovitě

typy pouliční, velké výkony technické, vzácné úkazy přírodní, význačné zjevy života sociálního, různé poruchy, neštěstí a tisíce jiných aktualit ... mohou být ... zachovány lidstvu.“

1929/4 – Atraktivní portréty herců Národního divadla v antických maskách ze hry Bernarda Shawa *Androkles a lev*, které fotografoval Čámský z Vršovic. Jsou to technicky skvělé záběry a přestože jde o statické ateliérové snímky, výborně propagují. V dalším čísle jsou otištěny podobně kvalitní záběry stejného autora ze Stavovského divadla.

1929/5 – Ve filmové rubrice je otištěn zajímavý snímek z německého filmu *Návrat* (filmového dramatu zajatců v Rusku). Vyhroubeným příkopem kráčí šik vojáků, před nimi muž na koni, který se na ně ohlíží a vše je přikryto jemnou clonou mlhy.

Módní rubrika opět kritizuje prostřednictvím jedovatého pera Pavly Lindové-Gutfreundové některé výstřelky soudobé společnosti. Píše o nových nevkusných strojařských uniformách, zdůrazňuje, že „pokrývku hlavy jsem sice neviděla, ale bude asi odpovídat celkovému stylu. Znamenitě by se hodil červený fez...“

1929/6 – (Zajímavost: otištěn projekt architekta Josefa Štěpánka na zastavění Letenské pláně budovami ministerstev, vlády, parlamentu a akademie. Přestože zvítězil ve veřejné soutěži, plán se až na výjimky technického a zemědělského muzea a ministerstva vnitra nerealizoval.)

1929/7 – V rubrice Fotosport je otištěn snímek kaštanáře od Jana Malého (připomínající svým námětem pozdější práce Chocholovy). Muž stojí u vozíku, ze kterého stoupá bílý kouř, před ním je dítě v kulichu s nataženou rukou. (→ str. 166) Ze snímku je cítit zašlý duch první republiky. Druhým snímkem je fotografie Josefa Čapka – kulaté černé brýle položené na rozevřené knize. K fotografiím je připojen odborný článek Jiřího Jeníčka *Desensibilace desek*.

1929/8 – Na straně 7 je nepodepsaný žertovný snímek z Osvobozeného divadla. Nalíčení herci Voskovec a Werich jsou umístěni v prázdném rámu od obrazu, Werich vykukuje z levého dolního rohu, Voskovec stojí z profilu s bradou podepřenou napnutým ukazováčkem. Za ním je na stěně promítnut jeho stín. Jde o záběr ze hry *Kostky jsou vrženy*.

Na straně 9 je v zatím nepojmenované rubrice o filmu pravděpodobně první recenze napsaná Alexandrem Hackenschmiedem (šifra A. H.). Chválí v ní Machatého film *Erotikon*, vyzdvihuje mistrné využití výrazových možností filmové kontinuity obrazů, zároveň však kritizuje „malou podporu správného řešení pohybové souvislosti jednotlivých montážních úseků, které byly řešeny samostatně, bez ohledu na předchozí a následující.“

(Zajímavost: snímek Richarda Dubského, majitele továrny na zrcadla a hodinková skla a rovněž spoluzakladatele a společníka firmy Fotochema v Hradci Králové. Slaví padesátiny.)

1929/10 – V čísle otištěny snímky z filmu *Boj o Matterhorn*, krátkou glosu k nim napsal A. H. Film pojednává o skutečných událostech z výstupu a následné tragédie horolezců. Jsou zde snímky obrovských ledových plání, odvážných mužů zavěšených na laně, dramatický portrét tvrdé tváře horolezce...

1929/11 – (Zajímavost: v aktualitách je fotografie Aloise Eliáše, který se stal šéfem úřadu II. zástupce náčelníka hlavního štábu Československé armády. Za deset let se stane předsedou vlády okupovaných Čech a Moravy.)

1929/12 – Dobré snímky se v této době objevují téměř výhradně jako doprovodný materiál k zahraničním filmům. Příkladem mohou být zajímavé portréty na straně 9 – herečka Falconetti v roli Johanky z Arku (portrét tváře ztrápené ženy se slzou) či portrét biskupa z pohledu z *Comédie française*. V těchto časech se rozhodně česká fotografie učí kopmoziční odvěze a novátorství od filmu, zejména zahraničního.

Na straně 14 je velmi působivý snímek Alexandra Hackenschmieda z noční Prahy během jarního nevládného počasí – dvě pouliční lampy svítí do mlhy husté jako mléko, v popředí stojí skupina temně se tyčících kmenů stromů.

1929/13 – Na tomto čísle první titulový snímek od vinohradského mistra ateliérového portrétu Strömingera – anglická Češka Marie Trojanová ve filmu *Podhorská vesnice*.

(Zajímavosti: fotografie makety nové budovy Československého rozhlasu na Vinohradech, snímek z podpisu takzvaného Kelloggova paktu, kde zástupci USA, Itálie, Británie, Německa, Irska, Československa a Kanady podepsali pakt o ztracení války.)

1929/14 – A. H. napsal recenzi nového francouzského filmu podle Emile Zoly *Peníze*. Připojen je efektní snímek ženy, která „pololeží“ v bílých šatech na tmavém pozadí, bílá linka jejích zad září na tmavém pozadí a ona má ve tváři výraz unuděné milionářky. Další dva zajímavé a experimentálně laděné snímky – mezi nimi muž s vytřeštěnými očima v podkladu, přes kterého vede změř světých čar.

1929/15 – Opět velmi zajímavá mozaika z filmu – skoro až kubistická kompozice ze snímku *Noc v Londýně*, který režíroval bývalý německý avantgardní filmař Lup Pick. V centrální části záběru je celkový pohled na chodbu hotelu, kde mimo jiné muž s motýlkem veze vozík se snídaní a chlapec-poslíček vsunuje do dopisní škvíry ve dveřích psaní, tyto motivy jsou pak zopakovány v dalších „hranách diamantové mozaiky“.

V Praktické domácnosti je otištěna série zajímavých zátiší Alexandra Hackenschmieda, neobvyklá formou svícení, volbou i způsobem aranžování jednotlivých prvků. Zde jsou to například záběry židle, na níž stojí kytičky, vedle které je pohozena gumová hračka ve tvaru zajíce či zátiší s jehličnatou větví ve skleněné vodě v protisvětle a s drobnou skleněnou postavičkou.

1929/18 – Ve Fotosportu je Jeníčkův článek *Fotografování na jaře*, který s lehkou ironií píše o tom, že v novinách se na jaře vždy objeví inzeráty na fotografické novinky a amatéři vtrhnou do obchodů kupovat inzerované, z čehož vysvítá, že jaro je tu.

Módní rubrika se postupem času stává z grafického hlediska nejzajímavější částí PT (nikoliv však z hlediska fotografického), například v tomto čísle jde o kompozici osmi portrétů žen v klobouku, každý snímek je uzavřený do kruhu a všechny kruhy jsou naaranžovány do tvaru T.

1929/19 – Na straně 9 je článek A. H. *Stíny, které promluví* s podtitulem *Zvukový a mluvící film, horečka Ameriky, jak se zachová Evropa?* Pojednává o tématu novinky – zvukového filmu, o jeho problémech, názorech na něj a na jeho budoucnost.

1929/20 – (Zajímavost: v Praze byl po staletích stavby vysvěcen chrám svatého Víta.)

Opět výborné fotografie, opět však ze zahraničí dovezené záběry z filmu. Tentokrát jde o francouzský protiválečný snímek *Verdun – Visions d'histoire*. Mezi kvalitními fotografiemi je například voják objímající mladé děvče, která se od něj se sklopenými očima odmítavě odvrací či německý velitel v přilbě s železným válečným křížem ležící v zákopu, za nímž jsou rozostřené hlavy dalších vojáků. Velitel má pozvednutou ruku vyzývající k útoku. Rubriku Fotosport však tyto fotografické příběhy neovlivňují, tentokrát se v čísle objevuje impresionisticky laděný záběr mohutné skály na pobřeží Normandie od Zorky Šimáčkové a děvče se štěňaty od Rud. Schneidera.

1929/21 – Na straně 9 je zveřejněna vcelku kvalitní reportáž z práce filmařů podepsaná jménem časopisu. Vcelku zajímavé momentky včetně dobře zachycené gestikulace impulzivního režiséra ilustrují práci na novém filmu režiséra Inemana *Otec Kondelík a zeť Vejvara*.

Na straně 15 je neobyčejný snímek z mezinárodní výstavy fotografií v Praze, který připomíná některé poslední práce Františka Drtikola z jeho budhistického období. V tomto případě jde o skleněnou, velmi zjednodušenou figurku ve výšce s rozpaženými rukama, přičemž na pozadí se objevuje její stín.

1929/22 – Ve Fotosportu je uzavřeno další kolo amatérské soutěže; podle údajů v doprovodném článku došlo na 2500 soutěžních zásilek, čímž se toto klání stalo co do kvantity nejúspěšnějším v celé dosavadní historii československé fotografie.

1929/23 – Na straně 5 je výborná reprodukce – velmi citlivě nasvícený detail sochy Josefa Drahonovského z bílého mramoru na tmavém pozadí. Snímek je na celostranu a vytvořil jej ateliér Gubčewski Praha. Znárodněna je klečící nahá žena z bílého mramoru oblékající druhou nahou ženu. Jde o to, co bych označil za reprodukci dělanou ne rozumem, ale srdcem.

Ve Fotosportu je vyhlášena nová soutěž na volné téma.

1929/25 – V čísle jsou nepodepsané snímky velmi dobře vyfotografovaných moderních chrámů k článku Alfréda Fuchse *Problém moderního chrámu* s podtitulem „stavte kostely slohem nynější doby a nikoliv slohy středověku“. Jako příklady jsou tu Gočárovův kostel československé církve husitské v Hradci Králové a elegantní kostel s jehlanovitou věží v Miškovicích od F. L. Gahury. Autor připojuje zajímavý názor: „Pro moderní dobu jest továrna právě tak charakteristická, jako byl kdysi klášter či hrad. Pro všechny církve bez rozdílu nastává otázka, kterak mluvit k duši moderního člověka, odchovaného strojovou kulturou a standardisací. ... Proto také výtvarné formy, kterými budou chtít mluvit k modernímu továrnímu, fabrickému člověku, budou jiné, než byly kostely dosavadní.“ V závěru svého příspěvku kritizuje „ty pověstné, červené, pseudogotické kostely na Ostravsku“, jako zcela cizí prvky nevzešlé z místních tradic.

Ve Fotosportu otištěn článek K. H. *Snahy pro zlidovění fotografie* – hovoří se zde o snaze fotografických firem zasáhnout nižšími cenami i fotografy nazývané snímkaři. V rubrice je rovněž výtvarný snímek A. Hackenschmieda – průhled mezi dvěma temnými domy na ulici pokropenou deštěm.

1929/26 – Otištěn zajímavý článek Miloše Blocha s doprovodnými snímky obřích mrakodrapů. Jde vlastně o rozhovor s architekty J. A. Holabirdem a J. W. Rootem, kteří mají řadu zkušeností se stavbou tohoto druhu budov.

1929/27 – Ve Fotosportu je kromě dokončení Jeníčkova článku *Positivní procesy fotografické* také zveřejnění výsledků dalšího kola fotoamatérské soutěže. Jsou překvapivé – snímky mají poměrně vysokou úroveň a jde o celkem moderní kompozice a efektní záběry. Členy poroty byli R. A. Šimon, Mil. Hlaváč a Augustin Škarda. Mezi oceněnými pracemi jsou například Čapkovy brýle, čestné uznání obdržel i Hájkův poslední lidový dudák z obálky druhého čísla tohoto ročníku.

1929/30 – (Zajímavost: otištěny průměrné fotografie II. sletu americké obce sokolské v Chicagu, kam se přišlo podívat přes 35 000 diváků včetně prezidenta Spojených států amerických Hoovera.)

Ve Fotosportu Jiří Jeníček v článku *Měkce kreslící objektiv* polemizuje s názorem, že fotografie dosáhne dokonalosti až po vynálezu barevného záznamu obrazu. Píše, že „...tím bude fotografie ochuzena o celou svou specifickou krásu a že klesne na úroveň prostého tříbarevného tisku. Svět je více méně v barevných svých hodnotách neživý.“

1929/31 – (Zajímavost: fotografie ze stavby budovy Mánesa v Praze.)

Ve rubrice Fotosport je dokončení článku Jiřího Jeníčka *Měkce kreslící objektiv*, který uzavírá konstatováním: „Ostře kreslící objektiv je nedokonalé lidské oko, kdežto měkce kreslící objektiv jest objektiv, který má i řasy, jako je má lidské oko.“

1929/32 – Na titulu je příjemná fotografie plavajícího chlapce natahujícího ruce ke čtenáři, autorem je Boh. Kröhn. Takto nějak bude vypadat většina obálek za pár let.

1929/33 – Ve Fotosportu je text Jiřího Jeníčka s názvem *Něco o nové fotografii*. Jde o jeden z prvních článků na téma boje mezi příznivci tvárných procesů a „ryzí“ fotografie na stránkách Pestrého týdne. Píše o odchylování od kompozičních zásad malířství a dodává, že „...bylo otevřeně pohrdáno selankovitostí velkoryse komponovaných malířských motivů. Detail byl povýšen na motiv, a byl v tom skutečně prospěch nejen kompoziční, ale i ryze fotografický.“

1929/34 – Fotosport – pokračuje Jeníčkův článek *Něco nové fotografie*. Pojednává o snaze tvo-

řit snímky bez fotoaparátu či objektivu a opovrhují starými kompozičními postupy. Zdůrazňuje, že co je pro „starou fotografii“ chybou (kácející se kolmice, fotografův vržený stín...) to je pro novou fotografii předmětem hry.

1929/35 – (Zajímavost: v té době byly stanoveny rychlostní limity pro provoz motorových vozidel na 45 km/h na silnicích, 15 km/h ve městě a 6 km/h na křižovatkách.)

1929/36 – Na obálce je pěkný záběr fotografa a turisty Ivana Klášterského při sestupu do romantického horského údolí. Uvnitř čísla jsou další snímky tohoto autora ze Slovenska a Podkarpatské Rusi – půvabná krajina, jezírka, pasoucí se krávy. Některé jeho fotografie působí jako výrazná výtvarná zkratka – například minimalistický záběr lesknoucího se plesa v kotli Gerežavské poloniny.

(Zajímavost: celostranový inzerát na výstavbu řadových domků v novém Zahradním Městě v Praze – bude zde vybudováno 750 obytných domů od dvoupokojových bytů až po luxusní vily. Mezi výhody patří i nabídka 35 let osvobození od daně z nemovitosti.)

1929/37 – Hackenschmiedova rubrika Život ve filmu tentokrát přináší fotografie z ruského filmu režiséra Fedora Ocepa *Živá mrtvola*. Jde prý o krásný, ale nad poměry drastický film. Byl natočen v německých ateliérech, ale „k svému prospěchu nevykazuje pražádných stop západní obch. filmové politiky“. Z filmu jsou zde uveřejněny výrazné portréty – například velmi zajímavý snímek neoholeného muže s vytřeštěným zrakem. Fotografie mi vzdáleně připomíná jeden z pozdějších autoportrétů Karla Ludwiga.

1929/38 – Na titulní straně tohoto čísla je umístěn velmi krásný glamour snímek americké herečky Lupe Velez s nádherně vykreslenými rty a bělostně svítícími zuby. (→ str. 30)

1929/39 – Otištěn je zde žertovný rozhovor s Voskovcem a Werichem, kde mladí umělci mají v plánu po úspěchu Vest-Pocket revue založit Vest-Pocket bar, Vest-Pocket klub a Vest-Pocket Magazín.

Také je zde zajímavý článek *Kanada a naše vystěhovalectví*, ve kterém je uvedeno, že na konci 20. let se každoročně vystěhovalo do USA na 5–7000 občanů Československa. Nad textem absurdní snímek skupiny indiánů na koních a s péry na hlavě jedoucích okolo dokonale nabubřelé stavby – jednoho z největších hotelů na americké pevnině.

1929/40 – Opět velmi pěkné snímky v rubrice Život ve filmu. Jsou zastoupeny obě dvě významné polokoule tehdejšího filmu – americký i ruský film (o životě a tragédii A. S. Puškina, na snímku je skupina mladých šlechticů bavících se u fontány). Na rozdíl od druhé polokoule – amerických snímků na téže straně mají ruské fotografie více akce, více emocí a více života.

Původní snímky fotografované pro Pestrý týden – klasicky, ale příjemně nasvícená zátiší s českými korunovačními klenoty a doprovodný záběr nově vytvořené Gočárový skříňky na korunu, žezlo a jablko. Fotografie podepsáno jen jako původní fotografie Pestrého týdne.

1929/42 – (Zajímavost: Je zde stránka věnovaná padesátému výročí vynálezu žárovky Thomasem Alvou Edisonem. Na Hradčanech bylo v té době umístěno muzeum žárovek s množstvím exponátů z různých časových období.)

Život ve filmu – velmi pochvalný článek autora A. H. na adresu ruského filmu – tvrdí, že „silným životem žijí lidé z ruských filmů. Věříme, že žijí a že jejich těla jsou teplá jako naše. Životu lidí z filmů, které přišly ze západu, věříme stejně jako dechu voskové figury v panoptiku, pod níž hrčí hodinový stroj. Americkým magnátům zdálo by se shocking pustiti na plátno ženu nenalíčenou, bez umělých řas a třeba ani ne herečku, jež dosud prošla neomylnou školou herecké rutiny a nikdy neviděla fotografický aparát. Rusové tím vítězí.“

1929/43 – (Zajímavost: V rubrice Život ve filmu je zveřejněn článek od autora podepsaného –my– [hádám, že šifra patří holywoodskému dopisovateli Pestrého týdne – herci Rudolfu Myze-

tovi]. Píše o prvním českém zvukovém filmu, kterým byl pokusný jednodílný skeč sloužící jako test synchronizace české řeči v americkém studiu. Snímek natočil Pavel Kohler, supervizor cizojazyčné produkce v Univesal-filmu.)

Otištěna dvojice zajímavých fotografií od Karla Hájka (z nadhledu fotografovaný chlapec hrající si se třemi loveckými psy) a Alexandra Hackenschmieda (snímek mše v katedrále sv. Víta – fotografováno z ochozu přes tmavé opěrné sloupy). Oba záběry jsou vcelku nekonvenční, je cítit, že i v české amatérské fotografii se začínají rýsovat profesionálové.

1929/44 – Na titulu je překrásný snímek rumunské královny vdovy, snový profil půvabné ženy v jemném světle.

1929/46 – S odstupem let komicky vynívající snímek Aloise Jirásky – staříčkého dědouška ve dlouhém kabátě stojícího v pozoru před „jeho“ plukem ve Vysokém Mýtě. Vyfotografovala Fotolegie.

1929/47 – Rubrika Život ve filmu – velmi zajímavá fotografie muže z nadhledu s použitím krátké hloubky ostrosti, oči a zvrásněné čelo jsou ostré, ruka na prsou už ne. Muž je umístěn na diagonálu, v pravém úhlu k němu je jakýsi drát, kterého se přidržuje. Snímek pochází z filmu *Žena na měsíci*.

Článek Augustina Škardy o výstavě Českého klubu fotografů amatérů v Praze k jeho 40. výročí. Hájek a Jirů jsou zmiňováni jako příklady čerstvých členů, kteří však už nyní potvrzují názor, že klub je dobrá škola pro ty, kdo hledají ve fotografii něco víc. Text je obohacen snímkem Karla Hájka (zvláštní kompozice tvořená z domovních střešních okapů) a známým záběrem Jana Lauschemanna (muž s dlouhým stínem, fotografovaný z výrazného nadhledu, jde okolo sluncem nasvíceného schodiště).

1929/49 – V rubrice Život ve filmu je dokončení článku o zvukovém filmu a 3 skvělé fotografie s nádhernými gesty a výbornou mimikou z ruského filmu *Katorga*, což je příběh ze sibiřského vězení.

1929/47 Alexandr Hackenschmied

1929/50 – Na titulu je humorný záběr mohutného amerického boxera ve světlém oblečení, který děkuje stiskem ruky zcela začerněnému strojvůdci vlaku za bezpečný a rychlý odvoz z Calais do Paříže.

Život ve filmu – opět výborné fotografie, tentokrát z filmu o horolezcích nazvaný *Bílé peklo*. Na snímku je skvělý pohled na muže s omrzlými vousy. Film je dílem režisérů Arnolda Francka a G. W. Pabsta (ze stejné tvůrčí skupiny je i kontroverzní filmařka Leni Riefenstahlová). (→ str. 165)

Ročník 1930 (V.)

Ročníky 1930–32 patří k slabším obdobím Pestrého týdne. Časopis občas oživují moderní snímky Sudka, Funkeho, Hájka, Hackenschmieda či portréty od Strömingera, jinak však jsou záběry slabé. V podstatě se dá říct, že jedním z mála míst se stabilním počtem kvalitních, avantgardou ovlivněných fotografií je Hackenschmiedova rubrika Film. V grafické úpravě se v roce 1931 na čas vrací již zapomenuté zdobné prvky (rámečky, linky). Přibližně od poloviny ročníku 1932 pak zejména díky velkému množství otištěných snímků Karla Hájka dochází ke značnému oživení titulu i vnitřních stránek.

1930/1 – Na straně 6 je umístěna informace o nové službě čtenářům – počínaje tímto číslem bude v každém zařazena minimálně jedna stránka s názvem *Pestrý týden škole a rodině*. Jejím cílem je zjednodušovat školskou výuku a napomáhat k poučení i výzdobě českých domácností. Celostranu je možno po vystřížení z časopisu buď zarámovat a pověsit na zeď nebo zakládat pro děti do desek jako zdroj pozdějších znalostí a poučení. Prvním plakátem je fotografie Svatováclavské koruny na straně 18. V dalších letech se na této stránce vystřídaly spousty krásných hlubotiskem tištěných obrázků. Tím, že se Pestrý týden profiloval nejen jako časopis zábavný, ale i poučný, získal jistě mnohé „otce rodin“, kteří týden co týden s vážnou tváří připevňovali na rodinnou nástěnkou stránku se snímkem papouška, měsíčního povrchu či žravých kobylek. Zajímavý je už samotný nápad rámovat a věšet na stěnu stránky z časopisu. Je to v podstatě jen potvrzení toho, že Pestrý týden má co do kvality tisku natolik silné sebevědomí, že vybízí ke srovnávání s běžnými, v obchodě za mnoho peněz prodávanými obrazy.

V čísle jsou dále nepodepsané fotografie z výcviku policejních psů. Některé záběry jsou velmi dobré, například portrét lesknoucí se černé srsti dobrmana či pes ve výskoku na pozadí cihlové stěny.

Na straně 16 je snímek Karla Hájka – zasněžený pražský park v mlze s tmavou postavou odklízeče sněhu.

1930/2 – Na straně 21 je další díl seriálu *Pestrý týden škole a rodině*. Jde o efektní snímek papouška kakadu moluckého s podpisem „AUTOR DR B. M.“

1930/3 – Na titulu je námětem zajímavá fotografie učednice oboru malířství pokojů, kde dívka ve špinavých montérkách maluje strop rekonstruovaného bytu a podle popisky si vesele zpívá. Podepsáno „foto Pestrý týden“. Uvnitř čísla jsou další snímky na téma ženy-průkopnice se prosazují v profesích, jež byly dosud monopolem mužů – stavitelka, knihařka...

1930/4 – Na titulu efektní snímek holywoodské herečky stojící na mohutném čele lokomotivy.

V čísle jsou kvalitní moderní snímky snad jen v Hackenschmiedově rubrice Film. Otištěny jsou rovněž krátké, ale zajímavé zprávy. První je informace o židovském filmu natáčeném v Německu, jde o izraelci natáčený snímek na téma pověsti o Zadykovi. Také je tu zpráva o chystaném prvním českém avantgardním filmu *Zima*, na kterém pracuje režisér Leo Marten.

V rubrice Foto-sport je v článku J. Jeníčka *O čistotě ve fotografii* uvedeno výstižné konstatování, že „je-li čistota půl zdraví, je čistota ve fotografii nejen zárukou zdraví, ale i plného úspěchu.“

1930/5 – Na titulu je velmi příjemný snímek děvčátka vyhlížejícího z okna, autorem je malíř Antonín Slaviček. Snímek, který je kompozičně i třeba použitím neostrého pozadí mnohem vyspělejší než většina obálek Pestrého týdne v této době, je zhotoven už v roce 1901! (→ str. 50)

Na straně 13 se vyskytuje první projev jinak v časopise ojedinělé cenzury – jsou začerněny všechny řádky pod fotografií bývalého francouzského prezidenta Loubeta.

1930/7 – Ve fotografické rubrice se stále objevují jen tradiční snímky krajiny, dětí a zvířat, zcela absentují velká jména a kvalitní kompozice.

Na straně 16 je věnován prostor oddělení knižních vazeb na Státní grafické škole včetně ukázky studentských prací.

1930/8 – V minulém čísle byla na straně 14 fotografie Ladislava Berky – hlava kočky, v tomto vydání je zajímavý snímek kozího nosu od stejného autora. Hlava kozy je vyfotografována tak, že nosní dírky s chloupky jsou ostré, hloubka ostrosti je však malá, takže zbytek hlavy je neostrý.

1930/9 – Na titulu je ateliérový snímek ženy v lidovém kroji – členky opery Národního divadla Ady Nordenové od amatéra J. Jeníčka. Záběr je to průměrný, ale Jeníčková záliba v měkce kreslícím objektivu a jemném světle je už jasně patrná.

Na stránce 15 je otištěno velmi originální zatiší A. Bindera z výstavy fotografií v Berlíně. Je to talíř s nakousnutou klobásou, který je přiklopený jemným cedníkem, přičemž scéna je nasvícena tak, že síťový stín ocek cedníku se táhne na diagonálu přes plochu snímku.

V rubrice Fotosport rozebírá K. H. výhody a nevýhody kinofilmového negativu a zdůrazňuje, že jeho použití je vhodné jen pro nenáročné amatéry.

1930/10 – Číslo je věnované osmdesátinám prezidenta Masaryka. Je vytištěno na kvalitním papíře a jsou zde snad všechny dodnes známé a používané fotografie prvního prezidenta ČSR – např. Masaryk s dvojicí nahých vnoučat, které mu vzali čepici či celý snímek prezidenta držícího v náručí děvčátko v kroji (zde podepsáno „pres. min. rady“).

1930/11 – V rubrice Film je Hackeschmiedovo upozornění na novou knihu Lubomíra Linharta *Malá abeceda filmu*, které na jedné straně vytýká přílišné zaměření na ruský film, na straně druhé však může podle recenzenta otevřít oči a obrátit správným směrem leckterého laika.

1930/13 – Na straně 15 v rubrice Fotosport je umístěn snímek Václava Jirů – žebříňák přikrytý plachtou nazvaný *Za větrem*.

Na straně 17 velká fotografie od Karla Hájka – průměrný záběr ženy držící dva chlupaté psy. Přestože nejde o nijak mimořádný snímek, je zde již cítit duch Hájkových prací z dalších let – živý výraz ve tváři, absolutní ostrost a příjemné světlo.

1930/14 – Na straně 15 je zajímavá fotografie od Jirů, na které autor využívá rytmu – bíle natřený plot stoupající do kopce, komponovaný na diagonálu.

1930/15 – (Zajímavost: v čísle je uvedeno, že v Praze byl ustanoven Filmklub – sdružení filmových publicistů, jehož předsedou je Otakar Štorch-Marien a jednatelem Otto Rádl.)

Na straně 14 otištěn nepodepsaný snímek ruského sedláka Kosareva s beranicí, dýmkou a kabátě přepásaným mohutným opaskem, který je aktivním zástupcem reorganizace ruského zemědělství na kolektivní systém. Úzké oči muže i celkový výraz prozrazují, že to není žádné dobrotisko.

1930/16 – Na straně 10 je prazvláštní snímek „redakčního fotografa“ – hromada kojenců v zavinovačkách leží přes diagonálu snímku. Fotografie má podivnou atmosféru i tonální řešení.

1930/17 – Na straně 11 (jejíž paginace je zřejmě omylem zrcadlově obrácená) jsou snímky podepsané Sandalo – zcela šílená budova brněnského krematoria od architekta Arnošta Weis-

nera, jehož některé prvky (zejména série pravidelně se opakujících tmavých sloupů v bílé fasádě zakončených jehlanem) velmi připomínají stavby Josipa Plečnika na Pražském hradě.

1930/18 – Na straně 18 v rubrice *Pestrý týden škole a rodině* je až eroticky působící fotografie rozvíjejícího se listu kaštanu – podivně protáhlého chlupatého útvaru od S. Práta.

1930/20 – Na straně 12 je otištěna zajímavá čtveřice snímků z výstavy nové české fotografie v Aventinské mansardě. Jde o práce Alexandra Hackenschmieda (figurína muže s knírkem a zajímavým způsobem nasvíceného kola), Josefa Sudka (pro něj netypická hromada židlí zahradní restaurace → str. 157) a Ladislava Berky (rozostřený portrét starší ženy). K tomu krátký text od Alexandra Hackenschmieda zakončený slovy „Fotografie zůstane vždy dokumentem. Někdy užitečným, někdy jenom krásným. Pouze sentimentální deformace a lež tu nemají místa. Fotoaparát je nebezpečnou zbraní jenom v rukou těch, kteří vidají západy slunce v pravé poledne.“

1930/21 – Na straně 20 je opět dvojice snímků z první výstavy nové české fotografie v Aventinské mansardě – zde fotografie Josefa Sudka (záběr hromady kovových prutů pro železobetonovou konstrukci, doporučuji srovnat se snímkem Eugena Wiškovského v Encyklopedii českých fotografů – velmi podobné!) a Jaromíra Funkeho – záběr z nadhledu na obří síto se zajímavým kontrastem části nasvícené sluncem a části v protisvětle. (→ str. 167)

1930/22 – Na straně 17 je zveřejněna velmi přízračné fotografie hořícího ropného vrtu v rumunské Moreni s tajemnou krajinou ozářenou jediným mohutným plamenem. (Ještě za deset let přinese Pestrý týden informaci, že vrt se stále ještě nepodařilo uhasit.)

1930/27 – Na titulu je vcelku zajímavý snímek památného Oldřichova dubu starého 918 let – mohutného stromu s děsivě rozložitými větvemi. Fotografoval Vl. Otta.

Na straně 15 je v rubrice Fotosport je vyhlášení nové amatérské soutěže. Má dvě části – všeobecnou (pro inspiraci je vyjmenováno 16 motivů z minulých soutěží, kterými se amatéři mohou a nemusí inspirovat) a část nazvanou Příznaky a stopy, kde je za úkol fotografovat projevy počasí (např. vyprahlou půdu) a stopy (např. „řvoucí dítě = stopa výprasku).

1930/30 – Na straně 15 je Jeníčkův článek na téma *Fotografování o žních*. Doporučuje zde měkké vyvolání se zachováním jemných polotónů a považuje za zcela nevhodné zvětšovat krajinu na čistě bílé papíry, také doporučuje papíry odstínu chamois.

1930/31 – Na dvojstraně 12–13 jsou klasické, ale kvalitní snímky české přírody od Vl. Otty – šumavský domek, svažující se ulička v Českém Krumlově, kamenné reliéfy u Liběchova...

1930/32 – Na titulu je klasický portrét členky Národního divadla Ely Poznerové od ateliéru Karel Manger. Jde o velmi jemný profil mladé ženy s předlouhým krkem zahaleným do kožešiny. Fotografie je citlivým způsobem nasvícena.

1930/33 – Na titulu je otištěn kýčovitý snímek herečky amerického Paramountu sedící na černém koni v bílých „kovbojských“ šatech a s širákem.

Na dvojstraně 12–13 jsou klasicky komponované, ale výtvarně výborné portréty ve vnitrozemí žijících Číňanů (např. překrásným světlem nasvícené postavy mnichů či odvážných lovců tygrů) Fotografoval K. J. Hora.

Na straně 23 je mimořádně zajímavé zátiší se silně erotickým nábojem – ředkev se dvěma „nohama“ v protisvětle na dřevěném trámu. Erotično je z fotografie přímo hmatatelné – fotografoval Alexandr Hackenschmied. (→ str. 167)

1930/34 – (Zajímavost: na straně 17 jsou fotografie podepsané Pestrý týden – nová budova Báňské a hutní společnosti v Lazarské ulici. Snímek zaměstnanců stojících na ploché střeše prozrazuje, že jde o jedno z nejefektnějších plochých prostranství s přímou vyhlídkou na pražské střechy a Hrad. V pozdějších letech půjde o velmi oblíbené místo pražských fotografů.)

1930/35 – Na titulu umístěn portrét Vlasty Buriana s minimální hloubkou ostrosti od Strömin-

gera v jeho tradičním duchu. Je to velmi elegantní podobizna komika ve tmavém klobouku. Fotografie patří k nejlepším záběrům, jaké se kdy od tohoto fotografa v Pestrém týdnu objevily.

1930/36 – (Zajímavost: je zde z historického hlediska zajímavý snímek obrovské vzducholodi Graf Zeppelin při přeletu nad Prahou od Pařížka.)

Na straně 22 opět velmi zajímavý snímek Alexandra Hackenschmieda – trojice tmavých lilků na světlém pozadí.

1930/39 – Na straně 15 je krátký článek Bedřicha Markalouse o nových monumentálních veřejných budovách v Praze. Fotografie Gočárova vršovického kostela svatého Václava, školy na Žižkově, na Jarově, ve Vršovcích a Dejvicích pocházely od CEPSu.

1930/40 – Titulní stranu zdobí velmi zajímavý snímek ruské filmové umělkyně Olgy Čechové od Strömingera – žena s moderním účesem a ve tmavém svetru si podpírá rukou čelo a dívá se zostra do objektivu.

1930/43 – Na titulu elegantní oficiální portrét prezidenta Masaryka z fotoateliéru Karel Manger. Jde o snímek tvrdého politika v tmavém obleku se svítícím zlatým prstenem na ruce.

1930/44 – Na straně 11 je průměrný náladový snímek fotografa Karla Hájka – pohled na vesnici překrytou mlhou.

Na straně 19 se v článku V. Loudy *Fotografie reklamní* píše o vítězství fotografie v reklamě, o hlubotisku jako nedocenitelném prostředníku tištěné propagace a o konci fotomontáží. K tomu je připojen snímek Alexandra Hackenschmieda – trojice tenisových míčků se stínem rakety.

1930/45 – Na stranách 12–13 jsou velmi kvalitní fotografie zvířat od Karla Čapka – kočky, psi, koně a krávy. Snímky se vyznačují jemným světlem i vyvoláním a dokonalou ostroť toho, co ostré být má. U záběrů je článek Jaromíra Johna o Karlu Čapkovi a o fotografii obecně.

Ve Fotosportu je fejetonisticky napsaný článek o procesu fotografování v plenéru i v komoře od Vladimíra Rýpara nazvaný *Světlo a tma*.

1930/47 – Titul je tvořen variantou snímků Karla Čapka z čísla 1930/45 – dospělá kočka nahlíží do košíku, ve kterém sedí kočičí mládě – velmi jemná a příjemná fotografie.

1930/48 – Na straně 17 je článek Jiřího Jeníčka *Fotografický obraz jako ozdoba*, popisující nový trend, kdy fotografie už nezdobí jen amatérská alba, ale i zdi moderně zařízených bytů.

1930/49 – V čísle je velmi efektní pohled na mramorové půlkruhové schodiště pojišťovny Dunaj na Národní třídě od Fotoateliéru Club Praha.

1930/52 – Na straně 14 zveřejněn zajímavý snímek Viléma Bauera – nahé ženské nohy vyfotografované na pozadí sušeného prádla. Jde zřejmě o hospodyňku při domácích pracech. K tomu je připojena informace, že vyšla publikace Československá fotografie 1931, kterou vydala redakce Fotografického obzoru. Knihu vytiskl Grafický závod V. Neubert a synové.

Ročník 1931 (VI.)

1931/1 – V rubrice Praktický hospodář jsou publikovány snímky izolátorů trafostanic podepsané Klier-Suchdolský. Působí moderně, přestože pravděpodobně nejsou míněny jako výtvarná fotografie. (→ str. 50)

1931/2 – Na titulu je příjemný portrét koňské hlavy bělouše na tmavém pozadí z profilu od ateliéru Brunner a Dvořák. Jde o kladrubský druh koní. Snímky stejného motivu jsou i na straně 7 a na dvojstraně 12–13 k článku *Státní hřebčín v Kladrubech*.

V rubrice Fotosport zajímavé snímky řady za sebou vyrovnaných betonových skruží od V. Schücka a zábradlí činžovního domu od V. Jirů.

1931/3 – Na straně 4 v rubrice Film najdeme fotografie z filmu německého režiséra Arnolda Fancka *Bouře nad Montblankem*. (Na jednom ze snímků slavná herečka a pozdější režisérka filmů oslavujících nacistické nadšení pro kult těla v období konání olympijských her v Berlíně Leni Riefenstahlová – zde stojí na vrcholu hory, s cepínem a v těžkých turistických botách.)

1931/5 – V čísle je „PR článek“ o sociálně-kulturním působení Pražské městské pojišťovny – z jejích prostředků byla placena mimo jiné stavba Ústřední knihovny města Prahy na Mariánském náměstí nebo soubor vzorových staveb správného bydlení na Podbabské ulici v Dejvicích.

Na straně 15 otištěn roztomilý snímek Miloše Kösslera – myška blížící se k rozsvícení baterce. Jde o upozornění na nový almanach Československá fotografie 1931, který vydává redakce Fotografického obzoru.

Na straně 16 je fotografie knižní vazby jako ukázka práce knihařského oddělení Státní grafické školy v Praze.

1931/6 – (Zajímavost: na straně 17 je podprůměrná fotografie vítězů závodu v skijöringu [vlečení lyžaře na laně za motocyklem] od P. Hákové z Nové Paky.)

1931/7 – V rubrice Film jsou snímky z avantgardního filmu režiséra Vávry o první světelné plastice v Evropě. Jde o práci Z. a J. Pešánkových, která je umístěna na Edisonově transformační stanici v Praze (jde o budovu naproti Jindřišské věži.)

Na straně 15 v rubrice Fotosport je uveřejněn článek *Nový způsob barevné fotografie* podepsaný –ček (Jeníček). Autor mimo jiné píše, že nově představený německý systém má jen jemně naznačené barvy, „...neboť obecnost právě si neoblíbilo barevné portréty podle jiných metod, protože byly příliš pestré, což značí, že klidně působící šedivé a černé tóny obrazu chyběly.“

1931/8 – V rubrice Film je výborný snímek ze sovětského filmu *Poslední carův poddaný*. Jde o příběh muže, který ztratil paměť a nepamatuje si, jaká obrovská změna se s Ruskem stala po bolševické revoluci. Jednoho dne se mu paměť vrátí a muž odchází do továrny v městě, kde „pod společnými sprchami smývá se sebe s špínou vše staré“. Fotografie zastihuje muže právě při smývání starého ve sprchách, okolo něj se z páry vynořuje několik dalších mužů. (→ str. 170)

1931/9 – Ve Fotosportu otištěna výzva, aby fotoamatéři urychleně zasílali snímky ze Slovenska a Podkarpatské Rusi. Termín je do 14 dnů, vítány jsou zvláště snímky ovcí, krajiny (nikoliv však zimní), celkové pohledy na slovenské lázně a studie místních krojů. Ceny za publikování jsou 100, 80, 50 a 25 korun.

1931/10 – Na dvojstraně 12–13 jsou příjemné fotografie Jiřího Bauma k vlastnímu článku o radostech a strastech malého ušatého zvířátka – fenka dovezeného z Afriky.

Na straně 14 je zajímavá fotografie Jiřího Fuchse – detail vytřeštěného obličeje s čočkou-monoklem na oku a s rozevřenými nůžkami v popředí. Popisek podepsaný –jn říká, že „snad je to veškerý lidský pokrok, ve vědě či v umění: nalézati nové vztahy mezi věcmi, spojovati nově nalezenými vztahy věci dosud si cizí, bez vztahu jsoucích. Lidské oko – monokl – nůžky. Fotografie může skládat, řadit věci různorodé.“ (→ str. 3)

Na straně 15 v rubrice Fotosport píše Jiří Jeníček v článku *Fotografický přístroj pro děti* doporučení orientovat se při výběru vhodné komory na ty levnější. Vyzdvihuje, že „...mají navíc tu výhodu, že není třeba ostříti, neboť od 4 m kreslí ostře až do nekonečna.“ (je otázka, jestli orientace na tento typ fotoaparátů a zvyk na tuto „čtyřmetrovou“ zásadu není jednou z hlavních příčin stěžejního rysu tehdejší české amatérské fotografie – totiž tvorby spousty polocelků a celků a žádných detailů.)

1931/11 – Jiří Jeníček v závěru svého článku o přínosu fotografie pro vývoj dítěte míní, že jde o prospěšnou činnost a jako důkaz přidává příklad ze sousedního Německa, kde zákonem zavedli výuku fotografie na školách.

1931/13 – Na straně 15 v rubrice Fotosport je článek podepsaný Koblic s názvem *Diktát malého formátu*. Autor tu píše o provázanosti „diktátu“ malého formátu s celým fotoprůmyslem – jsou nutné světelnější objektivy, nové negativní i pozitivní materiály a nové zvětšovací přístroje.

1931/14 – Číslo je celé věnováno tématu *Jedte letos na Slovensko a poznejte jeho krásy*. Mnohé významné osobnosti doporučují cestu obyvatel západní části republiky na východ – mimo jiné poslanec Andrej Hlinka (Idte na Slovensko, ale s láskou a piétou!), senátor Vavro Šrobár (Už nie sme děti. Za 12 rokov svobody sme sa i my mnohému naučili. Neurážajte sa našou zaostalosťou a domýšlivou odvahou. Sme vo všetkom mladší, ako vy.), Milan Hodža či kontroverzní ministr vnitra Juraj Slávik...

Na prvních stranách jsou otištěny vítězné snímky ze soutěže o nejlepší fotografie ze Slovenska – zcela vítězí romantické chaloupky a dívky v krojích. V čísle je výrazně zastoupen Karel Plicka, jeho snímky Slováků v krojích se objevují na stranách 7, 12, 13, 16, 17, 20 a 24. Jde jak o klasické portréty mužů a žen v lidových krojích, tak o záběry z Plickova filmu *Po horách, po dolách*. Plickovy snímky svou živostí a rozmanitostí vyhrávají na celé čáře. Pro uklidnění fotoamatérů však Jaromír John v rubrice Fotosport připomíná, že Plicka nebyl účastníkem soutěže. Mimo to je na stránce 19 text (a pravděpodobně i snímky oravských vesniček a cikánů) od Karla Čapka.

1931/15 – Na straně 15 ve Fotosportu píše Jiří Jeníček v článku *Jak vzniká motiv*: „Fotografický motiv vzniká velmi prostě, ale zase ne tak jednoduše, jak si to představují spisovatelé doporučující střelbu na všechny strany.“ Doporučuje využívat celé plochy negativu a „odvyknout si zlovyku výřezu“. Pro práci s motivem navrhuje vyzkoušet nejprve zátiší.

(Zajímavost: V čísle je pozoruhodný inzerát na vaříč značky Primus, který byl nalezen u koster výpravy z přelomu století – po 33 letech znovu zapálen a bez problému hoří.)

1931/16 – Na straně 10 je zajímavý fotografický žert – průměrná fotografie dívky od Jirky Krätzera v tanečním postoji na skalce se zrcadlí v olejnatě klidné ploše jezera. Snímek byl otočen o 180° a jde o kvíz, ve kterém mají čtenáři uhádnout, co je se snímkem v nepořádku.

1931/17 – Na titulu otištěn velmi příjemný portrét v posteli ležící dívky – herečky Magdy Maděrové z nového filmu G. Machatého *Ze soboty na neděli*. Má půvabné oči a jemně nalíčené rty. Fotografoval Strömingner.

Na straně 4 je kromě pěkného portrétu pišící tmavovlasé dívky z německého filmu *Ariane* článek podepsaný –jl– *Něco o censuře* (ta se rozhodla nepustit tento snímek do československé distribuce).

1931/18 – Na titulu publikován neobyčejný snímek od Josefa Sudka – ateliérový záběr dvojice členů baletní skupiny J. Kröschlové – jedna z hereček ve světlém oblečení sedí, druhá postava stojí. Na pozadí jsou namalované jemné kruhy.

Na straně 15 v rubrice Fotosport vtipně napsaný článek K. Hermanna *Jaro je tady*. Mimo jiné zde autor píše: „Mladý muž fotografuje svou dívku a na oplátku ona jeho. Fotografie v moderní době může totiž rozhojnit projevy vzájemné náklonnosti opticko-chemickou cestou, což naši dědečkové neznali a museli se spokojit jen vzdycháním.“

1931/19 – Na stranách 12–13 je zajímavý fotografický seriál o vývoji rostlinky kaštanu od klíčení až po vzrostlý strom. Fotografoval Sylvestr Prát.

1931/21 – Na straně 4 se nachází snímek Karla Poláčka a dvojice záběrů z nového filmu natočeného na námět jeho knihy *Muži v offsidu*. Fotografovala agentura PPS (samotné natáčení podle článku trvalo pouhých 19 dní – osm dní práce na scénáři, 10 dní v ateliéru a 1 den byl věnován exteriérovým záběrům z utkání Sparta–Slavia.)

1931/22 – Ve Fotosportu vyhlášení nové fotoamatérské soutěže. Nejsou vypsány přesné úkoly, pouze je apelováno, aby účastníci nezasílali „snímky mající význam pouze rodinný. ... Veřejnost

může zajímat jen obrázek vynikající původností, svérázností, postřehem, šťastný moment, neobvyklé osvětlení, originelní volba stanoviska.“

1931/25 – Na straně 4 je dvojice moderních snímků z filmu *Píseň života*. Jsou to originální fotografie velké hlavy dítěte na tmavém pozadí a na diagonálu vedené rameno obřího jeřábu.

V čísle je mimo jiné zajímavá fotografie rudoarmějce opravujícího telegrafní vedení zkřížené do diagonál. Výtvarná úroveň záběru je společně s informační kvalitou velmi vysoká. Nepodepsaný popisek chválí kvalitu novinářské fotografie v zahraničí a zdůrazňuje: „K tomuto způsobu zpravodajství propracovali se v Americe stejně jako na východě a západě Evropy. U nás v Československu zpravodajství obrazové je dosud na úrovni amatérsky začátečního obrázkaření“.

1931/27 – Na straně 12 je drobný snímek psa od Karla Hájka. Stejný autor zveřejňuje na straně 17 snímky z cvičení Sokolů na hrazdě či koni.

1931/28 – Na titulu Hájkův snímek dítěte v železné vaně, které je matkou omýváno; zajímavá diagonální kompozice s použitím pohybové neostrosti.

1931/29 – Na straně 13 jsou citlivě komponovaná zátiší od Karla Čapka. Jde o fotografie běžných předmětů – chlupatých kaktusů v protisvětle, zahradních konví, hromady hříbků a afrických sošek. V komentáři píše: „Zátiší ve fotografii (podobně jako v malířství a literatuře) je vlastně jakási niterná zpověď ze zálib a libůstek“ a dodává „dobré zátiší není fotografické umění, nýbrž zvláštní fotografické štěstí. Přihodí se a nedá se vynutit.“

1931/30 – Na titulu otištěn skvělý snímek Karla Hájka, fotografovaný na cvičení Sokolů před odjezdem na závody do Paříže. Na diagonálu je zde pohled na řadu mužů stojících v řadě vedle sebe s napřaženou svalnatou rukou se zaťatou pěstí. Jde o mimořádně výrazný titul a z hlediska kompozičního v dosavadní krátké historii jeden z nejvýraznějších. Podobně silná je i další autorova fotografie uvnitř čísla na straně 11 – protažená svalnatá záda cvičence s vystouplými žilami.

Na straně 5 série nepodepsaných, ale zajímavých snímků Olgy Scheinpflugové – na svou dobu šlo o nezvykle otevřený pohled do soukromí – herečka se tu představuje v pyžamu, při cvičení či v protisvětle při odpočinku. (→ str. 170)

Ve Fotosportu jsou zveřejněny výsledky fotoamatérské soutěže – hodnotitelská komise se skládala z Mil. Hlaváče, Přemysla Koblice a Augustina Škardy. Ze známých jmen jsou mezi oceněnými autory zastoupeni Alexandr Hackenschmied (4.), Václav Jirů (8.), Karel Hájek (15.). Je vyhlášena nová soutěž na témata zvednutý prach na silnici po průjezdu automobilu a zviřený sloup prachu v městě, nejlépe se siluetami dětí.

1931/31 – (Zajímavost: vyhlášena sbírka ve prospěch slovenské obce Važce, ve které požár zničil na 350 stavení jinak velmi chudých obyvatel.)

Na dvojstraně 12–13 je zajímavá reportáž A. Hackenschmieda z ozdravovny pro děti z předměstí. Fotografie jsou velmi příjemné a pro autora specializovaného na moderní zátiší zcela netypické – hrající si děti, spící nemluvněta, skvělý a prapodivně působící záběr vozíčku se skupinou maličkých dětí v bílých kloboučcích. (→ str. 156) Podobná fotografie je i na straně 14 – nahý chlapec v bílém kloboučku.

1931/33 – Na dvojstraně 12–13 je pěkná série fotografií malých koťat v proutěné ošatce od Václava Jirů – milá zvířátka s andělským výrazem i se zuřivě vyceněnými zoubky.

1931/34 – Na straně 14 detail prasečího rypáku od Václava Jirů s úvahou B. Markalouse *Krása ošklivosti*: „Má-li být podřezáno kuřátko, holubí mládě, zabit králíček, telátko, beránek, kozička, utopená kočička nebo malý pejsek, litují je nejen děti, ale i dospělí. Prase nelituje nikdo. ... Ani jeho kvičení a smrtelné chroptění, je-li na hody porážen, nerozdírá nikomu srdce – naopak i smrt prasete je cosi humoristického, člověku příjemného a kdo slyší na statku nárek umírajícího, řezníkem dobíjeného zvířete – usmívá se. Taková je relativita lidských pojmů.“

1931/37 – Na titulu je fotografie zachmuřeného dětského obličeje fotografovaného Strömingem. Chlapec pochází z nového filmu o odbojných Chodech *Psohlavci*. Podtitul zní „Naše divadla málo ještě pochopila zpravodajský a umělecký dokumentární význam fotografie.“

Na sportovní straně otištěn Chocholův snímek Vlasty Buriana krácejícího po fotbalovém hřišti v Kralupech.

1931/38 – (Zajímavost: je zde snímek z fantastického filmu společnosti Fox *Svět 1980 – Just Imagine*. Představuje velmi stísnující vizi velkoměsta našich časů.)

1931/40 – Na titulu je velmi citlivý ateliérový záběr Williho Strömingera – mladá žena a muž z Kodíčkovy filmu *Loupežník*. Na snímku jsou velmi krásní lidé v příjemném světle.

Na straně 8 pěkný snímek od Karla Hájka – žena držící snop obilí. Fotografie je komponována téměř v „ruském“ budovatelském stylu – obilí na diagonálu, ona z podhledu.

Na straně 12 je několik fotografií z výstavy cestovatele Bohumila Pospíšila ve Veletržním paláci. Vystavuje zde tradičně komponované snímky z výletů do exotických zemí – kvalitou zajímavé a množstvím úctyhodné (10 000 záběrů).

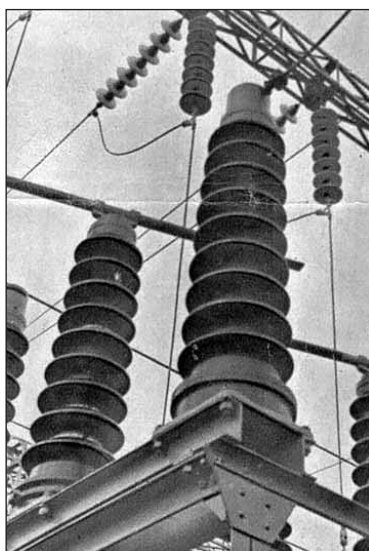
1931/41 – Na straně 15 v článku *Fotografujte pohyb* jeho autor podepsaný „r.“ píše: „Pohyb je krásný ve všech svých variantách a obměnách. Snažte se ho zachytit, ať je to již let rychlíku, skok koně, napjaté svalstvo běžce, ujíždění automobilu, chůze lidí, tok potůčku nebo plížení zvířete.“

1931/42 – Je tu publikován zajímavý snímek Josefa Osičky – ležící postava vyfotografovaná širokým objektivem tak, že je zásadním způsobem deformovaná perspektiva – palce na blízkých nohou jsou obrovské, zbytek těla drobný. Následuje úvaha od –jn o tom, jak je zajímavé, že lidské oko tyto disproporce v běžném životě nevnímá a všimne si jich až na snímku. (→ str. 170)

1931/43 – Na straně 6 je dvojice mimořádně zajímavých fotografií na téma sport – boxer fotografovaný z hlubokého podhledu od J. Osičky a fotografie osmiveslice v prudkém světle z nadhledu – hladina se výrazně leskne, do rovné plochy jsou zaryty listy pádel.

Na straně 10 otištěn průměrný Sudkův snímek slečny listující v monumentální kartotéce Ústřední sociální pojišťovny v Praze.

1931/45 – Fotografie agentury Centropress – žena v bílém šátku sbírá obří tabákové listy na plantáži na jižním Slovensku.

1931/1 Klier-Suchdolský

1930/5 Antonín Slavíček

1931/46 – Na straně 4 je pěkný živý portrét herečky A. Nedošínské od Karla Hájka – pohled je veden z nadhledu, žena se pravou rukou dotýká levé části svého krku.

Na straně 16 přetištěna fotomontáž Vl. Lehkého k vlastnímu článku na téma zániku vesnice Bítov kvůli napuštění Vranovské přehrad.

1931/49 – Na titulu je divadelní snímek Karla Hájka – herečka Dostálová v úloze Alžběty anglické. Jde o velmi působný snímek s malou hloubkou ostrosti – tvář herečky je ostrá, ale vlasy už ne.

(Zajímavost: nepodepsaný snímek režiséra Karla Lamače, který podle popisku v Paříži s místními herci natáčí francouzskou verzi filmu *C. K. polní maršálek*.)

1931/51 – Na titulu velmi zajímavá fotografie Miroslava Háka z Nové Paky (připsáno „zaslal Karel Graubner“) – noční snímek sloupu se sochou svatého v protisvětle.

V čísle jsou dále záběry z afrického Konga od cestovatelů Jiřího Bauma a Fr. Foita, vyprávějící o životě černých trpaslíků.

Díky inzerci má toto číslo celých 38 stran.

Ročník 1932 (VII.)

1932/1 – (Zajímavost: na straně 4 je krátký článek Ing. C. A. Hackenschmieda o novém moderní kinosále v místnostech Burianova divadla v Praze, které se chce profilovat jako biograf náročného diváka.)

1932/2 – Na straně 7 jsou průměrné snímky amatéra K. Hájka nazvané *Nejmladší letkyně z pražského kurzu plachtění*.

Na stranách 12–13 zajímavá čtveřice kultivovaných fotografií obyvatel indonéského ostrova Jáva od spisovatele Jana Havlasy. Motivy – žena na loďce, matka se čtyřmi syny.

V čísle otištěny čtyři snímky z nově vydané knihy *Masaryk ve fotografii* (text do ní napsal Karel Čapek, vytisky závody V. Neubert a synové). Přetištěna pěkná fotografie prezidenta v bílém při rozhovoru s prostými venkovany, Masaryk při rozhovoru se spisovatelem Galsworthym od CEPS, s ruským samovarem od Vasil Škracha a při prohlížení fotografického alba s Karlem Čapkem od Karla Plicky.

1932/3 – Na straně 2 je zmínka o Světu v obrazech – zpravodaji o akci Pestrý týden škole a rodině. Jde o systém informací o vedení sbírek těchto informačních stránek. Z celé akce se totiž stává významný a domyšlený podnik – redakce časopisu shání a nabízí podkladové papíry pro podlepování stránek, vybrané plakáty se vystavují v mnoha galeriích po celé republice. Příloha rovněž propaguje akci z hlediska didaktického. Název zpravodaje Svět v obrazech převzala redakce Pestrého týdne při zakládání nového periodika po osvobození v roce 1945.

1932/5 – V čísle je dvojstrana fotografií s tématem zimních radovánek – mimo jiné tu je snímek stínů na zasněžené ploše od Miroslava Háka z Nové Paky.

Na straně 15 ve Fotosportu jsou otištěny výsledky soutěže fotoamatérů z roku 1931 – v porotě zasedali Mil. Hlaváč (štábní kapitán), Jos. Hrdlička, Jiří Jeníček, Fr. Oupický, Jar. Seifert, Jan Srb, Al. Zych a Augustin Škarda. Ze známých jmen se mezi oceněnými objevuje pouze Václav Jirů.

1932/7 – Na titulu je klasický snímek Jiřího Voskovce a Jana Wericha ze hry Osvobozeného divadla *Golem* – oba herci s neobvyklými účesy byli fotografováni ateliérem Adéle Förster.

1932/10 – Na straně 15 v rubrice Pestrý týden škole a rodině je velmi působný snímek vráscitého prezidenta Masaryka s čapkou opírajícího se o větev stromu. Jsou zde báječně rozdělené zaostřené a rozostřené oblasti, snímek se vyznačuje malou hloubkou ostrosti. Fotografoval Karel

Plicka v Turčianském svatém Martině. K záběru je přiložen velmi trefný a nadčasový citát TGM: „Smysl života není pouze to, co pozorujeme, ale hlavně to, co děláme“.

1932/13 – Titul barevný (zajímavé je, že je tištěn pouhou tříbarvou, bez černé) – na obálce malba Ferdyše Duši Pasení ovec na Podkarpatské Rusi. Velikonoční číslo je totiž věnováno nejvýchodnější části první republiky.

1932/15 – Na straně 17 je nepodepsaný příspěvek s fotografiemi nové parní elektrárny v Kolíně od Viškovského (psáno s jednoduchým V). Jde o velmi moderní snímky rámové vazby stěny budovy či mohutného rotoru turbíny komponovaného na diagonálu. (→ str. 169)

1932/16 – Titul obsadila sladká dvojice černého a bílého kuřátka od Karla Hájka z Vysočan – příjemný detail dvou chlupatých ptáčátek na neostrém pozadí. Podobné snímky pokračují i na dvojstraně 12–13.

1932/17 – Na titulu je Hájkův milý portrét slavného fotbalisty Kádi Peška – usměvavého chlapce v tmavém dresu.

V čísle se objevil velmi zajímavý nepodepsaný snímek z nadhledu – slečna v pruhovaných plavkách leží na zádech na hladině vody, na odrazovém prkně sedí muž v saku, který si jí kreslí na velkou čtvrtku papíru. Kompozičně velmi zajímavé.

1932/20 – Na straně 16 jsou unikátní snímky Josefíny L. ze Skalnatého plesa ve slovenských Tatrách z období, kdy zde ještě nestála observatoř, lanovka ani další stavby z pozdější doby.

1932/21 – Otištěn je tu snímek zakladatele Grafických závodů V. Neubert a synové na Smíchově – bělovousý stařík Václav Neubert slavící své osmdesáté narozeniny.

V rubrice Fotosport je mimořádně příjemný portrét Karla Hájka – elegantně vysvícený muž v černé bouřce a s hřejivým úsměvem pod jemným knírem. Snímek je nádherně ostrý, z fotografie vyzařuje optimismus a je jedním slovem krásná.

1932/23 – Titul je tvořen ateliérovým snímkem automobilového závodníka Jiřího K. Lobkowicze, který tragicky zahynul na trati v Berlíně.

1932/24 – Mimořádně kompozičně zajímavý nepodepsaný snímek na straně 14 – severouralský kolchozník při kolektivní práci. Na fotografii z nadhledu je muž sypající nějaký materiál z kbelíku do rozměrného trychtýře.

V Praktické domácnosti na straně 23 otištěny nepodepsané snímky velmi moderní funkcionalistické vily od architekta Karla Hannauera. Jde o stavbu s krytou terasou, druhou stříškou na ploché střeše a s velkým obývacím pokojem prozářeným sluncem.

1932/25 – Na dvojstraně 12–13 je série čtrnácti snímků Karla Čapka – fotografie teriérky Iris, kterou slavný spisovatel dokumentoval při odpočinku na zahradě a v košíku.

V čísle je také výrazný a na autora neobvyklý portrét choreografky a režisérky Jarmily Kröschlové od Josefa Sudka – mírně rozostřená žena tvrdých rysů se dívá přímo do objektivu.

1932/27 – Průměrné fotografie ze sokolského sletu od Centropressu, PPS, A. Johanna a Posselta jsou doplněny výrazným snímkem Karla Hájka – ženy-sokolky jsou oblečeny do světlých splývavých šatů a fotograf zvolil záběr tak, že vyniká průhlednost jejich oblečení; navíc se na zemi vytvářejí prazvláštní tvary ze stínů rukou a postav.

Na straně 15 ve Fotosportu dvojice snímků Alexandra Hackenschmieda – mimořádně atraktivní motiv moderní Prahy – kulatý plynojem nad libeňskou Palmovkou. Jedna fotografie je spíš informativního rázu, druhá vedená z pohledu je výtvarná.

1932/28 – V aktualitách otištěna ateliérová fotografie mračícího se Emila Háchy – prvního prezidenta Nejvyššího správního soudu a Stálého rozhodčího soudu v Haagu, který slaví šedesátiny.

Pokračují fotografie ze sletu, Hájkovy snímky se od ostatních liší mimo jiné i tím, že zaznamenávají nejen oficiálních částí programu, ale i chvíle odpočinku či oběd cvičenců.

1932/29 – Na titulu ateliérový snímek sokola Jana Gajdoše svlečeného do půli těla zhotovený Karlem Hájkem.

(Zajímavost: na straně 3 smutná zpráva o smrti průmyslníka Tomáše Bati v troskách jeho soukromého letadla.)

Na straně 14 je velmi elegantní a moderní kompozice podepsaná však bohužel pouze Centropress – snímek z ptačí perspektivy přes odrazový můstek na hladinu vody, zcela v rohu letí vzduchem skokanka.

1932/30 – Na titulu a na stranách 12–13 jsou průměrné, ale dokumentárně velmi hodnotné snímky svérázné komunity lužických Srbů žijících v Německu.

1932/32 – V čísle otištěna trojice zátiší Miroslava Rutteho (například tři pomeranče s nožem na talíři) k vlastnímu článku *Tvoří fotografie nový optický svět?* V článku si odpovídá, že ano.

1932/33 – Na titulu je fotografie ze zákulisí všesokolského sletu – Miroslav Štrupl, namířil svůj objektiv na velmi hezkou ženu s mimořádně obtloustlým dítětem.

1932/38 – (Zajímavost: v rubrice humoru je stále ještě velmi veselé žertovat na téma „až bude v Německu ta třetí říše“ – např. kresba příslušníka SA zdravícího nacistickým pozdravem louku, která je poseta květy ve tvaru hákového kříže.)

Na dvojstraně 12–13 je série snímků Karla Hájka z ozdravovny pražských dětí v Říčanech. Opět dokazuje, že už je výborným reportérem a fotografuje nejen děti při hře a odpočinku, ale třeba i bohatě zásobený sklad potravin.

1932/40 – Na titulu je žena v černém, která objímá mohutnou hlavu světlého koně. Jde o ilustraci lásky člověka ke zvířeti. Fotografoval Karel Hájek.

Na dvojstraně 12–13 jsou výborná zátiší žáků Školy uměleckých řemesel v Bratislavě, kde vede Jaromír Funke fotooddělení. Autory snímků jsou Václav Vydra (chemické láhve), Karel Labuda (objektivy), M. Oravec (malířský štětec a velké zátiší s kuželem) a Flora Fribeis (tulipány).

1932/41 – Titul tohoto čísla názorně ilustruje demokratičnost a multirasovou otevřenost československé společnosti za první republiky – na trojici fotografií Karla Hájka je členka Jenčíkových girls Ela Hanková s manželem – černochem pocházejícím z Libye a s jejich synem Čeňkem. („černoušek Čenda na Smíchově je naším nejmladším černošským občanem republiky.“)

V tomto sešitě Pestrého týdne je 14 snímků štěňat od Karla Čapka, pravděpodobně nejvýznamnějšího fotoamatéra své doby.

1932/42 – Ve Fotosportu otištěn portrét příjemně se usmívajícího muže v čapce od Karla Hájka. Snímek je pozvánkou na výstavu Českého klubu fotografů amatérů v Praze, která se koná v prostorách Ústřední knihovny. (→ str. 168)

1932/43 – Na straně 15 je krátká recenze výstavy fotoamatérů v Ústřední knihovně podepsaná písmenem r. Autor textu snímky chválí a dodává: „Jediné, co tu poněkud ruší, je označení fotoamatérství, vztahujeme-li je na kvalitu snímku. Neboť toto už není amaterismus, nýbrž vyspělá a dokonalá práce prozrazující pevnou ruku i zkušené oko a dobře vystihující dnešní vyspělost české fotografie.“

1932/45 – Z titulu čísla shlíží slovácký chlapec Jura z nového Úlehlova filmu *Mizející svět*, který je zajímavý nejen příběhem, ale i svou dokumentární hodnotou. Fotografie a článek pokračují na straně 4, 12–14 a 16.

1932/47 – Na titulu snímek Václava Jírů – poplašený kůň šestispřeží lehkého dělostřelectva uklidňovaný jedním z vojáků. V čísle pokračují výborné fotografie ze života v této jednotce při práci i odpočinku. V mnohém snímky připomínají pozdější práce Jiřího Jeníčka. Ze stejné jednotky pocházejí i fotografie na straně 13 k článku *Fisiognomie čs. vojáka*, kde jde především o příjemné portréty rozesmátých obránců republiky.

Na straně 5 jsou fotografie režiséra Gustava Machatého při práci na filmu *Extase*. Kromě klasických pracovních záběrů jsou zde i různé technické „vychytávky“ – snímek kamery připevněné na násadě pracovního nástroje, aby „zachytila svět z hlediska motyky“.

1932/48 – V čísle publikovány citlivé fotografie z čínského ptačího trhu v Šanghaji od fotografa Jana Hory. Jde o příjemné pohledy do uliček plných lesklých klecí v jemném protisvětle.

1932/49 – Na titulu klasický ateliérový portrét herce Emila Pollerta v roli Kecala – usmívajícího se muže s širokým tmavým kloboukem. Přestože jde o tradičně komponovaný ateliérový snímek, vyznačuje se nenuceností a životem. Jak komicky v té souvislosti zní slovo „amatér“ před jménem autora Karla Hájka...

Na straně 16 je portrét velmi zajímavé slovenské cikánky kouřící dýmku od M. Schwarze s rasisticky laděnou popiskou o cikánech jako břemenu všech států a pochvalně se vyjadřující o speciální četnické kartotéce potulných cikánů, díky které se začínají postupně usazovat.

1932/51 – Na titulu snímek amatéra Karla Hájka – portrét mladého bruslaře dívajícího se velmi zle přímo do kamery. Oči jsou řezavě ostré a zapíchnuté do čtenářů časopisu, dojem tvrdosti ještě podporuje drobné světlíčko od blesku v jeho očích. Jde o výbornou studii mladého sportovce. Až neobvykle podobná fotografie zachmuřeného pohledu dítěte se objevila v čísle 1931/37, tehdy to ale byl snímek chlapce z filmu *Psohlavci* od Strömingera.

Na straně 6 je upoutávka na „kalendář pro lidi dobrého vkusu“, který vyšel v Družstevní práci a do kterého Ladislav Sutnar vybral 27 fotografií Josefa Sudka. Hlubotiskem vytiskly závody V. Neubert a synové. Komentář tvrdí, že kalendář svou kvalitou nemá na trhu srovnání.

Ročník 1933 (VIII.)

1933/1 – Ve Fotosportu je vyhlášena nová soutěž amatérů, opět bez pevně stanovených témat, pouze je zdůrazněno, že „motivy rázu intimního, rodinného a pod., vidíme neradi, protože nezapadají dobře do naší rubriky.“

Na straně 23 v rubrice Praktická domácnost otištěn výborný snímek zátiší s dvojicí vajec se šťouchadlem v zajímavém protisvětle doplněném protáhlými stíny. Podepsán sice není, hádám však, že autorem je mág moderních reklamních kompozic Alexandr Hackenschmied. (→ str. 169)

1933/3 – V čísle publikována trojice záběrů podepsaných Slaviafilm z Machatého filmu *Extase*. Mezi nimi je nádherná fotografie muže a ženy držící se za ruce pod dramatickým nebem či půvabný snímek herečky Hedy Kieszlerové ležící v mimořádně dráždivé pozici na pohovce. Jde opět o důkaz, že filmy jsou v této době v úrovni konstrukce obrazu daleko před soudobou fotografií.

1933/5 – Na titulu portrét Karla Hájka – lyžařka po dokončení závodu, na diagonálu komponovaná tvář rozesmáté tmavovlasé ženy.

(Zajímavost: na straně 2 snímek právě dokončené hlavní budovy filmových ateliérů na Barandově. Jejich provoz bude zahájen v únoru.)

1933/6 – Na stránce 11 ve Fotosportu jsou otištěny výsledky fotografické soutěže pro amatéry z roku 1932 – členy poroty byli František Oupický, Al. Zych, Mil. Hlaváč, Jiří Jeníček a Augustin Škarda. K oceněným patří mimo jiné Karel Chráska, F. Šmíd a J. Suchardová. Je přetištěn snímek Alexandra Hackenschmieda – z dosud nezastavěného kopce Na Hájku v pražské čtvrti Libeň shlíží trojice chlapců na město přikryté mlžným oparem.

1933/10 – Na titulu je snímek Tomáše G. Masaryka píšícího si poznámky do knihy. Zajímavé je, že obličej není téměř vidět, oči jsou zakryty kšilem čepice, jediné, co je k poznání, je bělostný vous na sklopené hlavě. K fotografii Karla Plicky je přiložen text písně Josefa Puchweina s hudebním doprovodem Joži Jara s názvem *Bud' pozdraven*.

1933/12 – Publikována výzva společnosti Fotochema, která vypisuje fotografickou soutěž pro čtenáře Pestrého týdne. Téma je „rackové v Praze“, amatéři mají zasílat snímky a čtenáři budou hlasovat o nejlepší záběr. Jedinou podmínkou účasti je použití pozitivního materiálu značky Foma.

1933/13 – Mimořádně elegantní snímek od Strömingera na titulu čísla – portrét Adiny Mandlové s tváří něžných rysů s drobnou, ale výraznou linkou rtů a s lehkou sítkou přes zářící oči. Strömingerova schopnost vyfotografovat model tak, aby vypadal krásněji než ve skutečnosti, je obdivuhodná.

1933/14 – Číslo je velmi výrazně věnováno automobilismu (probíhá pražský autosalon).

Na straně 12 je velice výrazný snímek muže na stromě vyfotografovaného tak, že autor záběru V. Gotsche je „přilepený“ na žebříku, který zabírá zhruba polovinu plochy, hlavním motivem jsou pak stupně žebříku a „z něj“ vyrůstající větve stromu.

1933/17 – (Zajímavost: na straně 3 je snímek amerického protestního setkání odsuzující židovské pogromy v nacistickém Německu. V Columbově aréně v New Yorku se sešlo na 250 000 lidí, aby podpořily myšlenku demokracie a svobody.)

1933/18 – Fotosport na straně 11 informuje o dvou pražských výstavách – expozici sociální fotografie v paláci Metro (pro nezaměstnané vstup zdarma, je zdůrazněno, že jde o první výstavu tohoto druhu v ČSR. Vystavují známí fotografové z Československa a Sovětského svazu.) a II. mezinárodním fotografickém salonu, ke kterému napsal recenzi Jeníček. Polemizuje zde s kritickým posudkem na tento podnik z pera Alexandra Hackenschmieda, kterou otisklo minulé číslo.

1933/19 – Pokračuje polemika Jeníčka a Hackenschmieda, tentokrát článkem druhého jmenovaného. Dovysvětluje, proč si myslí, že salon neukázal ty správné fotografie (na vině je porota) a přidává názor, že „pořádá-li výstavu klub fotoamatérů, říká-li jí ‚Salon‘ a žádá-li vklad, pozná každý fotograf na světě, oč jde a tak se všem takovým Salonům na světě ještě po léta budou scházet osvědčené bromolejotisky, které už jinde nelze spatřit.“

1933/20 – Další článek o fotografickém salonu od Jiřího Jeníčka s upozorněním, že absence mnoha moderních fotografií na výstavě se dá přičíst tomu, že část z těchto snímků našla své místo v souběžné expozici sociální fotografie.

1933/21 – Ve Fotosportu pokračuje polemika Jeníček–Hackenschmied, druhý jmenovaný zde v bodech odpovídá na kritiku svého soka otištěnou v minulém PT.

1933/22 – Na titulu je velmi výrazný snímek kohoutí hlavy s mohutným hřebínkem od Josefa Hloušky.

1933/24 – Na obálce je zajímavá fotografie podepsaná Pestrý týden – symetrický záběr dvojice mužů do půli těla nahých, kteří vyhazují do vzduchu třetího muže. Jde o prostná, která budou předváděna na II. sletu amerického sokola v Chicagu.

(Zajímavost: na straně 11 doporučuje placený inzerát knihu *Co má každá dívka, žena a manželka věděti a uměti, aby byla šťastnou v manželství*.)

V Praktické domácnosti je text K. Lhoty *Bytová kultura – dispozice*. K němu jsou připojeny fotografie Le Corbusierova domku v Garche. Na následující straně záběr interiéru moderní šatny od Strömingera.

1933/26 – Obálku tvoří efektní snímek obřího květu bílé pivoňky – prozářená květina působí, jako by byla poskládána z proužků jemného hedvábí. Fotografoval Alexandr Hackenschmied.

1933/27 – Na titulu milý portrét literární a dramatické umělkyně Olgy Scheinpflugové od ateliéru Club Praha. Ve tváři má výraz rozpustilého dítěte.

1933/28 – Na titulu je malé děvčátko v lidovém kroji z Horehroní od Karla Plicky. Jde o příjemný záběr dítěte se sklopenou hlavou a se světlými vlasy na rozostřeném pozadí.

1933/29 – Na obálce je zajímavá fotografie jemné dívky-nevěsty v bílém oblečení s květinou

(české filmové umělkyně Anny Ondrákové) a bývalého mistra v boxu Maxe Schmelinga, ramena-tého chlapiska s rozpláclym nosem. Fotografie pochází od Wide World Photos.

(Zajímavost: na straně 3 je reprodukce pětiprocentního státního dluhopisu Půjčka Práce od grafika Cyrila Boudy. Tisk provedly tiskárny V. Neubert a Grafická unie.)

Ve Fotosportu začíná seriál článků Miloslava Hlaváče *Několik základních pojmů umělecké fotografie*, ve kterém vysvětluje hesla jako akcent, arabeska, detail, generalizace, bod zájmový...

1933/33 – Obálka znázorňuje scénu, kde mladá žena a muž na kajaku s vervou a zaujetím pádlují po temné řece. Jejich loď se odráží v tmavé vodní hladině jako silueta prazvláštního pokrouceného ducha. (→ str. 169) Fotografoval amatér Karel Hájek. Výborné výtvarné i reportérské fotografie na toto téma pokračují i uvnitř čísla.

1933/34 – (Zajímavost: na straně 2 jsou uvedeny informace o chystaném 18. sionistickém kongresu v pražském Obecním domě.)

1933/35 – Na první straně je nepodepsaná fotografie dvou námořníků sedících na bedně zdvižené jeřábem nad loď s popiskem „veselá lodní scéna z československého filmu *12 křesel*, který s Vlastou Burianem natáčí Mac Frič“.

1933/39 – Titul obsahuje na diagonálu komponovaný snímek startu automobilového závodu na Masarykově okruhu v Brně. Po obou stranách diváci, mezi nimi na trati vozy připomínající převrácené pramice na kolech, z nichž se vznáší hustý dým. Fotografoval J. Obrda, další snímky jezdců pokračují v čísle na straně 7.

Na dvojstraně 12–13 je velmi krásný letecký snímek vltavského údolí, které čeká zaplavení díky výstavbě přehrady ve Vraném. Doprovodný text uvádí, že „Staré scenérie vltavské se změní a uvidíme širé vodní plochy, na nichž vznikne pro vodní sporty nový ráj.“ Širokým objektivem fotografoval Josef Vopravil.

1933/40 – Na titulu lovecký snímek Karla Hájka, kde černý pes drží v tlamě uloveného zajíce. Jde o pozvánku na výstavu ČKFA v pražské Městské knihovně.

(Zajímavost: v rubrice Z americké filmové produkce je série snímků z filmu *King Kong*.)

Na straně 14 začíná rozsáhlejší, několikadílň článkem podepsaný písmenem r. na téma *Stále ohrožovaná a poškozovaná živnost fotografická*. Reaguje na text ve Věstníku společenstev fotografů, kde si profesionálové hořce stěžují na konkurenci amatérských fotografů. Mimo jiné kritizují, že ilustrované časopisy podporují neoprávněné provozování živnosti fotografické tím, že „celá řada časopisů pořádá zvláštní amatérské soutěže, „Amatérské koutky“ a to hlavně za účelem rozmanitých, povšechně zajímavých obrázků jednak zcela zdarma, jednak za drobné honoráře, které se pohybují od 10–30 korun za kus“. Autor článku ve Věstníku tvrdí, že se takto pokrývá až 80 % celkové potřeby fotografií. Je formulován ostrý apel na redaktory periodik, aby tento „nešvar“ nepodporovali a nenapomáhali tak i k porušování živnostenského řádu fotoamatéry. Oponent těchto názorů (zřejmě Vladimír Rýpar) vyjmenovává pravé důvody malé spolupráce fotografických profesionálů a časopisů – je to malá pružnost a pomalost při dodávání záběrů událostí a minimální informovanost listů o často bohatých archivech fotografických závodů. Na závěr dodává, že spolupráce novin a profesionálních externistů bude stále omezenější, protože se prosazují trendy kooperace s tiskovými agenturami a s redakčními fotografy.

1933/40 – Na titulu Hájkův záběr z ptačí perspektivy na šestici mužů vnášejících do pražského Památníku osvobození rakve dvou slavných legionářů. Snímek má velmi pěknou perspektivu a je rámován vysokými bílými sloupy.

1933/41 – Ve Fotosportu publikovány mimo jiné snímky Jana Lukase a Oldřicha Straky.

1933/42 – Číslo už na titulu upozorňuje, že je věnováno automobilismu. A taky že je.

1933/43 – Na obálce Plickův velmi vydařený portrét slovenského gajdoše v lidovém kroji se

širokým kloboukem z etnografického filmu *Zem spieva*. K tomuto filmu se váže i reprodukce jeho plakátu (tištěného Neubertovým závodem) na straně 2 s usměvavým chlapcem s ulomenou větvičkou. Na dvojstraně 12–13 pokračuje tato série fotografií, na jednom ze záběrů je i sám Plicka u kamery.

1933/44 – Na titulu otištěna fotografie Karla Hájka – voják v plné zbroji s puškou na zádech na vzpínajícím se grošovaném koni.

Na stranách 14–15 snímky Jiřího Jeníčka ze cvičení vojenského jezdeckta. Snímky jsou již po technické i kompoziční stránce zcela v duchu jeho pozdějších prací z konce třicátých let. Dá se říci, že Jeníček přistupuje k tomuto tématu tak, že prvořadá je technika, zvířata, kolektivní síla, jedinec je pouze součástí fungujícího soukolí.

1933/45 – Fotografie z filmařského prostředí: na straně 9 záběry Karla Hájka z práce na novém českém snímku *Její lékař*. Dále je tu Hackenschmiedův dvojsnímek – na jednom je rázovitá staropražská ulička pro film *U snědeného krámu*, druhá fotografie ukazuje, že nejde o skutečné domy, ale jen o dřevěnou konstrukci z juty a sádry.

1933/51 – V čísle je několik průměrných nepodepsaných fotografií k článku *Ženská kopaná – extrém moderních žen anebo skutečný sport?*

1933/52 – Titulní strana je tištěna plnobarevně na kvalitnější papír než obvykle – je to olejomalba F. Naskeho Poutnická madonka.

1933/53 – Na titulu snad poprvé vidím jméno skutečného autora snímku schovaného běžně za označení Press Photo Service. K názvu agentury je připojena doložka A. Paul. Na fotografii je nesmírně zavalitá tvář usměvavého muže – herce Osvobozeného divadla F. Černého v masce boha Dionysa.

(Zajímavost: Fotografie přístaviště s mohutným zaoceánským parníkem, před kterým leží řada sudů – jde o připomínku toho, že ve Spojených státech amerických byla zrušena prohibice a největší vinařské město světa Bordeaux se chystá zásobit tamní trh ještě před Silvestrem.)

Na stranách 12–13 je série žertovných fotografií Voskovce a Wericha společně se záběrem směřujícího se publika Osvobozeného divadla (Foto Pestrý týden). Ke snímkům je připojen článek dvojice V+W *Chemie smíchu*.

1935/23 Vladimír Hipman

- • • 3.3 Pestrý týden – nová krev, nová síla

Ročník 1934 (IX.)

Určitý růst kvality fotografií v předchozím roce je způsoben zejména mimořádně aktivní publikační činností několika málo autorů – „amatéra“ Karla Hájka, Alexandra Hackenschmieda či suveréna ateliérové fotografie Strömingera, od poloviny roku 1936 se výrazně prosazuje i Václav Jírů (tento výčet není samozřejmě úplný, velmi významná je rovněž teoretická činnost Jiřího Jeníčka). Podobnými slovy lze hodnotit i následujících několik ročníků a přestože intenzita spolupráce těchto autorů s časopisem v průběhu času kolísá, jsou to oni, kdo pomáhají Pestrému týdnu ze stereotypu zajatých kolejí úspěšného a široce čteného periodika. Počkejme... Rozdíl pouhých pěti let bude skutečně dramatický, jako kdyby se teď „fotografický dorost“ postupně připravoval k útoku na stojaté vody české fotožurnalistiky. Tato síla udeří shodou okolností ve stejné době, jako nacistické Německo na spojenci opuštěné Československo.

Odpovědným redaktorem je nadále Vladimír Rýpar, redakci vede Karel Neubert.

1934/1 – Na obálce je u Strömingerova snímku mírně rozostřené ženy držící v ústech růži titulak „S klidnou a vlídnou tváří, s optimismem a důvěrou v lepší do nového roku“.

Na stránce 6 je dvojice fotografií Karla Hájka z prostředí kovárny. Najdeme zde efektní detaily koňského kopyta, na které dva páry svalnatých rukou připevňují podkovu.

Ve Fotosportu je vyhlášena nová fotografická soutěž pro amatéry bez omezení námětu.

Dále je v čísle mimořádně efektní záběr interiéru michelského plynojemu fotografovaného agenturou Press Photo Service. Fotografie je neobyčejná tím, že jí zcela chybí měřítko a těžko je i určit, „co je nahoře a co dole“. (→ str. 169)

1934/2 – (Zajímavosti: na straně 5 je trojice snímků pozoruhodné testovací dráhy automobilky Fiat v Turíně, která je zřejmě kvůli ochraně proti hospodářské špionáži umístěna přímo na střeše budovy továrny. Na straně 15 začíná román na pokračování od Jaromíra Johna o muži pronásledovaném automobily nazvaný *Výbušný zlotvor*. Na straně 18 v rubrice Móda – domácnost – ženy zájmy je fotografie zajímavé novinky, kterou uvededla na trh v berlínská a vídeňská pekařství – listové těsto.)

1934/3 – V tomto čísle je velmi efektní portrét otce a syna Kubelíka – oba hudební mistři jsou vyfotografováni z profilu, v tmavém obleku a na tmavém pozadí, jen jemná linka tváře svítí z temné plochy. Snímek je zobrazuje jako mimořádně krásné muže a dovedu si představit, že valná většina fanynek klasické hudby si tento plakát pověsila nad postel... Fotografoval Vaněk.

1934/4 – Historicky zajímavý (podle popisku „kuriózní“) snímek fotbalového družstva Prahy při hraní hymny na hřišti Preussen Berlin je zveřejněn na straně 4. Čeští hráči v bílých dresech zde stojí v řadě, před nimi je příslušník SA v uniformě a zdraví píseň *Kde domov můj* nacistickým pozdravem.

Na dvojstraně 12–13 jsou k nalezení snímky Jiřího Jeníčka *Na cvičišti železničního pluku*. Jde o fotografie v tradičním Jeníčkově stylu, čili s jemným slunečním světlem, citlivým vyvoláním, pořízené měkce kreslícím objektivem.

Na stránce 14 jsou výsledky fotosoutěže z roku 1933, opět vyhrály autoři nepatřící k progresivnímu křídlu, snímky mají názvy jako *Lod' v kouři*, *Ze staroměstské věže* či *Ojíněná síť*.

1934/5 – V rubrice Divy přírodní a technické je dokonale ostrý děsivý snímek mohutného netopýra s obrovskými ušima, lesklým okem a otevřenou tlamou plnou ostrých bělostných zubů. Fotografoval V. J. Staněk.

1934/6 – Číslo přináší snímek německého říšského sněmu v den prvního výročí vlády Adolfa Hitlera – les rukou zdravících svého vůdce během minuty odhlasoval radikální změny v ústavě.

1934/7 – Na titulu Strömingerův portrét Adiny Mandlové z filmu *Mazlíček* s půvabně zářivým úsměvem, v černé sportovní čapce a s mohutnou rukavicí-lapačkou přiloženou na tmavém svetru. Velmi svítivé zuby i oči září a ze snímku není cítit nic jiného než absolutní optimismus.

1934/8 – Ve Fotosportu otištěna úvaha autora podepsaného šifrou H. na téma *Je fotografování uměním?*

1934/9 – Na obálce je patrně vůbec nejlepší a nejpřirozenější portrét Tomáše G. Masaryka od Alexandra Hackenschmieda. Usměvavý prezident je zde v klobouku v jemném a přirozeném světle na rozostřeném pozadí, opírá se světlou zídou a v rukou drží kytici lučních květů. Mezi portréty na titulních stranách časopisu patří k absolutní špičce. (→ str. 168)

Na straně 14 je v rubrice Fotosport nepodepsaný článek referující o Jeníčkově přednášce v Klubu přátel amatérské fotografie, ve které kritizoval vývoj československé fotografie, konkrétně nesprávně sestavované poroty fotografických soutěží, které nedbají uměleckých směrů a podléhají příslušnosti k zájmovým skupinám. „Československá fotografie je v úpadku, neukazuje zdravého vývoje, a žije stále z toho, co po válce přijala od zámořského krajana Dr. Růžičky.“

1934/11 – Na titulu otištěna velmi působivá fotografie od Balzara – rozostřený snímek šermířského mistra J. Tille z profilu v ochranné síti.

1934/13 – Obálku zdobí snímek čtveřice dívek v lidových krojích, které zpívají a na ramenech vynášejí panáka-Moranu. Fotografie má příjemné světlo a zajímavé mramorované nebe. Autorem je Karel Plicka.

Na stranách 14–15 je uveřejněna série snímků k článku *O kachnách a káčatech* od fotografa podepsaného jako Karel Lesík (podle některých pramenů jde o Hájkův pseudonym). Jsou zde jak klasické pohledy na ptáky a ptačí hejno, tak detailní portréty opeřenců s krátkou hloubkou ostrosti.

1934/14 – V rubrice Domácnost dvojice pěkných fotografií prvních jarních salátů – čekanky, polníčku a endivie od Alexandra Hackenschmieda.

1934/15 – Ve Fotosportu na straně 14 je k přečtení článek Jiřího Jeníčka s názvem *Evropská fotografie*. Kritizuje zde vývoj tohoto oboru na starém kontinentě – tvrdí, že fotografie zde žije stále ve stejných mantinelech tradičního výtvarnictví a přestože už dnes nejsou na pořadu dne ušlechtilé tisky, ale bromové zvětšeniny, volba motivů a jejich zpracování je stále stejné. Zdůrazňuje, že „fotografie není umění, nejen svou formou, ale i zrodem. Je prostá inspirace. Nevytvoruje ji duchovní kalkulace. Fotografie je dílo intelektu a výtvarnická složka znamená pro fotografii pouze tvarové ukáznění.“

1934/17 – (Zajímavost v rubrice o filmu, které nerozumím: je tu otištěn klasický snímek muže ušlechtilé tváře s cylindrem a květinou v klopě – americký herec George Arliss v roli člena bankéřské dynastie Rotschildů. V závorce je uvedeno „Foto United Artists, copyright Drbohlav“. Znamená to, že Drbohlav dělal pro společnost UA nebo ji pro Československo nějakým způsobem zastupoval?)

1934/18 – V čísle článek Jiřího Jeníčka *Fotografické výstavy*. Píše pochvalně o tom, že během března tohoto roku proběhlo v Praze celkem osm fotografických výstav – výstava žižkovského Klubu fotografů amatérů, posmrtná výstava profesora Kocha, stará česká fotografie „pražského Octaviana Hilla“ Bekela, Sudkova výstava...

1934/19 – Na titulu je snímek „monopolního dodavatele fotografií ze Zlína“ J. Vaňhary z demonstrace v den Svátku práce. Dav lidu drží transparenty s texty jako Bud' připraven, Nebojme se budoucnosti, Správní mužové na správná místa či Rychlejší vítězí.

Ve Fotosportu na straně 14 se snad poprvé v Pestrém týdnu objevuje motiv stromu na skále nad jezírkem v Hlubočepském údolí od Jos. Dyntara. K tomu je připojen článek E. S. Hokeše *Fotografická a filmová reportáž*, ve kterém autor rozebírá praktické otázky této činnosti.

1934/20 – Na první straně tohoto čísla je velmi zajímavý (a pro mně mimořádně děsivý) snímek bělostné hrdličky – symbolu lásky a míru, nad kterou je natažena síť. Sluneční světlo způsobuje, že pravidelná kresba oček sítě se objevuje také na podlaze a i na samotném zvířeti. Mám z tohoto výjevu pocit, že pro hrdličku prostě není úniku. Fotografoval F. Prágr.

1934/23 – Na titulu snímek od ateliéru Balzar – česká automobilová závodnice Ela Slavíková sedí na blatníku aerovky. Fotografie je tištěna barevně, ale je cítit, že s tímto druhem tisku nemá jinak špičková tiskárna rodiny Neubertů dostatečnou zkušenost – barevnost je nepřírozená, rty přebarvené, tvář a ruce se zdají být spíš černošskými.

Otištěn je článek o „jinakosti chování“ fotoreportéra při oficiálních akcích, například při volbě prezidenta. Jmenuje se *Strasti fotografa reportéra* a napsal ho Alexandr Hackenschmied. Mimo jiné je zde také snímek skupiny fotografů zúčastněných na zmiňované akci, z pražské špičky zřejmě chybí jen Bohumil Šťastný, který záběr vytvořil.

1934/26 – (Zajímavost: na straně 22 je inzerát s ceníkem fotografických filmů, desek a papírů – např. film o citlivosti 23°Sch, 6×9 cm, 8 snímků = 7,80 Kč).

1934/27 – Fotosport dává prostor dvoudílnému článku „ne-fotoamatéra“ Míly Pachnerové *Jak fotografovat celebrity*. Dále je v rubrice dvojice struktur žáků Státní grafické školy (Ant. Daněk a Zdeněk Novák) a na diagonálu komponovaný snímek lešení s montérem od J. Chaloupky z mezinárodní výstavy sociální fotografie v paláci Metro.

1934/30 – Na titulu je velmi efektní makrosnímek motýla s divoce členěnou kresbou na křídlech, který sedí na větvičce vystupující z tmavého pozadí (V. J. Staněk). Podobně efektní fotografie pokračují i na dvojstraně 12–13 u článku *Létající květy*.

(Zajímavost: na straně 3 je portrét S. S. Alexandrovského – prvního velvyslance SSSR v Československu poté, co ČSR jako jedna z posledních zemí Evropy uznala právoplatnost sovětské vlády)

1934/31 – Dvojstrana 12–13 je věnována fotografiím o pomoci mladým nezaměstnaným – snímky praporu práce při budování pražského stadionu (fotografoval Centropress), pracovní tábor v Terezíně snímáný Jeníčkem a záběry z podobného tábora v Říčanech od Karla Hájka. Jeníčkovy snímky jsou nejvýraznější a nejlépe ilustrují život a povinnosti mladých v pracovních táborech.

1934/33 – (Zajímavost: Snímek z pohřbu bývalého prezidenta Německa Hindenburga na replice středověké tvrze v Tannenbergu.)

1934/36 – Jiří Jeníček v článku *Fotografická reportáž* chválí loňské fotografie Václava Jíru o veselém vojákovi, které byly „výkonem jak tendencí, tak i obrazovostí rozhodně zdařilým.“

1934/37 – Na straně 15 je začátek Jeníčkovy seriálu s názvem *Otázka sociální fotografie*.

1934/42 – Ve Fotosportu k přečtení článek J. Lauschmanna *Ztrávíme všechny novinky* o technických novinkách na fotografickém trhu.

1934/43 – První čtyři strany čísla jsou věnované průměrným fotografiím z pohřbu zavražděného krále spřátelené Jugoslávie, mimo jiné je zde z dokumentárního hlediska zajímavý snímek pruského premiéra Göringa při rozhovoru s francouzským maršálem Pétainem.

1934/46 – Na titulu vcelku zajímavý snímek hráče na tahací harmoniku stojícího na lyžích. U nohou mu sedí chlupatý pes, celá scéna je fotografována z podhledu. Snímek J. Obrdy je připomínkou prvního letošního sněhu.

1934/49 – Na titulu je klasický snímek portrétisty Strömingera – Otomar Korbelař a Meda Valentová z profilu.

Ročník 1935 (X.)

1935/1 – Na straně 2 jsou články od různých autorů o hospodářské krizi ve Spojených státech amerických a o možnostech jejího překonání, na straně 4–5 jsou pak fotografie s krátkým textem o válečném konfliktu mezi Itálií a Habeši.

Na straně 9 jsou ve filmové rubrice (nyní už bez speciálního titulku) pěkné fotografie z děl ruské i jiné světové kinematografie. K tomu připojen článek Alexandra Hackenschmieda *Jaké budou filmy roku 1935? Barevné – budou lepší než loni?*

Ve Fotosportu je vyhlášena nová soutěž, která tentokrát opět není omezena žádnými zvláštními úkoly. Mezi otištěnými snímky se v tomto časopise snad poprvé objevuje fotografie Ladislava Sitenského (lesklá dlažba v ostrém protisvětle vedle hladiny kaluže).

1935/2 – Na straně 10 je prazvláštně působící snímek z nacistického Německa – příslušníci tamní policie nacvičují pořadová cvičení ve tvaru hákového kříže (autor neuveden). (→ str. 79)

V tomto čísle začíná článek Jiřího Jeníčka s názvem *Modernost ve fotografii*, ve kterém autor rozebírá počátky surrealistické fotografie, téma sociálně laděných snímků a dva významné směry v československé fotografické tvorbě – ten, který ji uznává jako umění a ty, co mají tento obor za směr ryze účelný. Za první proklamátory surrealistické fotografie v Československu jmenuje autor články Němce, Povolného, Volka, Táborského a Kamenického. Svou úvahu na toto téma uzavírá slovy: „Je nesporné, že při posuzování tohoto směru nutno být skeptickým, protože surrealita a fotografie jsou přece jen dva pojmy velmi odlišné a nesourodé.“ Na druhou stranu chválí československé vlastivědné snímky, které označuje za „rozhodný klad pro účelnost fotografie“.

(Zajímavost: politickým tématem číslo jedna je plebiscit o francouzsko-německé pomezí – Sársko. Z propagačních letáků a dalších tiskovin vydaných k tomuto hlasování působí nejzajímavěji heslo odpůrců nacismu – „Za Krista a Německo, proti Hitlerovi a jeho pohanům“.)

1935/4 – Na straně 14 lze nalézt drobnou fotografii Jana Lukase – muže a ženu jedoucí v kabrioletu (1. cena z fotosoutěže Aero).

1935/5 – Ve Fotosportu otištěno vyhlášení výsledků soutěže z ročníku 1934. Mezi oceněnými není žádné známé jméno (jsou tu A. Stránská, C. Thim, J. Faltys, Fr. Schnöbling, J. Bouda, Jar. Puchýř, J. Koflák, Fr. Pekař, J. Šebek a Vl. Štollová, jen mezi zvláště oceněnými je Oldřich Straka). V porotě zasedal Augustin Škarda, Jan Srp, František Oupický, Josef Hrdlička a Zlámal.

1935/6 – (Zajímavosti: celostrana věnovaná výbavě amerických vozů v ceně pod 1000 dolarů [22 000 československých korun]. Velmi je tu chválena výbava včetně „sklapovacího popelníku, který má automatický zhasínač cigaret a doutníků a odpad přímo pod vůz.“ V rubrice Redakci došlo je uvedeno, že byla Pestrému týdnu doručena k recenzi kniha Eduarda Štorcha o životě v době bronzové *Volání rodu*.)

1935/7 – *Nová mluva o fotografii* je název článku na straně 14, který píše o tom, že knihtiskařský časopis Typografia věnoval své první číslo roku 1935 fotografii a hlubotisku. Bylo zde též otištěno několik rozhovorů s významnými fotografy Československa, mezi nimi např.: Alexandr Hackenschmied (zabývá se výtvarností fotografie a tvrdí, že „fotografie není pravým uměním v nejvyšším slova smyslu; jest pouze ukazovatelem a tlumočnickem neodkrytých krás.“), Vladimír Rýpar (nahlížející na fotografii z hlediska novináře), Miloš Bloch (hovoří o reklamní fotografii), Vilém Ambrosi (o vztazích a spolupráci typografa s fotografem), Jiří Jeníček (o reportážní fotografii) a Karel Hájek (odlišující portrét oficiální od portrétu žánrového).

1935/9 – Na titulu je velmi milý portrét prezidenta Masaryka k jeho 85. narozeninám. Fotografoval Karel Plicka a jde o půvabný snímek starého muže v hezkém přirozeném světle. Masaryk je oblečen do tmavého kabátu ke krku, proti kterému je v ostrém kontrastu jeho bělostný vous.

(Zajímavost: na poslední straně je celostranná reklama informující o vydání speciálního čísla *Pan president ve výtvarném umění* k oslavě jeho 85. narozenin.)

1935/10 – Fotosport publikuje začátek dvojdílného článku Jiřího Jeníčka *Fotografování vojska* (jde o velmi zajímavé téma vzhledem k jeho pozdější téměř monopolní činnosti ve prospěch propagace ozbrojených jednotek svobodného Československa). Komentuje zde nové směrnice Ministerstva národní obrany, které v zájmu popularizace armády na jedné straně a ochrany státního tajemství na straně druhé upřesňují předpisy pro fotografování motivů spjatých s vojáky. Mimo jiné stanoví, že amatérští fotografové (bez živnostenského oprávnění) mohou pořizovat snímky vojska jen mimo kasárny, přičemž o povolení či zamítnutí fotografování rozhoduje přítomná osoba s nejvyšší hodností. „Uvědomíte-li si toto poslání československé fotografie ve službách československé brannosti a budete-li československého vojáka zobrazovati ve fotografii tak trochu po alšovsku, splníte své poslání plně.“

1935/12 – Na titulu umístěn snímek Václava Jirů z jarní projížďky s novým vozem z brněnské Zbrojovky, mile se usmívající žena s psíkem sedí na kapotě automobilu a je fotografována z podhledu. Jde již o snímek ve stylu toho lepšího, co v pozdějších letech Jirů tvořil.

1935/13 – Strany 4–5 přináší několik zajímavých snímků podepsaných foto Pestrý týden z výroby motocyklů Jawa v továrně v Praze-Nuslích. Velmi zajímavá je fotografie tmavé postavy dělníka svařujícího ráfek v ohnivém gejzíru jisker.

1935/14 – Na dvojstraně 10–11 je k vidění série fotografií československé armády ke krátkému článku *Motorisaci k obraně vlasti*. Snímky jsou podepsané M. N. O. (Ministerstvo národní obrany), je však nade vše pochybnost, že jde o snímky Jiřího Jeníčka. Fotografie akcentují úlohu techniky, role vojáka-jednotlivce je tu spíš potlačena. Naproti tomu je zde otištěn portrét usměvavého vojáka v přilbě s názvem *V pohovu*.

Ve Fotosportu na straně 14 začíná seriál od Jiřího Jeníčka na téma *Lze považovati fotografii za umělecké dílo?* Opět se přiklání k názoru, že fotografie není uměním, ale řemeslem, zároveň však dodává, že může být též něčím třetím „...a sice věcí vkusu. To je to, co nedovede ve fotografii každý.“

1935/15 – Na titulu je snímek E. Vadase ve stylu piktorialistů přelomu století – mašina nákladního vlaku projíždí nádražím, přičemž se z jejího komínu zvedá mohutný sloup kouře. Přetištěno jako pozvánka na III. mezinárodní fotografický salon pořádaný ve výstavních prostorách Mánesa (460 snímků od autorů z 29 zemí).

K dokončení článku Jiřího Jeníčka s polemikou na téma je či není fotografie umění připojena fotografie nové budovy Hutní společnosti vyfotografované z podhledu Ladislavem Sitenským.

1935/17 – Na titulu je kompozičně zajímavý snímek fotografa Pařízka nazvaný *Fotografický symbol moderního jara* – slečna stojící u kabrioletu, ona, její auto a silnice jsou v dolních dvaceti procentech výškově orientovaného záběru, zbytek plochy tvoří nebe s jemnou šrafurou telegrafních drátů.

Fotosport přináší článek od –ček o III. mezinárodním fotosalonu v Praze – chválí expozice sovětské a maďarské, u československé uvádí, že valná část fotografických profesionálů salon neobeslala a tudíž ho není možno považovat za reprezentativní vzorek. Jmenuje vynikající portréty od Vogela, snímky Böhma, Hory, Koplíka, Tvrze, Ulreicha, Voříška, Zlámala a Lauschmanna. Mezi pictorialisty ho zaujaly snímky Krupky, Zycha, Kassaie a „kuriosity Drtikolovy“.

Na straně týkající se domácnosti a kuchyně je velmi elegantně vyfotografovaná trojice vajec na mělké misce k obyčejnému článku o novém systému značení tříděných vajec. Fotografie je daleko lepší, než by bylo nutné k ilustraci takového tématu – předpokládám, že autorem je Hackschmied.

1935/20 – Ve Fotosportu je vyhlášena fotosoutěž časopisu Naše vojsko o nejlepší žánrový snímek ze života československého vojáka s termínem odeslání do listopadu 1935.

1935/21 – Titul přináší velmi efektní a jemný makrosnímek motýla-běláska na rozkvetlé květině od V. J. Staňka.

1935/22 – (Zajímavost: v článku o Autoklubu Republiky Československé je mimo jiné informace o pověření autoklubu osazovat československé silnice dopravními značkami. Zajímavé je, že všechny značky té doby měly v dolní části reklamní proužek sponzorovaný některým z výrobců automobilů.)

1935/23 – Na straně 14 je otištěna série zajímavých průhledů J. Hipmana na budovu Svatovítské katedrály. Nejzajímavější je pohled přes tmavé linie podpěrného systému na věž, to vše jako ilustrace k vlastnímu článku *Fotografujeme gotiku*. (→ str. 57)

1935/24 – Rubrika Fotosport přináší recenzi Jiřího Jeníčka na knihu prací žáků a učitelů Státní grafické školy v Praze *Fotografie vidí povrch*. Redaktory byly pánové Sutnar a Funke, předmluvu napsal V. V. Štech, vytiskly ji V. Neubert a synové. Jeníček knihu velmi chválí pro to, že „nekouzlí mystické nápovědi a nepředstírá tajemství, ale referuje o samozřejmých věcech. Jako ukázky jsou zde snímky Olgy Jilovské a Slávy Hatlákové (na grafické škole proslavené dřevěné kužely, hrano-ly a další předměty), Funke přidává studii lidské kůže – tmavé ruky kombinované s tváří z profilu. Snímek, přestože znázorňuje trojrozměrné motivy, má výrazně plošné vyznění a řezavě ostrý povrch pokožky se půvabně leskne. (→ str. 171)

1935/27 – Na stránkách aktualit průměrné fotografie od PPS, O. Nováka, ČTK a CEPSu na téma I. sjezdu československých katolíků v Praze.

Na stránce 14 je článek Jiřího Jeníčka s názvem *Aktualita, čili událost ve fotografii*. Svě názory na toto téma ilustruje kvalitními fotografiemi vojenského lékaře naslouchajícího bušení srdce nahého brance při odvodu, chlapce v placaté čepici opírajícího se o pult s kořenáči s názvem *Špatné obchody* či zajímavou fotografií lidí mávajících v protisvětle bílými šátky s popiskou *Praha jásá*. Vše jsou to dobré příklady informující fotografie.

1935/28 – Uveřejněna srovnávací dvojstrana – *Jedna válka se skončila/vypukne válka nová* – snímky zahraničních agentur ze skončeného konfliktu mezi jihoamerickými státy Bolívie a Paraguay, počátky habešsko-italského zbrojení a snahy Společnosti národů o zabránění války mezi těmito dvěma státy.

1935/31 – Na straně 23 nepodepsaný snímek úplně jiného světa než je Praha a Československo – výškový záběr mohutných staveb v New Yorku fotografovaných z Rockefeller centra.

1935/32 – V čísle článek Jiřího Jeníčka společně se sekvencí 14 fotografií děvčátka s maminkou i bez ní – nejčastěji z podhledu. Autor píše o přípravě dětského „modelu“ na fotografickou práci a o způsobu vyvolání takto získaných negativů.

Na straně 14 trvá stále fotografický středověk, otištěny snímky dozrávajících broskví (Fr. Sobotka) či slečny máchající své nohy v peřejích (B. Tomšík)...

1935/33 – Titul zdobí velmi příjemný portrét mimořádně krásné habešské dívky se zářivým pohledem a s mládětem kozy v náručí. Je zde velmi hezký kontrast tmavé kůže ženy s bílou srstí zvířete. Fotografoval cestovatel Stanislav Škulina a jde o důkaz, že kvalitní cestovatelská fotografie nemusí pocházet jen od zahraničních autorů a agentur. (→ str. 168)

1935/34 – Na titulu je velmi výrazný snímek Václava Jirů z prostředí jugoslávských námořníků – v popředí bíle oblečený voják s puškou na zádech, v pozadí je rozostřená námořní loď. Uvnitř čísla na stranách 12–13 pokračují další fotografie z jugoslávské válečné lodi Sokol; záběry jsou to jemné, elegantní a svým pojetím mají blízko k fotografiím Jiřího Jeníčka (vojáci obsluhují různá zařízení, stojí v řadě, šplhají na stožár...)

1935/35 – Na dvojstraně 10–11 jsou snímky V. Webera z činnosti vojenských spojařů – je vidět, že nová vyhláška MNO a výzva časopisu k fotografování armády má značnou odezvu.

1935/37 – (Zajímavost: v čísle jsou otištěny klasické ateliérové portréty světových státníků této doby – mimo jiné je tu velmi neobvyklá fotografie Hitlera z doby, kdy se ještě netvářil jako nejdrsnější diktátor světa.)

1935/38 – Dvojstrana 12–13 přináší zajímavá srovnávání stejných činností prováděných lidmi a zvířaty ve formě dvojice snímků od Seidenstücker Berlín (široce rozkročená žena při překračování louže připodobněná k huse při stejné akci, plavající lidé připomínají plavající vydry a medvědi za mříží jsou vedle snímku několika dětí a dospělých za plotem [tento snímek za plotem je velmi prazvláštní a evokuje vzpomínky na snímky dětí v koncentračních táborech]).

1935/41 – Na titulu zajímavý snímek herce Zdeňka Štěpánka v roli comtura na scéně pražského Národního divadla – velmi zajímavá fotografie široce rozkročeného muže v černém s bičem, který se upřeně dívá do objektivu. Fotografoval Press Photo Service.

(Zajímavost: na straně 3 portrét nakladatele Jos. R. Vilímka, který se dožívá 75 let)

Na stranách 12–13 jsou technicky i kompozičně vyspělé fotografie V. J. Staňka z veřejného vivaria Leknín v Havlíčkových sadech na Vinohradech. Jsou tu velmi působné portréty různých druhů plazivých zvířat – hadů, ještěřů či aligátorů.

Fotosport přetiskuje článek *Nová fotografie* s názory účastníků valné hromady anglických fotografů z povolání. K tomu je velmi pěkná fotografie od Mikuláše Schwarze – muž v placaté čepici vyfotografovaný zezadu sedí na úzké lávce a drobným štětcem natírá kýl obrovské lodi.

1935/42 – Na straně 10 ve Fotosportu je druhý díl článku *Nová fotografie* a Jeníčkova recenze na výstavu Jaromíra Funkeho v pražské Krásné jizbě. Autor zde vystavuje i své nejnovější práce – cyklus 14 fotografií z cyklu *Čas trvá*. Jednu fotografii z této série – neobvyklý snímek rovné železniční trati z nadhledu, jehož pravý horní roh je uzavřen mechanickým semaforem nastaveným na „stůj“, zveřejňuje v Pestrém týdnu. (→ str. 174)

1935/44 – V rubrice Fotosport jsou informace o výstavě Českého klubu fotografů amatérů v Městské knihovně na pražském Mariánském náměstí. Autor –da chválí snahu autorů o novou fotografii, kritizuje však v některých případech nedokonalosti v pozitivním procesu, „nadbytek šťávy“ a přílišnou tvrdost zvětšenin. Jako příklady prací jsou zde Hájkův portrét ženy či záběr koupajících se dívek fotografovaných přes „listy“ kaktusů od B. Kröhna.

1935/45 – Na stranách 12–13 jsou snímky z ateliéru Esta – klasické portréty herce Eduarda Kohouta s různým nalíčením pro různé role v Národním divadle. Jde o zajímavý důkaz, jak tvář herce dokáže být varabilní.

1935/47 – Na srovnávací stránce jsou dvojice fotografií na téma *Praha včerejší a dnešní* – porovnání vzhledu křižovatky Na Příkopě a nábřeží Vltavy u budovy Mánesa před desítkami let (J. Tachecí a Pollak) a dnes (Pestrý týden).

1935/48 – Na obálce čísla otištěn snímek trojice koulujících se mladých lidí (zcela vlevo chlapec s kouzelnými ponožkami s kostkovaným vzorem) od fotografa J. Obrdy jako ukázka snímků z ročenky Československá fotografie 1936.

1935/51 – Obálka – snímek Tomáše G. Masaryka od Československé tiskové kanceláře. Jde o smutný záběr zestárlého a rezignovaného muže, který odstoupil z úřadu. Na straně 5 je pak portrét nového prezidenta ČSR Edvarda Beneše fotografovaného Státní grafickou školou. Na snímku je tvrdý politik se zářícíma očima a založenýma rukama, kravata má decentní vzorek, na ruce se lesknou manžetové knoflíky a část hodinek. V tomto čísle pak následují další fotografie obou prezidentů, mimo jiné i snímek moderně komponovaného Beneše, kde se nový prezident jednou rukou drží opěradla tonetové židle a druhou si podpírá bradu.

Na straně 14 je trojice velmi moderně komponovaných snímků A. Totha a Františka Hlavatého z Funkeho fotografického oddělení na Státní grafické škole. Zvláště efektní je řada Sutnarových talířů s omáčníkem komponovaných na diagonálu. Fotografie jsou na pomezí informačního zátiší a umělecké kompozice.

1935/52 – Na titulu je velmi přirozený portrét druhého československého prezidenta se sepjatýma rukama od Jaromíra Funkeho.

Na straně 11 je otištěna pěkná trojice snímků k článku *O smíchu a jeho původcích*. Záběry, z nichž každý by mohl přijít do záhlaví kapitoly divadelního a filmového humoru třicátých let dvacátého století – Ferenc Futurista od Esta, Voskovec a Werich (nyní již ze Spoutaného divadla) od Press Photo Service a milý portrét Vlasty Buriana od Václava Jirů.

Ročník 1936 (XI.)

Ročník pokračuje ve stejném duchu jako předchozí skončil. Exploze reportérské invence se teprve chystá, vše nyní ještě běží v zajetých kolejkách. Zajímavostí tohoto ročníku jsou Olympijské hry v hlavním městě nacistického Německa. Již od prvního čísla tohoto ročníku se ve zvýšené míře objevují informace na téma válka, obrana civilního obyvatelstva před leteckými útoky a rozpory na téma Německo a budoucí válečný konflikt. K velmi aktivním komentátorům situace v Evropě patří Emanuel Moravec (většinou pod pseudonymem Stanislav Yester) – nyní ještě důstojník československé armády a pozdější vůdčí postava proněmeckého aktivismu v období Protektorátu Čechy a Morava. V průběhu tohoto ročníku rovněž zcela mizí rubrika Fotosport.

Od čísla 13 je z důvodu vážné nemoci vedoucí redaktor Karel Neubert ve své funkci vystřídán Vladimírem Rýparem, od čísla 27 se vedení redakce opět vrací do rukou původního šéfredaktora.

1936/1 – Na straně 2 je článek o pasivní obraně obyvatelstva proti leteckým útokům – fotografie krytů a snímky vrcholných představitelů československé organizace pasivní civilní ochrany. Je jasné, že se blíží válka – článek začíná slovy, že „jsme svědky silných válečných příprav...“.

Otištěn je zde rovněž záběr od fotoamatéra Tommyho Poetsche – dívka zvedající malé kotě s poznámkou, že jde o snímek pořízený fotoaparátem Leica. (snímek je zvětšen na 40 % plochy strany a zřejmě jde o nenápadnou reklamu dokazující že i snímek z kinofilmové kamery lze takto vyzvětšovat.

(Zajímavost: na poslední straně tohoto čísla je inzerát na speciální přílohu nazvanou *Pestrý týden dějinám* – nabízí shrnutí všech důležitých událostí mezi 14. a 18. prosincem 1935, tedy mezi abdikací 86letého Tomáše G. Masaryka a nástupem mladého politika – Edvarda Beneše do vrcholné funkce.)

1936/2 – Fotografie na stránce nadepsané *Týden novinek na scéně a na plátně* – Strömingerův zajímavý portrét herce Otomara Korbelaře ze hry Olgy Scheinpflugové *Chladné světlo* (mírně rozostřený muž natahuje ruce ke zdroji světla, který však my nevidíme) či výborná fotografie z ruského filmu *Láska a nenávisť* (muž a žena se k sobě tisknou, scéna je však nasvícena tak, že vidíme pouze její a jeho rozesmátá ústa. Foto Praha-Paříž.).

V rubrice *Písemnictví* redigované Janem Šeborem je dvojstrana věnovaná americkému tisku – jsou zde fotografie rotaček, redakce, fotooddělení a budovy sídla novin New York Times. Připojen je článek americké novinářky popisující zásadní rozdíly mezi stranicky řízenými československými periodiky a americkými deníky postavenými na obchodní bázi.

Otištěn je tu článek architekta Karla Lhoty o úloze ženy v bytové kultuře, kde celkem po pravdě tvrdí, že lidé zatím netouží po kolektivním bydlení, ale po rodinném krbu obhospodařovaném ženou.

1936/3 – Na obálce čísla je legendární snímek Karla Hájka, horníka zachráněného při tragédii na dole Nelson. Fotografie je otištěna jako připomínka výstavy „prací známého fotografického reportéra“, která se koná ve výstavní síni Městské knihovny města Prahy.

V čísle je fotografická textová reportáž o průběhu poprav v USA. K smrti zde byl odsouzen a popraven únosce Lindberghova dítěte Hauptman, na protější straně průměrná fotografická reportáž o chovu kober s nadpisem „Stálý boj se smrtí pro dobro lidstva“.

V rubrice ze světa filmu zveřejněna série živých portrétů francouzské herečky Germainy Aussey (fotografoval Ströminger). Herečka je zde s rekvizitami i bez, v různých pozicích, s různými výrazy či s cigaretou.

Publikován špičkový (bohužel nepodepsaný) reportážní snímek koridy – býci se svítícími bílými rohy se ženou za utíkajícími lidmi. Uplatňuje se zde pohybová neostrost, snímek má dokonalou autenticitu a skvělé protisvětlo. (→ str. 72) Je ze Světové fotografické výstavy Kodaku v Praze v místnostech Krasoumné jednoty ve Vojtěšské ulici. Vystaveno zde bylo na 300 zvětšenin pocházejících od autorů ze 45 zemí světa.

1936/4 – Na páté straně Hájkovy fotografie s titulkem *Mládí ve hře*. Jsou opět určené jako pozvánka na jeho výstavu v pražské Městské knihovně. Dynamické snímky představují chlapce při fotbalu, výborný je zvláště snímek hlavičkového hoča z podhledu, kde přes diagonálu vede břevno branky a za hráčem je přikrčený brankář s vytřeštěným výrazem. K tomu připojen text od Vladimíra Rýpara *Milý Karle Háčku*, ve kterém píše o odhodlání tohoto reportéra nejen k sobě události nechat přicházet, ale i je aktivně vyhledávat: „Potácel jsi se ve sněhové vánici, zmrzlými rukama a promáčeným kapesníkem jsi chránil objektiv a odstřeloval jednu momentku za druhou. A pak, když už jsi padal únavou, objevila se tam Lény Rieffenstálová a ty, po kolena ve sněhu, jsi za ní šplhal celou hodinu, až kamsi k vrcholu srázného alpského útesu a plahočil jsi se za ní tak dlouho, až jsi jí konečně dostal na svůj film. ... Kdybys nežil v malém Československu, pak bys už asi patřil mezi fotoreportéry s pověstí mezinárodní.“

Vyhlášeny jsou zde výsledky loňské fotografické soutěže fotoamatérů – vyhrály vesměs snímky s názvy jako *Vyšehradská skála v noci* (Jan Volák), *Mladé lišky* (J. Musil) či *Hořící továrna* (J. Duběda). V porotě zasedali Jaroslav Seifert, Jos. Hrdlička, Vl. Zlámal a Augustin Škarda.

V rubrice píšíci o bytové kultuře publikován text architekta Kamila Lhoty (fotografie od Jar. Mühlera) o Zelenkově vile v Dejvicích, o dispozičním členění ideálního rodinného domku a je připojena výzva: „Odstraňte s nebetyčnými kredence vrchní nástavec, s židlí a pohovek řežby, s postelí vysoká čela, se skříní tlačené květiny, zkratě a ohoblujte hladce všechny nohy a vyrovnejte vše jednoduchou lištou do vodorovné linky – a podívejte se, jak dobré věci máte v bytě.“

Rovněž je zde otištěn inzerát na časopis Úspěch s podtitulem povzbuzuje–inspiruje–ukazuje–radí–vede–učí pracovat–usilovat–bojovat–vítězit. Selfmademani vyprávějí o svém úspěchu – Do tohoto periodika přispívají například Masaryk, Štefánik, Beneš, Hodža, Surový, Neubert, Waldes, Otta, Kulík – prostě politická a podnikatelská elita Československé republiky.

1936/5 – (Zajímavost: na stranách 10–11 snímky a doprovodný text k jednomu z nejnáročnějších filmových projektů té doby – film podle námětu H. G. Wellse *Svět v budoucnosti*, popisující situaci po válce v roce 1980, která znamená částečný konec civilizovaného světa. Jen malá skupinka vědců zakládá nový svět míru a krásy, na který však přichází nová rána – takzvaná tulácká nemoc. Pro lidstvo unavené mírem a štěstím je jejich planeta příliš malá a chtějí v masovém měřítku proniknout do vesmíru.

Na straně 13 je článek *K výstavě tance a rytmiky v Mánesu* s pěknou fotografickou studií od Vlad. Kröhna (Částečně podobná pozdějšímu snímku od Karla Hájka, kde je dívka s rozevlátými šaty a vysoce vykopnutou nohou).

(Zajímavost mimo běžnou řadu: Vyšlo ohlašované zvláštní číslo k abdikaci Tomáše G. Masaryka a k volbě nového prezidenta Edvarda Beneše. Je vytištěno na kvalitním hlazeném papíře, na titulu je bývalý prezident dodaný agenturou ČTK, uvnitř jsou průměrné fotografie od Paramount-journalu, skupinové snímky osob přítomných při abdikaci od ČTK, kompozičně průměrné snímky ČTK z volby Edvarda Beneše v československém parlamentu, společný snímek bývalého a nového prezidenta v Lánech, oficiální portrét Edvarda Beneše od Josefa Ehma a záběry z jednání Společnosti národů, které do své volby nový prezident předsedal.

1936/7 – (Zajímavost: otištěny jsou fotografie ze čtvrté zimní olympiády v bavorském Garmisch-Partenkirchenu včetně snímku říšského kancléře Adolfa Hitlera na tribuně. Doprovodný článek je podepsán šifrou –jenny–.)

Na „druhém titulu“ – poslední stránce upravené stejně jako strana první (zřejmě tento občas používaný systém sloužil prodejcům tisku – mohli si vybrat tu titulovou fotografii, která se jim zdála vhodnější). Zde je Strömingerův velmi důstojný snímek herce G. Hilmara v roli Jana Žižky.

1936/8 – Na titulu umístěn snímek Voskovce a Wericha ze scény Spoutaného divadla – od PPS. Fotografie představuje Wericha jako ponocného, před ním na kolenou klečí Voskovec uzavřený v pranyři. (→ str. 9)

Na straně 27 je informace o dotisku čísla věnovaného abdikaci Tomáše G. Masaryka spolu s recenzí z Prager Presse: „Po technické stránce jest toto zvláštní vydání obzvláště zdařilé; hlu- botiskové reprodukce jsou příkladně krásně vytištěné, takže máme dojem, že se nejedná o výrobek tiskařský, nýbrž že máme před sebou původní fotografie.“

1936/9 – (Zajímavost: je zde drobný článek o kooperaci Československé republiky s Persií – nově Íránem. Připojeny jsou fotografie továren vybudovaných českými stavebníky.

Zveřejněny snímky ze zajímavé a úspěšné akce – třetího Masarykova dne československého zahraničí. Jsou zde záběry z Lužice a Jugoslávie a celá tato akce slouží k posilování myšlenky čechoslovakismu a k podpoře propojení centra a zahraničních větví tohoto národa.

(Zajímavost: v rubrice *Z národního hospodářství* zvažují odborníci riziko inflace a v listárně se jistý čtenář rozčiluje nad náklady na sanaci bank a nad neprůhledností tohoto procesu...)

1936/10 – Na titulu snímek Prezidenta-Osvoboditele – klasický a velmi důstojný snímek bělovousého muže v tmavém obleku a s lesknoucím se prstenem na ruce (podepsáno „Foto Státní grafická škola Praha“).

(Zajímavost: článek vybavený fotografiemi na téma *Výběr hlasatelek pro pokusné vysílání obrazu na dálku* (o televizi v zahraničí). Podmínkou je, aby to byla žena a aby byla provdána – „slič- né svobodné hlasatelky příliš okouzlovaly mužské posluchače a následkem toho byly ihned provdávány“.

1936/11 – Na druhé straně jsou fotografie nadepsané *Události, které zneklidňují celý svět*. Německá říše obsadila v minulém týdnu demilitarizované Porýní, karlsruheské dívky slavnostně zdobí vojáky prvních německých čet.

Na straně 9 jsou tři snímky z Mezinárodní výstavy moderní fotografie v budově Mánesa. V Pestrém týdnu jsou ukázky prací Josefa Ehma (mladí lidé odpočívající na trávníku) a dva záběry ze sovětské expozice – A. S. Šajchep (pravopis ponechávám v PT otištěném tvaru, řada tmavých postav na lyžích fotografovaných z ostrého nadhledu) a F. Friedland (skupina parašutistů).

V kulturní rubrice je zajímavé srovnání – dva portréty žen hereček, přičemž přímo pod sebou je vidět dramatický rozdíl mezi stylem práce Strömingera a Hájka. Ströminger jako klasik glamour

fotografie v Československu představuje herečku Emu Hrubou (rozostřený záběr ženy s přivřenými očima a s vyzývavě pootevřenými ústy), naproti tomu je Hájkův zcela civilní záběr sólistky Lily Havlíčkové v moderním kloboučku. Druhý jmenovaný autor si na rozdíl od prvního na nic nehraje, z jeho snímku číší civilnost a přirozenost.

1936/12 – Na titulu je milý záběr dvojice mladých žen v moderních šatech fotografovaných z podhledu na procházce ulicí. Fotografoval Schall. (→ str. 171)

(Zajímavosti: otištěna fotografická série o nové budově Společnosti národů v Ženevě s dovětkem: „Snad časem, až bude méně válek a více porozumění ...“, pak se úředníkům dostane i lepšího labyrintu“. V rubrice Písemnictví je pochvalná kritika Jana Šebora na nový román Karla Čapka *Válka s mloky*.)

Na straně 16 je publikováno zajímavé srovnání moderní a tradiční fotografie. Mezi snímky z mezinárodní výstavy v Praze jsou mimo jiné výborné záběry parašutisty z podhledu od A. S. Šajcheta (fotografie působí spíš jako abstraktní obraz), série „prstů“ továrních věží od Vladimíra Hipmana (→ str. 68) a Man Rayův fotogram připomínající rentgenový snímek. Pod touto trojicí jsou dva záběry typické pro klasický proud české fotoamatérské scény – klasický snímek-obraz Karlova mostu od Josefa Zapadla a hejno hus na rybníce od Jaroslava Mikuláška.

1936/13 – Titulu vévodí Vlasta Burian se svou ženou, kteří vyrazili na výlet „... v nových šatech, s novými raketami a s novou limousinou Z5 Express“. Fotografoval Václav Jirů.

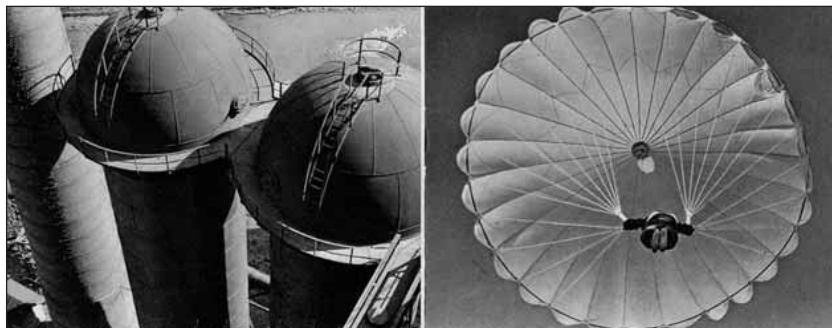
(Zajímavosti: na straně 3 je článek od D'Ormesona o porýnské krizi, kde mimo jiné uvádí: „Jsem přesvědčen, že z tisíce Němců jich bude jistě devětsetpadesát zaraženo, řeknete-li jim, že jejich vláda porušila slib a ... vydává všanc budoucnost Evropy“. V čísle je rovněž text doprovázející fotografie k zprovoznění největšího nákladového nádraží v Československu na pražském Žižkově. Neživé fotografie v klasickém duchu vytvořil Posselt ze Smíchova.)

1936/14 – Titul zdobí Strömingerův glamouróvský snímek Oldřicha Nového klečícího před trojicí krásných dam. Pochází z veselohry Nového divadla na Václavském náměstí *Jeho tři vdovy*.

Otištěna bohatě fotograficky vybavená reportáž z „nejmladšího evropského království“ – Řecka. Snímky Akropole vytvořil vydavatel Pestrého týdne K. Neubert, studie lidských typů a vesnického života pochází od H. Baba.

(Zajímavost: v rubrice rozmanitosti je fotografie Baťova pokusného naftového vrtu u Sudoměřic na jižní Moravě.)

1936/15 – Na stránkách tohoto i dalších čísel jsou bohatě vojensky ilustrované články plukovníka generálního štábu Emanuela Moravce (zde s názvem *SSSR – náš spojenec na východě*). Autor těchto odborných statí mimo Pestrý týden aktivně publikoval i v Lidových novinách a pod pseudonymem Stanislav Yester byl v 30. letech aktivním podporovatelem politiky Hradu. Po roce 1939 se stal nejaktivnějším kolaborujícím politikem Čech a Moravy.

1936/13 Vladimír Hipman a Arkadij Šajchet

1936/16 – Na titulu fotografie staršího bělovousého muže – Václava Neuberta v černém rámečku – zakladatel a budovatel grafického závodu na Smíchově zemřel. (fotografoval VI. Neubert). I další stránky čísla jsou věnované vzpomínce na mrtvého ředitele Neubertových závodů.

Na „druhém titulu“ otištěn snímek ve Strömingerově duchu – tentokrát však je autorem Šlár. Muž a žena oblečení v bílém – bílý kabát, bílé klobouky, bílé zuby, bílá cigareta se stoupajícím bílým kouřem...

1936/17 – Publikována dvojice nepodepsaných snímků ze SSSR – milý záběr chlapce hrajícího si s mláďaty a pes koukající kruhovým okénkem tmavého letadla, v jehož rohu je kus azbukou psaného nápisu CCCP.

Technicky i výtvarně skvělé fotografie na dvojstraně 14–15, kde tanečnice pražského Švandova divadla Lída Vosyková předvádí různé baletní pozice k článku *Taneční akrobatika – vrchol pružnosti a přizpůsobivosti lidského těla*. Fotografoval Václav Jirů, použito je skvělé měkké světlo, fotografovaná žena má nádherné oči. (→ str. 109)

1936/18 – Na titulu je Balzarův snímek – žena s automobilem, tentokrát na lesní cestě a s popisem zdůrazňujícím, že „civilní automobily jsou a budou významným činitelem v branné síle každého národa“. Text působí celkem humorně, neboť na fotografii není voják či nákladní auto, ale dáma v tmavých šatech u naleštěného luxusního vozu. Číslo je z valné části věnované motorizaci armády i civilního sektoru, inzerce převzala tento přístup politiků a doporučuje koupi automobilu jako spotřebního předmětu i jako vlastenecký čin.

Otištěna příjemná reportáž ze služby leteckých mechaniků – text a snímky pochází od štábního kapitána Jiřího Jeníčka. Velmi pěkný je záběr mechanika fotografovaného přes křídla stroje.

1936/19 – V kapitole zabývající se národním hospodářstvím je stať hovořící o tématu dostatku bytů v ČSR. K ní je připojen nepodepsaný snímek činžovního domu v pražské Libni (podprůměrný, za autora typují Hackenschmieda, který v oblasti křižovatky U Kříže bydlel) a fotografie muže spícího na lavičce.

Publikována rozsáhlá obrazová příloha o spřáteleném Rumunsku – záběry místní krajiny, královské rodiny, nádherných údolí Dunaje, života na venkově či účesů místních žen.

V módní rubrice otištěn zajímavý názor autorky podepsané Barbora, která brojí proti inzerátu „(naš model) – to je nový druh umění ... který je užitečnější než všechny umělecké památky světa“. Autorka na to reaguje tím, že přes všechno zůstane Michelangelo umělcem a krejčí řemeslníkem. A dodává, že by bylo „osudným bludem demokracie, kdyby kladla tvůrčí práci na roveň s prací ryze řemeslnou a manipulační.“

1936/20 – (Zajímavosti: Itálie vyhrála válku o nadvládu nad Habeší, ve Španělské republice vznikají nepokoje a Sigmund Freud slaví osmdesátiny.)

1936/21 – Na titulu prazvláštní fotografie veslařů na Vltavě se vztyčenými pádly připomínajícími zástup hajlujících dlaní. Fotografoval Press Photo Service. Velmi podivný pocit.

1936/22 – Titul tvoří Hájkův milý snímek prezidentského páru na lavičce někde v horách, manželé sedí, dívají se jedním směrem, na stejné lavičce je i jejich pes, který se dívá směrem zcela opačným. (→ str. 173) Hájkovou obrovskou devizou bylo umění vyfotografovat význačné osobnosti bez ostychu a přehnané pokory. Jeho fotografie jsou sice důstojné, ale představují důležité osoby jako normální lidi z masa a krve. Zároveň je vždy vidět, že se tomuto autoru podařilo tak výrazně proniknout do společnosti fotografovaných, že mu tito odhalují lecos ze svého nejužšího soukromí. Další fotografie Edvarda Beneše jsou na stranách 2–3 a přinášejí pohledy na prezidenta ošetřujícího (v saku :-)) ze štaflí stromek u vody, plujícího na pramici se psem či čtoucího noviny... Snímky jsou svým pojetím blízké pozdější Hájkově práci s protektorátním prezidentem Emilem Háchou.

Na straně 11 je zajímavý experiment – v Národním divadle se hraje kus *Vesele se točíme do kola* (pojednává o poválečné americké společnosti), v šestém obraze je role fotoreportéra místních novin, který má za úkol nasnímat záběry společenské smetánky. 17. května zde zaskočil (blíže neurčený) fotoreportér Pestrého týdne, který před plným jevištěm vytvořil několik snímků. Diváci prý byly s jeho výkonem spokojeni.

1936/24 – Otištěna celostranová výzva nadepsaná „Příkaz chvíle, upisujte půjčku obrany státu (upsáním půjčky zajišťuješ si mír, svobodu a nezávislost)“. Zde publikované fotografie nepodepsané, ale zdají se být prací Jiřího Jeníčka. Půjčka je velmi výhodná, úročena je 3–4 % a umořována bude slosováním mezi léty 1938–1987...

Krátký článek o ústupu krize v ocelářství s nadpisem *Kola hospodářského života našeho státu se zvolna roztáčeji* je ilustrován fotografiemi Jana Roznera a R. Kunce z Vítkovických železáren. Snímky jsou zjevně ovlivněny kladným názorem autorů k moderní průmyslové krajině.

1936/26 – Na titulu je velmi milá fotografie vykuleného malého lvíčete v pražské ZOO schovaného pod listem – technicky stoprocentní práce od J. V. Staňka.

1936/27 – Na půlstraně číslo osm jsou snímky od fotoamatérů s názvem *Lidové typy ve fotografii* – jde o příjemné záběry venkovského lidu od Jana Chlebouna, B. Datla a Jaroslava Koplika, sugestivní portrét horala z Podkarpatské Rusi od V. Hannse s citlivé snímky čtoucí starší ženy od O. Nováka.

Trojice fotografií úplného zatmění slunce – naši vědci fotografovali v Rusku, Jan Schlemmer fotografoval stejný úkaz v Banské Bystrici.

1936/28 – Na titulu dívka – tanečnice Lída Vosyková oblečená v letních šatech sestupuje v příjemném protisvětle z přímořské skály. Žena se mile usmívá, na pozadí se temní linka obzoru. Fotografoval Václav Jirů.

(Zajímavost: na straně 23 je inzerát nadepsaný slovy „Konečně se zdařil!“ – firma Voigtlander začala vyrábět mimořádně citlivý ortochromatický film Illustra o citlivosti 19 DIN, tedy mírně nad 50 ASA).

1936/29 – Na titulu je citlivá fotografie děvčete v rusinském kroji před vesnickým kostelíkem, fotografie má nádherné jemné světlo. Fotografovala D. Gregorová.

Na straně 2 je zajímavá nepodepsaná fotografie vyrovnaných řad kanoistů nesoucích svou loď z ptačí perspektivy. Jde o manifestaci na Rudém náměstí v Moskvě.

(Zajímavost: V rubrice Na vojenské pozorovatelně publikován článek Stanislava Yestera [Emanuela Moravce] o německém zbrojení ve vzduchu – některé uvedené údaje jsou zcela absurdní – píše zde například, že říšské ministerstvo letectví nakoupilo v roce 1934 licence i hotové motory do bombardérů a stíhaček od USA a Anglie... Na straně 20 pak píše drobným písmem Viscount Cecil text, který by si měl přečíst každý český politik této doby: „Bude-li mít v habešské věci útočník plný úspěch a dají-li mu ostatní mocnosti souhlas k nespravedlivému výboji, plyne z toho, že žádný stát, ať velký nebo malý, nemůže spoležnout na ostatní členy Společnosti národů, že mu pomohou proti útočníku; vždycky budoucí mírové smlouvy a smlouvy o neútočení tak budou už napřed znehodnoceny.“)

1936/30 – Na titulu zajímavý snímek plavce vynořujícího z vody část ruky a jedno oko – vyznačuje se značnou dynamikou. Fotografii pořídil Karel Lesík, čili Hájek.

1936/31 – Titul zdobí výborný snímek K. Janovského z Přerova – pohled z žabí perspektivy na parašutistu skákajícího z věže. Fotografie jednoduchá, téměř minimalistická. (Šlo tehdy o oblíbený adrenalinový sport.)

1936/32 – V Berlíně začíná XI. olympiáda, celá akce je ilustrovaná po celou dobu trvání velmi průměrnými snímky – zde od Jana Byka, F. B. Konopy a agentury I. B. D. Schöbitz.

Na straně 16 jsou skvělé fotografie Lídy Vosykové z her a zábavy u vody – záběry šťastného děvčete při stoji na rukou, cvičení na kruzích, sprchování či plavbě na kajaku. Fotografoval Václav Jířů, připojený text opěvuje „harmonický rytmus vln jako líbezný doprovod k tělesným cvikům, ukázněným i nespoutaným.“

1936/33 – Na straně 14 publikovány zajímavé nepodepsané fotografie z česko-ruského kolchozu Reflektor v Saratovské gubernii – traktory, vlastní elektrárna...

1936/34 – Strany 12–13 přináší zajímavé doklady doby – fotografie ze chvíle, kdy je na berlínské olympiádě hrána československá hymna – na stožáru vlaje čs. vlajka a němečtí diváci ji vzdávají čest hajlováním. Fotografoval J. Byk.

1936/35 – Na titulu otištěn Jeníčkův záběr nejtěžšího děla československé armády – mohutné zbraně s běžícím rozmazaným vojákem.

1936/36 – V čísle zveřejněn vtipný fejetonisticky napsaný článek Ilji Ilfa a Jevgěnije Pětrova *Fotballoví fanouškové jsou zjevem mezinárodním* – o průběhu a pocitech z utkání na hřišti Dynamo Moskva. K tomu je připojen výborný nepodepsaný snímek jásajících mužů s nadšenými chlapci – v očích mají radost, jejich zuby svítí. Snímek je na rozdíl od českých sportovních fotografií té doby „našlapán“ dějem a postavami. (→ str. 173)

1936/37 – Na straně 5 je fotografie dívek s míčem od Leoše Stehlíka k článku podepsaném „vr“. Na obrázcích je děvče odbíjející míč z nadhledu, stejně je vyfotografována celá skupina děvčat.

1936/40 – Na dvojstranně článek od Viktora Mussika *Čína na nové cestě* s jeho vlastními fotografiemi. Piše o současných čínských problémech a o japonské invazi do Šanghaje, svá slova ilustruje informačně hodnotnými a výtvarně příjemnými snímky asijských měst.

1936/41 – Na obálce je fotografie Václava Jířů – dvě dívky zastavily se svým novým automobilem Z-5 Expres u krajnice, jedna trhá květiny, druhá se opírá o dvířka vozu a spiklenecky se usmívá na fotografa.

1936/42 – Článek *V dětech je národ věčný* popisuje život chovanců dětského ústavu v Masarykových domovech (autorem textu je Vojta Beneš, autor snímků neuveden, typoval bych Hájka). Fotografie jsou velmi příjemné – např. chlapecké hry ve sprchách či „nabíty“ záběr děvčátek, které mají ruce u úst a něco volají.

1936/44 – Obálka dvojbarevná – černo-červená – jde o jubilejní číslo k 10. výročí existence Pestrého týdne. Krátký redakční text uvádí: „...stačí prostudovat všechny vyšlé ročníky, tyto mohutné svazky, v nichž na 13 000 stranách bylo publikováno 65 000 snímků“. Dále je psáno „neboť historií a úspěchem Pestrého týdne bylo dokázáno, že i v Československu se může uplatnit obrazový časopis, který nebudoval na senzacích za každou cenu ani na politice laciných románů; list, který nespekuloval s průměrným vkusem masy, nýbrž snažil se tento vkus pěstovat a vytvářet, list, který od svého prvního čísla měl pevnou kostru a jehož vývojová linie je rovná, přímá, bez výkyvů a čehož si ceníme nejvíc – vzestupná“.

1936/49 – Zveřejněna informace o tom, že Pestrý týden se stal oficiálním orgánem klubu českých turistů a bude propagovat jeho akce a do každého čísla zařazovat příspěvek o turismu.

1936/50 – (Zajímavost: uveřejněny snímky z novostavby pražské burzy, kde došlo k neštěstí, když se zřítil betonový strop hlavní místnosti.)

1936/51 – Titul čísla vytvořil Ladislav Sitenský – jde o pohled na čtveřice kluků hokejistů v prudkém protisvětle, ze kterých zbývají pouhé siluety a stíny.

(Zajímavost: Otištěna informace o tom, že v Británii abdikoval král Edvard VIII., který touží po sňatku s krásnou, ale neurozenou Američankou.)

Pestrý týden rovněž přináší informaci o autorské výstavě fotografického glosátora Josefa

Vaňhary – jmenuje se *Zlín ve fotografii*. Autor recenze, zřejmě Rýpar píše: „Není uměním nafotografovat 1000 negativů a z nich vybrat pět, činících si nárok na problematické označení ‚umělecký snímek‘, ale naopak je umění při reportáži ve všední, pracovní den z deseti naexponovaných negativů zhotovit osm snímků, z nichž každý má svůj dobrý průměr a průkaznou hodnotu“. Jde o ocenění práce tohoto fotografa, publikovány jsou noční fotografie zlínského společenského domu či průhled oknem na Baťův závod.

1936/52 – Na stranách 10–11 jsou velmi výtvarné fotografie Jiřího Jeníčka k článku *V zimních horách za našimu vojáky*. Přetištěny například snímky postupujícího „hada“ vojáků na lyžích po zasněženém kopci, velmi zajímavá je také tmavá fotografie, kde je nasvícený pouze úzký srpek horského hřebenu, na němž stojí skupinka vojáků.

Ročník 1937 (XII.)

Rok je výrazně poznamenán smrtí prvního prezidenta ČSR Tomáše G. Masaryka na podzim roku 1937 (k této příležitosti vychází i zvláštní číslo PT). Přibližně v polovině ročníku nastala dramatická změna grafické úpravy směřující k zjednodušení výtvarného vzhledu časopisu.

1937/1 – (Zajímavosti: publikován inzerát na publikaci *Obrazový památník prvního celostátního sjezdu katolíků ČSR*, kde má být na 1500 fotografií za cenu pouhých 30 Kč. Rovněž zde začíná a v dalších číslech pokračuje seriál Jeana Quatremareho *Poslední dokumenty o zbrojení Německa*, který celkem reálně odhaduje, že Velkoněmecká říše bude na válku připravena za 1–2 roky.)

1937/2 – V čísle je otištěna série fotomontáží od Lewitt-Hima z polského časopisu *Wiadomości Literackie* – jmenuje se *Pan svět churaví* a jde o příběh zeměkoule ovázané šátkem, které se ujmou lékaři – Hitler, Mussolini a Stalin, kteří na chirurgickém sále pomocí srpu a kladiva globus operují, léčba však není úspěšná a poslední snímek znázorňuje rozbitou zeměkouli ležící na smetišti. (→ str. 75)

Je zde publikován článek J. D. Růžičky o problematice fotografování v New Yorku, ve kterém píše, že na správné světlo čekal v případě záběru newyorské burzy celých pět let. Doplněno jeho fotografiemi – mimo jiné známým záběrem hlávky čínského zeli.

Zveřejněna dvojice fotografií Bohumila Smutného (nejde o pseudonym redakčního fotografa Bohumila Šťastného?) jako příspěvky do soutěže o nejkrásnější snímek Prahy (zde záběr Novotného lávky a schodiště Rudolfiny).

1936/3 Neznámý autor

1937/3 – V čísle zajímavý článek belgického státníka Henriho Jaspara *Člověk a stroj* o ztrátě osobnosti mechanizací výroby i spotřeby, o absenci lidského svérázu a různorodosti, kritika denního tisku, který se stal duševní potravou většiny lidí a který palcovými titulky píše jen o senzacích, o telefonu, uvádějícího veřejně činné lidi do nervového napětí a znemožňující jakékoliv studium či přemýšlení. Dále se rozčiluje nad filmem a rozhlasem a dráždí ho moderní mikrofon postavený před oltář. K tomu nepodepsané fotografie mohutných vysokých pecí, automatů na výrobu cigaret a jiné moderní techniky.

1937/4 – V rubrice Československá turistika je upozornění, že Ministerstvo národní obrany prostřednictvím Ministerstva vnitra zakázalo fotografování ve strategicky významných oblastech, důležitých železničních a silničních objektů, významných vodních děl, průmyslových podniků vojenského významu a vojenských zařízení. Jakékoliv fotografování železnice vyžaduje předchozí dohodu s nejbližším staničním úřadem.

1937/5 – Upoutávka na mezinárodní výstavu reklamní fotografie v Clam-Gallasově paláci v Praze, kde je vystaveno 300 fotografií. V Pestrém týdnu přetištěn snímek inzerující pastu Thymolin, na které je tuba z nadhledu a vedle stojí sklenka s kartáčkem. Je uvedeno, že bylo použito materiálu Kodak, autor snímku však uveden není.

1937/6 – Na dvojstraně *Letectví v humoru a moderní fotografii* je zajímavá série snímků – studií různých detailů z trupu letadla. K záběrům je připojen text: „...tato skutečnost [krása techniky] ovšem laikům nebo povrchním pozorovatelům často uniká. Postačí však kamera zručného fotografa, abychom byli brzy přesvědčeni, že leteckým konstruktérům se zdařila díla, která udiví svou neobvyklostí a ohromí svou imponantností“. Autor textu ani snímků není uveden. Jaká je to změna proti článku v čísle 1929/3, kde také nepodepsaný autor tvrdil, že krása stroje se měří výhradně jeho užitečností.

1937/7 – Děsivý pocit mám z fotografie z lyžařských závodů, která je otištěna v tomto čísle. Jde o záběr bílého lyžařského svahu, po kterém stoupá zhruba 50 lyžařů, okolo je démonický les, kde kmeny stromů vypadají jak maximálně zvětšené chlupy.

1937/8 – Na titulu je výborná fotografie od Strömingera – Oldřich Nový a Trudy Grosslichtová z nové hry *Polibek a dost.* (→ str. 175)

Publikována je dvojstrana fotografií z pražské ZOO, kde tygr olizuje jemu neznámý sníh či leze po skalisku ve volném výběhu. Velmi příjemné a živé fotografie vytvořil J. V. Staňek.

(Zajímavost: v čísle je reklama na moderně vypadající periodikum Časopis turistů [vydává ho Klub československých turistů]. Obálka se vyznačuje jednoduchou a elegantní grafickou úpravou, na titulu je profesionálně zvládnutý snímek Sněžky. Nejde jistě o žádnou avantgardu, ale k nalezení zde zřejmě budou solidní snímky krajiny od fotoamatérů. Rok 1936 má uveden ročník XLVIII – tj. jde už o téměř padesátileté periodikum.)

1937/9 – Půlstrana fotografií je věnovaná pracím fotoamatérů (z výstavy Fotografie mladých v galerii Klubu československých turistů v Karlově ulici v Praze). K zajímavým patří žena se zamhouřenými očima vyfukující kouř autora A. Zouzala, zamlžená krajina se dvěma trčícími stromy od Lva Krči nebo pohled do údolí řeky Váhu fotografovaný A. Suchánkovou.

Také je tu dvojstrana textu a fotografií Jiřího Jeníčka na téma přechodu vodního toku jezdeckem. Opět jde o kvalitní Jeníčkovu práci využívající tradičně protisvětla, jsou to příjemné momentky zachycující vojáky s baňohy a sedly na zádech, jak přebíhají úzkou lávku.

(Zajímavost: je tu otištěn inzerát na časopis Revue okouzlující ženy – chystaný ilustrovaný měsíčník, věnovaný kráse, eleganci a lásce. K nalezení zde budou například rubriky o milenkách slavných, o škole lásky či výběr z milostné korespondence.)

1937/10 – (Zajímavost: krátký článek a fotografie o práci na soše mohutného lva podpírajícího

československý státní znak, který nyní stojí v Bratislavě – vytvořil ji po devíti letech práce sochař Kafka, živého lva jako model mu zapůjčil Tomáš Baťa.)

1937/11 – Na titulu je hezká fotografie interiéru chrámu sv. Víta z ochozu. Jako údaj o autorství je uvedeno, že „autorem snímku je pražská obrazová agentura Centropress.“

1937/12 – Na obálce záběr ledové hory poblíž jižního pólu. Snímek se vztahuje k začátku rozsáhlého seriálu textů a fotografií na téma *Dobytí jižního pólu před 25 lety* z výpravy polárníka R. F. Scotta, fotografoval N. G. Ponting. Technicky i kompozičně jde o kvalitní snímky, navíc jsou zajímavé tím, že jde o záběry z období 1910–1913, které byly vytvářeny za klimaticky mimořádně nepříznivých podmínek. Není to samozřejmě žádná reportáž, z valné většiny jde o poklidné záběry ledových plání.

Na stránce aktualit je prostor věnovaný otevření celostátní výstavy fotografií odborníků ČSR v budově Mánesa. Byla zahájena předsedou říšského svazu společenstev fotografů Posseltem. Z ukázek prací jsou zde hry světla a stínů na jinovatce od T. Exlera, pivoňka od J. Higeru či reklamní snímek záclony a koberce (pěkný a velmi dobře vysvícený) od Františka Illeka z PPS. Je zde rovněž portrét příjemné dívky s podpisem Státní grafická škola v Praze.

1937/13 – Zpracováním průměrná, ale námětově velmi atraktivní je série nepodepsaných fotografií k článku *Sport jako léčba beznohých a bezrukých* – snímky postižených při fotbale, boxu, skoku do výšky... Jeden záběr je hodně zajímavý – je na něm jednonohý fotbalista při nakopávání míče, přičemž se na zemi rysuje jeho stín ne nepodobný schoulenému embriu.

1937/14 – Na titulu je otištěn Strömingerův portrét mladičky herečky Marie Rosůlkové.

1937/15 – Na divadelní stránce je čím dál tím výraznější střet dvou pojetí divadelní fotografie – na jedné straně moderně laděných snímků z avantgardních scén – Osvobozené divadlo, „děčko“ (M. Háek, Z. Tmej, V. Jirů...) a tradičních snímků z ateliéru pro Národní divadlo či Divadlo Na Vinohradech (Ströminger, Carola, Balzar, Posselt...). Například v tomto čísle je Strömingerův klasický rozostřený portrét sólistky Lily Havlíčkové – žena v černém se dívá do strany snímku, v šatech je eroticky působící otvor, kterým prosvítá pokožka, spodní část oblečení si přidržuje velmi efektně nasvícenou rukou. Naproti tomuto záběru je nepodepsaný snímek z D37 – muž stojí za mříží komponovanou na diagonálu, žena je před ní a oba vypadají, že se chtějí políbit.

(Zajímavost: V Neubertově výborné tiskárně byla vyráběna většina náročných hlubotiskových knih a dalších tiskovin regionálního rázu, v tomto čísle je například zveřejněn dopis od městského úřadu v Kutné Hoře, ve kterém je vysloveno uspokojení nad kvalitou tisku plakátu propagujícího toto město.)

1937/16 – (Zajímavost: jsou zde dva snímky valašskomeziříčského továrníka Arnošta Dadáka, který zde na ne příliš teplé Moravě vypěstoval, sklídl a upražil pro své přátele vlastní kávu.)

Opět se tu objevuje snaha vychovávat divadla i fotografie – na půlstraně je doporučení, jak správně fotografovat operetu. Autor píše, že výpravou se už pražské operetní revue blíží západoevropským, kritizuje ale, že oficiální naše divadla a místa by si měla povšimnout nového trendu ve fotografování těchto představení a „...místo ztrnulých, vyumělkovaných fotografií dodávat tisku snímky živé.“

Po více jak deseti letech existence časopisu se začíná zlepšovat sportovní rubrika. Je tu otištěn jeden z prvních případů skutečně výborné a živé fotografie z fotbalového utkání od českého dodavatele – autorem je PPS. Jde o záběry z utkání Sparta–Slavia, zvláště zajímavá je momentka brankáře Pláničky chytajícího vysoký míč, ke kterému ostatní hráči s dramatickými výrazy v obličejích doskakují. Snímek vypadá spíš jako nějaký abstraktní obraz. V článku na stejné straně se značka v.r. nezajímá o fotografované derby; spíš jde o povzdech nad tím, kolik dobrých knih leží v obchodech a kolik divadel je prázdných, zatímco 25 000 fandů neváhá zaplatit 10 Kč za jeden vstup na

hřiště. „Stačí prolistovat několik večerníků a snadno zjistíme, že třeba kultura je kopanou v každém čísle bita 0:10.“

1937/17 – Na titulu je velmi pěkný záběr dvojice dívek v plavkách, na které svítí slunce přes proutěnou střechu, která na jejich tělech vytváří šrafůru světél a stínů. Fotografoval Mikuláš Schwarz, pochází z ročenky Československá fotografie 1937. (→ str. 9)

1937/18 – Číslo je z části věnováno silniční síti Československa – jsou tu snímky nových a starých tahů, článek Vladimíra Rýpara o mototurismu či fotografie dvou motoristek od Václava Jirů. Mnoho stránek je naplněno inzercí na automobily – Praga, Tatra, Škoda Populár, automobily Jawa a Z5 Expres z Československé zbrojovky Brno...

V tomto Pestrém týdnu jsou zajímavé fotografie O. Straky na téma práce našich spisovatelů na jejich zahrádkách – Karel Čapek, Marie Majerová, Ivan Olbracht a další umělci jsou zachyceni při běžné práci na záhoncích.

1937/19 – V čísle je série fotografií Ladislava Sitenského ze zahájení paroplavebního provozu na Vltavě – vyskytují se tu významné osobnosti československé politiky (např. ministr obchodu J. V. Najman), kapitánský můstek s kormidlem a kormidelníkem, otevírající se vrata štěchovického zdymadla či rozvinutá československá vlajka na zádi.

V rubrice Fotografie z celého světa jsou přetištěny záběry z výstavy německého válečného průmyslu s názvem *Dejte mi čtyři roky času*. Jsou tu obří fotografie hrdinných vojáků, jak vystřížených z budovatelských plakátů 50. let, jen hvězda je v těchto letech zaměněna za svastiku.

1937/20 – (Zajímavosti: fotografie agentury Keystone dokumentují zkázu vzducholodi Hindenburg, další snímky jsou z korunovace nového anglického krále Jiřího VI.)

1937/21 – Otištěn je oficiální a důstojný portrét nového pražského primátora Petra Zenkla v tmavém obleku na tmavém pozadí a s poměrně rafinovaným nasvícením od Alexandra Hackenschmieda.

1937/22 – Uveřejněn příklad velmi dobře zvládnuté vlastivědné fotografie – tentokrát však od Paula Poppera z cesty po Japonsku. Pracuje se zde velmi rafinovaně s jednotlivými plány snímku – např. záběr sopky Fudžijama je rozdělen na pásy popředí (traviny), střední části (stromy) a samotné hory.

Na stránce s módou je pěkná fotografie O. Nováka nadepsaná *Hrajeme tennis* – dívka si zde stíní oči před slunečními paprsky, snímána je z pohledu přes tenisovou raketu.

1937/2 Lewitt-Hime

1937/23 – V čísle je článek o bratislavské Škole uměleckých řemesel, který kromě tohoto ústavu představuje i jeho výstavu v pražském Umělecko-průmyslovém muzeu. V článku se mimo jiné píše: „...nechceme vychovávat papírové umělce ... bez praktického ovládnutí materiálu a praktické technologie svého oboru.“ Škola funguje již od roku 1928 a ve školním roce 1936/37 má 227 žáků, kteří mohou pracovat v těchto ateliérech: oddělení módní a textilní, oddělení grafické, oddělení pro knihaře a kartonáře, fotografické oddělení (vede Ladislav Koželuha, studenti se tu zabývají většinou „reklamní fotografií a komposicí fotografickou vedle portrétu“), aranžérské oddělení, malířské oddělení (vyučuje se reklamní a interiérová malba), oddělení keramické a galanterní práce, kovorobné oddělení, dřevorobné oddělení.

Technicky výborné (i když kompozičně tradiční) jsou Jeníčkovy fotografie z prostředí slovenské mládeže – snímky krojovaných dívek a chlapců, které jsou plné příběhů a zajímavých detailů.

1937/24 – (Zajímavost: v českém překladu vyšla v nakladatelství Družstevní práce jedna z nejveselejších knih na světě – Chevallierovy *Zvonokosy*. Brožované vydání stojí v knihkupectvích 38 korun, vázané 48 korun.)

1937/25 – Nachází se zde série 6 nepodepsaných snímků se společným názvem *Stínový tenis*. Jde o místy až strašidelně působící stíny hráčů na antuce při losování, hry u sítě či gest rozhodčího.

1937/26 – (Zajímavost: lanovka na Lomnický štít zahájí pravidelný provoz v druhé pololetí 1937.)

Otištěn zajímavý článek J. A. Cashe o náboženství v Rusku, kde nová ústava obnovuje svobodu náboženského vyznání, přesto však ruský lid Boha nepotřebuje. Jako příklad jsou tu snímky ze Sevastopolu, kde byl kostel v byzantském stylu přestavěn na restauraci. Autor se ptá, jestli skutečně lid Sovětského svazu nebude ani v budoucnu potřebovat náboženství.

1937/27 – Na titulu Jeníčkův snímek vojáků pochodujících v řadě, uvnitř čísla pak 9 fotografií na třech stranách s podtitulem *Pokračování slavné zborovské tradice – ukázněná a silná armáda*. Opět je tu báječné světlo, opět dokonalá prezentace silné armády mladého státu.

(Zajímavost: od tohoto čísla běží v Pestrém týdnu seriál fotografií a článků z dvouleté expedice cestovatelů F. C. Strommera a F. Uhera po Africe, kterou absolvovali na motocyklu Praga se sajtkárou. Kvalita snímků je různá – od průměrných snímků typu „motocykl stojí před/za/u/vedle“ až po výborné portréty příslušníků kmene Masaiů v čísle 1937/29.)

1937/28 – Z titulu hledí madona z výstavy starého umění Slovenska na Pražském hradě vyfotografovaná Josefem Sudkem.

Publikovány jsou tu výsledky fotografické soutěže o nejkrásnější a nejsvéráznější fotografie Prahy – porota s politováním konstatuje, že došlé fotografie nebyly takové kvality, aby bylo možno udělit 1.–3. cenu, drobnými peněžitými cenami byli odměněni autoři 36 fotografií. Jde o klasické a nijak zvlášť rafinované záběry krásného města.

V rubrice Československá turistika je oznámení, že Pobeskydská a Těšínská župa vypisují soutěž na fotografie Beskyd, které v případě úspěchu budou sloužit k propagaci těchto krajů. Každý účastník má zaslat minimálně sedm snímků, z nichž nejméně dva budou zimní. Termín zaslání je 15. březen 1938, koncem roku 1938 se má uskutečnit výstava zaslaných fotografií, oceněné snímky přejdou do majetku pořadatelů.

(Zajímavost: v inzerátu Karel Max Klos ze Strašnic vyzývá zájemce z finančních kruhů k investování do projektu moderního divadla, konstrukcí a podstatou prvního na světě – má již hotový model a zájemci ho ukáže.)

1937/29 – Na titulu efektní detail hlavy rysa. Jde o překrásný snímek mláděte, obličej má ostrý, vše ostatní je rozostřené. (→ str. 172) Autorem je V. J. Staněk a uvnitř čísla pokračují další fotografie od stejného autora (divky se lvíčaty, mláďata lva s otevřenou tlamou).

1937/30 – Obálka s fotografií z koloniální Indie vyvolávající smíšené reakce – místní honace a bílí kolonizátoři na lovu jelenů, které střílí ze hřbetu obřích slonů. Snímky s autorstvím Paula Poppera pokračují i uvnitř čísla – indiští sluhové vytahují zastřelená zvířata z bažiny, snímek maharádži sedícího v koši na hřbetě slona, před kterým stojí naleštěný americký vůz, maharádža na slonu, pod ním vyrovnaná řada ulovených zvířat. Série působí jako obžaloba nesprávného systému.

1937/31 – (Zajímavost: půlstrana věnovaná turistickému ruchu – na fotografii z Václavského náměstí je dav lidí, u kterých vzbudil pozornost holandský automobil s obytným přívěsem.)

Přetištěn je zde rovněž obal zajímavé propagační brožury *Lernen sie den nachbarn kennen die Čechoslovakei* (už tehdy se používalo toto po válce populární označení Československa jako nenápadný projev protiněmeckého nacionalismu), brožura je neobyčejná tím, že byla vytištěna u Neubertů „novým typem barevné fotografie, která je na rozdíl od minula bez zrna“.

1937/32 – Jako každé léto, i tentokrát se značně rozšiřuje rubrika *Z lázní, letních zájezdů a prázdninových radostí* – zde například Oldřich Nový se ženou na vrbenském jezeře či architekt Hofman s dirigentem Bednářem v Klánovicích.

Je tu inzerát na soubor turistických map – 46 dílů v kartonovém obalu s podtitulem *Proč jezdit za hranice, motoristé, poznejte svoji vlast*. (Ve stejné době nacistický systém v Německu organizoval výlety obyvatelstva do všech stran světa.)

1937/34 – Je tu zajímavá srovnávací dvojstrana – *Prázdniny a oddech našich prezidentů*. Na jedné straně jsou nepodepsané fotografie Edvarda Beneše při tenise (zajímavé snímky sportu, hezké světlo, hezké stíny, chaakteristické a důstojně prováděné pozice). Naproti tomu fotografie prezidenta-osvoboditele v oboře lánského zámku s vnuky Revilliodovými; přes svůj věk je Masaryk pořád sekáč, vypadá jako tvrdý protivník i v osmdesáti. Fotograf agentury Centropress měl z bývalého prezidenta zjevný respekt.

V čísle je otištěna dvojstrana nazvaná *Patnáct momentek z Podkarpatské Rusi a několik slov k tomu* – fotografovali Helena Rýparová a Jan Byk. Jde o pěkné portréty jednotlivých generací místních obyvatel, snímek moderního automobilu uprostřed rusínské vesničky či pasteve.

1937/35 – V Československé turistice jsou velmi povedené fotografie krojovaných lidí ze Slovenska od V. Drahaňovského včetně výborného dvojportrétu chlapců v kloboučkách.

Jako módní snímky jsou do čísla zařazeny fotografie od V. J. Staňka – herečka Zita Kabátová s malým lvíčkem. Podobně jako Staněk zvládá mimiku zvířecí tváře, stejně tak mu nedělá problém žena.

1937/36 – Otištěna zajímavá reportáž od agentury Wide World Photos k drobnému článku *Pole orná, pole válečná* – o nálezech a ničení munice a dalšího vojenského materiálu na bývalých bojištích ve Francii. Jsou zde snímky vyoraného granátu či dívky sedí na hromadě granátů. (V období po roce 1939 vyjde podobný příspěvek znovu, tentokrát však v kritickém duchu – tehdy bude autor psát o turistické atrakci, kterou z této vážné kapitoly dějin Francouzi udělali.)

1937/37 – Dvojstrana fotografií Jiřího Jeníčka z manévru na Moravě a v Čechách – spisovatelé, umělci, vojáci a senátoři se přišli podívat na cvičení armády. Je tu mimo jiné pěkná trojice fotografií – voják-obsluha pojízdného holubníku krmí své svěřence, voják skrytý v obilí ukazuje vzhůru a ptá se na něco vesničana a předsunutá hlídka se dívá dírou ve zdi.

V rubrice *Móda* jsem zažil zajímavé překvapení: je tu zamyšlení nad duší našich šatů – s podtitulem *Milování v krátkých a milování v dlouhých šatech*. Jde o zajímavý posun ve významu, mě automaticky napadá sex, autor Rose Silberer tím ale myslel lásku duševní.

1937/38 – Titul je zahalený do černé barvy, protože zemřel bývalý prezident Tomáš G. Masaryk. Uvnitř čísla jsou záběry ze smutečních obřadů, T. G. M. na smrtelné posteli s květinou a snímky kondolenčních návštěv. Následuje čtveřice portrétů z různých období jeho života – mladý bouřli-

vák a rozhněvaný muž s fouskem, se zakulacenými tvářemi z Ruska roku 1917, srdečný úsměv spokojeného starého muže v klobouku z roku 1933, elegantní stařec zdravící z automobilu lid z léta 1937 a konečně poslední fotografie unaveného starce z vyjížďky, při které dostal záchvat.

V čísle je také zajímavý snímek kolportéra smutečního vydání různých novin jako důkaz soužití různých národností a menšin na území Československa – muž v klobouku prodává vedle sebe České slovo (s titulkem *President Osvoboditel mrtev*) a Tagblatt (*Masaryk ist Tot*).

1937/39 – Na obálce je snímek pohřebního průvodu, rakev prezidenta Masaryka přikrytá československou vlajkou je umístěna na lafetě děla a projíždí po nábřeží s vyhlídkou na Pražský hrad.

1937/40 – Na stránkách tohoto čísla je otištěna zajímavá a inspirativní série snímků hrátek větru s písečnými dunami – fotografoval Erhardt (copyright Paul Popper) na pomezí Litvy a Královce. Fotografie jsou velmi výtvarné, eroze půdy připomíná hluboké jizvy po těžké chorobě.

Patrně poprvé pod svým jménem zde publikuje výborný fotograf V. Sergějev (z Prahy) své snímky ze sokolského života, zde záběry střilejících chlapců z táborů v přírodě.

V rubrice Móda je moderní fotografie Jana Lukase z pařížského salonu L'Elégance – žena na pozadí zvrásněném pravidelnou vlnovou strukturou.

1937/41 – Na titulu je velmi působivá a pochmurná fotografie státní vlajky nad Hradem vedle špičatého hrotu Plečnickových stožárů. (→ str. 133)

Na sokolské stránce je skvělý záběr vycházející svou kompozicí z moderní ruské fotografie – odbíjenkářské družstvo vyfotografované tak, že hráči sedí na lavičce a ti zadní se vyklánějí, aby byli také vidět. Jde o krásný nápad fotografa V. Sergějeva.

1937/42 – Velmi zajímavý článek s fotografiemi od Jana Schlemra *Neznámé krásy pod mikroskopem*. Jsou tu mikrofotografie řezu křenem, topolovým dřevem a stéblem kukuřice. Snímky připomínají moderní šperky.

1937/43 – V čísle je otištěna dvojstrana špičkových fotografií hadů v pražské ZOO od fotografa V. J. Staňka – hroznýš, hlava kobry indické, špičkový detail hroznýše psohlava.

1937/44 – Publikována dvojice snímků z výstavy *Masaryk ve fotografii*, například TGM v černém kabátě s čapkou a dětmi od Alexandra Hackenschmieda, zamyšlený a široce rozkročený prezident ve světlém obleku uniformového střihu od Karla Čapka.

Je tu také zajímavý dokument doby – první československé výcvikové středisko branné výchovy (napsal V. Mach, fotografoval O. Straka). Jde o slušně zpracovanou reportáž z dětského tábora, kde kromě klasických radovánek (stavby stanů, her, zkušební signalizace) mají děti cvičení s protichemickými maskami v pojízdné plynové komoře. Fotografie reportéra snímajícího děti před komorou je velmi strašidelná – připomíná namnožený obraz Výkřik od Muncha.

1937/46 – Otištěna série mimořádně unikátních fotografií od A. A. Gullilanda k článku Josefa Páty *Krásná Lužice*, který pojednává o srbské menšině v Německu, o jejím národním obrození a opětném útlaku po nástupu Hitlera k moci. Svéráz této ojedinělé skupiny Slovanů v německém moři je novým režimem postupně zahlazován.

(Zajímavost: v Brně byl Moravským svazem přátel zvířat založen ptačí hřbitov, který kvůli zpopelnění mrtvých ptačích těl přiměl jiný ochranný svaz k podání žaloby. Tento způsob lásky vzbudil u jiných nelibost.)

1937/47 – V čísle je série fotografií od Staňka k vlastnímu článku o kolibřících. Mimo jiné jsou zde snímky miniaturního ptáčka sedícího na diagonálu na drátě a půvabný záběr tmavého opeřence na tmavém pozadí při сосání nektaru z květu.

1937/48 – Publikován zajímavý článek M. A. Lowea *Jak bude vypadat škola v budoucnu*. Autor míní, že psaní na stroji a fotografování brzy nahradí krasopis a že „... v budoucí škole budou metody a cíle daleko mezinárodnější a jaksí normalizované. Vyučování řečem bude mnohem jedno-

dušší a bude snaha naučit žáky t. zv. basic-franštině a basic-angličtině ... více než na dovedné kreslení od ruky se bude kládst důraz na dobré fotografování.“

Dále je v čísle uveřejněn článek *Krása našich hor v infračervené fotografii* od Vladimíra Hipmana. Píše o tehdejší módě IR materiálů, barevném převracení reality a technickém postupu při zhotovování snímků touto metodou.

1937/49 – Na obálce je fotografie *Dostaveníčko* od Miloše Roháče – záběr venkovského chlapce s dívkou. Snímek pochází z ročenky *Československá fotografie 1938*.

(Zajímavost: článek od E. Daviese *Čechové v Malajsku* – o významu spolupráce tohoto jihoasijského státu a ČSR. Baťovy prodejny jsou nejvýznamnějším hráčem na tamním trhu z botami.)

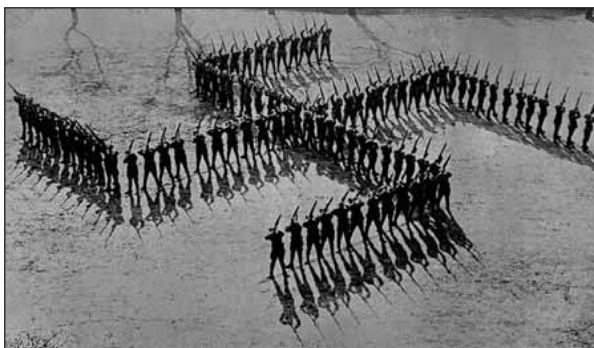
1937/50 – V čísle je článek s fotografiemi *Jak pracují fotografičtí reportéři celého světa ve službách novin* podepsaný písmenem „r“. Připojeny pěkné fotografie, kde reportér sedí na ruce obří sochy, na dalším snímku je reportér na střeše vykloněný do prudkého úhlu nad propastí, za nohy ho drží kolega. Autor píše: „Buďme upřímní, většina fotografických motivů byla již mnohokrát zpracována, takže obrazový zpravodaj, který svou kamerou nechce zachytit pouze aktuality a senzací, musí, podobně jako malíř, svůj fotografovaný předmět vzít subjektivně do objektivu.“

1937/51 – V rubrice Sokolstvo dvě skvělé fotografie od tiskové služby V. Sergějev – dva muži z podhledu, jednou s roztaženými rukama na kruzích, podruhé ve vodorovné poloze na bradlech.

Publikována je dvojstrana výborných fotografií Jiřího Jeníčka o nepovoleném dolování uhlí na opuštěných šachtách v severních Čechách. Jsou tu nádherné portréty a ekologicky pojeté snímky věčně dýmající průmyslem zničené krajiny. (→ str. 171)

1937/52 – Dvojstrana fotografií přetištěných z knihy M. Chalupníčka *Praha, město chrámů*. Jde o efektní interiéry chrámů, kompozice většinou klasické, ale technicky výborné. Příkladem může být netradičně snímaná kopule malostranského kostela svatého Mikuláše, fotografie je řešena na diagonálu a různé linie se zde navzájem protínají.

Na poslední straně ročníku je zveřejněn celostranový inzerát na plynovou masku Fatra C za pouhých 69 korun se sugestivní otázkou Jste připraveni?

1935/2 Neznámý autor

- • • 3.4 Pestrý týden – republika v ohrožení, časopis na vrcholu

Ročník 1938 (XIII.)

Celkově lze prohlásit, že ročníky 1938/39 jsou nejsilnějším obdobím Pestrého týdne v celé jeho historii. Šlo o 104 týdnů nabitých událostmi. Na jaře 1938 zabralo Německo „Východní marku“ – Rakousko. Během následujícího půlroku prožili občané Československa mimořádné nadšení pro obranu své vlasti i hlubokou deziluzi nad „vyřešením“ problémů střední Evropy bez jejich účasti a na jejich úkor. Po dalších šesti měsících byl likvidován i zbytek okleštěného státu a necelý rok po mnichovských jednáních byla přepadením Polska zahájena druhá světová válka. Všechny tyto události se odrazily ve fotografiích (a zvláště pak na obálkách) Pestrého týdne.

Poprvé za dobu existence časopisu na obálkách převažují významná jména české fotografie – Ladislav Sitenský, Jan Lukas a zejména Jiří Jeníček. Posledně jmenovaný v tomto roce zaznamenává svůj publikační vrchol (kniha Dvacet let armády v československém státě, Česko-Slovenská armáda, celkem 4 obálky PT, nespočet fotografií uvnitř čísel) a představuje hlavního „obrazového mluvčího“ aktivizace českého a slovenského národa proti nacistickému Německu na stránkách tohoto časopisu. Není čísla, kde by nebyly jeho práce, některá vydání jsou z větší části tvořena právě jeho snímky propagujícími sílu a odhodlání armády malého, ale hrdého státu.

1938/1 – V čísle je zajímavá reportáž o lovu velryb v Sovětském svazu u Kamčatky, na snímcích je samotný lov, zpracování masa i zábava lovců. Dodala agentura Sojuzfoto.

Také je zde hezky fotograficky ilustrovaný článek *Za Tyršom a Masarykom* – nepodepsané snímky Sokolů (ve stylu Sergějeva či Hájka) – moderní a neobvyklé kompozice, nadšeně mávající dorostenky komponované do celé plochy snímku nebo vyrovnaná řada mužů-cvičenců se zařatou pěstí na svalnaté ruce.

1938/2 – (Zajímavost: na straně 8 je inzerát na nový časopis *Sokolský měsíc* [1. číslo vyšlo v prosinci 1937]. Grafiku má moderní, na titulu jsou veselé dívky a pokud jsou i vnitřní stránky natolik dobré jako titul, pak musí jít o výborný časopis.)

Dále je tu zajímavý projev výchovy ke skromnosti – srovnání architektury přepychového hotelu v italských Alpách od Paula Poppera a československých horských chat (bez uvedení autora) s textem „Porovnávajíc přepychovost hotelů cizích s prostotou chat a hotýků našich, mohli bychom užít otřelé fráze – malé, ale naše.“

V čísle jsou také zajímavé fotografie Jiřího Jeníčka o stěhování zaostalé vesničky Valaškovce na Podkarpatské Rusi ze staré dědiny do nově postavené. Fotografie srovnávají nehygienické podmínky ve starých domech a ideální podmínky k životu v nových stavbách.

1938/3 – Na titulu je velmi povedený snímek medvěda z pražské ZOO s otevřenou tlamou, ze které mu stoupá pára. Fotografoval V. J. Staněk.

1938/4 – Otištěn zajímavý srovnávací dvojčlánek *Amerika o nás* (text *Demokratický stát uprostřed diktátorských režimů* je přetištěn z New York Times) a *My o Americe* (rozhovor s Jaroslavem Kosem, šéfem Exportního ústavu a předsedou Amerického ústavu). Doprovázeno nočním pohledem na mrakodrapy na Manhattanu.

V rubrice domácnost se ještě stále redaktoři zabývají tématy, na které nebude během roku a půl už ani pomyslení. Zde je článek *Uděláme si vepřové hody*, text začíná: „Od řezníka koupíme půl vepřové hlavy, kolínko, jazyk, kořínek, 1/4 kg jater, 1/2 l krve, 5 m střívek...“

1938/5 – Na obálce je oficiální portrét premiéra Milana Hodži od ČTK (předseda vlády slaví šedesátiny, v čísle je několik dalších fotografií na toto téma).

Čas od času se v PT objevují fotografie významných propagačních výtvarníků, kteří dokončují své zakázky v tiskárně V. Neubert – zde si například malíř Cyril Bouda prohlíží nátisk svého plakátu s motivem všesokolského sletu.

V čísle je krátký článek s fotografiemi Jana Schlemmera o kreslení elektřinou na citlivou vrstvu fotografického materiálu.

1938/6 – (Zajímavost: v rubrice aktualit je informace, že profesor Univerzity Karlovy v Praze, známý životopisec Smetanův Zdeněk Nejedlý se dožívá šedesáti let.)

V tomto Pestrém týdnu je podařená fotografie od Alexandra Hackenschmieda *Na lednovém slunci* – na diagonálu komponované zábradlí, o které se opírá velmi hezky nasvícené dítě zabírané z podhledu.

1938/7 – V ročníku 1938 jde už o několikátý článek popisující výstavbu židovských osad na palestinských územích. Zde je dvojstrana fotografií od Keren Mayesod.

Publikovány jsou mimořádně zajímavé fotografie Jiřího Jeníčka k vlastnímu článku *Nejskromnější umění jako reklama* o reklamě na poutích na periferii měst: „...a ještě něco vám nádvkem [pouťovi kejklíři] odevzdají, co vám nikde nedají, kdybyste platili zlatem, stříbrem, diamanty! Za pouhou jednu korunu se na pouti ocitnete ve vlastním dětství, ocitnete se v letech, kdy vám bylo osm až dvanáct let a užasnete, že se proti tehdejším dobám svět dětství nezměnil, jen že vy jste se změnili, protože zatím jste se stali pyšní a pohrdaví k věcem a pravdám, které jste v dětství tolik milovali.“ Zveřejněny jsou fotografie pouťových obrázků a reklam, zájemců o horoskopy (žena s nakrátko ostříhaným chlapcem se dívá na malované obličejy u horoskopů) a vynikající snímek, ze kterého dýchá morbidita a surrealismus – zezadu vyfotografovaný temný dav lidí, před kterými je na scéně obraz rozpadajícího se kostlivce. Ten je držen mužem, ze kterého je vidět jen bílá ruka. Vypadá to, jako by se za obrazem kostry skrývala skutečná smrt. (→ str. 174)

1938/8 – Zajímavý nápad – otištěna je zde známá fotografie Tomáše G. Masaryka z roku 1928, kde prezident v elegantním klobouku drží v náručí malou holčičku v kroji, po 10 letech bylo děvče nalezeno a znovu vyfotografováno – tentokrát je to už velká dívka.

(Otázka: u snímků z lyžařského přeboru KČST je senátor a funkcionář klubu turistů J. Rýpar – má něco společného s redaktorem Pestrého týdne Vladimírem Rýparem?)

1938/9 – Ve sportovní rubrice jsou povedené fotografie fotoslužby V. Sergějev – tělocvičná utkání českých a moravsko-slovenských sokolských družstev.

(Zajímavost: v rubrice Z celého světa je fotografie z Itálie – pochodující fašisté oslavují zavedení německého parádního kroku a nových uniforem u tamních vojenských jednotek.)

1938/10 – Na stranách 14–15 otištěn článek Přemysla Koblice *Organisovaná čs. fotografie proniká do světa a propaguje naši republiku*. Píše zde o historii fotografických organizací na našem území, o kvalitách časopisu Fotografický obzor, o neúčinnosti tiché a nesmělé propagace české fotografie formou výročních členských výstav klubů a o přínosu D. J. Růžičky pro českou čistou fotografii. Dále píše: „Avšak Růžička byl nejen výborný fotograf a dobrý propagátor, ... ale i nesmírně dobrý pozorovatel. ... Dával tedy popudy k obesílání zahraničních salonů, i naději, že se naši autoři umístí. Jedni z prvních a nejpodnikavějších byli Funke, Krupka, Lauschman, Pelech, zemřelý Pikart, Sudek, Zych atd.“

Zveřejněna mimořádná fotografie od Josefa Zemana – snímek Hradčan v mlžném oparu fotografovaný přes ořezané tmavé větve stromů, které vypadají jako hrůzné pařáty bájných bestie, která se sápe po symbolu české nezávislosti. (→ str. 174)

1938/12 – Zajímavá reportáž Jiřího Jeníčka z prostředí severočeských sklářů, kde ve vlastním článku přidává názor: „Kéž by jen troška snášenlivosti, jež dýchá ze sklářské hutě, vašim přičiněním pronikla do ulic, vesnic a měst dnešního světa. Jistě by se lidem lépe na světě žilo a dílo všech by se krásou podobalo dílu vašemu...“

1938/13 – V aktualitách je tématem číslo jedna německý vpád do Rakouska. Publikovány jsou kromě textu od Franty Kocourka i fotografie z příjezdu Hitlera do Lince, propagační materiály sva-toštěpánského domu s hákovým křížem jako oslava připojení bývalého Rakouska k německé říši a „exkluzivní“ záběr vídeňského hotelu Imperial „minutu po té, co do něj vešel Hitler.“

K článku *Žluté kvítí sokolských dorostenek* vytvořil technicky i kompozičně pěkné fotografie dívek V. Sergějev.

V čísle otištěny výborné Jeníčkovy fotografie z jím natáčeného filmu *Vojsko v horách* (propagační film určený k promítání na státní svátek 28. října 1938 při oslavách 20. výročí samostatnosti. Vzhledem k tomu, že svátek byl jako následek Mnichovské dohody zrušen, co se stalo s filmem?). Výborný noční záběr vojáků na běžkách jedoucích po diagonále proti rozsvícenému reflektoru, fotografie konstrukce pro výškové záběry, momentky vojáků o přestávce v natáčení... Text chválí připravenost československé armády na každou situaci.

1938/14 – Na titulu je Jeníčkův snímek vojáka proti světlé obloze, v přilbě s výstrojí a výzbrojí s textem „Typ československého vojáka, dobře vycvičeného a vyzbrojeného, odhodlaného všemi silami bránit svobodu a nezávislost našeho státu.“ Přesně to z fotografie dýchá – odhodlání, rozhodnost, toto není nějaký ulejšák Švejk, toto je skutečný štít proti nepříteli. (→ str. 176)

1938/15 – Na straně 2 je zajímavá dvojice fotografií – vedle sebe snímek Miroslava Háka z výstavy v D38 (kontrastní ženský profil s nádhernou linkou) a záběr z výstavy klubu fotografů amatérů na Královských Vinohradech od Miloše Formana z Itálie (pěkný záběr z nadhledu na duchovního koukajícího se z vyvýšeného místa dolů, za ním je povoz s koněm).

Opět výborné fotografie dorostenek od V. Sergějeva – sokolské dívky tvoří pyramidu, jsou veselé, září z nich optimismus, mládí a opět to zavání typickými snímky konstruktivismem ovlivněných ruských fotografů.

1938/18 – Na obálce je oficiální fotografie zemřelého bývalého premiéra Františka Udržala od ateliéru Langhans – tradiční, ale technicky i výtvarně skvělé. Pravděpodobně nebylo v Československu lepšího portrétního ateliéru.

1938/19 – V rubrice Sokolstvo jsou opět výborné fotografie od Sergějeva, tentokrát jde o ženy cvičící prostrná, které vytvářejí řadu, ruce mají nad hlavou a dělají z nich stříšku.

Publikován článek Jar. Divokého *Naše děti, zdravý rytmus přírody, budoucnost, naděje zdravého národa*, kde autor kritizuje „současné pošetilosti“ – systém jedináčků a truchlivost rozvodů.

1938/20 – Na titulu je zajímavý a na Strömingera neobvyklý portrét Nataši Gollové v exteriéru mezi kmeny břízy.

1938/21 – Výborný titul tvoří snímek dvojice středoškolaček-sokolek (s nejvyšší pravděpodobností od Sergějeva, není uveden, ale v čísle jsou snímky podobného rázu jím podepsané), slečny jsou to „krev a mléko“, fotografováno z podhledu, je cítit silný vliv ruské avantgardy. (→ str. 175)

Publikovány bohužel nepodepsané snímky ze Zlína – mladí muži v cylindru a tmavém obleku jsou členové Baťovy výchovné koleje v Tomášově, kde se hoši, učedníci řemesla snaží „stát skutečnými mezinárodními lidmi“, v popředí je dvojice s bílými rukavicemi.

1938/22 – Celostrana Jeníčkových fotografií – útočící tanky, těžké kulomety, protiletadlová děla jsou upoutávkou na novou publikaci *Dvacet let armády v osvobozeném státě*.

1938/23 – (Zajímavost: v aktualitách je snímek z hospodářské výstavy od PPS – 46 slovenských studentek se vydalo na turné republikou, aby propagovaly upřímnější sblížení českých zemí se Slovenskem. V první škole protiletadlové obrany v Lutíně se zúčastnily nácvičky v maskách (jde o neuvěřitelný snímek dívek v krojích s plynovými maskami na obličejích)).

Dvojstrana věnovaná článku od A. O. Kovače (předsedy filmového odboru osvětového a propagačního Československé myslivecké jednoty) s názvem *Význam a hodnota mysliveckého filmu*

a fotografie. Za 4 roky existence odbor natočil 39 filmů o zvířatech, v roce 1938 se pak má uskutečnit výstava nejlepších loveckých fotografií.

1938/24 – Na titulu je fotografie od Jiřího Jeníčka z chystané knihy o armádě – skupina vojáků v přilbách, kterým se na opasku leskne český lev obsluhující protiletadlové dělo. Vše komponované na diagonálu a opět jde o posilování důvěry v armádu a její výzbroj.

Pozoruhodná srovnávací dvojstrana *Tak zápasí roháči v přírodě a takto lidé v ringu* – celostránkový snímek brouka zvedajícího v klepetech do výše slabšího samce (výborné, autorem V. J. Staněk), proti tomu nepodepsaný snímek boxerů v ringu.

1938/25 – Publikováno ocenění kvalit Pestrého týdne v článku prezidenta Amerického ústavu pro kinematografii J. Eugene Harleyho, který tvrdí: „[Pestrý týden] jest znám i ve Spojených státech jako výtečně dělaný obrázkový časopis, jehož tendenci vyjádřit vše hlavně dokonalým obrazem přejímají nyní americké obrázkové magazíny.“

(Zajímavost: fotografie autorů Doška a Mrňáka z odhalování pomníku Tomáše G. Masaryka v Hodkovicích u Liberce – jak dlouho tam asi vydrží, když v době odhalení byl červen 1938...)

Na straně 18 jsou snímky Václava Jírů. Na fotografiích jsou členky baletu Marty Aubrechtové při ranním cvičení ve výskoku. Jde o mimořádně zdařilé momentní snímky.

(Zajímavost: vyšlo zvláštní číslo o Středoškolských hrách. Oba tituly – přední i zadní – vytvořil Ladislav Sitenský. Na zadní obálku byl použit výborný snímek mužů stojících v řadách za sebou, nad kterými je dramatické nebe. Vypadají spíš jak sbor ukřižovaných než jako „symbol zdraví a síly naší nové generace“, jak tvrdí popisek.)

1938/26 – Zveřejněna reklama s textem „na slet 1938 ... s Leicou“.

1938/27 – Publikováno ještě několik fotografií Ladislava Sitenského ze sokolského sletu.

Strana věnovaná běžným, ale technicky i kompozičně příjemně zvládnutým fotografiím studentů Státní odborné školy keramické v Praze. Kompozičně žádná avantgarda, ale standardní reportážní kvalita.

1938/28 – Otištěny technicky velmi zdařilé fotografie Sitenského a Sergějeva z mezinárodního tělocvičného závodu v Praze, na snímcích je hod koulí, prostrná, kruhy či hod kladivem.

1938/29 – Na titulu je Jeníčkův snímek pochodující jednotky fotografované z nadhledu, přilby a bodáky na puškách se lesknou a dokreslují dojem, že zde kráčí část neporazitelné armády. Celé toto číslo je v podstatě tvořeno fotografiemi Jiřího Jeníčka – na začátku je několik záběrů příslušníků malodohodových armád na pražském sletu, na dvojstraně *Čsl. armáda, některé její zbraně a ukázky bojového výcviku* vojáci útočí na plot z ostnatého drátu či plaví se s koňmi přes vodní tok.

1938/30 – Fotografickou reportáž o výzdobě pařížských ulic před návštěvou britského královského páru dodal Sitenský.

1938/31 – Stránka fotografií věnovaná pracem žáků Státní grafické školy v Praze na témata *O lidské činnosti* a *Lesk*. Jsou tu odpočívající lidé na lehátkách od St. Jílovské (ta samá, která vedla Pestrý týden v jeho počátcích?), zajímavý portrét opraváře parabolické antény od Josefy Zikánové či lepič plakátů komponovaný na diagonálu od Bohumila Straky.

1938/32 – Publikována je Jeníčková stránka o výstavbě nových vesnic na východním Slovensku se srovnáním tehdy/dnes – stará škola/nová škola... K tomu jsou přiřazeny snímky směřujících se dětí, a vodovodu vedoucího až ke stodole. Jeníček svůj komentář ke snímkům zakončuje slovy: „Podívejte se na srovnávací fotografie a sudte drobnou práci Československa“.

1938/33 – Na titulu s podpisem foto Pestrý týden je dvojportrét Květy K.-H. se synem Petrem. Jde o výbornou fotografii usmívající se matky se zavřenýma očima, držící v náručí syna dívajícího se přímo do objektivu – podtitul zní „Nedejme zahynouti“. Snímek je plný nádherné něhy.

Otištěn milý portrét cikánského chlapce od Alexandra Hackenschmieda – roztomilý klučina je nasvícen jarním sluncem zezadu, na pozadí je rozostřená krajina. (→ str. 22)

Letní epizoda na břehu Jaderského moře od Václava Jirů – sekvence slečny v plavkách, která se nechává zasáhnout mořským příbojem, zvlášť pěkný je záběr po ústupu vody, kde na diagonálu vede tmavé molo, kterého se dívka přidržuje. Jde o krásnou studii slasti z moře.

1938/34 – (Zajímavosti: zemřeli Andrej Hlinka a spolumajitel slavné továrny Václav Klement.)

Z dnešního hlediska ironický popis pod snímek dívky v šortkách a s vlčákem, která hledí vpřed, nebe je zamračené, ona si kryje oči před palčivým sluníčkem a popis hlásá „Čekáme pána“. (Hitler za dveřmi...)

1938/35 – Stránka Jeníčkových fotografií na téma slavný den vojenské akademie – jmenování nových důstojníků, snímky šťastných rodičů, skvělá fotografie řady cvičenců v bílých trikotech, nad kterými „visí“ ve vzduchu jejich kolega ve výskoku schoulený do klubička.

1938/36 – Na straně 11 je několik fotografických studií kočičích hlav od Václava Jirů – jde o velmi zajímavé téma, nezvyklá je i práce grafika a montážníků.

1938/37 – Fotografická strana *Čs. armáda je v dokonalém stavu* s fotografiemi, které jsou nepopisované, ale v Jeníčkově stylu. Muži ládují minomet, vojáci stojí v přílbách u polního děla, a popis k tomu pravdivě dodává: „K armádě se v této neklidné době upínají naděje celého národa.“

V čísle jsou rovněž snímky V. J. Staňka – článek a text o hnízdění vodních ptáků.

1938/38 – Na titulu muž a žena ve středověkém oblečení z filmu *Cech panen kutnohorských* – fotografoval Ströminger. Další snímek tohoto autora je na straně 7, kde jde o herečku Jiřinu Štěpničkovou. Jde o snový, mírně rozostřený záběr ženy v klobouku a se závojem, jež se dívá elegantně přes rameno. (→ str. 171)

(Zajímavost: byla vyhlášena povinnost pro občany měst obstarat pro všechny členy domácnosti plynovou masku, v článku se řeší problematika – co dělat v případě ohrožení s nejmenšími dětmi.)

1938/39 (24. září 1938) – Na titulu je socha svatého Václava s popiskem „Nedej zahynouti“.

(Zajímavost: Ústřední četnické pátrací oddělení má štáb rozdělený do několika skupin, mimo jiné jsou to daktyloskopická, fotografická, mechanoskopická, kriminální evidence a evidence a matrika cikánů.)

Proti stránce o těžkostech četnického povolání otištěna fotografická strana o nepokojích v sudetských krajích. Na snímcích ČTK je pohřeb zavražděného četníka a děti ze severních Čech, které musely uprchnout do bezpečí do Prahy.

(Zajímavost: V horoskopu na 30. září slavný astrolog prorokuje, že „dopoledne octneme se v pokušení utápět se v maličkostech, špatná nálada, téměř všeobecná, připraví nám také nepříjemný večer...“)

1938/40 (1. října) – Na titulu kombinace dvou snímků ze stejné akce. Je to přísaha věrnosti před poslaneckou sněmovnou, kdy jeden snímek je čistě informativní, druhý emotivní (zdvížené ruce k přísaze v protisvětle).

Na straně 2 otištěno upozornění, že mimořádná doba přinutila vydavatele k omezení rozsahu (z důvodu mobilizace části redakce má časopis jen 8 stran).

Také je v tomto čísle stránka věnovaná mobilizaci československého vojska – zajímavý je snímek okna vlaku, ve kterém se k odvodu sešli členové různých sociálních skupin a i typově různí lidé – dělník v klobouku, intelektuál v kravatě nebo duchovní. Snímek není podepsán, článek je od Drafa.

1938/41 – Na titulu fotografie mohutného lva z památníku na hoře Vítkov s popiskou „Věřme sami sobě“ (foto Pestrý týden).

Následuje fotografie Edvarda Beneše, přetištěn text jeho abdikačního projevu. Portrét pišícího prezidenta vytvořil Jan Lukas.

Válka se blíží – na jedné straně je ještě inzerát vybízející k nákupu jen pravého vermutu Cinzano, na druhé už jsou snímky dívek v plynových maskách, provizorní zákopy v parcích a okna přelepená izolepou proti zranění při náletech.

1938/42 – Publikována kritická báseň Olgy Scheinpflugové o sladké Francii končící slovy „Tu supi slétli se nad tělo bohatýra, jež v těle zesláblý silnější v srdci je, je odervána zem, je zahubena víra, a člověk říká tiše: Francie!“.

V čísle je smutná, ale zajímavá celostranová fotografie Alexandra Hackenschmieda se jménem *Nové ráno*, kde se skupina lidí stěhuje do nových hranic a sestupuje s koňmi z kopce do údolí. Přetištěna je také mapa okleštěného území se zdůrazněním o které turisticky atraktivní lokality český turista přišel.

1938/43 – Na titulu na diagonálu komponovaná zajímavá fotografie Jana Lukase – kopáč odhazujícího lopatou hlínu zabíraný v protisvětle z podhledu. Skoro to vypadá jako kopání hrobu republiky, text ale říká „Nebát se a pracovat, tvořit a budovat, žít v kázni a svornosti“.

Uvnitř čísla jsou další Lukasovy snímky z mobilizace pracovních sil – skupiny občanů konajících nutné práce ve prospěch státu.

(Zajímavost: publikován nepodepsaný článek o problematice vztahů Židů a Arabů v Palestině, kde Vše-arabský kongres žádá zastavení přistěhovalecké vlny Židů.)

1938/44 – Na straně 2 je velmi pěkná skupina portrétů mužů z mobilizovaných praporů práce od Václava Jirů – v jejich tvářích je optimismus, víra v budoucnost a odhodlání pracovat. (→ str. 10)

1938/45 – Obálka přináší zvláštní snímek Jiřího Jeníčka – pohled z nadhledu na setkání masy vojáků v přilbách s davem světle oblečených dívek, po vzdálené cestě se blíží další dívky. (→ str. 176)

Jinak je toto číslo výrazně v režii Jeníčka – otištěna obsáhlá reportáž o neporažené armádě. Na celkem 8 stranách jsou jeho snímky postupující pěchoty v zamlženém prostoru, specializovaných oddílů armády a zbraní včetně chlouby československého vojska – dělostřelectva. (→ str. 148)

Snímky z Jeníčkova filmu *Vojáci v horách*, k nim připojen článek od vr. – jde o pochvalu Jeníčkova filmářského umění i faktu, že film je nejen krásný, ale i propagační.

1938/46 – V Československé turistice se opět řeší otázka „kam po odstoupení pohraničí na výlet“, ilustrováno krajinářskými snímky od Lva Krči, Viléma Ambrosiho, J. Lucka a H. Rýparové.

(Zajímavost: fotografie Araba vysazujícího německou turistku na velblouda, k tomu přidána informace, že Německo v rámci splátkového systému Radostí k síle podporuje cesty svých občanů do vzdálených krajů.)

1938/47 – Na titulu snímek Antonína Novotného a V. Gabrielové z filmu *Škola základ života* od Strömingera.

1938/48 – Na obálce snímek od Posselta – chodské děti (Chodsko se přes to, že mělo českou národnostní většinu, stalo součástí Německa).

Otištěny průměrné nepodepsané snímky rozpačitého prezidenta Nejvyššího správního soudu Emila Háchy, který byl navržen na prezidenta republiky.

(Zajímavost: otištěny fotografie německého lidového vozu Volkswagen [brouka], jehož výroba má začít po dostavění závodu v roce 1946.)

1938/49 – Obálku zdobí důstojný oficiální snímek ateliéru Langhans – nový prezident Emil Hácha sedí v tmavém proužkovaném obleku na tmavém křesle, oči má přivřené do úzké štěrbin-ky a nasadil výraz tvrdého a nezdolného muže.

U článku o stavbě mostu v Českých Budějovicích první viditelný projev cenzury – v textu o ženijním vojsku jsou začerněna některá místa.

Publikována dvojstrana fotografií Ladislava Sitenského o kouzlu a podivnosti práce s infračerveným materiálem.

1938/50 – Zajímavá fotografie od Miroslava Háka z D39 – chlapec stojí vedle dívky držící jablko. Pochází z dramatisace knihy *Don Pablo, Don Pedro a Věra Lukášová*.

1938/51 – V čísle se poprvé používá nový název státu – Česko-Slovensko.

1938/52 – Na titulu snímek českých jesliček na Pražském hradě od Štence. V aktualitách je již důsledně používáno nové označení Česko-Slovensko a Zakarpatská Ukrajina místo původní Podkarpatské Rusi.

Stránka *Vánoční sen, který se Petříčkovi splnil*, jde o roztomilý fotografický seriál o dítěti v postýlce, jemuž se na zeď promítá silueta Ježíška, od kterého nakonec dítě dostává plyšového pejska.

1938/53 – Otištěna série fotografií připomínajících smrt spisovatele Karla Čapka, zde je s T. G. Masarykem na fotografii Karla Plicky.

Výborná fotografie Miroslava Háka z D39 – baletka v protisvětle. (→ str. 172)

V rubrice pele-mele se autor ptá – Co mi asi dá ten nový rok? Článek končí slovy: „Pravou nohou, raz, dva. V hlavě svůj pochod. Do nového života. Snadno jest žítí...“

Ročník 1939 (XIV.)

(Zajímavost z časopisu Svět v obrazech, 14/1939: pravostranný provoz na česko-slovenských silnicích měl být i bez německé okupace zaveden 1. května 1939, tj. o měsíc a půl později, než si to nakonec vyžádaly okolnosti. Je to pravděpodobně ten nejvýznamnější důvod, proč tato značně radikální změna v dopravě byla provedena tak rychle a bezproblémově.)

1939/1 – Na obálce je dynamický záběr lyžaře-slalomáře řítícího se z kopce. Autor Leoš Stehlík má velmi vyspělou techniku – vše je ostré, navíc nejde o nějakou křeč, ale o skutečný reportážní záběr přímo ze závodu. Popisek: „V rozmachu zdravé síly, s vědomím dobrých směrnic a s plnou nadějí vjeli jsme do nového roku.“

V aktualitách jsou snímky z pohřbu Karla Čapka za účasti osobností z celého světa.

Článek od Waltera Clarka *Zajišťujeme bezpečnost světa fotografováním* popisuje všechny výhody tohoto oboru. Uvádí například, že inkvizitoři přeškrtnali v rukopise Theodora de Bry některé pasáže, infrafotografie je však schopná tyto texty znovu získat. Dále hovoří o výhodách rentgenografie či podporuje fotografování mimozemských objektů v různých vlnových pásmech. Také zdůrazňuje význam fotografie za první světové války. Mimo jiné píše: „Cena fotografie spočívá v tom, že fotografie nám přesně zaznamenává události, které nemohou být viděny očima, nebo které se mění tak rychle, že nemohou být zaznamenány tužkou“ a „Fotografie je skutečnou služebnicí lidstva. Věda, technologie i lidské blaho je jí zavázáno dluhem nezměrné velikosti. Její služby lidstvu jsou nezměrné“.

1939/3 – Na titulu publikován zajímavý nepodepsaný snímek mladé usměvavé dvojice, kde je muž ve světlém kabátě, šále a rukavicích a vedle něj děvče vykukující z okna – oba se dívají vstříc jarnímu slunci a z fotografie je cítit závan míru a optimismu.

Otištěny snímky z prvního zasedání nového samostatného slovenského parlamentu, když Slovensko dostalo „autonomii v rámci federativního státu Čechů, Slováků a karpatských Ukrajinců“. Jde o zásadní odklon od teorie jediného československého národa, poprvé je použito slovo federace v souvislosti s ČSR.

Série špičkových snímků z natáčení Jeničkovy filmové reportáže *V nový život* – jde o snímky ze stěhování východoslovenské vesnice, jejíž původní prostor potřebovala vojenská správa pro výcvik. Není to kýč ani tupá vlastivěda. Vždy je v autorových fotografiích něco víc. Velmi krásný je záběr tančících mladých obyvatel vesnice či nádherně nasvícených dětí na zápraží domku. Svou etnografickou hodnotou se blíží práci Karla Plicky.

(Zajímavosti: z Londýna přicházejí zprávy o mohutném zbrojení, v Berlíně byla otevřena nová budova kancléřství navržená čelním architektem nacismu Speerem. Byla postavena za jeden rok a její průčelí se táhne v délce 430 metrů.)

V rubrice móda k článku *Letos na česko-slovenských horách* otištěny snímky Ladislava Sitenského – příjemné záběry, kde slečna kope nohou proti fotografovi sněh či sedí na bělostném sněhu. Pro Sitenského je typické dramatické nebe.

1939/4 – Publikována série pěti ilustračních snímků Jana Lukase k článku od Františka Lange-
ra *Osiřelá zahrada*. Jde o zahrádku Karla Čapka po jeho smrti. Fotografie jsou to mimořádně jemné – např. záběr krmítka pro ptáky zavěšeného na špagátě za kůl jak oběšenec po popravě, fotografováno proti bílému nebi, v pozadí se rýsuje mohutný činžák. Z tohoto snímku na mne dýchá neuvěřitelný smutek.

Václav Jirů – dvojstrana fotografií k článku *Akrobacie na střeše*. Jde o cvičení tanečnic baletní skupiny M. Aubrechtové. Záběry jsou výborné kompozičně i technicky, navíc je pěkné, že z tváří dívek není při náročných skocích vůbec zřejmé, že by pro ně byly namáhavé. (→ str. 175) Jirů byl rozhodně svou technikou i cítěním velkým konkurentem Karla Hájka, který se ve své spolupráci s Pestrým týdnem v tomto období zcela odmlčel.

1939/5 – (Zajímavost: na fotografii Centropressu je 24. ledna 1939 přestřižením pásky zahájena stavba první dálnice na našem území – v úseku Zástřížiny–Baťov na Moravě.)

1939/6 – (Zajímavost: otištěny snímky z přijetí česko-slovenských důstojníků u kancléře Hitlera, který jim gratuloval k úspěchům na místních jezdeckých závodech.)

V čísle jsou velmi efektní záběry V. J. Staňka pojmenované *Kachní romance na zimní Vltavě* – samci a samičky kachen se tu procházejí na tenké hranici mezi tekutou vodou a pevným ledem.

Výtvarně mimořádně působivá fotografie Ladislava Sitenského otištěná přes celou dvojstranu – sněhem zavátá horská cesta v ostrém protisvětle, na jedné straně stromy obalené sněhem, na straně druhé závějí téměř zakrytá jihočeská chaloupka, po cestě kráčí v jemném protisvětle skupina lyžařů. Jde o průkazný příklad špičkové úrovně Neubertova hlubotisku.

Módní rubrika tentokrát opět o důležitých věcech – titulěk zní *Téma více než aktuální* a text začíná „Prosím vás, jak vy to děláte s účesem? Neusmívejte se prosím, tahle otázka je smrtelně vážná...“

1939/7 – V tomto Pestrém týdnu jsou fotografie a text V. J. Staňka *Ptačí boj o život – ze života našich ptáků v zimě*. Jde o příjemné „portréty“ různých druhů ptactva na sněhu, rackové zde pochodující po zamrzlé Vltavě a mrtvý skřivan je důkazem toho, že je zima krutá.

1939/8 – (Zajímavost: byla otevřena pražská pobočka ústředny říšskoněmeckých drah...)

K článku podepsaném rb. *Na letošní berlínské automobilové výstavě* připojen snímek Adolfa Hitlera a Göringa při prohlídce podvozku značky Škoda (zezadu se zajímavě vysunuje hlava ministra propagandy Goebbelse). Také je tu snímek německého lidového vozítka nazvaného K.d.F. (Kraft durch Freude) – šlágru autosalonu s 1l motorem a spotřebou 5l/100 km.

1939/9 (4. 3. 1939) – Fotografie česko-slovenského konzula v New Yorku, který vztyčuje česko-slovenskou vlajku na česko-slovenském pavilonu na světové výstavě v New Yorku.

Je tu také dvojstrana věnovaná výstavám v Praze – expozici Klubu přátel amatérské fotografie v Ústřední knihovně hlavního města Prahy (fotografie od J. Otta, kde stojí žena s mužem před

výlohou obuvnického obchodu) a samostatná výstava Ladislava Sitenského v budově nové techniky v Dejvicích (snímek oblačného nebe s větvemi stromů, fotografie dvojice sedící na schodech milánského podchodu v ostrém protisvětle). Připojena báseň od Jiřího Zhoře *Fotografu amatérovi*, kde se ptá: „...odkud tvá dokonalost pramení, je um tvůj věda či umění?“

1939/10 (11. 3. 1939) – V aktualitách je uvedeno, že „Česko-Slovensko pracuje v posledních dnech usilovně na konsolidaci svých vnitřních poměrů, na vyvážení vztahů mezi jednotlivými částmi federálního státu...“ :-)

1939/11 (18. 3. 1939) – Na titulu zajímavý a pravděpodobně mnohovýznamový snímek Ladislava Sitenského – zimní záběr, kde pod zasněženým stromem stojí lyžař, který na sebe sklepává z větví sníh, přičemž přes padající vločky není muž vidět do tváře – je to spíš silueta či duch. Použito je ostré protisvětlo, které vytváří iluzi, že na muže dopadá milion a jeden žhavý uhlík. (→ str. 178)

V aktualitách je uvedeno, že 14. března se Slovensko prohlásilo „samostatným státem pod ochranou Německa“. Také je tu nepodepsaný snímek příjezdu německých vojsk do Prahy (podle stylu bych typoval Sitenského) – ulicí jede řada německých vojáků s lesknoucími se přilbami, následuje asi metrová propast mezi nimi a přihlížejícím davem, jedna žena v rádiovce se dívá na fotografa, ostatní na vojsko. Žádné nadšení není cítit na jedné ani druhé straně. (→ str. 92)

1939/12 (25. 3. 1939) – Na obálce je skvělá portrétní studie Lídy Vosykové s mohutným vlčákem od Václava Jirů. Jde o výborný snímek zabíraný z podhledu, kde se dívka i pes dívají stejným směrem a zvíře vyplazuje jazyk. Svou kompozicí i pravděpodobným druhým významem jde o jeden z nejvýraznějších titulů v celé historii PT. (→ str. 177)

(Zajímavost: z ohledem na moje potřeby je zavedena zajímavá a užitečná novinka – v celém čísle je uplatňován důsledný systém značení autorství snímků – pod každým je ve spodní části uvedeno V. Neubert a synové na straně jedné a jméno autora na straně druhé.)

V aktualitách jsou snímky z posledních dní – návštěva Emila Háchy v Berlíně, říšskoněmecké tanky v Brně, Adolf Hitler při přehlídce vojska na Pražském hradě či snímek Václavského náměstí dne 19. března 1939, kde proběhla vojenská přehlídka na počest dne brannosti (vedle vlajky s hákovým křížem je československý prapor).

1939/13 – Změny na stránce aktualit – rubrika byla překřtěna na Evropský týden a články zde už zjevně nesou pečeť uvědomělého redaktora.

(Zajímavost: Senzace jarní ligy – Sparta–Slavia 5:0!!!)

1939/14 – Otištěn zajímavý dvojsnímek křižovatky Václavského náměstí a ulice Vodičkova s levostranným provozem a po zavedení jízdy vpravo.

V domácnosti autor článku doporučuje typy, jak nejlépe udělat pečené jehně.

1939/15 – (Zajímavost: ve Valašském Meziříčí zemřel továrník a velkoobchodník s kávou, zasloužilý sokol Arnošt Dadák.)

1939/16 – Publikována průměrná fotoreportáž od J. Otta o pražské spalovně odpadů ve Vysočanech – snímky různých zařízení zjednodušujících místním zaměstnancům práci, zpracování strusky na tvárnice.

(Zajímavost: V reklamách je mimo jiné inzerována nová mapa Evropy [kolik jich ještě bude...] a učebnice *Německy ve 25 cvičeních*.)

1939/17 – (Zajímavost: otištěn snímek z oslav padesátin Adolfa Hitlera – zajímavá scéna z přehlídky, kde je uprostřed Vůdce, po jedné jeho straně česká delegace, po druhé slovenská. Hácha v cylindru vypadá jak z muzea voskových figurín.

Publikována hezká fotografie ze světa od agentury Keystone London – malé dítě s rozhozenými rukama leží na britské uniformě, za ním je vojenská torna s puškou, připojena popiska: „Narozen mezi zbraněmi – syn anglického koloniálního důstojníka narozený při plavbě“.

Na stránce umění je snímek herečky Burešové z divadla D39 podepsaný M. Hála-Hák. (Je to nějaký pseudonym?)

1939/18 – Na titulu je snímek podepsaný Pestrý týden (já za autora typuji Hájka) – portrét usmívající se ženy tisknoucí se k dítěti, jehož ručka se dotýká její tváře. Popisek říká, že „úbytek populace je důsledkem duševní choroby národa, nedostatku odpovědnosti k budoucnu, slabé vůle k životu, upadající vitality.“

1939/19 – Na první straně je průměrná fotografie od Iлека a Paula z ukládání ostatků K. H. Máchy na Slavíně. Záběry ze stejné akce pokračují i uvnitř listu.

1939/20 – Na titulu snímek Ladislava Sitenského, na kterém je zajímavý a neobvyklý pohled na Hradčany – 1/2 fotografie zabírá zeď se zavřenými vrátky, „za“ zdí je Pražský hrad. Případá mi to jako jinotaj ukazující zeď mezi Hradem a normálním světem.

V čísle jsou technicky i obrazově výborné fotografie z pražské ZOO od Staňka – roztomilé pohledy na hrající si medvědí a tygří mláďata.

1939/21 – Na titulu i uvnitř čísla otištěny fotografie O. Straky dokumentující jízdu králů na Moravě, které jsou zajímavé spíš svou historickou než výtvarnou hodnotou. Zachycují lidový obyčej v době, kdy ještě byl neorganizovanou součástí života tamních obyvatel.

V čísle je také snad první podepsaná fotografie Slávy Štochla v Pestrém týdnu – rozkvetlá třešňová větevka s hejnem hus.

1939/22 – Zajímavý titul od Leoše Stehlíka – dívka z letního tábora se soustředěným výrazem napíná těživu luku k výstřelu. Popiska pro letošek doporučuje „Prázdniny doma“.

1939/23 – Obálku tvoří opět jedna z nejvýraznějších fotografií v historii Pestrého týdne – snímek rozesmáté ženy vyklánějící se z okna železničního vagónu od Ladislava Sitenského. Očima i ústy se do široka směje, pravou ruku má nataženou směrem k aparátu a fotograf jí ruku tiskne. Její tvář je nasvícena skvělým světlem, popisek říká „Sbohem a nashledanou“. (→ str. 177) Možná že jde i o rozloučení Sitenského s českými zeměmi – za necelé tři měsíce odjíždí do Francie.

(Zajímavost: zemřel továrník Otta – majitel továrny na čisticí prostředky v Rakovníku.)

V rubrice rad pro domácnost jsou už cítit přicházející zlé časy – doporučuje se sbírat staniol, nevyhazovat tvrdý chleba a staré noviny používat jako izolaci pod koberec.

1939/24 – Publikována série snímků od J. Otty o zaměstnancích pošty a moderních novinkách. Je tu telefonní ústředna, telegraf, moderní třídění zásilek i belinograf – přístroj na zasilání obrázků na dálku.

1939/25 – Na titulu je snímek plavající ženy s hlavou vnořenou z vody od Václava Jirů.

1939/26 – Zajímavá dvojstrana k článku *Malé se stává velkým* se snímky od Jana Lukase a Jiřího Lehovce. Režisér Lehovec a fotograf Václav Hanuš natočili v ateliérech AB Barrandov film *Divotvorné oko* – s makrozáběry předmětů denní potřeby. Jsou tu hořící zápalky, kartáček na zuby, oko... Rozepisují se o technických záludnostech této filmařské techniky a zdůrazňují, že film byl pouhým experimentem a autor se chystá do náročnějšího projektu – chce zachytit makroživot na polní pěšince. Svým pojetím jde o velmi moderní nápad, navazující na novou věcnost.

1939/28 – Na obálce je dynamický a velmi zvláštní snímek od Václava Jirů, kde muž stojící ve vodě vyhazuje do vzduchu ženu, která dělá v letu salto. Závěrka jí zastavila těsně před opětným dopadem do vody. Celá plocha snímku je posetá desítkami drobných kapiček.

V čísle publikována skvělá stránka, pro kterou text i fotografie vytvořil Ladislav Sitenský. Nese název *Svět z jiné strany – tisícové možnosti fotografa-amatéra*, v článku chválí obrazové experimentátory – například režiséra Machatého za film *Extase* a doporučuje kromě fotografování z úrovně očí stojící postavy volit i podhledy a nadhledy, fotografování proti slunci či hledání zajímavých stínů. Své názory ilustruje snímky dívky v ostrém protisvětle na pláži při gymnastickém cvi-

čení, fotografií Karlova mostu z nadhledu a autoportrétem fotografa se zrcadlovkou v lesklé skleněné ozdobné kouli.

1939/29 – Otištěna velmi pěkná dvojstrana V. J. Staňka na téma *Idilická epizoda ze života rodiny volavky stříbřité*. Jde o výborné záběry dvojice bílých ptáků na tmavém neostrém pozadí, vše dokonale ostré, vše dokonale živé.

V rubrice domácnost je snímek rybářem ulovené štiky od Slávy Štochla.

1939/30 – Publikován roztomilý fotopříběh Václava Jirů *O hodném pejskovi a nehodné kočičce*. Jsou zde živě nafotografované snímky dvojice zvířat končící tak, že po neskutečném obtěžování psa kočkou moudrý přítel člověka nakonec odchází a nechává kočku ve své boudě, kde však tato jako trest za své lumpárny chytí blechu.

1939/31 – Na titulu je opět krásná Lída Vosyková na výborném snímku Václava Jirů. Tentokrát jde o nadhled na dívku u pumpy, z hrdla teče proud vody a děvče, typická Slovanka, vytváří z dlaň „misku“ a oplachuje si obličej. Fotografie je plná letní pohody. (→ str. 177)

1939/32 – Na první stránce je krajně neobvyklý snímek V. J. Staňka (je to snad poprvé, co není středem jeho zájmu zvíře). Na fotografii je dívka s mile naivní tváří, která vykukuje z jinak olejnatě klidné vody, má půvabně prozářené oči a leknín ve vlasech. V čísle jsou další snímky leknínů, tentokrát však už bez slečny.

1939/33 – (Zajímavost: C. Albin Třešňák uvádí podrobnosti o pokračující stavbě první dálnice, známé jsou už trasy nejdříve projektovaných tahů – Praha–Brno–Slovensko, Praha–Plzeň, Lovosice–Praha a pražský okruh.)

1939/34 – (Číslo vychází 26. srpna 1939. Jde o poslední Pestrý týden před začátkem nelehkých časů druhé světové války, jejíhož konce se tento časopis už nedočká.)

Na obálce je trojice polehávajících mladých lidí od Jana Lukase, ze snímku dýchá atmosféra příjemného odpočinku smíšená s vůní sušeného sena. Na fotografii je muž s odhalenou hrudí, dívka v až nemravně povytažené sukni a třetí osoba, jejíž tvář je zakryta slamákem.

V ČKFA v Nekázance se koná výstava snímků Jaroslava Krupky s názvem *Fotografujte Prahu*. Jde o tradiční snímky tohoto města, v doprovodném článku je zdůrazněno, že „je to názorně podaná iniciativa k rozšíření t.zv. vlastivědné fotografie“.

Ze stránek Pestrého týdne už stačila zcela zmizet politická a ekonomická rubrika.

1939/35 – Na straně 2 je další viditelný projev cenzury – u fotografie nového kostela na Zbraslavi je černě zabarvená část názvu Československé církve (zamazáno slovenské). (→ str. 182)

Otištěna dvojstrana se snímky Ladislava Sitenského a Karla Drbohlava *Děti na mořské pláži/Pražské děti v létě*. Jde o zajímavé a povedené záběry malých lidí v mořské i sladké vodě.

Další případ cenzury – začerněná slova v článku o Rooseveltově mírovém poselství Němecu a Polsku.

V čísle je fotografická dvojstrana po dlouhou dobu mlčícího Jiřího Jeníčka s názvem *České léto se končí*. Jde o důkaz, že Jeníček není jen výborný fotograf armády (která byla po 15. březnu s výjimkou nepočetného vládního vojska rozpuštěna), ale i autor turistických snímků (hrady, zámky), reportér (usměvavá žena vykukuje ze záhonu kopretin) i lyrik (malé cikáně z profilu hrající na housle, v pozadí si hraje dvojice bílých koní – připomíná koně z obrazu *Černé jezero* od malíře Preisslera) (→ str. 177)

1939/36 – Na titulu je výborný a poměrně známý snímek Oldřicha Nového klečícího se sepjatýma rukama před Adinou Mandlovou z filmu *Kristián*. Milý aranžovaný snímek provedl Ströminger.

V rubrice Klubu českých turistů je informace, že výbor Národního souručenství zahájil akci, jenž má pod heslem Radost ze života poskytnout nejširším vrstvám obyvatel příležitost k příjemnému prožití volného času.

1939/37 – Zveřejněny fotografie z obsazování bývalého Polska německou armádou – první setkání polského zajatce s německými „barbary“, kteří mu darovali cigaretu a chléb. Připojena informace „aby byla zajištěna bezpečnost Gdaňska, obsadila říšská armáda hned prvního dne strategické město Diršava (Tezew)“.

1939/38 – Na titulu výborná fotografie Václava Jírů – dívka zabíraná z podhledu je zavěšena na visuté hrazdě, obrácena hlavou dolů a široce se směje na fotografa. Uvnitř čísla série pokračuje dynamickými snímky dívek a mužů, kteří cvičí moderní gymnastiku. Jde o ódu na krásu a dokonalost lidského těla, ale v přirozenějším a nikoliv ideologicky podbarveném pohledu, jak to vidí Němka Leni Riefenstahlová.

Na straně 6 je snímek pražského primátora O. Klapky uctívajícího u hrobu v Lánech památku T. G. Masaryka.

1939/39 – Opět několik výborných fotografií Václava Jírů ilustrujících článek VI. Rýpara *O spánku, jeho podstatě a kuriozitách*. Jde o velmi milé záběry drímajícího šoféra s knírem a v placaté čapce za volantem či krásné slečny spící na dřevěném molu u vody a ležící na diagonálu fotografie. (→ str. 178)

V rubrice praktických rad do domácnosti článek *Kuchyně za válečného stavu* popisující způsob ochrany potravin před bojovými látkami.

1939/40 – Na titulu je dvojportrét od Strömingera – Ladislav Boháč a Hana Vítová z filmu *Jiný vzduch*. Nad drobnější ženou se klene „muž s velkým M“, který se na ní vlídně usmívá. Myslím si, že takovou fotografii si musela pověsit nad postel každá druhá dospívající dívka.

1939/41 – Na obálce čísla je skvělá fotografie bednáře z pivovaru fotografovaného Janem Lukášem. Jde o nádherně vystižený typ pivovarského dělníka, mohutného hromotluka s placatou čepicí a knírem, na pozadí jsou okna průmyslové stavby. Jde o jednu z nejvýraznějších titulových fotografií celé historie Pestrého týdne. (→ str. 178)

V aktualitách jsou snímky z dobytého Polska s nadpisem *Válka na východě skončena*.

V módní rubrice se po velmi dlouhé době objevují snímky Karla Hájka – portréty hezkých slečen v tehdy módních (z dnešního pohledu však zcela nemožných) kloboucích.

1939/43 – Opět jeden z adeptů na nejlepší titul, tentokrát ale výrazně jiného ražení – jde o fotografii Jana Lukase s popiskem *Dítě – požehnání rodiny, udržovatel rodu, naděje národa* – z výstavy *Sedm v říjnu*, konané v Topičově salonu v Praze. Je to velmi prazvláštní snímek maličkého dítěte uprostřed široké travnaté plochy, dítě a jeho okolí je až nepřirozeně světle vyzvětšované, kraje fotografie zatmaveny. V pozadí je pruh rákosí a řeka; z fotografie na mě dýchá hluboký smutek, opuštěnost a nemožnost spolehnout se na cizí pomoc. Magické! (→ str. 172)

1939/44 – Otištěna dvojice snímků z výstavy *Fotoskupina čtyři*, která probíhá na Perštýně U Medvídků. Zde jsou fotografie na téma okno od Jaroslava Nohela a Josefa Němce. Text zdůrazňuje: „...dobře dokazují, kolik možností, variací, kombinací a řešení může vytěžit z nejvšednějších věcí fotograf amatér“.

1939/45 – V čísle je série pěti docela pěkných snímků Miro Bernata na téma různé podoby pražských nábřeží.

1939/46 – (Zajímavost: v aktualitách je snímek z Münchenu [přestávají se překládat jména německých měst], kde byl spáchán atentát na Hitlera.)

V ročníku stoupá počet reportáží od německých tiskových agentur – zde je fotoreportáž od Bilderdienst Scherl Berlin o technice líčení filmových hvězd a fotografie z Indie od stejné služby.

1939/48 – Na straně 2 publikována série 7 snímků od Zdeňka Tmeje – mladý dirigent Rafael Kubelík je zde zachycen během nastudovávání skladby s orchestrem – jde o momentní fotografie plné gest, pohybu a muzikantské vášně.

(Zajímavost z rubriky Turistika: „Zaniká starý židovský hřbitov v Kroměříži. Mizejí nakloněné staré pomníky za Bezručovým parkem ... na získaném místě bude stát budova finančních úřadů“.)

1939/49 – Celostrana věnovaná expozici *Sto let fotografie* v Umělecko-průmyslovém muzeu, vystaveny jsou zde jak retrosalóny z 19. století, tak práce současných amatérů i profesionálů.

V tomto Pestrém týdnu je dvojstrana věnovaná fotografiím Karla Hájka z divadelního a filmářského prostředí. Jde o 9 portrétních studií herců z nového nastudování Fausta v Národním divadle, použito je velmi krásné světlo. Na protistraně jsou snímky štábu natáčejícího reportáž o této nové inscenaci.

Další velmi pozoruhodná dvojstrana přináší snímky nohou tanečnice Lídy Vosykové v různých tanečních postojích od Václava Jirů. Podtitul zní *Nohy tanečnice, zajímavá reportáž o tom, jak vidí nohy tanečnice ... objektiv znamenitého fotografa amatéra*.

1939/50 – Titul tvoří dvojice bruslařek odpočívajících na lavičce u ledové plochy od Václava Jirů, mají nádherné nohy, nádherné úsměvy, celkově jde o nádherný snímek. (→ str. 180)

Otištěno sedm snímků Karla Hájka s názvem Praha pod sněhem.

V čísle je také zajímavá série osmi snímků Vladimíra Hipmana nazvaná *Chvilka s kladenskými havíři*. Mimo jiné je tu zajímavá kompozice s těžní věží, horníci pod zemí jsou fotografováni bleskem.

1939/51 – V posledních několika číslech mimořádně roste počet fotografií Karla Hájka, snad jako kdyby chtěl během několika týdnů co do množství nahradit svou dlouhou absenci na stránkách Pestrého týdne. Zde jsou snímky z výlovu rybníka a záběry pražských soch s názvem *Ti, kterým není zima*.

1939/52 – Titul tvoří roztomilá fotografie Karla Hájka nazvaná *Pohled do nového roku, pohled zvědavý a radostný*. Je tu fotografie šibalsky se usmívající subrety Slávky Procházkové, která se dívá zamženým oknem na fotografa.

Stránka věnovaná snímkům na téma *Vánoce u Emila Háchy*. Jde téměř výhradně o práce Karla Hájka, jsou tu např. návštěva státního prezidenta u vdovy Marie Kaslové, která je sama na osm dětí. Také je tu Hácha na Olšanských hřbitovech u „hrobu v dáli“ věnovanému krajanům ve světě.

1939/11 Neznámý autor

• • • 3.5 Pestrý týden – léta pozvolné smrti

Absolutním vrcholem Pestrého týdne bylo období mezi jarem 1938 až podzimem 1939. V této pohnuté době, kdy dějiny převracely svět naruby, otiskoval tento časopis snímky naprosté špičky reportážních fotografů z českých zemí, a to v míře dříve nevídané.

V posledních několika číslech ročníku 1939 je cítit opětý a mimořádně silný návrat Karla Hájka. Tento fotograf se během několika týdnů znovu stává reportérskou jedničkou redakce a v určitých obdobích je schopen svou prací pokrývat potřebu naprosté většiny fotografií v čísle. Hájkovy reportérští konkurenti se jeden po druhém ze stránek Pestrého týdne vytrácejí. Sitenský odchází 1. září 1939 do Paříže (odkud dále odjíždí k československým jednotkám ve Spojeném království), Jirů je krátce na to zatčen a po celou dobu války vězněn. Miroslav Hák se vrací zpět do svého rodiště v Nové Pace a později se odmlčuje i další člen zakladatelské generace českého fotožurnalismu Jan Lukas.

Protektorátní období je pro časopis časem pozvolného kvalitativního úpadku. Už v roce 1940 dochází ke zmenšení formátu na polovinu (přibližně A4), postupem let se horší papír i barvy a v důsledku nedostatku kvalitních materiálů se vyskytují i některé zásadní problémy s do té doby špičkovou úrovní Neubertova hlubotisku.

Po stránce obsahové je změna rychlejší a od počátku velmi hluboká. Plně odráží přeměnu poměrů v bývalém Československu, zejména odříznutí těchto území od světových kulturních center a zpretrhání kontinuity s předválečným každoročním „kolečkem událostí“ – jaro (narozzeniny Masaryka, jarní veletrh), léto (slavní herci a politici na prázdninách), podzim (28. říjen, podzimní veletrh) a zima (předvánoční inzertní horečka). Mimořádně silný je rovněž nástup projevů nacistickému režimu vlastního sociálního rovnostářství, kdy téměř vymizely informace o osobách, produktech a akcích, které by mohly ve čtenářích vyvolat závist či obdiv k majetnější skupině obyvatel. Pokud je tu text o společenské akci, pak jde o masovou návštěvu divadla za regulované vstupné nebo bezplatné rozdávání uhlí nemajetným, objeví-li se medailon osobnosti, pak informuje o dělníkovi či zemědělci. Prosazuje se tak typ angažované fotografie vlastní jak pravému, tak levému socialismu.

Změna začíná už u popisů. Místo jednoduchého podtextu *Pohoda na sluníčku* či *Předjarní Praha* se stále častěji budou objevovat různá provolání a apely – jako například v 1940/31: *Ani zrno nesmí být ztraceno, takový je příkaz Národní pomoci, která s místními zemědělskými komitami organizuje sbírání klasů na posečených a sklizených polích.*

V prvních dvou letech se stále ještě objevují zmínky o politickém životě v Protektorátě, v souladu s aktivitou prezidenta Emila Háchy či předsedy vlády Aloise Eliáše, směřující k omezení německých zásahů do české autonomie. Zvláště ročník 1940 je plný údajů o Národním souručenství a jeho podřízených organizacích, v dalších letech (a zejména po příchodu Reinharda Heydricha) se česká politická reprezentace omezuje na hlasitý souhlas s činy nacistického Německa. Hlavním mluvčím tohoto aktivistického křídla je ministr národní osvěty a jeden z vůdců Kuratoria pro výchovu mladých Alois Moravec. Postupem času se Pestrý týden rozchází s pojmem zpravodajský list a až na výjimku z Německa dodávaných aktualit píše o tématech časově neurčitých. Zcela se také ztrácí těsná vazba na český průmysl a jeho předchozí široká propagace.

Od čísla 1940/1 se Pestrý týden stává oficiálním orgánem Radosti ze života – odnože jediného společensko-politického hnutí v protektorátu – Národního souručenství. Jaké jsou cíle Radosti ze života? V PT 1940/1 píše vedoucí tajemník RZŽ Václav Majer: „Radost ze života je

vedena snahou, umožniti i těm sociálně nejslabším příslušníkům našeho národa všechny zdroje poučení, radosti, osvěžení i zábavy, jež až dosud byly těmto vrstvám těžko přístupny. Má proto Radost ze života nejen velké poslání lidovému, ale i sociální. ... V ústředí Radosti ze života je provedena účelná dělba práce tím, že celková činnost byla rozdělena do čtyř pracovních odborů, a sice do odboru a) Česká rodina, b) Zdravý národ, c) Radost z práce, d) Volná chvíle. ... Tímto číslem stává se Pestrý týden, který je právem považován za nejlepší český obrazový list, orgánem Radosti ze života a vychází s označením Pestrý týden – ústřední obrazový list Radosti ze života. Tím získává Radost ze života širokou základnu k propagaci svých podniků a akcí a věříme, že tento list nalezne v řadách příslušníků Národního souručenství plné porozumění a že bude všude čten a rozšiřován.“

Tato organizace pořádá množství akcí pro nejširší veřejnost. Jsou to pobyty zaměstnanců v ozdravných a rekreačních táborech, zajišťování provozu pojízdných knihoven či provádění akcí typu Každý Čech jednou v Praze, Každý Čech plavcem či Divadlo všem (zde jde o prodej lístků na divadelní představení předních scén za jednotnou cenu a v zalepených obálkách s cílem zamezit spekulacím s cenou lístků a odstranit sociálně-třídní rozvrstvení publika v jednotlivých řadách hlediště).

Křivka zajímavosti Pestrého týdne se až na několik výjimek stále propadá. Na přelomu let 1944/1945 se už časopis dostává do zvláštní strnulé apatie, která nevěští nic než jeho brzký zánik. V květnu 1945 se celá redakce včetně archivu mění na nový Svět v obrazech.

Doplňující informace ke Světu v obrazech: název nového periodika zvolený po osvobození Československa v roce 1945 nebyl zcela originální. Jednak se tak v první polovině třicátých let jmenovala příloha Pestrého týdne sloužící k podpoře akce PT škole a rodině. Časopis Svět v obrazech však vycházel i jako samostatné periodikum. Vydával ho Ervín Kubíček z Prahy VII, tištěn byl na ne příliš kvalitním papíře hlubotiskem firmy M. Schulz a prodáván byl za cenu 1,20 Kč. Ve mnou navštívených archivech a knihovnách jsou uloženy pouze ročníky 1938, 1939. Poslední archivované předválečné číslo vyšlo 9. dubna 1939, pak byl podle Soupisu legálních novin, časopisů, úředních věstníků v českých zemích z let 1939–45 zastaven. V mnou prohlížených číslech z doby po březnu 1939 je výrazné množství příspěvků postiženo zásahy cenzury. Poválečný Svět v obrazech začal vycházet již 26. května 1945, redakce sídlila tamtéž co dříve Pestrý týden [Kobrova 1040, Praha-Smíchov], tiskl ho V. Neubert a synové, vydávalo Ministerstvo informací. Pro zajímavost – „provozní prvky“ existence časopisu – např. číslo registrace pošty pro užití novinových známek zůstalo shodné s předválečným a válečným PT. Zaváděcí cena byla 6 Kč za 8 stránek, odpovědným redaktorem byl Fr. Novák, řídil L. Kubeš, K. Poličanský, Fr. Rachlík, L. Štoll. V prvních číslech byla zveřejňována na tirážové stránce výzva, aby fotografové zasílali do redakce fotografie z období okupace, revolučních dnů, partyzánských bojů.

Ročník 1940 (XV.)

1940/1 – Na titulu je snímek Emila Háchy s miliontým odznakem člena Národního souručenství. Státní prezident zde má pevný, ale milý výraz ve tváři a na tmavém saku mu září světlý erb s písmeny N. S. a heslem Vlasti zdar. Fotografoval Illek a Paul.

Otištěna je tu pětice snímků Václava Jirů o svářečích kolejí při noční směně. Jde o velmi pěkné záběry, citlivé, elegantní, výtvarné a informační zároveň. Hlavním motivem je kontrast mezi ostře zářícím místem sváru a temnotou noční ulice. (→ str. 178) K podobnému motivu se Jirů vracel

i dlouho poté – např. v knize *Praha a pražané z šedesátých let* je podobný motiv dělníků elektrických drah na Václavském náměstí.

Oznámeno je snížení ceny jednotlivých čísel z 3 K na 2 K. Změna je zdůvodněno menším formátem a spoluprací s *Radostí ze života*. Od čísla 1941/27 dochází ke zdražení na 2,50 K.

1940/2 – Na titulu je žena v krátkých rukávech a v pumpkách při koulování od S. Ladislávka.

Také jsou tu zveřejněny snímky z přesídlovací akce uskutečněné poté, co si Německo a Rusko mezi sebe rozdělili území bývalého Polska. Na snímku je přechod 100 000 Němců původně žijících v ruské zóně.

(Zajímavost: jde o poslední ročník, ve kterém se popisují různé složité kuchyňské recepty a uplatňuje se móda ze světa. V druhé polovině roku v souvislosti se začátkem skutečné celoevropské války začíná na aktuálních stránkách přituhovat – místo hezkých žen a Národního souručenství se objevují rozbořená města a zdevastované krajiny.)

1940/3 – Na obálce je dvojice chlapců hrajících na zamrzlé Vltavě hokej od Karla Hájka, hoch v popředí s povystrčeným jazykem uhání za pukem, za ním se řítí jeho protihráč.

(Zajímavost: v rubrice *Divadlo* článek o systému *Divadlo všem* – jde o lidová představení za jednotné vstupné, kde mizí třídní rozdíly mezi první řadou a galerií, lístek si člověk vybírá v zalepené obálce.)

V čísle je rovněž další důkaz fotografické všestrannosti Karla Hájka – tentokrát ne reportáž, ale snímek zasněžené Prahy z okna Pražského hradu (zřejmě tento pohled vyfotografoval při nějaké audienci).

1940/4 – Uveřejněn článek podepsaný šifrou hr. s názvem *Zdravá rodina – zdravý národ*. Autor zde píše o nutnosti zvrátit trend poklesu porodnosti. Organizace *Radost ze života*, odbor Česká rodina přišel se základním pravidlem – všem mužům existenci, všem ženám práci v rodině po boku muže (jde o zásadní obrat v názoru na postavení ženy ve společnosti).

Otištěna Hájkova reportáž k článku *Každý hoch a každá dívka plavcem*. Snímky jsou flešované a díky umělému světlu působí nadpozemským dojmem (na diagonálu je zde komponován bazén, po jeho obvodu sedí děti, z části se zájmem o fotografa, z části lhostejně, v tmavé vodě si hrají dva kroužky mládeže).

1940/5 – Obálku tvoří Jeníčkův snímek svítící pouliční lampy nad potemnělou Prahou, která je však spíš tušená než viděná. Fotografie vyzařuje výrazný smutek. Odráží jeho osobní pocity?

Publikováno šest povedených momentek českých sklářů se zajímavou atmosférou od J. Obrdy.

V čísle jsou skvělé fotografie Václava Jirů *Ze dvou jevišť* – baletky v divadle a „baletky“ na ledě – krasobruslařky. Jde o obrazové srovnání podobných rysů obou profesí. Snímky jsou dokonale ostré a technicky i kompozičně výborné.

(Zajímavost: hořící ropný vrt v Rumunsku. Jde o noční záběr ropné studně, která hoří po neštěstí v roce 1929 a kterou se dodnes nepodařilo uhasit.)

1940/6 – Na stranách 16–17 jsou Hájkovy fotografie k článku *Pražské podzemí*. Na jeho snímcích jsou vidět městští kanálníci (např. muž v placaté čepici koukající se ven z propustě či stavba mohutného stokového přivaděče s výpustí do Vltavy).

1940/7 – Otištěna výborná fotografická série Jana Lukase k článku Josefa Válka *Pečerská Lávr – O životě v estonském monastyr* – záběry jsou velmi efektní, například pohled na rozostřeného popa v temnotě chrámu. Jde o jednu z nejlepších zde publikovaných reportáží Jana Lukase.

Jirů zde otiskuje šestici jak výtvarných (rozostřených) snímků, tak technicky a informačně dokonalých fotografií s názvem *O lidech, kteří svou radostí z práce přispívají druhým k radosti ze života*. Jde o obrazovou sérii o uměleckých akrobatech, kteří se i při nejnáročnějších cvicích tváří tak, jakoby to nebyla žádná námaha.

1940/8 – Milý žert od O. Straky – na titulu je zajímavá fotografie, kde v rohu je rozostřená hlava dítěte, zbytek snímku zabírá zrcadlo, v němž se dětská tvář odráží.

J. Otta zde otiskuje velmi výtvarné snímky *Pražské plynárny*. Zvláště působivý je záběr komplikované železné konstrukce zadýmané kouřem hašeného koksu z žabí perspektivy.

(Zajímavost: inspirace generací moderních umělců – kulatý plynojem nad Libní byl založen soukromou společností již v roce 1847 a sloužil k osvětlování města.)

1940/9 – (Zajímavost: na snímku od CEPS jsou vybraní novináři z protektorátu, kteří odjíždějí na prohlídku obranného valu na západní části fronty.)

Publikována čtveřice velmi čistých portrétů z autorské výstavy Jana Lukase *Země a lidé*, která se koná v Síni dobré fotografie v Nekázance. Mimořádně působivý je portrét muže v klobouku.

(→ str. 181)

Srovnávací dvojstrana složená z Hájkových snímků – *Tání jako poezie* (krásný pohled na Národní divadlo přes Karlův most, řeka je pruhoaná od plujících ledových ker) a *Tání a jeho prosa* (zcela rozbahněné hřiště, na kterém Slávie „vyklepla“ Viktorii Žižkov 11:2).

(Zajímavost: v rubrice pro hospodyňky jsou kulinářské rady s názvem *Vaříme z přídělu...*)

1940/10 – V aktuálních událostech je portrét Tomáše G. Masaryka k 90. výročí jeho narození.

Také jsou tu snímky Vladimíra Rýpara a Karla Hájka z lidových slavností na Blatensku.

1940/11 – Na obálce je neobvyklý pohled na Prahu v letním slunci a mírném oparu vyfotografovaný z Pražské brány. Snímku dominuje Týnský chrám a ilustruje krásu staroměstských střech. Fotografoval B. Šťastný.

(Zajímavost: na průměrných fotografiích od agentury TNS jsou nejchudší občané Královských Vinohrad při bezplatném rozdávání uhlí. I v protektorátu usilujícím o sociální rovnost žijí rodiny, co mají jen 50 korun na měsíc.)

1940/12 – V čísle jsou průměrné agenturní snímky z oslav prvního výročí vzniku Protektorátu Čechy a Morava.

Je zde zajímavá a zcela neobvyklá srovnávací dvojstrana se dvěma výtvarně působícími celoplošnými snímky – na jedné straně je malé bruslící děvče (80 % snímku tvoří černá plocha) od

Václava Jirů s titulkem *Mládí*, na druhé straně Hájkův záběr stařenky v protisvětle s nápisem *Stáří*. Pěkné je, že protiklad je nejen generační, ale i tonální, zajímavé pak srovnání prací dvou nejlepších reportérů současného Pestrého týdne.

1940/13 – V čísle je série tří velmi povedených snímků Jana Lukase k článku Franty Kocourka *Na křídlech jara*. Je to malé mimino v ostrém protisvětle, skoro až minimalistický záběr kaluže v protisvětle a louže vody rozježděná koly vozů, přes kterou skáče téměř neznatelná dívka.

1940/14 – Na titulu je zajímavý portrét od J. Otta připomínající současné počítačové deformace – portrét dívky přes strukturované sklo. Na „druhém titulu“ je stejná dívka vyfotografovaná bez zkreslení.

Publikován je tu také milý snímek Josefa Zemana z výstavy v Síni dobré fotografie, kde medvěd v pražské ZOO stojí na vyvýšeném místě a dívá se na zástup lidí, kteří se zas dívají na něj.

1940/15 – Obálku tvoří Hájkův snímek slavnostní schůze Národního souručenství v budově bývalého parlamentu, kde v potměšilé místnosti stále ještě svítí jak duch zašlých časů světlá socha Tomáše G. Masaryka. V čísle následují fotografie z projevu Emila Háchy a prezidentova jednání s různými představiteli moci na následném čaji.

Otištěna je tu pěkná série osmi snímků Zdeňka Tmeje z přípravy Václava Talicha na operu *Jakobín*. Jsou zde také snímky kulisáků či společný záběr dirigenta s orchestrem.

1940/16 – (Zajímavost: v aktualitách jsou snímky ilustrující „převzetí ochrany neutrality Dánska a Norska“ [příjezdem německých tanků...])

1940/17 – (Zajímavost: nejvyšší horou protektorátu byla Lysá hora v moravskoslezských Beskydách s 1325 metry.)

1940/18 – Čtveřice příjemných snímků vyzařujících ryzí kamarádství od S. Ladislávka k článku *Radostné mládí – hoši, voda a slunce vás volá*. Jsou tu záběry skupiny rozesmátých chlapců v čapkách či fotografie dvou chlapců držících se okolo ramen a dívajících se do údolí s lesklou hladinou řeky s temným ostrůvkem vypadajícím jak hřbet velryby.

1940/19 – V rubrice *Móda*, *domácnost* a jiné zájmy ženy je celostranový snímek mohutně působící tváře dítěte, jehož kulatý obličej připomíná měsíc v úplňku. (→ str. 95) Fotografoval Jan Lukas.

1940/4 Karel Hájek

1940/20 – Aktuality: značně se navyšuje počet válečných snímků z fronty – v této chvíli Německo bojuje v Belgii a Holandsku.

Otištěn je svou kompozicí velmi moderní snímek z ulice v New Yorku podepsaný Archiv Pestrého týdne. Fotografie je udělaná tak, že fotograf snímá mrakodrapy s aparátem nařízeným kolmo k zemi – v centrální části obrazu je jen světlé nebe, ve spodní zdeformovaná socha a ze stran do snímku trčí jak zuby Jonášovy velryby vysoké věžáky.

1940/21 – Snad poprvé je v Pestrém týdnu podepsaný snímek Karla Ludwiga – zajímavá kontrastní fotografie krajiny, kde třetinu snímku zabírá země s domkem, zbytek tvoří nebe s mrakem připomínající ducha s bolestným výrazem ve tváři.

1940/22 – V aktualitách jsou velmi smutné snímky z bojišť – vypálené vesnice v Belgii a Nizozemí, většinou s vysvětlivkou, že tyto škody způsobil nesmyslný odpor místních rebelů.

Opět snímky jedné profese od Vladimíra Hipmana (který je specialistou na průmysl a lid zde pracující). Nafotografoval snímky montérů vytvářejících ocelový skelet budovy Národního technického muzea v Praze, neohrožení muži-akrobaté zde kráčí po překladech širokých jen několik centimetrů ve výšce pětipatrového domu.

1940/23 – V aktualitách je uvedeno, že německá armáda už bojuje ve Francii.

Mimo to je zde zajímavá dvojstrana, která je atraktivní nejen nápadem, ale i grafickým řešením. Jde o neznámé obličej známých hereček – fotografovali Jindřich Otto, Ströminger, Drbohlav, Kala a Jůn. V prostřední části strany jsou umístěny klasické snímky hereček, v kruzích po stranách stejné ženy, které se však různým způsobem tváří a pitvoří.

1940/24 – Na titulu je snímek Jana Lukase z Českomoravské vysočiny s velmi zvláštní atmosférou. Jde o poměrně fádni záběr zalesněného kopce, nezvyklý je však stín táhnoucí se do 1/3 snímku po světlém poli vrcholku. Velmi svérázný pocit.

V aktualitách jsou snímky ze zničeného města Gent s popiskem „Město Gent bylo vinou nesmyslného odporu nepřítele vážně poškozeno dělostřelectvem a bombami letců“.

(Zajímavost: zcela se mění charakter společnosti a vztah k základním hodnotám. V článku *V manželství se vraťme ke křesťanské morálce* předseda České rodiny Čestmír Pavlík tvrdí, že manželství není na zkoušku, ale rozhodnutím na celý život a ostře kritizuje pojem družka jako projev živé morálky. Dále píše „Vítáme jenom, že při ústředním sociálním úřadu města Prahy byl zřízen odbor, který má za úkol znovu obnovovat rozvrácená manželství a nemanželská soužití přeměnit na řádná manželství.“

1940/26 – (Zajímavost: nejvyšší cenový úřad a vydavatel „oznamují zdvořile zvýšení ceny Pestrého týdne na 2,50 K.)

Na titulu je příjemný Hájkův záběr z kurzu plaveckých instruktorů – portrét ženy v koupací čepici a plavkách ponořené ve vodě s ostře zapíchnutým pohledem do kamery. I jinak je číslo výrazně Hájkovské, následují další plavecké záběry z akce inzerované na titulu a srovnávací dvojstrana *Kůzlata a děti*.

1940/27 – Na obálce je Hájkem vyfotografovaná dvojice chlapce a děvčete zalévající záhon velkou kovovou konví. Organizace Radost ze života podporuje organizované zakládání drobných zahrádek občanů, otevřeno jich bylo již několik set v zahrádkářských koloniích na Pankráci, Spořilově či ve Vršovcích.

Na stranách 10–11 jsou pozoruhodné snímky Jindřicha Otta ze života mladých řeholníků ve Strahovském klášteře. Fotografie se vyznačují velmi civilním pojetím, mniši tu nejsou jen při motlitbách, ale i s úsměvem na tváři při poslechu rádia či při volejbalu.

(Zajímavost: během roku a půl zcela vymizela vazba na český průmysl – už žádné zboží, žádné automobily, žádné vzorkové veletrhy. Změna Pestrého týdne z průkopníka nových trendů na „orgán Radosti ze života“ proběhl s neuvěřitelnou rychlostí.)

1940/28 – Na titulu snad první militantnější záběr propagující sílu německé branné moci – letecká fotografie bombardovaného přístavu od agentury Atlantic s popiskou „V této Říši vnučené válce mimořádnou roli hraje letecká zbraň“.

Otištěny jsou tu průměrné fotografie herců a dalších filmařských osobností od O. Straky z Filmových žní ve Zlíně. Po dlouhé době se na stránkách PT objevila zmínka o takovém druhu společenské akce.

1940/29 – Obálku tvoří kompozičně zajímavý snímek Karla Hájka – zhruba 2/3 plochy zabírá mohutná pásová pila, u které stojí malý chlapec – student čáslavské školy práce. Jde o poutavý průhled a výrazný nepoměr velikostí chlapce a stroje. V čísle pokračují snímky z této školy fotografiemi různých zde vyučovaných profesí – ševcovství, truhlářina nebo holiči.

Opět otištěny snímky ze zlínských Filmových žní, tentokrát ve fotografiích Karla Hájka.

1940/30 – V čísle jsou Hájkovy výborné snímky z akce Každý Čech plavcem, přičemž jedna z nich je přímo fantastická – ve spodní části výškově orientované fotografie je tmavá plocha vody, v horní části skupina dětí i dospělých. Všichni se dívají na maličké nahé dítě, které se drápe z vody na molo. V rohu přihlíží typ muže, kterého bych i nahého identifikoval jako plavčíka. (→ str. 179)

Pod průměrnou fotografií Karlova mostu po dešti je uvedeno, že redaktor K. Hájek dosáhl velkého úspěchu, když mu německý časopis Photofreund věnoval celé své poslední číslo. Karel Hájek je zde pojmenován jako „naš nejlepší fotoreportér“.

1940/31 – Na obálce je selská žena s rukou v bok a s otepí čerstvě požatého obilí s podtitulem „Ani zrno nesmí být ztraceno, takový je příkaz Národní pomoci, která s místními zemědělskými komisemi organizuje sbírání klasů na posečených a sklizených polích.“

Profil jedné profese: snímky Vladimíra Hipmana o výrobě svařovacích elektrod spolu s několika snímky samotných svářečů. Fotografii nastříhaných drátů šikový grafik použil jako podkladu pod titulek.

Zveřejněn záběr se zvláštní atmosférou od Jana Lukase – malé nahé děvčátko sedí na bobku u malého mimina ležícího na dece.

1940/32 – (Zajímavost: postupně narůstá výskyt vlastivědné fotografie – různá územní sdružení turistického klubu vyhláší soutěže pro fotoamatéry na zmapování různých oblastí.)

Hájkova srovnávací dvojstrana – *Taneční akrobatky ve vodě/taneční akrobatky na suchu*. Snímky z vody jsou průměrné, záběry ze souše (z ploché střechy moderního domu) jsou výborné. Akrobat si s ženou pohazuje jak s pírkem, snímáno je z podhledu, což dodává ještě snímku na působivost. (→ str. 175)

Publikována dvojice pochmurných, ale výtvarně velmi nevšedních fotografií Zdeňka Tmeje z požáru továrny – v popředí jsou siluety diváků, mezi nimi v dálce tovární komíny, ze střechy šlehaají vysoké plameny jak z ohně při sabatu čarodějnic. (→ str. 125)

1940/33 – Titul tvoří pěkná fotografie sportovního akrobata při skoku do vody v momentu, kdy provádí ve vzduchu salto od K. Reicha.

Otištěna série Jeníčkových fotografií přírody od Svatojánských vodopádů mezi Karlovým Týnem a Berounem. Na rozdíl od dějových snímků armády zde jde o záběry plné citu a rozjímání.

1940/34 – Na titulu je krajně optimistická fotografie tří slečen v plavkách od Karla Hájka – dívky sedí, šťastně se usmívají a své tváře nastavují vstříc slunci. Spodní část snímku rámuje nahá stehna jednoho z děvčat.

1940/35 – Na obálce jsou stejné dívky od Karla Hájka jako na minulém čísle, tentokrát se drží za ruce a v lehkém protisvětle ve vlasech se procházejí po louce.

1940/36 – Publikována dvojstrana fotografií Karla Hájka z ozdravovny Radosti ze života na Jaro-vě u Prahy – mladí lidé při rozcvičce.

1940/37 – (Zajímavost: v domácnosti jsou rady, jak držet sluchátko telefonu a přitom si dělat poznámky a doporučení omývat z hygienických důvodů telefon jednou týdně dezinfekcí.)

1940/38 – V aktualitách jsou fotografie připomínající záběry z války v Perském zálivu – výbuchy bomb v nejmenovaném přístavu u Londýna z ptačí perspektivy.

1940/39 – Série záběrů Karla Hájka nazvaná *Chvilé odpočinku v Lánech* – tyto fotografie budou použity v roce 1942 v knize *Jihočech Emil Hácha*. Státní prezident je zde zachycen při plavání, odpočinku s doutníkem a na procházce v lese. Na rozdíl od v podstatě rodinných snímků prezidenta Beneše v čísle 1936/22 je zde tragicky, tragicky sám. Národ je jeho ústy vyzýván „k vytrvalosti, mnohými zkouškami ještě projdeme“.

1940/40 – (Zajímavosti: v aktualitách je snímek ze setkání mocností v berlínské budově kancelářství – Německo, Itálie a Japonsko tu uzavřely jednotnou frontu směřující k obnovení světového míru. V čísle je publikován zřejmě reklamní článek o Grafické škole Jaroslava Švába – soukromém ústavu zaměřeném na skutečně „vytříbený umělecký průmysl, daleko od módního diletantství, snobismu a technické polovičatosti“.)

1940/41 – (Zajímavost: snímek ze stavby dálnice Wien–Breslau v místech, kde protínala území Protektorátu.)

1940/42 – Na titulu je umístěn snímek Karla Hájka – portrét mladého chlapce a děvčete s utrženým květem slunečnice, jejímiž okvětními lístky se on probírá. K obrázku připojen text informující o tom, že kdo si založil zahrádku Radosti ze života, ten nyní pilně sklízí. V čísle se nalézá dalších deset snímků ze zahrádek RZŽ od stejného autora.

Je zde též vyhlášen nový úkol Národního souručenství – nutnost „šikovné a pronikavé výchovy českého národa ve smyslu příslušnosti k Říši.“

1940/43 – Přes obálku jde Hájkův snímek zaměstnanců továrny na prádlo v pražské Libni, kam zavítal soubor Radosti ze života se zábavným uměleckým programem *Umělci k dělníkům*.

1940/44 – Mimořádně tajemná obálka, na níž je snímek Tibora Hontyho k svátku zemřelých – v dolní části fotografie je množství hořících svíček nad kterými postává dvojice chlapců se sklopenou hlavou, z tmavého pozadí se jako duchové vylupují tváře dalších lidí. Tak výrazně výtvarných snímků se na stránkách Pestrého týdne nevyskytuje mnoho. (→ str. 139)

1940/46 – Opět výborná první strana se snímkem od Karla Hájka: pohled na mladé sparťanské fanoušky. Na výšku přes diagonálu je zde vyfotografována ohrada fotbalového hřiště, na které jak vlaštovky na podzim sedí skupina malých kluků v placatých čepicích, kteří se dívají přímo před sebe. Za nimi je část nápisu upozorňujícího, že je něco zakázáno. K snímku je připojen text, že díky RZŽ a pochopení fotbalových organizací „mládež dnes již nesleduje velká fotbalová utkání za plotem, nýbrž se na ně dívá z hledišť stadionů a hřišť“. (→ str. 179)

1940/47 – Publikována čtveřice výborných fotografií Karla Hájka z tribun na fotbalových hřištích, zachyceny tu jsou nadšené pohledy mladých fandů i otevřená ústa při nebezpečných situacích na trávníku.

Zajímavý snímek Zdeňka Tmeje – lední medvěd.

1940/48 – Na titulu je fotografie F. F. Friče z nového českého filmu Františka Čápa *Babička* – stará paní s přimhouřenýma očima se zde tiskne k děvčátku – Barunce. Fotografie, ze které vyzařuje láska obou žen, zajímavě působí kontrast vrásčité tváře staré ženy s mladistvou kůží dívky.

1940/51 – Otištěna zajímavá fotografie Jana Lukase – matka s malým dítětem v zavinovačce u vánočního stromku.

1940/52 – Na obálce je snímek Karlova mostu v zimě od Karla Hájka, díky použití teleobjektivu je podstatným způsobem zhuštěná perspektiva. Pěkně jsou tu rozvrstveny jednotlivé plány – v nejspodnějším jsou na sobě namačkané sochy Karlova mostu, v druhém je mostecká věž v mlž-

ném oparu, v třetím chrám sv. Mikuláše na Malé Straně a ve čtvrtém plánu přes mlhu téměř neviditelný Pražský hrad.

V Pestrém týdnu se tentokrát téměř neobjevuje rozsáhlá předvánoční inzerce, která v minulých letech tak podstatným způsobem rozšiřovala množství stran posledních čísel každého ročníku. Zcela vymizely snímky a reklamy na automobily, zprávy o celebritách a „společenské smetánce“. Z časopisu odpočinkového se stává list agitační, propagující na jedné straně usilovnou práci pro národ a Říši, na straně druhé organizovaný odpočinek v ozdravovnách či při akcích Radosti ze života. Mizí výtvarné experimenty a Pestrý týden se z průkopníka novinek a moderního životního stylu mění v hlásnou troubu křesťanské morálky a uvědomělé práce a zábavy.

Ročník 1941 (XVI.)

Přestože se časopis s ohledem na poměry posouvá k vážnější poloze, proti příštím letům je zde stále ještě spousta zábavy – film, turistika, soutěže a dokonce i projevy samostatného vývoje protektorátu – např. článek o samostatné účasti Čech a Moravy na mezinárodních výstavách a veletrzích. Jde o poslední ročník, kde se ještě výrazněji objevují snímky profesionálních českých fotoateliérů. Jejich práci později zcela nahrazuje svou tvorbou Karel Hájek, jehož fotografie jsou živější a „časopisečtější“ než klasické portréty živnostenských ateliérů. Ročníku 1941 také tento autor jednoznačně počtem otištěných fotografií dominuje.

(Zajímavost z *Letem světem-Rozkvětu* 1941/50, strana 9: v rubrice Všelicos je zmínka, že „Populární fotoreportér Karel Hájek si též zahrál malou úlohu v českém filmu a to ve *Velké přehradě*, kterou natočil režisér J. A. Holman.“)

1941/2 – Dozvuky vánoc a nového roku – stále ještě trvá příval fotografií Emila Háchy, drtivá většina je od Hájka. Dále stejný autor publikuje (starší) snímky mladých hokejistů na Vltavě k vyhlášení nové akce Radosti ze života nazvané *Kluziště do každé obce*.

1941/2 – Velmi zajímavá dvojstrana fotografií od Františka Veise k vlastnímu článku *Kouzla zvětšování*. Jde o detaily různých struktur od řezu citrónem, přes struhadlo až po zvětšená zrníčka ovsa. Příspěvek svým pošilháváním po nové věcnosti výrazně nezapadá do doby, která právě panuje.

1941/5 – Publikována dvojstrana velmi kvalitních klasicky komponovaných fotografií Jiřího Jeníčka k článku *Ojíněná vesnice*. Technicky precizní provedení, většinou je použito protisvětlo.

1941/8 – Otištěna série zajímavých fotografií dirigenta Václava Talicha při práci s orchestrem – podobný styl fotografování použil autor snímků Zdeněk Tmej i později – např. v 1942/5 při portrétování dirigenta V. Kašíka.

(Zajímavost: publikovány jsou tu letecké snímky anglických měst – Bristolu či Londýna jako důkaz toho, že němečtí letci skutečně pronikli až do těchto míst. Fotografie se tu stává hlavní ideologickou zbraní ve vztahu k veřejnosti.)

1941/12 – Na titulu je snímek Vladimíra Vyskočila, na kterém zemědělec orá se dvěma býky políčko s podtitulem *Bitva o zrna*, na následující straně je skupina německých vojáků, taky na kamenitém políčku, ale se zbraní v ruce – názorný rozdíl mezi protektorátním a říšským občanem.

1941/16 – Zveřejněna šestice snímků Karla Hájka z pražské procházky Emila Háchy s ministerským radou Jar. Čihařem. Prezident se zde dívá do výloh, dostává od neznámé dívky velikonoční vajíčko a přijímá pozdravy od kolemjdoucích občanů. Později se záběry objeví v knize *Jihočech Emil Hácha*.

1941/18 – Publikovány průměrné fotografie krajiny okolo štěchovických svatojánských proudů rok před jejich zaplavením přehradní nádrží.

1941/19 – Zajímavé historické snímky podepsané Brunner a Dvořák – záběr dvojice dam v balónovém koši těsně před startem letu během Všeobecné výstavy v roce 1891, císař František Josef I., černoši a Edisonův fonograf jako senzace výstavy, lety v plynových balónech, pád balónu Kysibelka do areálu Reissenzahnovy továrny...

1941/20 – V rubrice Klubu českých turistů jsou záběry z výstavy *Fotografie ve službách cestovního ruchu*, která se koná v pražském Umělecko-průmyslovém muzeu.

Rovněž tu je technicky výborně zvládnutá dvojstrana ptačích mláďat od J. V. Staňka jako upoutávka na autorovu knihu *S kamerou za zvěří našich lesů*. Jde o nádherně ostré snímky zvířat v přirozených pozicích, ptáčátka na větvičce, šťastná rodina dospělého ptáka s hladovými mláďaty ve hnízdě...

1941/21 – Na straně 12 je fotografie Jaroslava Funkeho *Lounská krajina* (s podtitulem *Jedna mistrovská v květnu* – tato rubrika se bude v časopise objevovat i nadále. V příštím čísle bude Lukasův portrét malující se slečny.)

1941/22 – Je zde velmi zajímavě graficky upravený průběh zpracování chleba od přípravy těsta až po rozvážku hotového zboží – fotografoval L. Horných.

1941/25 – Herec Otava v hlavní roli opery *Peer Gynt* na obálce Pestrého týdne. Vypjatá pozice, vytřeštěné oči, autorem je Hájek.

1941/26 – V čísle je otištěna Tmejova reportáž o Kühnově dětském pěveckém sboru – jsou to milé momentní fotografie malých zpěváků.

1941/29 – Obálka je složená z fotografií Oldřicha Straky – jde o velmi zajímavé obrazy dvou ženských těl snímaných přes rozčeřenou vodní hladinu. Další 3 snímky podobného námětu pokračují i uvnitř čísla u článku s názvem *Lidé pod vodou*.

(Zajímavost: od čísla 1941/30 se na stranách Pestrého týdne začíná intenzivně prosazovat propagační akce *Viktoria – Říše vítězí pro Evropu*, jejímž cílem bylo propagovat všudypřítomnými písmeny „V“ myšlenku, že konečné vítězství Německa je již na dosah ruky.)

1941/37 – Pokračují tématické reportáže Karla Hájka – zde například dvojstrana věnovaná přátelství psa a kočky, kde se k sobě údajní rivalové tisknou až s mileneckou náruživostí.

(Zajímavost: v tomto ročníku stále ještě doznívá skutečná móda, už od příštího roku si na těchto stranách bude možno přečíst jen doporučení o vhodném oblékání při výpomocných pracích v zemědělství.)

1941/40 – Na titulu je skvělý portrét houslistky Bedřišky Seidlové-Šaurové. Působivě nasvícený obličej tu kontrastuje s tmavými houslemi, temně šedé pozadí ostře protíná bílý smyčec. Patří mezi nejvýraznější obálky Pestrého týdne.

(28. září v rámci oslav dne českého patrona svatého Václava přijel do Prahy správce Čech a Moravy – zastupující říšský protektor SS-Obergruppenführer Reinhard Heydrich.)

1941/41 – Vladimír Hippman – dvojstrana věnovaná průmyslové výrobě koksu. Svým charakterem jde spíše o výtvarné snímky než o klasickou reportáž. Uplatňuje se zde velmi pěkné světlo.

1941/44 – Otištěna příjemná obrazová reportáž od fotografa Sovy (zřejmě Svatopluka, není však uvedeno) o životě chovanců v Ústředním dětském domově v Praze. Děti jsou zde ve škole, v umývárně, při šachové hře, zábava tu panuje díky malému harmonikáři.

1941/45 – Nádherný portrét herečky Vlasty Fabiánové od Karla Ludwiga na obálce tohoto čísla. Jde o skvělý záběr s mimořádně příjemným svícením, kde je žena na tmavém pozadí v tmavých šatech a klobouku, tělem z profilu, obličejem natočená na fotografa. Po obvodu klobouku se táhne jemná světelná linka a její pohled je směsí odmítání a erotické výzvy. (→ str. 181)

1941/50 – V čísle je dvojice výškových fotografií Karla Ludwiga nazvaných *Prosincové jitro* a *Soumrak*. Jde o velmi neobvyklé záběry oblačné oblohy od tohoto významného portrétisty.

Ročník 1942 (XVII.)

Válka je pro Německo stále ještě vítězná, proto se na stranách aktualit místo snímků vojáků pachtících se bahnem a sněhovou břečkou objevují stranické sjezdy, projevy a záběry střežících, nikoliv přímo bojujících příslušníků říšské branné moci.

1942/2 – Na titulu je portrét herečky Marie Glázrové podepsaný E. Ludwig – tisková služba Národního divadla.

1942/4 – Obálku tvoří milý a živý Strömingerův snímek herečky Sylvie Langové schované za opěradlem židle.

1942/5 – Publikována série čtyř fotografií mladého dirigenta V. Kašika od Zdeňka Tmeje. Jde o kontrastní záběry s použitím pohybové neostrosti, příjemný příklad moderní momentní fotografie. (→ str. 181)

Rovněž je zde na stranách 12–13 po dlouhé době teoretický článek Jiřího Jeníčka s názvem *Architekt, malíř a fotograf vidí Karlštejn*. Na pěti záběrech se mu podařilo nalézt zcela netradiční pohledy na tuto historickou památku. V doprovodném textu píše: „Se zlou by se fotograf potázel, kdyby řekl, že vyfotografuje hrad, jak by ho viděl malíř. Co by získal? Pohlednici! Fotograf proto chodí jinou pěšinou, přáteli se se světlem, jež o hradu prohlašuje: Karlštejn je předmět“.

1942/8 – Otištěna pěkná dvojstrana fotografií ledařů na Vltavě od už tehdy aktivního a šikovného Emila Fafka.

1942/10 – Příjemný a velmi jemný titul od Karla Ludwiga – portrét ženy v tmavých šatech na černém pozadí, její vlasy jsou nasvíceny protisvětlem. Snímek představuje jiný typ idealizace v portrétní fotografii než práce Strömingera – je přirozenější a eroticky dráždivější.

1942/14 – Na obálce je pěkný detail plačící sochy Panny Marie z piety v kostele v Nesvačilech s podpisem Fotoměřický ústav.

1942/47 Přemysl Kobilic

Rovněž je v tomto čísle publikována dvojstrana fotografií projevující zájem o moderní lékařství a techniku. Jsou tu údaje o Roentgenových paprscích – např. zajímavá dvojice záběrů ženy malující si rty pod normálním a roentgenovým zářičem. Pochází ze zahraničních zdrojů.

1942/17 – V čísle jsou čisté a příjemné fotografie Jiřího Jeníčka na téma *Lidé v elektrice*. Autor se tu zaměřuje na tendenci cestujících v pražské tramvaji konat během jízdy nějakou činnost – např. číst, spát, učit se, zamilovaně si povídat. Jde o malou sociologickou sondu.

1942/18 – Opět jedna výborná titulní strana, na které je drsná neoholená tvář ostravského kovodělníka na tmavém pozadí tovární haly. V popředí se temně rýsují tvary stroje. Fotografoval Fr. Kasl ml. (→ str. 180)

1942/19 – Zajímavý titul Jana Lukase s Ladislavem Peškem v komedii *Lišák Pseudolus*.

(Zajímavost: v *Obrazovém zpravodajství ze všech bojišť* nyní dominuje motiv nepředstavitelného množství bahna na cestách a cestičkách dobývaného Ruska. Neustále tu dochází ke srovnávání „humánního“ bombardování německé luftwaffe ničící jen vojenské objekty proti zločinným angloamerickým teroristům zasahujícím historické památky a civilní obyvatelstvo.)

1942/23 – Na titulu je příjemná tvář strojvedoucího, jehož oči se dívají do dálky, za mužem se tyčí rozostřený komín. (→ str. 9)

(Zajímavost: dva dny před expedicí tohoto čísla zemřel na následky atentátu zastupující říšský protektor R. Heydrich.)

1942/24 – Na obálce je snímek od Centropressu ze smuteční slavnosti na Pražském hradě za zemřelého SS-Obergruppenführer a generála policie Reinharda Heydricha. Je zde černě orámovaná fotografie vojáků nesoucích vyznamenání zabitého zastupujícího říšského protektora; mimořádně ironicky však působí, že nad snímek obřadu je titulek Pestrého týdne s velkým textem Radost ze života...

1942/28 – Obálku tvoří snímek státního prezidenta Emila Háchy pod arkádami Belvederu od Karla Hájka. Emil Hácha se v této pohnuté době dožívá sedmdesáti let. Nedaleko od prezidenta se stejnou vyhlídkou na Pražský hrad kochá propagovaný vzor štěstí protektorátního života – rodina s pokračovatelem rodu – malým dítětem. Prezidentovy kulaté narozeniny jsou posledním důvodem, kdy se tato nešťastná postava české politiky výraznějším způsobem objevuje v českém tisku.

1942/29 – Publikována dvojstrana fotografií a textu Jiřího Jeníčka *Jana před objektivem čili skromná rada otcům jak fotografovat děti*. Jde o hezké fotografie jeho malé dcery ve vatovaném kabátě, se hrníčkem kávy, kloboukem či panenkou.

(Zajímavost: v aktualitách 1942/30 je snímek skupiny novinářů, kteří si prohlížejí tlusté album fotografií prezidenta Emila Háchy z rozmezí let 1938–1942. Jde o dar ministra školství a národní osvěty Emanuela Moravce, dá se předpokládat, že valnou část záběrů vytvořil Hájek.)

1942/31 – Velmi neobyčejný průhled na obálce se snímek polních prací. Oldřich Straka tu vytvořil zajímavý pohled na obědvajícího muže a ženu.

1942/32 – Na první straně je fotografie Karla Hájka vyjadřující skutečnou radost ze života – je tu dvojice šťastně se usmívajících dívek ležících na rozkvetlé louce.

(Zajímavost: válka je pro Německo v současné době na celé frontě vítězná, stránka *Válečné zpravodajství ze všech bojišť* je zaplňována fotografiemi dobytého a téměř zničeného Rostova na východní frontě, čtyřhlavňového kulometu na francouzském pobřeží a neochvějně postupujícího italského vojska egyptskou pouští.)

1942/32 – Otištěn zajímavý nepodepsaný článek ilustrovaný fotografiemi Karla Hájka s názvem *Móda na žně*, kde autor doporučuje, jaké oblečení si má městský pomocník na venkově zvolit, aby nepobuřoval vkus a zvyky místních obyvatel. Ženy nemají kouřit, mají odložit „rouge“ na rty a lak

na nehty, nechodit v šortkách ale v dlouhé sukni a s hlavou přikrytou šátkem. Jaká změna – dřívě móda do společnosti, teď na pole!

1942/35 – Nejen v tomto čísle jsou publikovány články přesvědčující obyvatele Protektorátu k tomu, aby považovali příslušníky neevropských národů za barbary. Kromě textů o „severoamerických teroristech odkojených kovbojkami a spodinou velkoměst“ jsou zde texty o náboženském fanatismu v Indii, o životě zaostalých indiánů v jihoamerických pralesích, proti kterým je kladen protektorátní ideál muže v továrně a ženy v domácnosti.

1942/37 – Nesmírně zajímavý a neobvykle působící je snímek Oldřicha Straky na titulu tohoto čísla. Jde o snímek pod vodou na kolmo ke dnu plavající dvojici mužů. Záběr má zvláštní atmosféru, kterou umocňují unikající vzduchové bubliny. (→ str. 142)

(Zajímavost: několikrát během tohoto roku se objevila zmínka o odjezdu skupiny českých novinářů na informační cestu na východní frontu, kterou pokaždé organizoval šéf skupiny Tisk u říšského protektora Wolfram von Wolmar. Nikdy jsem ale v Pestrém týdnu neviděl původní záběry známějších českých autorů z těchto cest. Pro redakci nepracoval žádný aktivistický reportér? Pokud se nějaké fotografie objevily – např. 1942/43, pak se jednalo o záběry zničených měst podepsaných G. Pergl a WvW.)

1942/47 – V čísle jsou zajímavé žertíky od Přemysla Koblice – záběry budov fotografované přes levné okenní sklo, kde autor hledá poezii deformací a píše o svých přátelích, kteří mu nevěřili, že nejde o nějaké „nečisté fototriky“. (→ str. 103)

Ročník 1943 (XVIII.)

(Zajímavost: v tomto ročníku se už plně projevuje trend nepočesťovat názvy německých měst – tj. píše se „Skupina 14 českých umělců odjela z Prahy do Berlínu...“, „...setkání v Münchenu...“, „...na wienském sjezdu novinářů“.)

1943/6 – Průměrné snímky z berlínských a pražských oslav 10. výročí převzetí moci v Říši nacionálně-socialistickou stranou.

1943/7 – Na obálce je pracovní snímek dělníků ve slévárnách od Karla Hájka s podtitulem „Domovina musí být hodna nejvyšší oběti stalingradských hrdinů a prokáže jim svůj vděk maximálním výkonem ve všech pracovních oborech“.

(Zajímavost: ve stejném čísle je zajímavý článek podepsaný G. P. *Válečné zpravodajství v dějinách – od Césara po PK-muže* [zkratka PK znamená v překladu říšská propagační setnina wehrmachtu]. Je zde glorifikována statečnost německých vojáků-dokumentátorů vyzbrojených jen zápisníky, fotoaparáty a kamerami.)

1943/10 – Publikován je zde článek Františka Kožíka s fotografiemi Karla Hájka z dětského představení divadelní hry *Broučci*. Velmi zajímavá je zde práce grafika i tiskařských montážníků – jde o zarovnání textu na diagonálu, což při ruční sazbě muselo být náročnou záležitostí.

1943/11 – První strana tvořena fotografií Karla Hájka, na které je Václav Vydra s milým úsměvem rozvážného postaršího muže.

1943/12: Titul od Karla Hájka – pole orané zemědělcem s podtitulkem „Naši zemědělci již začali obdělávat svá pole a zahájili tak první fázi mohutné bitvy o zrna, které všem – armádám na frontách jako pracujícím lidu v zázemí – zajistí dostatek chleba a výživy.“

1943/16 – V čísle je příjemná fotoreportáž K. Folprechta z říčního přístaviště v Praze-Holešovicích. Jsou zde snímky impregnace lodního kýlu či výtvarné záběry muže stojícího mezi dvěma „břichy“ lodí.

1943/19 – Na obálce je Hájkův pěkný snímek dvojice žen při zemědělských pracích, přes plochu pole se táhnou pravidelné brázdy („válka přinutila ženy a dívky opustit zázemí domovů a pleten a opřít se se vši rozhodností do plnění pracovních povinností.“). (→ str. 180)

(Zajímavost: od začátku ročníku se ve zvýšené míře objevují fotografie „z výsledku činnosti německých ponorek v Atlantiku“, které potápějí jednu britskou loď za druhou. Zhruba od čísla 15 Pestrý týden otiskuje články a fotografie „teroristických činů britských letců, kteří v okolí Plzně bezplánovitě shazují pumy na obytné domy“. Útoky jsou zaměřeny na průmyslové oblasti – Plzeň či Moravskou Ostravu.)

1943/27 – V čísle je dvojstrana snímků a textu fotografa Pestrého týdne Bohumila Šťastného *Kouzlo zvětšovacího fotografického přístroje*. Jde o opěvování krásy makrofotografie a hledání skrytých významů, např. hvězdné oblohy v rozpouštějících se krystalech manganistanu či žabích vajíček v bublinkách slin. Článek je napsán čistě technicky, popisuje, jak se podobná kouzla s makroobjektivem dělají.

1943/30 – V tomto Pestrém týdnu jsou průměrné fotografie Karla Hájka z prostředí cirkusu Kludský, zachycující obyvatele maringotek, klauny v manéži a plné hlediště diváků.

1943/37 – Na obálce je dvojportrét herců Vlasty Matulové a Zdeňka Štěpánka z filmu Martina Friče *Experiment*.

Uvnitř čísla je fotoreportáž Jindřicha Otta s krátkým textem na téma *V aréně cirku...* Jde o technicky kvalitní záběry cirkusu a cirkusáků, na rozdíl od Hájka však pouze z manéže, ne ze zákulisí a soukromého života.

1943/40 – (Zajímavost: v angažovaném úvodníku je uveden zajímavý rozbor situace z období mnichovských jednání v roce 1938 – článek naznačuje, že když Anglie zradila tehdy bývalé československé soustátí, proč by dnes občané měli věřit BBC a londýnské exilové vládě.)

1943/41 – Otištěn je tu článek a fotografie od S. Svatopluka (není to pseudonym Svatopluka Sovy?) s názvem *Kouzelník z Vršovic a jeho daxl*, kde představuje snímky speciálních fotografických komor, které si zhotovoval Přemysl Koblic.

1943/44 – První stranu čísla vyplňuje melancholicky působící tvář herečky M. Spálené, kterou fotografoval Jaromír Funke.

1943/47 – Publikována dvojstrana velmi živých pohledů na herce L. Peška od Václava Chochole – čtveřice výrazových proměn, které prodělává v úloze Vocilky ve *Strakonickém dudákovi*.

Ročník 1944 (XIX.)

Ročník 1944 pokračuje v sestupné kvalitativní tendenci roku minulého. Od lednového čísla se v PT začíná výrazněji uplatňovat Josef Hanka, který později svými pracemi ze stránek téměř vytlačí Karla Hájka. Na titulu se již téměř vůbec neobjevují živé záběry, drtivou většinu fotografií tvoří zjevně amatérské fotografie či filmové snímky od Lucernafilmu, National filmu, Terrafilmu, UFA, Wien-Filmu a Prag-Filmu bez bližšího udání autorů.

Poslední úplný ročník Pestrého týdne zaznamenává výrazný tematický posun – zatímco v prvním čísle z loňského roku v článku *Činnost a úkoly naší turistiky* autor E. Brynda píše o nutnosti vyplnit volný čas poznáváním své vlasti, nadcházející ročník již jen intenzivně bojuje za soustředěné pracovní nasazení a zvýšení úsilí při plnění dodávek pro bojující Říši. Na prvních stranách posiluje zpravodajství z fronty. Od prvního čísla se pravidelně vyskytuje na druhé vnitřní straně aktivisticky napsaný úvodník (např. 1944/10 – článek Jana Vaška o cílech Kuratoria pro výchovu mladých v Čechách a na Moravě. Píše, že „nikdy nelze dopustit, aby náš národ, co do

počtu sice nikoliv velký, ale co do kultury nikoliv poslední z národů evropských, měl propadnout skáze bolševismu. O správnou cestu našeho národa bude usilovat česká mládež, poněvadž pochopila a poznala pravou lásku k národu. Taková láska se neprojevuje v uplakaných táborových písničkách, v třeštění jazzu a ve výstřelcích všeho druhu, ale v tvrdém uchopení kladiva, šroubováku, pera či páky v pracovní pospolitosti národní.“). Zintenzivňuje srovnávání poměrů „tehdy a dnes“ (např. 1944/11 v článcích *Od zmatku k pořádku v hospodářství* nebo *Vesnice kdysi a nyní...*, kde hlavním tématem je kritika živelné ekonomiky v minulých dobách a vychvalování řízeného hospodářství po nacionálně-socialistické revoluci.)

Na titulech se nejčastěji objevují průměrné snímky filmových a divadelních hvězd, často německých. Publikovány jsou články na téma ženské emancipace a trendu zařadit ženy do pracovního procesu (např. 1944/5, kde jsou úsměvné kresby elegantních dam s psičky a proti tomu dvě ženy v montérkách při práci v tiskárně, 1945/7 – článek *Jaké budou – automontér Hana, kus budoucí generace*, který popisuje život dívky pracující díky nové době v autodílně, 1944/14 – článek *Nový pojem nové doby: pracující žena*). Tyto texty ilustrují obrovský posun proti dobám, kdy se v protektorátě žilo dobře. V roce 1940 platilo heslo „muž v práci, žena s dětmi v domácnosti“.

Počet stran každého Pestrého týdne se snižuje, jejich počet kolísá mezi 8 a 16 (např. 1944/38 má pouze 8 stran, přiznává to i řádek textu na str. 7 s tím, že slibuje 16 stran v následujícím PT. Od tohoto čísla se výrazněji prohlubují technické problémy tisku, důvodem mohou být letecké útoky spojenců, nekvalitní barvy a papír či totální nasazení nejzkušenějších zaměstnanců.

1944/9 – V čísle otištěn sociálněkritický článek *Země sociálních protikladů*, kde autor dává do kontrastu fotografie americké zlaté mládeže při zábavách na Havaji se snímky farmářů nucených opustit svá pole v důsledku hospodářské krize (převzato z časopisu Life, záběry zřejmě pocházejí ze 30. let z dokumentační akce FSA).

Rovněž je zde publikována pěkná dvojstrana o Haraldu Kreutzbergovi s názvem *Tanečník, na kterého se nezapomíná*. Připojen je jemný portrét bezvlasého muže a pětice fotografií z baletních vystoupení. Fotografoval V. Chochola a Elektafilm.

1944/30 Fotodělení Lucerna filmu

1944/15 – (Zajímavost: článek v tomto čísle tvrdí: *Atlantický val je připraven*).

1944/16 – Na titulu je snímek Josefa Hanky *Jarní stíny*. Jde o dvojici svářečů tramvajových kolejí v ostrém protisvětle při práci.

1944/17 – Otištěn je tu kritický úvodník na téma oslav svátku práce v bývalém česko-slovenském soustátí. Také je tu zajímavá fotografická reportáž Josefa Hanky z podpovrchových dolů, pracovní záběry jsou snímány za použití blesku.

1944/23 – Obálka uvádí *Zahajujeme léto*, na Hájkově snímku je mladá dívka ve dvoudílných plavkách pod sprchou. Má zvednuté ruce proti tekoucí vodě, je fotografována z podhledu, za ní se rýsují bílé mraky na temném nebi. Přestože jde o scénu vyjadřující radost z léta, působí na mě dívčin téměř nezatelný obličej velmi démonicky. (→ str. 179)

1944/26 – Fotografická reportáž s textem od J. Lucka o romantice středního Povltaví před jeho zaplavením přehradními nádržemi.

1944/30 – Velmi výrazný a pěkný titul znázorňuje dvojici komparzistů z filmu *Rozina Sebranec*. Jde o povedený snímek dvou tváří mužů z profilu, vše se utápí ve tmě, jen některé prvky světla vystupují. Fotografie působí jako obraz starého holandského mistra. Jako autor je uvedeno Fotooddělení Lucernafilmu. (→ str. 107) K snímku se váže článek režiséra Otakara Vávry *Význam i funkce filmového komparsu*.

V čísle je rovněž článek s fotografiemi Karla Hájka *Ve škole poštovních učňů* o přípravě mladých zaměstnanců telekomunikační divize pošty.

1944/33 – V tomto Pestrém týdnu je ve fotografiích odhaleno tajemství magické zbraně V1 – němečtí vojáci zde táhnou vozík s obávanou raketou.

1944/41 – Zásobovací situace se na území okupovaných Čech a Moravy rapidně zhoršuje – v tomto čísle je dvojstrana věnovaná domácímu pěstování tabáku v článku *Také náš tabák, když to musí být* od šifry fn. a K. Beránka.

1944/46 – Na titulu je usměvavé děvče losující výherce 1 500 000 korun třídní loterie. Fotografoval Posselt. (Musel to být pro toho šťastného muže či ženu zvláštní pocit – vyhrát horu peněz, za které si ale nemohli v době válečného nedostatku nic moc koupit a ze kterých se za necelý půlrok staly bezcenné papírky...)

1944/49 – Publikován článek *V pracovním prostředí světla a kabelů* popisující práci filmařů ve studiu. Ilustrováno zdařilými snímky z natáčení podepsanými Fotografické oddělení Lucernafilmu.

Ročník 1945 (XX.)

Dožívající časopis živoří s omezeným množstvím stránek, technická kvalita tisku a zvláště papíru dále silně poklesla. Co do obsahu ročník 1945 kvalitativně kolísá, doba už nestojí o módu ani o společnost, běžného čtenáře zajímá, z čeho vařit, jak si po domácku vypěstovat tabák či jak se chovat během leteckého poplachu. Čím více se přibližují spojenecká vojska k hranicím protektorátu, tím častěji si je možno v Pestrém týdnu přečíst více politických prohlášení, apelů na trpělivost, výdrž, odhodlání pomoci Říši a vydržet v zápase až do vítězného konce. Fotograficky se prosazují zejména Josef Hanka, Oldřich Straka a Otto Svoboda. Poslední číslo vychází 28. dubna 1945, měsíc po jeho konci se rodí nové periodikum – Svět v obrazech.

1945/6 – V čísle je snímek od Nationalfilmu – Jana Dítětová a Zdeněk Dítě v novém filmu M. Friče *Prstýnek*. Muž a žena se zářícím úsměvem jsou zde fotografováni z podhledu, vypadají šťastně, dívají se vstříc světlým zířkům.

Ve stejném Pestrém týdnu je kromě fotografií z oslav výročí vzniku chorvatského fašistického hnutí Ustaša záběr z akce *Volksoffer*, kdy občané z Říše odevzdávají nejrůznější předměty, které jsou pak zasílány vojákům na frontu.

1945/8 – Otištěny snímky následků spojeneckého bombardování Prahy, při kterém byl mimo jiné zničen Emauzský klášter a dům na nábreží, kde dnes stojí Tančící dům.

Nad běžným průměrem je série záběrů na téma nemocnice od Josefa Hanky. V dalších číslech sílí zájem o reportážní medailony dělnických profesí. Autory jsou většinou Karek Hájek, B. Straka nebo Josef Hanka (např. 1945/9 – kloboučníci, 1945/10 – restaurátoři, 1945/11 – svářeči, 1945/13 – brusiči skla.)

1945/12: Portrét správného kluka – jednoho z nejmladších hokejistů L.T.C. publikoval na obálce Otto Svoboda. Chlapec má otevřenou pusku a přimhouřené oči.

1945/14: Na obálce je snímek od Josefa Hanky – *Jarní nálada ve staré Praze*. Jde o výtvarnou fotografii dvou mužů a jedné ženy jdoucích v protisvětle průchodem k Týnskému chrámu.

Poslední číslo – 1945/17 z 28. dubna 1945 – uvnitř čísla je na stránkách 7–8 otištěna dvojice článků *Památce Jaroslava Funkeho* (od Otakara Štorcha-Marien) a *Nad fotografiemi J. F.* (od Karla Jičínského) připomínající předčasnou smrt tohoto tvůrce v únoru 1945. Jinak je vše jako obvykle, z titulu tohoto čísla se usmívá bodrý mostmistr (→ str. 181) a nic nenasvědčuje tomu, že další číslo Pestrého týdne už nevyjde. Redakce zaniklého časopisu i s archivem přešla po osvobození do nově vzniklého Světa v obrazech.

• • •

1936/17 Václav Jirů

• • • 4. Závěr

„Doposud se rozuměl pod pojmem obrázkový časopis více méně zábavný týdeník, na jehož prohlédnutí stačí půlhodina a který vás zásobí hrstkou milých obrázků. Pestrý týden však využil reportérského významu fotografie a vytvořil týdeník, který je s to, aby informoval každého o všech důležitých událostech, které se doma i ve světě dějí. ... Obrázky Pestrého týdne, dokonale tištěného, plní zpravodajskou službu opravdu pestře a živě, přinášejíce v obraze politické a i jinak zajímavé události týdne z celého světa.“

Ano, vím. Tento citát z Pestrého týdne číslo 1927/50 jsem už jednou uváděl v samém začátku této práce. Při psaní závěru jsem však usoudil, že málokteré mé prohlášení tak stručně a výstižně charakterizuje to, čím Pestrý týden ve své době byl.

Časopis se zrodil z konjunktury druhé poloviny dvacátých let, přežil krizové roky let třicátých i okupaci bývalé ČSR po roce 1939. Představoval kvalitativní laťku, metu, ke které se ostatní „spotřební“ časopisy možná blížily, žádný z nich však neměl tu schopnost být mu po delší dobu (po stránce obrazové a tiskové) rovnoceným konkurentem. Pestrý týden nebyl rebelantem ani avantgardním buřičem, přesto se na jeho stránkách za necelých dvacet let vystřídali snad všichni významní fotografové své doby. Otištěny tu byly snímky Františka Drtikola, fotografie z uměleckých publikací Josefa Sudka, příklady prací žáků Státní grafické školy a jejich profesorů Funkeho a Sutnara, moderní kompozice Hackenschmiedovy i glamour portréty od Strömingera. A samozřejmě nespočet výborných fotografií začínajících i vrcholných představitelů českého fotožurnalistu – Karla Hájka, Václava Jírů, Ladislava Sitenského, Jana Lukase či Jiřího Jeníčka, Václava Chocholy nebo Zdeňka Tmeje. Skvělých autorů bylo jistě víc, jmenoval jsem jen ty nejaktivnější.

Na rozdíl od odborných a spolkových časopisů PT odrážel i přetvářel estetické citění statisíců čtenářů týdně – ať už žen v domácnosti (které si umístily do kuchyně vedle krabice s cikorkou Strömingerův portrét Oldřicha Nového), příslušníků pracující inteligence (mající v peněžence za fotografií manželky schovaný Hájkův portrét herečky Sedláčkové) či školní mládeže (věšící každý týden na nástěnkou jeden naučný snímek z rubriky *Pestrý týden školy a rodině*).

Organizováním mimořádně úspěšných fotoamatérských soutěží s tématy podporujícími moderní motivy a neobvyklou kompozici napomáhalo toto periodikum bořit hradbu ušlechtilých tisků a nastolovat nový obrazový řád – totiž čistou, živou a dokumentárně hodnotnou fotografii.

Co mi dalo studium tohoto tématu? Zjistil jsem, že práce Karla Sitenského nekončí u propagace československé perutě RAF. Tento autor byl mnohem všestrannější a před druhou světovou válkou rozhodně patřil k nejtalentovanějším českým reportážním autorům, jehož tvorba byla použitím výrazných pohledů či protisvětél kompozičně radikálnější než snímky Jírů či Hájka.

Překvapilo mě, jak výrazně dokáže silná reportérská osobnost oživit obrazově skomírající časopis. Hovořím teď o Karlu Hájkovi, nejlepším a nejaktivnějším fotoreportéru své doby, člověku, který zvládal zpracovat mnoho reportáží denně a proto byl v určitých obdobích schopen naplňovat silně nadprůměrnou část stránek Pestrého týdne.

Mimořádným překvapením pro mě byl Jiří Jeníček, jehož jméno mám svázané hlavně s významnými díly československé fotografické teorie. Jeho vlastní praktická tvorba propagující československou armádu však byla takové úrovně, že jistě patřila k pilířům masového nadšení občanů pro obranu republiky v období před uzavřením Mnichovské dohody. Stejně tak i jeho práce laděné etnograficky (záběry ze Slovenska a Podkarpatské Rusi) a dokumentárně (pouť) dokazují jeho nevšední talent.

Rovněž mě zaujal Václav Jirů svou schopností vytvořit citlivé snímky žen, ženského těla a pohybu. Jeho často se objevující fotografie Lídy Voskové v různých tanečních či cvičebních pozicích patří k tomu nejlepšímu, co Pestrý týden na toto téma otiskoval.

Zajímavou zkušeností bylo také setkání s výraznými talenty této doby, o jejichž tvorbě se však dnes bohužel v souvislosti s třicátými lety tolik nehovoří. Jmenoval bych dva zástupce této skupiny – zřejmě nejlepšího českého fotografa specializovaného na glamour snímky hereckých hvězd – vinohradského Williho Strömingera a zřejmě nejvýraznějšího představitele „ruské větve“ české sportovní fotografie – V. Sergějeva (jehož působení však bylo omezeno jen na několik měsíců roku 1938).

Mám rád obrazná prohlášení a proto bych rád napsal, že Pestrý týden byl líhni reportážně-dokumentární elity fotografů první republiky. Není to ale trefná citace. Nebyl líhni – tedy místem, kde něco nového vzniká, ale jakýmsi sletišťem – prostorem poskytnutým pro setkávání již vyzrálých jedinců. Stejně jako kavárna Slávie sloužila ke schůzkám avantgardních divadelníků a k tvorbě zadumaných poetů, Pestrý týden byl místem, „kde si podávali dveře nejlepší reportéři své doby“ (abych naplnil svou touhu po nějakém přiléhavém klišé).

Jednoduše řečeno – Pestrý týden byl ve své době pojmem, listem, který ve své cenové a kvalitativní „škatulce“ neměl na československém trhu odpovídající konkurenci. O postavení časopisu hovoří kromě čistě objektivních argumentů například i scéna z filmu *Načeradec – král kibiců* (volného pokračování úspěšných *Mužů v offsidu* s Hugo Haasem v hlavní roli), kde slečna po usednutí u stolku luxusní kavárny žádá číšníka: „Přineste mi Pestrý týden, Aktualishe Mode a Evu.“

• • •

• • • 5. Přehled titulních stránek Pestrého týdne

Tento seznam měl původně sloužit jen jako pracovní podklad pro samotný text a nebylo cílem ho v této studii otisknout. Po jeho dokončení jsem však dospěl k závěru, že obsahuje značné množství údajů, jejichž zpracování zabralo množství času, navíc může jít o užitečnou pomůcku pro jiné zájemce o Pestrý týden. Je schopen posloužit zájemcům z řad obrazových redaktorů časopisů při vyhledání ilustračních snímků k článkům s tematikou třicátých let. Využijí ho badatelé, kteří si snadno vyhledají všechny obálky se snímky toho kterého autora. A může mít smysl i pro pro mé následovníky – studenty pracující na diplomové práci k vyhledání publikační činnosti některých českých fotografů.

Seznam obsahuje záznamy v pořadí:

rok vydání (ročník)/číslo: jméno autora: popis fotografie (můj subjektivní pocit z fotografie a doplňující informace, případně hodnocení zajímavosti počtem teček)

Příklad:

1932 (VII.)/7: Förster: Dvojportrét Voskovce a Wericha. (Ateliérový snímek herců s velmi prázvláštním účesem. •)

Pokud se mi ze žádného zdroje nepodařilo získat kompletní nepoškozené číslo včetně obálky, uvádím, že „Obálka chybí“. Údaj „Neznámý autor“ znamená, že ani na titulu, ani uvnitř čísla není uveden autor této fotografie.

K objektivním údajům a vlastnímu názoru na snímek připojuji hodnocení zajímavosti obálky formou „teček“ (žádný znak znamená, že jde o běžnou a z řady nevybočující obálku, • • • patří snímkům, kterým mne výrazným způsobem zaujaly). Toto hodnocení nemusí vždy odrážet technickou či estetickou kvalitu fotografie, může jít o mimořádný motiv či zajímavou fotografii v souvislosti s dobou, ve které byla publikována. Přiznávám, že tento „rating“ obálek je výrazně subjektivní záležitostí a že se ne vždy musím shodnout s estetickým citěním jiných čtenářů.

V původních textech, názvech, podtitulech a citátech zachovávám původní pravopis včetně interpunkce. Jména autorů ponechávám tak, jak byla otištěna (je-li například jako autor snímku uveden Franta Kos, neměním jeho křestní jméno na Františka, je-li uveden jako Boh. Kröhn, opět nerozepisuji křestní jméno). Vynechával jsem označení „amatérské foto“, vojenské, vědecké a akademické hodnosti. Také nesjednocuji různé způsoby uvádění názvu obrazových agentur (např. CEPS = Centropress = Central European Press, PPS = Photo Pres Service = Press Photo Service, ČTK = ČSTK = Československá tisková kancelář...)

Až na výjimky zde nejsou zmiňována zvláštní vydání Pestrého týdne. Tato čísla nejsou ve valné většině archivována společně s ročníkem a jejich dohledání není jednoduché. Na některé byly v běžných číslech otiskovány upoutávky, další (např. příloha v cizích jazycích *Our Guests*) však vycházely bez jediné zmínky v číslech normální řady. Zvláštní vydání vycházela při významných událostech – sokolských sletech, mezinárodních veletrzích, úmrtí významných osobností či k volbě hlavy státu. Většinou šlo o sešity s minimálním podílem textu a velkými celostranovými fotografiemi. Tisk byl proveden na kvalitní hlazený papír s vyšší gramáží.

(Poznámka: Pod často se objevující šifrou „Foto Pestrý týden“ se ve většině případů (podle knihy Přehled vývoje československé fotografie od roku 1918 až po naše dny) skrývá interní fotograf Neubertových závodů Bohumil Šťastný.)

1926

1926 (I.)/1: Neznámý autor: Odhalování pomníku T. G. Masaryka od sochaře Gutfreunda před Gočárovou budovou v Kradci Králové + další fotografie z oslav 28. října.

1926 (I.)/2: Cetl: Snímek herečky Andulky Sedláčkové s dítětem.

1926 (I.)/3: Neznámý autor: Snímky věnované českému leteckému průmyslu.

1926 (I.)/4: Josef Vyskočil: Obálka složená ze snímků a doprovodného textu tohoto „Zikmunda a Hanzelky“ dvacátých let při jeho cestě Saharou a Egyptem na voze Praga Pico. (•)

1926 (I.)/5: Neznámý autor: Šermíři (a další sporty), příslušníci československé armády. (Ze života čs. armády ve škole a na cvičišti. •••)

1926 (I.)/6: Skol: Momentky z lyžování + letecký snímek regulace Vltavy v Praze na Maninách (Rozvíjí se pro Neuberta typické překrývání snímků + kulaté fotografie. Celá plocha stránky pokryta, ani milimetr volný. •••)

1926 (I.)/7: Neznámý autor: Letecký snímek Národního muzea a portréty státníků ze zasedání Svazu národů v Ženevě.

1926 (I.)/8: Josef Lada: Obrázek s vánočním motivem.

1926 (I.)/9: Neznámý autor: Taneční pozice Milči Mayerové.

1927

1927 (II.)/1: Neznámý autor: Horolezci.

1927 (II.)/2: Neznámý autor: Obálka věnovaná JUDr. Jindřichu Vaníčkovi.

1927 (II.)/3: Finamet: Portrét vítězky soutěže krásy společnosti Finamet Anežky Trojkové.

1927 (II.)/4: Finamet: Nejkrásnější karnevalový kostým.

1927 (II.)/5: Neznámý autor: Jezdec na koni ve výskoku. (•)

1927 (II.)/6: Neznámý autor: Ruská tanečnice Anna Pavlovová na turné po ČSR.

1927 (II.)/7: Čmeli: Závodů lyžařů v Cortina d'Ampezzo.

1927 (II.)/8: Schlosser&Wenisch: Herečka Annie Ondráková na plese jízdního Sokola.

1927 (II.)/9: Neznámý autor: T. G. Masaryk s vnukem s čepicí na hlavě. Masaryk slaví 77 narozeniny.

1927 (II.)/10: Bruner-Dvořák: Diskař.

1927 (II.)/11: Neznámý autor: Smějící se dítě sedící na židli. (Podtitul „Kluk, ku kterému by si každá máma gratulovala.“)

1927 (II.)/12: Balzar: Česká tanečnice Míra Holzbachová.

1927 (II.)/13: Bruner-Dvořák: Myslivec se srnečkem. (Tradiční středová kompozice.)

1927 (II.)/14: Bruner-Dvořák: Chlupatý pes, Eckert: Jára Kohout, Čámský: Snímky z vinohradského divadla, Jůn: Divadlo Komedia.

1927 (II.)/15: Bruner-Dvořák: Prodavačka velikonočních kočíček.

1927 (II.)/16: Neznámý autor: Titul vytvořený jako mozaika snímků tváří hereček – „Uhodněte, kdo to je“.

1927 (II.)/17: Vavroušek: Pastevci ovcí na Slovensku.

1927 (II.)/18: Neznámý autor: Rozkvetlá větévka s lakonickým popiskem „Květen“.

1927 (II.)/19: Schlosser&Wenisch: Dívka laskající se s právě vylíhnutým kuřetem.

1927 (II.)/20: Bruner-Dvořák: Záběr pražské Seminářské zahrady.

1927 (II.)/21: Bruner-Dvořák: Děti na sluníčku.

1927 (II.)/22: Neznámý autor: T. G. Masaryk u knihovny – k příležitosti znovuzvolení prezidentem republiky.

1927 (II.)/23: Neznámý autor: Mozaika z několika snímků různého námětu spolu s kresbou od Dryden Paříž.

1927 (II.)/24: Bruner-Dvořák: Záběr letícího letadla z žabí perspektivy.

1927 (II.)/25: Bruner-Dvořák: Moderně laděný snímek baletky na střeše konstruktivistického domu. (Působí moderně. •••)

1927 (II.)/26: Bruner-Dvořák: Dvojice malých krokodýlů v pražském akváriu.

1927 (II.)/27: Bruner-Dvořák: Snímek mladé ženy na vodních lyžích. (Popisek „První aquaplán v českém yachtklubu“. •)

1927 (II.)/28: J. Vavroušek: Portrét slovenského starce.

1927 (II.)/29: Minářík: Dítě s nůši.

1927 (II.)/30: Bruner-Dvořák: Snímek z pražského Ovocného trhu.

1927 (II.)/31: F. Peroutka: Dva mladí muži odpočívají po polní práci.

1927 (II.)/32: Bruner-Dvořák: Rekonstrukce tramvajové trati na Václavském náměstí.

1927 (II.)/33: Bruner-Dvořák: Děti sedí na zídce a lížou zmrzlinu. (Příjemný žánrový snímek. ••)

- 1927 (II.)/34:** Bruner-Dvořák: Tenistka při hře. (Příjemné použití protisvětla s hezkým stínem. • •)
- 1927 (II.)/35:** Neznámý autor: Kresba automobilu.
- 1927 (II.)/36:** Moholy-Nagy: Dřevěná konstrukce dětské skluzavky z podhledu. (Zajímavé! • • •)
- 1927 (II.)/37:** Neznámý autor: Detailní snímek plodů kávovníku. (Zřejmě přetištěno z jiného časopisu či propagačního letáku, je vidět rastr.)
- 1927 (II.)/38:** Balzar: Fotografie slečny, od které se táhne dlouhý stín, dívá se na hrozen vína.
- 1927 (II.)/39:** Karel Steer: Plachetnice.
- 1927 (II.)/40:** Bruner-Dvořák: Slunečnice.
- 1927 (II.)/41:** Balzar: Vlasta Burian s manželkou. (On sedí na koni, ona postává vedle.)
- 1927 (II.)/42:** Balzar: Herečka Andula Sedláčková ve hře Divadla E. F. Buriana.
- 1927 (II.)/43:** Dítě: Demontrace na Václavském náměstí k 28. říjnu.
- 1927 (II.)/44:** Posselt: Velký drak a děti okolo něj se ho chystají pouštět. (•)
- 1927 (II.)/45:** Bruner-Dvořák: Stromořadí fotografované v protisvětle.
- 1927 (II.)/46:** Minářik: Portrét vousatého muže. (• •) (→ str. 30)
- 1927 (II.)/47:** Neznámý autor: Titul složený z několika fotografií Chaplina z nového filmu *Cirkus*.
- 1927 (II.)/48:** Dřikol: Portrét známého média ze Štýrského hradce Marie Silbertové.
- 1927 (II.)/49:** V. Vích, Elekta-Journal: Lyžařka. (Na titulu červené zvýraznění, že uvnitř listu jsou podrobnosti o štýrskohradeckém médiu.)
- 1927 (II.)/50:** Balzar: Slečna v kožichu s kloboučkem a psíkem, zavalená dary, nasvícená kruhovým bodovým světlem – okraje snímku jsou tmavé.
- 1927 (II.)/51:** Bruner-Dvořák: Jesličky od V. H. Brunnera s dítětem.
- 1927 (II.)/52:** Neznámý autor: Mladá dívka v tanečním postoji připíjí s úsměvem na rtech na zdraví, v pozadí raficky velkých hodin nastavené na dvanáctou. (• •)

1928

- 1928 (III.)/1:** Neznámý autor: Žena s dítětem čtoucím Pestrý týden.
- 1928 (III.)/2:** Neznámý autor: Portrét herečky Jiřiny Šejbalové. (Klasický, mírně rozostřený záběr ženy s nádherným obličejem.)
- 1928 (III.)/3:** Neznámý autor: Titul poskládaný z 5 snímků zimy na horách, vleků, lyžařů... (Zvlášť dva kruhové snímky zasunuté do jiných – působí moderně.)
- 1928 (III.)/4:** Neznámý autor: Snímek herečky Marie Hübnerové. (Vzhled titulní strany působí velmi nepěkně, snímek zabírá jen asi 60 % plochy, zbytek normální článek o uměleckém triumfu herečky v Polsku. Vypadá jako příloha nějakých novin.)
- 1928 (III.)/5:** K. Žalud: Pražský hrad v zimě. (Šířková fotografie zabírající maximálně 50 % plochy, zbytek vyplněn básní Josefa Macha Rodákův návrat.)
- 1928 (III.)/6:** Neznámý autor: Herečka Mary Astor na strakatém hřebci. (Klasický americký filmový snímek.)
- 1928 (III.)/7:** Neznámý autor: Romantický snímek dívky v krásných šatech s dosti odhalenými nohama s titulem „Zelená maska“
- 1928 (III.)/8:** Neznámý autor: Snímek z Londýna – mohutná lokomotiva, vedle které stojí dívka v dělnickém oblečení, popisek uvádí, že tři nejšikovnější dívky byly připuštěny k výpomocné práci na lokomotivě. (Velmi výrazný titul. • •)
- 1928 (III.)/9:** Neznámý autor: Snímek T. G. Masaryka sedícího na koni.
- 1928 (III.)/10:** kap. A. G. Buckham: Snímek, který připomíná skoro až obraz – letecký snímek hradu ve skotském Edinburgu. (Plocha snímku rozdělena na tři „pruhy“ – pruh městské zástavby a hradu – tmavý a ostrý, pruh kopců v mlžném oparu a pruh mohutných světlých mraků s černou siluetou letadla.)
- 1928 (III.)/11:** Balzar: Zpěvačka Blanka Chmelíková. (Klasický snímek celé postavy děvčete v bílých šatech na kamenné lavici, dívá se do prázdna a z jejího postroje i výrazu je jasně vidět, že si jí fotograf hodně upravoval podle svých představ.)
- 1928 (III.)/12:** Neznámý autor: Fotografie psa Binga z Los Angeles, s brýlemi na očích čtoucího noviny.
- 1928 (III.)/13:** Viktor Stretti: Obraz „ pí. M. K.“ (Jde o připomínku autorových padesátin.)
- 1928 (III.)/14:** Neznámý autor: Trojice beránků k Velikonocům. (Použito secesní písmo.)
- 1928 (III.)/15:** Bruner-Dvořák: Snímek chlapce v námořnickém oblečku objímajícího hlavu velkého tmavého osla. (Skoro jako snímek do záhlaví článku o nedělních rodinných procházkách na promenádě. • •)
- 1928 (III.)/16:** Kahovec a Brabec: Žena v chodském kroji, která drží v náručí chlapce v kulichu, dlouhém kabát-

ku, punčocháčích a v naleštěných botách. (Jako dokumentární snímek velmi dobré, hezké světlo, na hony vzdálené od bídých fotografií typu buldoka čtoucího noviny. Taková předzvěst snímků z obálek PT za 10–15 let.)

1928 (III.)/17: Bruner-Dvořák: Květina – magnolie na tmavém pozadí obsypaná květy. (Docela pěkné, „had“ květů plazící se po tmavé ploše působí až surrealisticky.)

1928 (III.)/18: Neznámý autor: Snímek davu lidí. (Velmi prazvláštní snímek davu lidí vyplňujícího celou plochu obrazu fotografovaného z nadhledu a obklopujícího jediného muže uprostřed – má zaťaté pěsti, připadá mi to jak alegorie malého vzdorujícího Československa proti přesile celého světa – velmi, velmi zvláštní. • • •)

1928 (III.)/19: Neznámý autor: Ateliérový snímek automobilové závodnice Elišky Junkové + druhý její portrét s přilbou ve voze.

1928 (III.)/20: Neznámý autor: Trojice snímků vzpínajícího se koně, prasete a slepic. (K hospodářské výstavě.)

1928 (III.)/21: Neznámý autor: Sedm snímků různých plemen psů.

1928 (III.)/22: Neznámý autor: Herečka A. Sedláčková v úloze (a oblečení) Orlika – syna Napoleona. (Ateliérový snímek.)

1928 (III.)/23: Neznámý autor: Dva letouny – dvojplášníky ve vzduchu v řadě za sebou – fotografováno z třetího letadla.

1928 (III.)/24: Balzar: Ateliérový snímek děvčete v kloboučku s nafukovacím psem a plyšovou opičkou. (Hrubý podprůměr, popisek „Opice, Eva, gumový pes, tři věrní přátelé.“)

1928 (III.)/25: Neznámý autor: Tmavý muž s výraznými očima se dívá do objektivu, na hlavě má turban, maluje porcelán.

1928 (III.)/26: Foto Pestrý týden: Hasiči jako z propagačního letáku – v naleštěných přilbách křísí omámeného kolegu kyslíkovým přístrojem.

1928 (III.)/27: Foto Pestrý týden a Press Photo: Fotografie legionářů – velkolepá manifestace před Staroměstskou radnicí.

1928 (III.)/28: Neznámý autor: Oficiální ateliérový snímek jugoslávské královny Marie s dětmi.

1928 (III.)/29: Iša Beránková: Fotografie matky myjící dítě v umývadle. (Vidět je jen nahý zadek dítěte.)

1928 (III.)/30: Foto Pestrý týden + Bruner-Dvořák: Sokolské družstvo při nástupu před vyřazovacím závodem pro olympiádu v Amsterdamu.

1928 (III.)/31: Neznámý autor: Portrét spisovatele Antala Staška s bílým vousem. (Klasická fotografie vousatého muže v letním sluničku.)

1928 (III.)/32: Neznámý autor: Pochodující sokolové a další sportovci na olympiádě v Amsterdamu.

1928 (III.)/33: Alfred Henke (z fotosoutěže): Cesta s alejí, v dáli kráčí matka s dítětem, vede ho za ruku. (Fotografie klasická; v titulcích se začíná objevovat bezpatkové písmo.)

1928 (III.)/34: Wildt: Oskar Nedbal s manželkou a jezevčíkem na procházce pražskými ulicemi. (Nádherný snímek zavalitého muže a zavalité ženy se zavalitým psíkem, jako ilustrační záběr k článku o vyšší střední vrstvě za první republiky. • • •)

1928 (III.)/35: Neznámý autor: Andula Sedláčková u svého vozu značky Praga na Karlově mostě. (Zjevné PR společnosti Praga.)

1928 (III.)/36: Balzar: Dcera Anduly Sedláčkové ve vaničce s vodou společně se dvěma buldoky.

1928 (III.)/37: Neznámý autor: Budova Veletržního paláce v pražských Holešovicích těsně před dokončením. (Moderní typografie – fotografie budovy z boku připomíná pyramidu, na každou stranu je zarovnán text. • • •)

1928 (III.)/38: Neznámý autor: Klasický ateliérový portrét zpěváka metropolitní opery v New Yorku Pavla Ludikara.

1928 (III.)/39: Neznámý autor: Šest snímků květinama ozdobených vozů značky Praga. (Vypadá to, že konjunktura je v plném proudu.)

1928 (III.)/40: Wildt: Ateliérový snímek ženy – královny krásy Prahy Marie Kopecké se zdobenou čelenkou. (Celá v bílém na bílém pozadí, z fotografie „svítí“ jen tmavé oči a vlasy.)

1928 (III.)/41: Foto Pestrý týden: Obří socha Arnošta Denise sedícího v křesle, za ním sochař v bílém na štaflich. (Velmi zajímavý snímek.)

1928 (III.)/42: O. Gotsche: Malostranské věže Karlova mostu v noci za slavnostního osvětlení. (Mlžný opar, paprsky slunce ho protínají, taková „duchařská“ atmosféra.)

1928 (III.)/43: Štenc: Socha bubeníka z památníku odboje v Ústí nad Orlicí. (K 28. říjnu – 10. výročí republiky.)

1928 (III.)/44: Foto Pestrý týden, J. Kastner a Studio Achai: Mozaika fotografií z oslav 28. října.

1928 (III.)/45: Jan Zapletal: Výtvarný snímek řeky s nádherně mraky počmáraným nebem. (Velmi příjemná krajina. •)

1928 (III.)/46: Neznámý autor: Americká herečka Sally O'Neel. (Portrét „nejčastěji tajně milované herečky Ameriky“.)

1928 (III.)/47: A. Wildt: Herečka Jarmila Kronbauerová v kožichu. (Ateliérový a milý snímek.)

1928 (III.)/48: Malba Mikuláše, který radí „To Vám dobrý přítel povídá, dárek nejlepší je Elida“.

1928 (III.)/49: Neznámý autor: Klasický pohled na vysokou pec. (Poměrně dobrý záběr průmyslové krajiny.)

1928 (III.)/50: Neznámý autor: Reklamní kresba firmy Baťa, na které je muž v saku, žena a děti u rozzářeného stromčku.

1928 (III.)/51: Foto Pestrý týden: Velmi neobvyklý a zajímavý noční snímek rozzářené Národní třídy zakryté temným vánočním stromkem. (Obrysy domů se rýsují proti potměšlé obloze, na pozadí světlého domu „svítí“ temná socha sedícího Jungmana. Velmi zajímavé ••)

1928 (III.)/52: M. Reiserová: Ateliérová fotografie děvčátka s věncem na hlavě a v bílých šatech. (Umístěno v oválném rámečku.)

1929

1929 (IV.)/1: Carola: Ateliérový rozostřený snímek spisovatelky K. Haarové, která v berlínském rádiu přednášela o ženě v české literatuře. (V chlupatém kožichu a čapce vypadá jak prototyp emancipované městské ženy z konce poválečné konjunktury.)

1929 (IV.)/2: Karel Hájek: „Poslední lidový dudák z táborska“. (Na patníku sedí muž s dudama, bílé vousy, před ním na zemi tmavá nádoba s několika světlými mincemi, před dudákem stojí mladý chlapec v šortkách, ohnutý, klade k mincím další. Autor se nebojí umístit na pozadí dvojici polorozostřených postav – díky nim snímek vypadá jako skutečná fotografie ze života a ne jen obrázek. První obálka Karla Hájka, velmi zajímavé. Ze záplavy ateliérových snímků či hrajících si dětí a zvířat ční jako maják uprostřed komerčně-ateliérového moře. •••)

1929 (IV.)/3: Schlösser&Wenisch: Inzertní titul na „Pěstění pleti Elida – je možná sláva bez krásy?“ – portrét herečky Anduly Sedláčkové.

1929 (IV.)/4: Th. Modin: Krasobruslařka Vivi-Ann Hulténová. (Mladá žena v jakoby důstojnickém trikotu a v kulichu a skoro dětského obličejce na ledě – s rozpaženými rukama. •)

1929 (IV.)/5: K. Vaněk: Snímek celé postavy Anie Kubelíkové. (Klasický ateliérový záběr – žena s moderním účesem ve společenských šatech držící housle.)

1929 (IV.)/6: Carola: Členka činohry Národního divadla J. Kronbauerová ke konci masopustu. (Docela zajímavě řešený snímek – žena v dlouhých šatech – spodní část fotografie pokrývá sukně jejích šatů, které vytvářejí na spojnici mezi levým dolním okrajem a její rukou oblouk, ona má hlavu stočenou k rameni a dívá se na nás, v ruce drží maškarní škrabošku.)

1929 (IV.)/7: Neznámý autor: Mozaika ze tří snímků – 2 s motivem krasobruslařek, jedna s hokejovým družstvem. („...které na horké a přímo nepřátelské půdě Pešti dobylo mistrovství Evropy“. Kompozice fotografií nehezka, ale velmi profesionálně provedené obkrytí krasobruslařky.)

1929 (IV.)/8: Foto Pestrý týden: Portrét J. Svatopluka Machara v županu a v domácím prostředí s podtitulem „Na Vořechovce“. (Velmi pěkný snímek, příjemné světlo, spisovatel a bývalý generální inspektor československé armády se dívá do objektivu a má ruce bojovně založené. ••)

1929 (IV.)/9: Jano Šrámek (presidium ministerské rady): Snímek T. G. Masaryka k jeho 79. narozeninám. (Velmi netradiční záběr Presidenta-Osvoboditele – kráčí po písčité cestě v doprovodu dvou dam, on v bílém klobouku, právě rozkládá sněhobílý kapesník – jemná a překvapivě neoficiální fotografie. •)

1929 (IV.)/10: B. Šťastný: Zasněžená Praha. (Klasický pohled na město v mírném mlžném oparu přes siluety potměšlých soch – fotografováno od Rudolfiny, působivý kontrast tmavých soch a mléčně bílého oparu s rýsujiící se siluetou Hradčan. ••)

1929 (IV.)/11: Wildt: Pěkné mladé děvče s velmi nepřírozeným úsměvem a načesanou pěšinkou nás zve na „Pražské vzorkové veletrhy, jež jsou vlaštovkou, která dělá jaro.“

1929 (IV.)/12: Foto Pestrý týden: Básník Viktor Dyk. (Ne právě stoprocentní fotografie básníka sedícího za stolem – uměle vysvíceno.)

1929 (IV.)/13: Ströminger: Herečka Marie Trojanová. (Klasická, ale velmi hezká fotografie herečky z filmu Podhorská vesnice – sugestivní pohled a rty obtažené rtěnkou tak, že vypadá jak „omalovánka“. Pěkné. ••)

1929 (IV.)/14: Neznámý autor: Mozaika ze tří snímků – závodů osmiveslic v Anglii (družstvo Cambridge poráží Oxford), vítězný kůň ze závodů v Liverpoolu. (Snímky nejsou pěkné, stejně tak jako grafická úprava.)

1929 (IV.)/15: Neznámý autor: Obří velbloudí hlava s chlupatým krkem z profilu, na něm sedí malé děvčátko, které mává na fotografa.

1929 (IV.)/16: Posselt: Herečka Dostálová z Národního divadla sedící ve svém novém automobilu – šestiválci Walter. (Skoro až humorný snímek – na fotografii je obrovské auto, přemohutný vůz, leskne se a v pozadí je temná silueta stromů a Svatovítské katedrály a nejmenší na snímku je malinká hlavička herečky sedící na zadním sedadle. Evidentní PR reklama.)

1929 (IV.)/17: Fayer: Zpěvačka Lala Bertlová. (Pěkný záběr, snímek je komponován a svícen jako obraz, jde o klasický malířský portrét – ženu s tmavými vlasy, v černých šatech a s hlubokým výstřihem. Hlavu má sklopenou k rameni. Velmi jemný, velmi příjemný snímek. • • •)

1929 (IV.)/18: Neznámý autor: Milan Rastislav Štefánik ve francouzské vojenské uniformě pokryté řády k 10. výročí jeho tragické letecké nehody. (Mladá tvář, ostře nasvícená silným zdrojem světla, má odhodlaný a sebevědomý výraz. Tradiční, ale velmi hezké. • •)

1929 (IV.)/19: G. Wurbs: Klasická vlastivědná fotografie vesnické chalupy s rozkvetlým stromem v popředí. (K tomu citát od Börna: „Milý pánbůh nemohl by řídit přírodu, kdyby měla tolik zákonů jako stát.“ Klasická, ale příjemná vlastivědná fotografie.)

1929 (IV.)/20: Václav Vlk: Muž ve vojenské uniformě a žena s jezdeckým kloboukem zachyceni v okamžiku, kdy společně překonávají parkurovou překážku. (Vše bezvadně ostré. • •)

1929 (IV.)/21: Wildt: Slečna Zdeňka Podhajská vyfotografována tak, že tělem stojí proti fotografovi a hlavu má otočenou do profilu, rty pootevřené. (Tradiční ateliérový snímek z pražské společnosti začátku třicátých let, děvče milé, mírně baculaté.)

1929 (IV.)/22: Neznámý autor: Mozaika z fotografií různých ras psů-šampionů.

1929 (IV.)/23: Posselt: Malý chlapec – syn sochaře Bendy. (Hoch v bílém pracovním oblečení se dívá přímo do kamery, drží za hřívu sošku lva s otevřenou tlamou. Na tmavém pozadí svítí další rozostřené sochy.)

1929 (IV.)/24: Neznámý autor: Mozaika pěti snímků jezdců na koních. (Velmi nevydařená obálka s bídnou technikou montáže.)

1929 (IV.)/25: Foto Pestrý týden: Člen Českého kvarteta Jiří Herold ve své houslařské dílně. (Hezky vysvícený a hodně pěkný snímek muže v zástěře, překrásně podané pultony, pan profesor ostrý, vše ostatní neostré. Jeden z nejhezčích titulů ročníku.)

1929 (IV.)/26: Kunowski: „Fotografická studie Soni Roganové“ v závoji. (Žena celá v tmavém, špatná předtisková příprava – chlup v černé ploše.)

1929 (IV.)/27: T. Hanzlíček: Dvojice snímků – usměvavá žena v lidovém kroji s čepcem ve tvaru obřích motýlích křídel a záběr plzeňského stadionu, na kterém žáci cvičí prostná.

1929 (IV.)/28: Kunowski: Fotografie květiny – rozkvetlé hortensie v protisvětle. (Z mezinárodní výstavy fotografií v Londýně.)

1929 (IV.)/29: Neznámý autor: Velká socha sedícího Buddhy, pod kterou stojí skupinka mužů v oblecích obklopujících Jana Kubelíka, který koncertoval v Japonsku. (Mohutná socha – velmi výrazný snímek. Přestože jde o výtvarně nekomplikovaný záběr, působí obálka velmi výrazně.)

1929 (IV.)/30: Br. Minařík: Renata Tyršová sedící na zahradní židli. (Snímek starší dámy sedící na zahradní židli, podél fotografie je pruh textu. Až neuvěřitelné je, že skoro polovina pozadí snímku je domalovaná – nové stromy, větve, lístky.)

1929 (IV.)/31: Neznámý autor: Herečka Dita Parlo ve filmu Blue Girl. (Nekvalitní snímek imitující formu svícení a rekvizitami starý obraz.)

1929 (IV.)/32: Boh. Kröhn: Snímek mladého plavce. (Výrazná fotografie chlapce ve vodě – ruce má natažené a plave přímo proti fotografovi, voda je velmi tmavá, světle svítí pouze kapky vody, uši a bělmo jeho očí. Chlapec působí dojmem kluka-rošťáka. • • •)

1929 (IV.)/33: Klíč, V. Škrach a neznámý autor: Mozaika ze snímků s tematikou prázdnin. (Velmi nepěkné, zajímavá snad jen fotografie T. G. Masaryka s Karlem Čapkem.)

1929 (IV.)/34: Karel Hájek: Dvě dívky v lidových krojích z jindřichohradecka držící mohutný věnec. (Z dožíněk v tomto kraji, ke snímku báseň od Rudolfa Krupičky *Sláva léta*.)

1929 (IV.)/35: Fotojournal Frankevič: Trojice snímků z Pražských vzorkových veletrhů. (Snímky exteriéru, interiéru „pavlačové“ části a střechy budovy s kavárnou.)

1929 (IV.)/36: Klášterský: Horské údolí z každé strany ohraničené strmou skalou, v popředí postava turistky z tornou. (Zvláště působící fotografie, oslava velehor Slovenska a Podkarpatské Rusi.)

1929 (IV.)/37: Paramount Pictures: Fotografie z „roztomilého zvukového filmu *Tříkrát svatba*“. (Žena s mladistvou tváří sedí na opěradle židle, starší muž – zřejmě otec ženy drží v náručí malé dítě.)

1929 (IV.)/38: Neznámý autor: Americká herečka Lupe Velez. (Klasický snímek ve stylu glamour – půvabná

žena se širokým úsměvem, nádherné tmavé vlasy rozděluje uprostřed hlavy pěšinka, tělem je natočená k nám, ruku zakrývá světlá kožešinka, očima se dívá přes rameno – půvabný snímek velmi milé ženy. • • •) (→ str. 30)

1929 (IV.)/39: Foto Pestrý týden: Svatováclavská koruna. (Klasický ateliérový snímek s popiskem „Koruna Svatováclavská – symbol československé ideje státní“.)

1929 (IV.)/40: Štencův grafický závod: Busta Vojtěcha Lanna od J. V. Myslbeka.

1929 (IV.)/41: Balzar: Herečka Olga Scheinpflugová ve hře Anna Karenina. (Dobrý a živě působící portrét.)

1929 (IV.)/42: Pařík a spol.: Paní Zdena Foustková-Watsonová za volantem vozu Praga Grand a několik detailů samotného vozu, efektní záběr vozidla z podhledu.

1929 (IV.)/43: Štenc: Busta T. G. Masaryka od J. Mařatky určená k odhalení ve Frýdku.

1929 (IV.)/44: Neznámý autor: Vdova po zemřelém rumunském králi. (Velmi citlivá fotografie krásné ženy z profilu, oblečená je do jemně zdobeného rumunského lidového kroje, jednou rukou se opírá o zídku, ve druhé drží kytici bílých květů. • • •)

1929 (IV.)/45: Neznámý autor: Mohutná kostra elektrického generátoru vyráběného plzeňskou Škodovkou. (Efektní snímek obřího kruhu, u kterého stojí jako krabička zápalek malý člověk – pro srovnání velikostí.)

1929 (IV.)/46: Foto Legie: „Drahý mistr Alois Jirásek“ stojí v pozoru – jeho jménem byl pojmenován pluk vojska ve Vysokém Mýtě. (Působí trochu komicky, mistr už je skutečně velmi starý muž.)

1929 (IV.)/47: Central European Press: Božena Němcová na obraze Josefa Mánesa.

1929 (IV.)/48: Neznámý autor: „Naše nedostizná umělkyně Anna Sedláčková“. (Klasický ateliérový portrét herečky, snaha o napodobení malby, přes snímek je načmáran její podpis.)

1929 (IV.)/49: Wildt: Operní pěvkyně Národního divadla Božena Kozlíková. (Téměř až „průkazová“ fotografie – umělkyni nelichotí.)

1929 (IV.)/50: Wide World Photos: „Boxer Primo Carnery děkuje strojvůdci, který ho dovezl do Paříže“. (Téměř komicky působící fotografie – dvojice bílých mužů ve světlých kabátech si třesou rukou se zcela začerněným strojvůdcem vlaku. Fotografie mi připadá jak živý obraz sestavený Jářou Cimrmanem. • •)

1929 (IV.)/51: Foto Pestrý týden: Reprodukce obrazu F. X. Kadlíka Madona s Ježíškem. (Velmi roztomilé – okolo kudrnatého ležícího Ježíška je dvojice andělů s mohutnými křídly.)

1929 (IV.)/52: Neznámý autor: Kresba od Desideria – muž s hrudí pokrytou řády a s kyjem v ruce táhne za sebou mrtvého lva.

1930

1930 (V.)/1: Vaněk: Dramatická umělkyně Míla Pačová-Krčmářová. (Ateliérový portrét dámy v čapce a se závojem.)

1930 (V.)/2: Neznámý autor: Dvojice dětí-lyžařů na sněhu.

1930 (V.)/3: Foto Pestrý týden: Mladá dívka v barvou zašpiněných montérkách a v čapce stojí na štaflích – maluje strop. (Popisek „Sl. Berty Melišková, učednice malířství pokoju zpívá při práci podle zvyku členů tohoto cechu“. •)

1930 (V.)/4: Neznámý autor: Americká herečka Raquel Torres stojí na mohutné horské lokomotivě.

1930 (V.)/5: Antonín Slavíček: Malé děvčátko u okna. (Na to, že jde o fotografii z roku 1901 jde o moderně komponovanou fotografii. Popisek říká, že „...před 20 roky zemřel krajinář Antonín Slavíček, který byl nejen velkým umělcem, ale také znamenitým fotografem. • •) (→ str. 50)

1930 (V.)/6: Neznámý autor: Brankář československého národního hokejového týmu Pospíšil s japonským goalkeeperem. (Mohutný český hráč s vlajkou na prsou s drobným mužičkem z Asie.)

1930 (V.)/7: Wildt: Tanečnice Jelízaveta Nikolská. (Ateliérový snímek ženy stojící na špičkách.)

1930 (V.)/8: Neznámý autor: Masopustní maska se špičatým kloboukem. (•)

1930 (V.)/9: J. Jeníček: Ateliérový snímek operetní pěvkyně Ady Nordenové v kostýmu Libuše. (Představení se koná k počtě T. G. Masaryka, který slaví osmdesáté narozeniny.)

1930 (V.)/10: Neznámý autor: Prezident Tomáš G. Masaryk a jeho vnučky – Anna a Herberta.

1930 (V.)/11: Neznámý autor: Mozaika z fotografií interiérů a exteriérů Veletržního paláce. (Konají se jarní Pražské vzorkové veletrhy.)

1930 (V.)/12: Vaněk: Alois Jirásek se svou chotí. (Zarostlý mistr v čepici sedí s manželkou na zápraží svého domku v Hronově. Titulní strana s nedávno zemřelým spisovatelem. •)

1930 (V.)/13: Central European Press: Herečka Evža Budlovská. (Ateliérová fotografie.)

1930 (V.)/14: K. J. Hora: Japonská žena s větvíčkou kvetoucí sakury. (Snímek zajímavý kontrastem dokonale ostré ženy a výrazně neostrého pozadí. • •)

- 1930 (V.)/15:** Ed. Fischer: Dítě sedící na stolku se sluchátky na uších – tváří se velmi nešťastně.
- 1930 (V.)/16:** Neznámý autor: Reprodukce obrazu od Murilla Jan Křitel.
- 1930 (V.)/17:** Brunner a Dvořák: Rozkvetlá třešeň ve Františkánské zahradě v Praze.
- 1930 (V.)/18:** Brunner a Dvořák: Muž a žena ve slovenském kroji u studně na vesnické návsi.
- 1930 (V.)/19:** Pollak: Choť architekta Hofmana Zdeňka v módním klobouku.
- 1930 (V.)/20:** Foto Pestrý týden: Tenisový mistr William Tilden na pražské Štvanici se baví odpalováním míčků, které mu přihrávají chlapci-sběrači.
- 1930 (V.)/21:** Foto Pestrý týden: Pes-boxer vyznamenaný na mezinárodní výstavě v Praze.
- 1930 (V.)/22:** Donát: Herec Eduard Vojan jako Jan Žižka – z profilu a s páskou přes oko. (Otištěno jako připomínka desátého výročí smrti herce. •)
- 1930 (V.)/23:** Posselt: Herečka Marie Hübnerová v Jiráskově Magdaleně Dobromile Rettigové.
- 1930 (V.)/24:** Posselt: Snímek vítězné osmiveslice fotografované z nadhledu. (Zajímavý snímek – tmavá loď na téměř černé vodě, světle svítí jen řada „véček“ tvořených páry vesel. Záběr vypadá jako rybí kostra či řada rogal v těsném sledu za sebou. • •)
- 1930 (V.)/25:** Wildt: Ateliérový portrét muže z profilu v letecké kukle – polní pilot František Malkovský. (Velmi příjemná fotografie neohroženého vojáka v kožené uniformě a s jemně nasvícenou linkou obličeje. Letec havaroval v Karlových Varech. • •)
- 1930 (V.)/26:** Jan Mikota: Členka Jenčíkových girls Zdena Rubinová s dítětem na plovárně.
- 1930 (V.)/27:** Vl. Otta: 918 let starý památný dub v Peruci.
- 1930 (V.)/28:** Neznámý autor: Marta Schimerová – rekordmanka na 800 m. (Ateliérový snímek mladého děvčete.)
- 1930 (V.)/29:** Jindřich Procházka: Turisté u Vltavy pod hradem Zvíkov.
- 1930 (V.)/30:** Karel Hájek: Starší muž při naklepávání kosy.
- 1930 (V.)/31:** M. Holý: Tmavovlasá dívka s náručí plnou kopretin uprostřed bílými květy poseté louky. (Výtvarně zajímavé. •)
- 1930 (V.)/32:** Karel Manger: Členka činohry Národního divadla Ela Poznerová. (Ateliérový snímek profilu herečky oblečené v kožichu. •)
- 1930 (V.)/33:** Neznámý autor: Americká herečka Mary Brian v bílém kovbojském oblečení na černém koni.
- 1930 (V.)/34:** A. Šmahel: Trojice snímků města Mělník, kde dozrává letošní víno. (Největší ze snímků – mělnické panorama fotografované z kostelní věže přes mechanismus hodin je velmi zajímavý. Podobně neobvyklé krajinařské a vlastivědné kompozice se v Pestrém týdnu neobjevují často. • •)
- 1930 (V.)/35:** Ströminger: Vlasta Burian v hlavní roli nového „zvukového a mluvícího“ filmu C. a K. polní maršál. (Portrét herce v klobouku, použita je výrazně malá hloubka ostrosti. • •)
- 1930 (V.)/36:** Neznámý autor: Mozaika fotografií budovy Veletržního paláce a vystavovaných exponátů Technického a stavebního veletrhu.)
- 1930 (V.)/37:** Vladimír Huban: Československý přeborník Franta Nekolný se svým otcem strojířem státních drah. (Vtipná fotografie otce a syna. Oba sedí mezi dvěma koly lokomotivy a dívají se na sebe, podobně jedné ze scén amerického němého filmu Frigo na mašině. •)
- 1930 (V.)/38:** Vl. Krajina: Havajská dívka hraje na ukulele.
- 1930 (V.)/39:** Neznámý autor: Portrét herečky Gerdy Maurus s milým výrazem ve tváři a širokou sukní. (Popisek říká, že „[snímek] reprodukuje, abychom dokumentovali, jakou vysokou úroveň ... má jinde obrazové zpravodajství čelných činoherních a operních divadel. • •)
- 1930 (V.)/40:** Ströminger: Portrét ruské filmové herečky Olgy Čechové v tmavém svetru a s pohledem upřeným do objektivu. (Prototyp ženy třicátých let – samostatná, sebevědomá... • •)
- 1930 (V.)/41:** Jaroslav Žlábek: Hlava ruského chrta. (Velmi výrazný portrét zvířete s protáhlým čenichem a leskem v očích.)
- 1930 (V.)/42:** Neckář: Reklamní obálka složená ze snímků výrobků automobilky Praga.
- 1930 (V.)/43:** Karel Manger: Portrét Tomáše G. Masaryka. (Ze všech zatím shlednutých fotografií prezidenta bych právě tento nazval „oficiální podobiznou hlavy státu“. Muž v elegantním saku a zastříženými vousy, sedí na zdobeném křesle, na zaťaté pěsti se mu leskne zlatý prsten. • •)
- 1930 (V.)/44:** Foto Pestrý týden: Reprodukce obrazu Jaroslava Čermáka Černohorská matka.
- 1930 (V.)/45:** Neznámý autor: Automobilista J. A. Holman s kabrioletem Škoda 645 u pobřeží Baltického moře. (Světlo za mraky schovaného slunce vytváří jemné lesky na rozvlněné mořské hladině a na kapotě vozu. •)
- 1930 (V.)/46:** Gene Robert Richee: Portrét americké herečky Jeanne Arthurové.

- 1930 (V.)/47:** Karel Čapek („pilný fotoamatér“): Dvojice kotat u proutěného košíku.
1930 (V.)/48: Fr. Zeman: Houslový pedagog Otakar Ševčík se studentem při hře.
1930 (V.)/49: V. Protiva: Pes dívající se do objektivu drží v tlamě uloveného opeřence.
1930 (V.)/50: Alois Skalský: Tmavá postava s kloboukem a hůlkou kráčí zasněženou alejí stromů.
1930 (V.)/51: A. Hackenschmied: Jezulátko ležící na podušce, fotografie z pražského voskařství.
1930 (V.)/52: Binder: Anna Ondráková se sklenkou míchaného nápoje. (Svůdně se dívající atraktivní žena s mírně přivřenými očima, pootevřenými rty a vysokou sklenicí s brčkem. •)

1931

- 1931 (VI.)/1:** Kiesel: Pěvkyně Jarmila Novotná.
1931 (VI.)/2: Bruner-Dvořák: Kladrubské koně.
1931 (VI.)/3: Balzar: Herečka Anna Sedláčková.
1931 (VI.)/4: Foto Pestrý týden: Hvězdářský dalekohled na lidové hvězdárně na Petříně.
1931 (VI.)/5: Neznámý autor: Americká herečka Norma Sheaffer. (Tato žena byla oceněna americkou akademií za film *The Divorce*. Hezké. • •)
1931 (VI.)/6: Richard Krejčířík: Děti na sáňkách. (K tomu rukou psaný text vysvětlující okolnosti vzniku fotografie.)
1931 (VI.)/7: B. Metelka a J. Svačina: Snímek loutky šaška se psem, podtitul „Konec masopustu“.
1931 (VI.)/8: Dimtrij Studený: Lyžaři v Tatrách, děti, v pozadí se rýsují velehory.
1931 (VI.)/9: Pollaková: Paní J. K. (Fotografie z pražské společnosti – tradičně pojatý rozostřený snímek.)
1931 (VI.)/10: Mangr: Snímek prezidenta T. G. Masaryka. (Tradiční.)
1931 (VI.)/11: Pres Photo Service: Krasobruslařka Henie s rodiči. (• •)
1931 (VI.)/12: Neznámý autor: Směs fotografií z XXII. jarního veletrhu – Veletržní palác, plynová kamna, automobily...
1931 (VI.)/13: Carola: Zpěvačka Kozlíková. (Ne moc povedená fotografie.)
1931 (VI.)/14: Atelier Tatra Trenčín: Chlapec s ovci a podtitulem „Jedte letos na Slovensko a poznejte jeho krásy“. (Tradičně řešená, ale přeci jen živá fotografie.)
1931 (VI.)/15: Fr. Maršálek: Čeští cestovatelé do exotických krajín s černochem majícím okolo krku obtočeného hada.
1931 (VI.)/16: Neznámý autor: Reprodukce obrazu Jaroslava Čermáka Rybář.
1931 (VI.)/17: Ströminger: Herečka Magda Maděrová v novém filmu G. Machatého *Ze soboty na neděli* (Velmi krásná fotografie ležícího děvčete s výraznými očima a jemně nalíčenými rty, jedná se o projev mistrovství Strömingerova při snímání ženské tváře • • •)
1931 (VI.)/18: J. Sudek: Pantomima *Zelená flétna*. (Na autora velmi neobvyklý živější motiv, baletky ve stylizovaných pozicích, jedna sedí, druhá stojí. • • •)
1931 (VI.)/19: Carola: Závodnice Soňa Červená v klobouku firmy Vorel. (Mírně neostrá, model se nedívá do objektivu – velká změna proti dvěma posledním titulům, které byly výrazné.)
1931 (VI.)/20: Posselt: Žena-pražanka krmící slepice na dvorku malostranského domu, v pozadí se rýsuje Pražský hrad.
1931 (VI.)/21: Langhans: Portrét britského spisovatele na tmavém pozadí – neostré, značně stylizované gesto rukou. (Dokonalý příklad tradičně provedeného portrétního podle zásad „staré školy“.)
1931 (VI.)/22: Fotolegie Ant. Wanner: Cvičitelka Sokola s koněm.
1931 (VI.)/23: Neznámý autor: Americká herečka Edvina Boothová v nádherných šatech. (Podtitul „Film není realistickým uměním, je schopen romantismu, o jakém se nám ještě nezdálo“.)
1931 (VI.)/24: Jar. Žlábek: Dvojice lišek v doupěti.
1931 (VI.)/25: Carola: Slečna v klobouku s podtitulem „Tvář v polostínu širokého klobouku, jak jej letos móda přikazuje“.
1931 (VI.)/26: Metro-Goldwyn-Meyer: Návrat amerických dívek z výletu ke kalifornskému pobřeží. (Krásné dívky sedí ve třech řadách na nákladáku – roztomilé.)
1931 (VI.)/27: Foto Pestrý týden: Strýčkové z Postřekova. (Fotografie trojice starých Chodů v širokých kloboucích při natáčení filmu Psohlavci.)
1931 (VI.)/28: Karel Hájek: Dítě v železné vaničce komponované na diagonálu, matka ho omývá. (Omývací ruka je pohybově rozostřená, velmi hezký snímek. • • •)
1931 (VI.)/29: Atelier d'Ora Paříž: Autorka románu *Osmnáct roků*. (Romantická fotografie v glamour stylu.)

1931 (VI.)/30: Karel Hájek: Na diagonálu komponovaná fotografie mužů stojících v zástupu s předpaženou rukou a zařatou pěstí. (Podtitul „Podle příkazu Tyršova: K plnému rozvoji všech životních, mužných sil v národě“. Fotografováno při cvičení sokolů před odjezdem do Paříže – viz. číslo 1931/27, strana 17. Jde o jeden z nejlepších titulů vytvořených od vzniku Pestrého týdne domácím autorem. • • •)

1931 (VI.)/31: Franta Kos: Nahé dítě s kyticí kopretin stojí uprostřed záhonu plného těchto květů. (Podtitul „Přejte městským dětem všech radostí léta“. Velmi kýčovitě.)

1931 (VI.)/32: Vl. Lehký: Světový champion Hudec opět u svého soustruhu.

1931 (VI.)/33: Langhans: Umělkyně Hübnerová. (Ateliérový snímek rozostřené ženy na zdobném křesle.)

1931 (VI.)/34: Foto Pestrý týden: Tmavý záběr plavců v bazénu je rozdělen na dráhy světlými lany.

1931 (VI.)/35: V. K. Š.: Prezident Masaryk na koupališti v Židlochovicích.

1931 (VI.)/36: Čeněk Chládek: Mladá děvčata krmící kachny. (Průměrný záběr, příjemné je však použité protisvětlo.)

1931 (VI.)/37: Ströminger: Detailní záběr tváře dítěte upřeně se dívajícího do objektivu z filmu *Psohlavci*. (Podtitul zní „Naše divadla málo ještě pochopila zpravodajský a umělecky dokumentární význam fotografie. ...a není jasné, jestli jde v tomto případě o příklad kladný či záporný • • •“)

1931 (VI.)/38: Karol Veselý: Muži v lanžhotských lidových krojích popíjejí.

1931 (VI.)/39: Vladimír Hruban: Sportovec Franta Nekolný. (Mladý usměvavý chlapec se psem, příjemná práce se stínem na zdi. •)

1931 (VI.)/40: W. Ströminger: Mladý muž a žena z Kodičkova filmu *Loupežník*. (Příjemná práce se světlem. •)

1931 (VI.)/41: Schlosser&Wenisch: Herečka Jindra Hermanová. (Klasický mírně rozostřený snímek.)

1931 (VI.)/42: Foto Pestrý týden: Slávistický koulař Douda před vrhem.

1931 (VI.)/43 (tištěno barevně): Jindra Vlček: Obraz *Legionáři v Rusku*. (K výročí 28. října.)

1931 (VI.)/44: K. Bizek: Rumunská básnička Dora Gabe-Peneva. (Klasický mírně rozostřený snímek.)

1931 (VI.)/45: A. Kožíšek: Kytice bodláků ve váze. (Velmi nehezký titul, nevím, jestli není ironií popis – citát Karla Čapka „Zatíši ve fotografii je vlastně niterná zpověď ze zálib a libůstek“.)

1931 (VI.)/46: V. Protiva: „Aportující cocker spaniel“. (Pes držící v tlamě bažanta.)

1931 (VI.)/47: MNO (Ministerstvo národní obrany?): Fotografie letadla přelétávajícího nad Malou Stranou v Praze.

1931 (VI.)/48: Centropress: Reprodukce podobizny Jana Kupeckého.

1931 (VI.)/49: Karel Hájek: Herečka Dostálová v roli Alžběty Anglické. (Výborná fotografie – oči ostré jako břitvy, ruka neostrá, velmi zajímavé světlo. • • •)

1931 (VI.)/50: Foto Pestrý týden: Záběr z Osvobozeného divadla – hry *Golem*. (Tradiční, ale pěkný titul.)

1931 (VI.)/51: Miroslav Hák (připsáno „zaslal Karel Graubner“): Noční snímek pomníku v ostrém protisvětle. (Velmi zajímavá přízračná fotografie. • • •)

1931 (VI.)/52: Fr. X. Setzer, Vídeň: Operní pěvkyně Eva Hadrabová. (Ateliérová fotografie, která vypadá spíš jako obraz než fotografie, polosedí/pololeží, světlá noha září na jinak tmavém pozadí.)

1932

1932 (VII.)/1: (Obálka chybí)

1932 (VII.)/2: Josef Hrádek: Náladová fotografie řeky Mže v zapadajícím slunci.

1932 (VII.)/3: J. F. Langhans: Portrét starosty Československé obce sokolské Josefa Scheinera. (Krátce po sedmdesátinách zemřel.)

1932 (VII.)/4: Bedřich Hallegger: Lesní krajina se zasněženými stromky v popředí.

1932 (VII.)/5: V. Veselý: Krasobruslařka M. Veselá s malou dcerou na bruslích.

1932 (VII.)/6: Adolf Šlár: Herečka z filmu „Švejk“ Jarmila Vacková-Mortonová. (Ateliérová fotografie dívky opírající si hlavu rukou.)

1932 (VII.)/7: Förster: Dvojportrét Voskovce a Wericha. (Ateliérový snímek herců s prazvláštním účesem. •)

1932 (VII.)/8: UFA: Herečka Anna Stenová. (Portrét, který je spíš realistickým obrazem než fotografií, popisek říká, že hrála v několika ruských filmech, teprve až v Německu se z ní stala hvězda „se všemi ctnostmi i vadami tohoto kultu osobnosti“. •)

1932 (VII.)/9: (Obálka chybí)

1932 (VII.)/10: Tomáš Vojtá: Tomáš G. Masaryk z profilu na běloušovi. (Klasický a často přetiskovaný snímek důstojného prezidenta na koni. •)

1932 (VII.)/11: Neznámý autor: Reprodukce portrétu J. W. Goetha od Josefa Karla Stielerera.

1932 (VII.)/12: Schlosser a Wenisch: Houslistka Ervína Brokešová. (Ateliérový portrét ženy s přivřenýma očima a houslemi.)

1932 (VII.)/13 (tištěno barevně): Neznámý autor: Reprodukce obrazu Ferdýše Duši *Pasení ovec na Podkarpatské Rusi*.

1932 (VII.)/14: Adele Foerster: Portrét tanečnice Milči Mayerové. (Která bude předvádět novou taneční skladbu Náměsíčná podle námětu Vítězslava Nezvala. Klasický ateliérový záběr moderní městské ženy s nahým ramenem a levhartí kožešinou. •)

1932 (VII.)/15: Fotografie Pestrého týdne: Reprodukce portréty Hany Kubešové-Kvapilové.

1932 (VII.)/16: Karel Hájek: Dvojice malých kuřat sedících na kmeni stromu. Velmi pěkný a výrazný snímek, různobarevná kuřata na fotografii jsou minimálně třikrát tak velká než ve skutečnosti – nový trend v obálkách. Popisek Jaro, neboli kuřata na kládě. Narodilo se kuře: I ono je malý vesmír, živá koule, jejíž střed je všade a obvod nikde. ••)

1932 (VII.)/17: Karel Hájek: Kapitán A. C. Sparta K. Káďa-Pešek. (Živý portrét slavného fotbalisty se založenýma rukama, napůl nataženou ponožkou na chlupatých nohách a jiskrným pohledem. ••)

1932 (VII.)/18: Förster: Tanečnice Tatiana Richtrová v kyjovském kroji.

1932 (VII.)/19: Jan Kabilka: Rozkvetlý strom na zápraží venkovského domku.

1932 (VII.)/20: Kotek: Vesnické děvče se usmívá na fotografa a drží v náručí malé sele. (K zahájení Hospodářské výstavy na pražském výstavišti.)

1932 (VII.)/21: Foto Pestrý týden: Skupina skautů se širokými klobouky stojí na zadní plošině železničního vagonu a mávají na rozloučenou. (•)

1932 (VII.)/22: Karel Hájek: Herečka Míla Pačová v „sensační hře Maya“. (Elegantní ateliérový portrét. •)

1932 (VII.)/23: Carola: Mladý automobilový závodník Jiří K. Lobkowicz s rukama v kapsách a série fotografií z jeho jízdy. (Tragicky zahynul při závodu v Berlíně.)

1932 (VII.)/24: Viktor Roubal: Nahé dítě s nůši na zádech a věncem v ruce. (Autor je podle popisky inspicientem Národního divadla.)

1932 (VII.)/25: Metro-Goldwyn-Mayer: Dvojice amerických herců na motorce se sajdkárou, dvojice amerických hereček sedí na zádech amerických herců. (•)

1932 (VII.)/26: Karel Hájek: Portrét ženy v bílém saku držící za uzdu koně bělouše.

1932 (VII.)/27: Oldřich Hermann: Pět veselých sokolek ve cvičebních úborech. (Mladé, krásné, mírně při těle...)

1932 (VII.)/28: P. P. S.: Ministr národní obrany Karel Viškovský dekoruje na Staroměstském náměstí prapor bývalého 1. pluku Stráže svobody, který se vyznamenal v roce 1919 při obraně zájmů Československa na východě republiky. (•)

1932 (VII.)/29: Karel Hájek: Portrét svalnatého Jana Gajdoše, člena jednoty Sokola Brno I. (Příjemný portrét výrazně svalnatého mladého muže s širokými rameny a chlupatou hrudí. Snímáno z nadhledu, tělo neostré. ••)

1932 (VII.)/30: Robert Štech: Dvojice žen z Dolní Lužice v lidových krojích.

1932 (VII.)/31: Karel Hájek: Sokolská žena při cvičení s kuželi. (Popisek „Pro příští X. slet je třeba, aby se pevně semkli všichni, kdož jsou si vědomi významu moderní fotografie, protože světovou událost tělovýchovnou, jakou jest sokolský slet, nelze v celku a v podrobnostech ponechat jen a jen oficiální fotografii reportážní a dokumentární.“)

1932 (VII.)/32: Josef Fišer ml.: Malý chlapec vykukuje ze sudu.

1932 (VII.)/33: Miroslav Štrupl: Žena s dítětem v šatnách IX. všesokolského sletu.

1932 (VII.)/34: Press Photo Service: Dva závodní vozy na Masarykově okruhu v Brně. (Jeden automobil se řítí zatáčkou, druhý stojí nabouraný v popředí fotografie.)

1932 (VII.)/35: Club: Koncertní pěvkyně Julie Bächerová-Nessyová. (Ateliérový snímek.)

1932 (VII.)/36: Fr. Hejhal: Malé dítě se drží hřívky konika na pouťovém kolotoči. (Popisek „Kolotoč je vytržení smyslů, povýšenost a sláva na chvíli.“)

1932 (VII.)/37: F. Wallner: Průhled mezi dvěma stromy na lesní paseku ozářenou sluncem.

1932 (VII.)/38: Neznámý autor: Francouzský herec a zpěvák Maurice Chevalier v ateliéru se dvěma psy.

1932 (VII.)/39: Karel Hájek: Herečka E. Švandová-Kadlecová. (Snímek ženy ve vesnickém úboru s čepcem na hlavě a ukazováčkem pravé ruky přiloženým k bradě. •)

1932 (VII.)/40: Karel Hájek: Slečna M. Š., členka jezdeckého odboru Sokola v pražském Karlíně. (Příjemný portrét ženy v černém objímající mohutnou hlavu bílého koně. Jde o velmi citlivý a jemný snímek, ze kterého vyzařuje láska ženy k velkému zvířeti. ••)

1932 (VII.)/41: Karel Hájek: Trojice fotografií smíšeného manželství – Mohameda Haireddina a Ely Hankové, tanečnice Jenčíkových girls a jejich potomka Čeňka. (Velmi zajímavý případ posouvání hranic toho, co „je ještě normální“. •)

1932 (VII.)/42: Fotostyl: Herečka Anna Suchánková v kostýmu ze hry *Kupec benátský*.

1932 (VII.)/43: Miloslav Bureš: Kytice bílých květů jirín na tmavém pozadí. (Popisek „Kult květin? Staletá tradice především ve Francii. Rafinovaná záliba v Anglii. Vědecké chtění a barevné provokativní novotářství v Německu. U nás zatím jen láska chudých. Opět snaha o propagaci rozšíření určitého jevu, zde zdobení příbytků i veřejných prostranství květinami. •)

1932 (VII.)/44: Neznámý autor: Reprodukce Kresby Jana Žižky od Mikoláše Alše k 28. říjnu.

1932 (VII.)/45: V. Úlehla (?): Mladý muž ze Slovácka v kroji, založenýma rukama a bodavě ostrým pohledem. (Pěkný portrét mladého vesnického muže. Popisek říká, že je to herec nového filmu *Mizící svět*, který „je také sociologickým dokumentem mizející staré selské kultury slovácké“. • •)

1932 (VII.)/46: Karel Hájek: Portrét ženy s odhalenými rameny, která se dívá upřeně do objektivu – herečka Jiřina Šejbalová z veselohry *Zpívající Benátky*. (Výrazný titul – žena má soustředěný pohled jak hypnotizér. • • •)

1932 (VII.)/47: V. Jírů: Vzpínající se kůň v šestispřeží lehkého dělostřelectva. (Řada koňů, z nichž pravý z přední dvojice stojí na zadních. Ze sedla druhého koně se jej snaží zkrotit voják v uniformě. •)

1932 (VII.)/48: K. Plicka: Fotografie chrámu svatého Mikuláše na Malé Straně přes barokní výzdobu některé ze zahrad. (Titulek „Na jaře tone Praha v záplavě květů, podzim zas odkrývá její kamennou krásu.“)

1932 (VII.)/49: Karel Hájek: Ateliérový snímek herce Emila Pollerta v kostýmu Kecala v 1200. repríze Prodané nevěsty. (•)

1932 (VII.)/50: František Roland: Portrét herce Jiřího Steimara v dokonalé masce a kostýmu Napoleona.

1932 (VII.)/51: Karel Hájek: Portrét dítěte v kulichu – mladého bruslaře. (Velmi výrazný titul – mladý bruslař má pohled a zachmuřený výraz na tváři upřený do kamery, v očích svítí dva bílé plamínky, odlesky bleskového světla. Jak malý rarach... • • •)

1932 (VII.)/52: (Obálka chybí)

1933

1933 (VIII.)/1: (Obálka chybí)

1933 (VIII.)/2: Moj. Švarc: Nejmladší lyžař v Harrachově. (Malé děvčátko na lyžích.)

1933 (VIII.)/3: Jiří Baum: Portrét masajské ženy ze Střední Afriky – míst prvních výprav Emila Holuba.

1933 (VIII.)/4: A. A.: Herečka Zdeňka Ziková. (Opět krásná žena ve světlých šatech na tmavém pozadí, jejíž fotografie připomíná spíš obraz než snímek.)

1933 (VIII.)/5: Karel Hájek: Usmívající se žena. (Popisek říká, že se jedná o „portrétní studii lyžařky po dokončení závodu“.)

1933 (VIII.)/6: Balzar: Herečka Anna Sedláčková v moderním kloboučku a s množstvím balíků v rukou. (•)

1933 (VIII.)/7: Karel Hájek: Nejlepší hokejový střední útočník Evropy, člen L.T.C. Praha Josef Maleček na ledové ploše s pukem.

1933 (VIII.)/8: K. Procházka: Běžkařská dráha v údolí velehor.

1933 (VIII.)/9: E. Förster: Ateliérový portrét mladého muže.

1933 (VIII.)/10: Karel Plicka: T. G. Masaryk v typické čapce s trikolorou sedí v proutěném křesle a čte tlustou knihu. (K 83. narozeninám, k fotografii přiložena jako popisek píseň „Buď pozdraven, celým národem presidente náš! Tebe zdraví dnes celá česká zem, Tebe zdraví dnes všechen Tvůj lid. Tys národa svého štít! ...“ • •)

1933 (VIII.)/11: Foerster: Snímek pí M. G. v renesančním kostýmu na závěr pražské plesové sezony. (Ateliérova fotografie ženy jemných rysů, připomíná spíš malířskou než fotografickou techniku.)

1933 (VIII.)/12: Foto Pestrý týden: Portrét Josefa Kohouta, prvního českého a světového mistra na vysokém kole-kostitřasu.

1933 (VIII.)/13: Ströminger: Portrét herečky Adiny Mandlové v novém filmu L. Martena *Diagnosa X*. (Portrét ženy s půvabnou tváří a rádiovkou, ze které se před její oči spouští jemná síťka. Má jednu z nejkrásnějších rtů, jaké jsem kdy u někoho viděl. • •)

1933 (VIII.)/14: Karel Hájek: Mohutný osobní vůz – dvanáctiválec Tatra, vedle kterého stojí drobná žena v kožichu. (Záběr z podhledu, žena vypadá jak drobný trpaslík. K fotografii text generálního ředitele automobilky Walter, který volá po radikálním snížení daní z automobilismu.)

1933 (VIII.)/15: Centropress: Skupina mladých, zcela nahých a na krátko ostříhaných chlapců z Masarykových ústavů v Krči ve sprše. (Snímek mírně pohybově neostrý, jeden z chlapců se dívá do objektivu. Popisek „Čisto-

ta všude a ve všem! Ale nejen čistotu osobní a místní, nýbrž také čistotu mravní, jejíž nedostatek zavinuje nedůvěru a dnešní krizi". •)

1933 (VIII.)/16: F. Vařečka: Ovce s mládětem ve velehorách. (Rozostřená a technicky nekvalitní fotografie dvojice zvířat na pastvě.)

1933 (VIII.)/17: Förster: Herečka Marie Lhotová v titulní úloze ve hře *Markýza d'O.* (Ateliérový portrét ženy ozdobené lesklými šperky, vyfotografovaná je z profilu s rukou přiloženou ke hrudi.)

1933 (VIII.)/18: K. Manger: Šermířka L. Pallyová-Jesenská, mistryně Československa v šermu. (Ateliérový snímek příjemné dívky v bílých šatech na bílém pozadí, držící v ruce kord. Na rukávu vystupuje štítek s tmavou pěticípou hvězdou postavenou na špici – znak S. K. Slavia. •)

1933 (VIII.)/19: Neznámý autor: Německá herečka Georgia Lindová s leteckou kuklou na hlavě vyhlíží zpoza motoru a stojící vrtule letadla. Na druhém snímku fotografie vrstvy mraků viděných z letadla. (• •)

1933 (VIII.)/20: Förster: Ateliérový portrét hudebnice Bedřišky Seidlové.

1933 (VIII.)/21: Foto Pestrý týden: Český motocyklový závodník Ladislav Nerad při závodě na stroji Jawa 350. (Dynamická fotografie jezdce, on ostrý, pozadí pohybově rozostřeno a kola roztočená. •)

1933 (VIII.)/22: Josef Hlouška: Mohutný detail hlavy bílého kohouta. (Velmi atraktivně vypadající obálka – důkaz toho, že podobně detailní snímek působí výrazněji než snaha zaplnit titul množstvím fotografií velikosti pohlednice. K Hospodářské výstavě v Praze. • •)

1933 (VIII.)/23: Neznámý autor: Odbojář Josef Jiří Švec sedící na koni.

1933 (VIII.)/24: Foto Pestrý týden: Dvojice mužů-sokolů svlečených do půl těla vyhodila do vzduchu třetího cvičence. (Velmi pěkné světlo ozařující svaly mužů, všichni tři působí tak, jakoby jejich cvičení nebylo vůbec žádnou námahou. • •)

1933 (VIII.)/25: Václav Schmidt: Jezdec ve vojenské uniformě československé armády salutuje fotografovi ze sedla koně Dollar – vítěz „armádního steeple chase“.

1933 (VIII.)/26: Alexandr Hackenschmied: Kalich rozvité bílé pivoňky. (Velmi povedené zátiší – mohutný bílý květ prozářený zezadu světlem, rostlina je umístěna ve vodě v baňce z čirého skla, ve které se vytvořily jemné bublinky. Jde o výrazný titul. • •)

1933 (VIII.)/27: Club: Portrét herečky a literátky Olgy Scheinpflugové. (Klasický ateliérový mírně rozostřený snímek ve stylu Ströminger.)

1933 (VIII.)/28: Karel Plicka: Děvčátko z Horehroní. (Malé děvče v lidovém kroji se sklopenou hlavou a pramenem vlasů nádherně vyběhlým přes čelo. • •)

1933 (VIII.)/29: J. Obrda: Průvod sokolů v Lublani. (Muži s pérem na klobouku prochází historickým centrem.)

1933 (VIII.)/30: Wide World Photos: Svatební fotografie české filmové umělkyně Anny Ondrákové a bývalého mistra světa v boxu Maxe Schmelinga.

1933 (VIII.)/31: Boh. Šťastný: Letní idyla o velkém pondělním prádle u přístaviště parníků na Vltavě v Praze. (Skupina žen máchá prádlo v tmavé říční vodě, v druhém plánu je skupina kotvicích parníků. Zvláštní, jak nedávno bylo možno na pražském břehu vídat tento jev. •)

1933 (VIII.)/32: B. Štorová: Zívající štěně – symbol letošního nepodařeného léta. (Docela milý detail dvou psích mláďat, z nichž jedno má tlamu doširoka otevřenou. •)

1933 (VIII.)/33: Karel Hájek: Smíšená závodní dvojice na kajaku na I. mezinárodním mistrovství Evropy v Praze. (Dvojice závodníků pluje na diagonálu snímku tmavou vodou říční propusti směrem k fotografovi. •)

1933 (VIII.)/34: V. Vlk: Tanečnice Německého divadla Miřa Svobodová je tažena na vodním kluzáku za motorovým člunem. (Žena je vychýlena do nebezpečné polohy nemající daleko k pádu, přesto se příjemně usmívá na fotografa stojícího na vlečném člunu.)

1933 (VIII.)/35: Neznámý autor: Veselá lodní scéna z českopolského filmu *Dvanáct křesel*. (Dva lodníci se společně s několika bednami nechávají jeřábem přenést na palubu zaoceánského parníků. •)

1933 (VIII.)/36: Neznámý autor: Mozaika z několika fotografií interiérů a exteriéru Veletržního paláce v Praze.

1933 (VIII.)/37: Karel Hájek: Pěvkyně Julie Vildová-Maxianová. (Milý snímek tváře milého děvčete. Má moderní účes, přímý pohled a sebevědomý úsměv na rtech. Do této chvíle jde o jeden z nejvýraznějších portrétů pěkné umělkyně na titulu PT. • •)

1933 (VIII.)/38: Letecké vojenské fotočety: Koláž fotografií z leteckého dne ve Kbelích. (Montáž ze tří snímků do jednoho – ve spodní části skupina diváků, na levé straně československý prapor na žerdi a v horní části letící letadla vytvářející obrazec. Snímky jsou velmi dobře pospojovány, na první pohled nejsou spoje patrné. •)

1933 (VIII.)/39: J. Obrda: Moderně komponovaná fotografie startu závodu slabší třídy vozů na Masarykově okruhu v Brně. (Snímek fotografován na diagonálu, dav diváků po obou stranách dráhy sledují rozjezd. • •)

1933 (VIII.)/40: Karel Hájek: Lovecký pes drží v tlamě uloveného zajíce. (Záběr z žabí perspektivy na černého psa s kořistí v tlamě. Fotografie z výroční výstavy Českého klubu fotografů amatérů v síni Ústřední městské knihovny. • •)

1933 (VIII.)/41: Karel Hájek: Slavný pohřeb ostatků plukovníka Josefa Jiřího Švece a podplukovníka Karla Vašátky, kteří jsou ukládáni do Památníku osvobození. Zajímavá fotografie z nadhledu – Skupina vojáků nese na ramenou rakev přikrytou československou vlajkou, procházejí právě branou tvořenou čtveřicí vysokých hladkých sloupů. V pozadí je vidět množství filmových štábů a fotografů. •)

1933 (VIII.)/42: Neckář: Herečka Marie Glaserová právě zastavila svůj nový automobil Praga-Piccolo na chuchelské silnici u Prahy.

1933 (VIII.)/43: K. Plicka: Nejstarší slovenský gajdoš ve filmu *Zem spieva*. (Portrét slovenského starce v kroji z podhledu, přes rameno má dudy a dívá se do dálí. Velmi pěkná fotografie. • • •)

1933 (VIII.)/44: Karel Hájek: Voják československé armády v helmě a s puškou na zádech sedí na hřbetě grošovaného koně, který stojí na zadních nohou. (Popisek „Dobrá armáda byla a je zárukou míru. Proto všichni poctivě a svorně pro ni pracujeme, mějme jí rádi a mějme k ní důvěru“.)

1933 (VIII.)/45: Press Photo Service: Fotografie z Osvobozeného divadla – oslař Skočdopols přiváží na živém oslu se státní poznávací značkou zubaře Nejezchlebose. (•)

1933 (VIII.)/46: Neznámý autor: Polská školní loď obchodního loďstva v přístavu Gdyně. (Snímek velké plachetní lodi jako připomínka 15. výročí polské nezávislosti.)

1933 (VIII.)/zvláštní vydání: Alexander Hackenschmied: Triga na pylonech na budově Národního divadla v Praze. (Číslo bylo vydáno jako připomínka padesátého výročí Zlaté kapličky.)

1933 (VIII.)/47: Balzar: Herečka Anna Sedláčková v kostýmu ze hry *Alžběta Browningová*. (Ateliérový snímek herečky vypadající spíš jako dospívající dítě.)

1933 (VIII.)/48: P. P. S. a Ceps: Trojice snímků k 50. výročí Národního divadla v Praze. (Noční exteriérový snímek budovy se slavnostním osvětlením v horní části, dvojice fotografií ze schůze bývalých i současných členů první scény.)

1933 (VIII.)/49: Vaněk: K 15. výročí samostatnosti Jugoslávie – následník trůnu princ Petar pluje na pramici po širokém jezeře.

1933 (VIII.)/50: Pestrý týden: Krasobruslař Karel Schäfer při jedné ze svých jízd na ledové ploše pražského zimního stadionu.

1933 (VIII.)/51: Langhans: Oficiální portrét bývalého ministerského předsedy Antonína Švehly. (Který zemřel.)

1933 (VIII.)/52 (tištěno barevně): Neznámý autor: Reprodukce obrazu F. Naskeho Poutnická madona.

1934

1934 (IX.)/1: Ströminger: Portrét Milči Reymanové. (Mírně rozostřený snímek ženy s růží v ústech dívající se přímo do objektivu doplněný textem „S klidnou a vlídnou tváří, s optimismem a důvěrou v lepší do nového roku“.)

1934 (IX.)/2: (Obálka chybí)

1934 (IX.)/3: Vláda Neubert: Taneční umělkyně Zdeňka Podhajska. (Průměrná fotografie roztančené ženy.)

1934 (IX.)/4: Carola: Herečka Růžena Šlemrová. (Klasický ateliérový snímek ženy sedící na židli.)

1934 (IX.)/5: Press Photo Service: Krasobruslařská dvojice fotografovaná z profilu při jízdě. (Muž drží ženu zvednutou do úrovně prsou, oba oblečení v černém, na pozadí rozostření diváci.)

1934 (IX.)/6: Jindřich Freiwald: Dítě-lyžař sedící na bobku.

1934 (IX.)/7: Ströminger: Herečka Anita (?) Mandlová z filmu Martina Friče *Mazlíček*. (Klasický, ale velmi působný snímek ženy ve sportovní čapce, svetru a s mohutnou rukavicí, směje se ústy i očima. •)

1934 (IX.)/8: Neznámý autor: Skupina dětí okolo košíku, ve kterém sedí velký bílý králík. (Jehož pohled není zrovna dobrotivý... Snímek pochází z francouzského filmu Děti velkoměsta.)

1934 (IX.)/9: Alexandr Hackenschmied: T. G. Masaryk se dožívá 84 let. (Portrét křepkého starce s úsměvem na rtech, v saku, s kloboukem a kyticí lučních květů. • •) (→ str. 168)

1934 (IX.)/10: Neznámý autor: Mozaika ze snímků budovy Veletržního paláce a výstavních prostor. (S textem „3000 průmyslníků zve vás k návštěvě jarních P. V. V.“)

1934 (IX.)/11: Balzar: Mistr Č.S.R. v šermu. (Silně rozostřený, až „duchařsky působící“ snímek fotografovaný z profilu s nasazenou mřížkou na obličej, skrz pletivo prosvítá obličej. Jako titulový snímek vypadá velmi dobře.)

1934 (IX.)/12: B. Šťastný: Dítě nesoucí ptačí budku. (Výrazně tmavý snímek.)

1934 (IX.)/13: Karel Plicka: Zpívající dívky v národních krojích vynášejí moranu. (Velmi pěkná fotografie komponovaná jako pyramida – dívky v základně, morana na vrchu. Krásné světlo, kompozice z podhledu. • •)

1934 (IX.)/14: Neckář: Dramatické umělkyně J. Lhotová, H. Nováková a J. Steimarová si vyjely na výlet ve voze Walter-Junior. (Příjemný snímek zabíraný z nadhledu. Dívky se smějí, slunce svítí, klobouček na stranu – jízda automobilem je zřetelná relaxace. Podle při montáži obtaženého loga automobilu typují že se jedná o skrytou reklamu. •)

1934 (IX.)/15: Neckář: Lída Baarová ve voze Praga-Baby.

1934 (IX.)/16: Alexander Hackenschmied: Herečka Světlá Svozilová-Rádlová. (Hezký, mírně rozostřený snímek herečky z mírného podhledu, na hlavě má slamák, dívá se vzhůru, oči a rty se jí lesknou. Velmi dráždivá fotografie a výborný portrét. • • •)

1934 (IX.)/17: G. L. Manuel: Francouzský ministr zahraničí Louis Barthou. (Ruce v kapsách, stojí u busty básníka Lamartine.)

1934 (IX.)/18: Carola: Pianistka Viktorie Švihlíková. (Klasický ateliérový snímek ženy oblečené v bohaté sukni sedící na křesle. V jejich očích je plachý pohled vystrašené laně.)

1934 (IX.)/19: J. Vaňhara: Manifestující o Svátku práce. (Dav demonstrujících s úsměvem na rtech, mají nad hlavou transparenty „Buď připraven, rychlejší vítězí, nebojme se budoucnosti, účelem výroby je jakost zboží...“)

1934 (IX.)/20: F. Prágr: Bílá hrdlička zobající zrní ze země, vedle ní je miska s vodou. (Celý snímek je pokrytý pravidelným mřížkováním vzniklým promítnutím slunečního světla přes pletivo. Velmi, velmi zvláštní dojem z fotografie, symbol míru za mříží... • • •)

1934 (IX.)/21: Balzar: Mladá herečka Lída Otáhalová. (Velmi zajímavá fotografie mladé ženy s unaveným výrazem, prázdnými očima. Je schoulená tak, že její nahé paže objímají vlastní krk. Pochmurné, ale pěkné. • • •)

1934 (IX.)/22: Ideal: Dav lidu, v blízkosti pomníku neznámého vojína na Staroměstském náměstí, ze skupiny lidí ční hlava T. G. Masaryka.

1934 (IX.)/23 (barevná obálka): Balzar: Československá závodnice Ela Slavíková sedí na kapotě aerovky. (Pokus o barevný tisk titulu – použity byly černá, modrozelená a červená barva. Vybarvení působí nepřírozně, až zlověstně, zvláště pak syté rudé rty v kontrastu s bělavými zuby závodkyně.)

1934 (IX.)/24: Langhans: Portrét zemřelého předsedy Československé obce sokolské Jindřicha Vaníčka.

1934 (IX.)/25: Balzar: Tanečnice Hela Gregorová. (Klasický ateliérový snímek zamyšleně se dívající ženy.)

1934 (IX.)/26: J. Taneček (pseudonym?): Fotografie slečny z žabí perspektivy. (Velmi půvabný záběr mladé ženy, která má jednu nohu na zemi, druhou zakopnutou dozadu, vypjatá prsa, rozevlátou sukni, rozpažené ruce... Působí podobnou dynamikou jak barokní socha. • • •)

1934 (IX.)/27: Břetislav Dmych: Čtveřice dívek s motocyklem Jawa u vody. (Skupina dívek v plavkách, jedna se právě snaží skočit z motocyklu do vody, druhá dívka se s „typickým pohledem ženy 30. let 20. století dívá do objektivu. •)

1934 (IX.)/28: P. P. S.: Nástup žen III. dělnické spartakiády.

1934 (IX.)/29: Neznámý autor: Dvojice fotografií z pražského tenisového utkání Davis Cup.

1934 (IX.)/30: J. V. Staněk: Makrofotografie motýla. (Velmi zdařilý snímek, dokonale ostrý, zaznamenávající každý chloupěk na jeho vzorovaném křídle.)

1934 (IX.)/31: P. P. S.: Siamský (thajský) král kráčí po běhounu s pražským primátorem Karlem Baxou.

1934 (IX.)/32: Foto Pestrý týden: Scénárista a herec Pavel Ludikar při hře s kotětem.

1934 (IX.)/33: Alexandr Hackenschmied: Běžkyně Zdena Koubková. (Výrazně neostřý záběr běžkyně před startem, neostrost na rozdíl od ateliérových portrétů nevádí, naopak fotografii přidává na výtvarnosti.)

1934 (IX.)/34: Jenda Šebek: Čtveřice dětí při hře s míčem.

1934 (IX.)/35: Jonáš: Reklamní malba zeměkoule obtočené stužkou Made in Czechoslovakia. (Pozvánka na podzimní veletrh v Praze)

1934 (IX.)/36: Jan Mikota: Mladé, šťastně se tvářící děvče fotografované z podhledu a okusující víno z hroznů. (Reklamní popisek s pozvánkou na zájezd na vinobraní v Kupari, kam lze se státními drahami vyjet expresním vlakem za pouhých 1100 Kč. • •)

1934 (IX.)/37: Carola: Portrét subrety Velké opery pražské Slávky Taubrové. (Ateliérová fotografie usměvavé dámy.)

1934 (IX.)/38: Tunbridge: Anglická herečka Merle Oberonová v kostýmu z Fairbanksova filmu *Konec Dona Juana*.

1934 (IX.)/39: Památník osvobození: Trojice fotografií československých legionářů z první světové války – v uniformě francouzské, ruské a srbské. (K první přísaze československých odbojářů 28. září 1914.)

1934 (IX.)/40: Ferd. Vogel: Portrét T. G. Masaryka. (Neznámá fotografie mírně zachmuřeného prezidenta v čapce s trikolorou a kulatými brýlemi. Popisek říká, že „po tělesných obtížích, jež provázejí každé vysoké stáří, se opětně zotavil, díky své pevné, všemu vzdorující konstituci“. • •)

1934 (IX.)/41: Neznámý autor: Portrét jugoslávského krále Alexandra ve vojenské uniformě s řády. (V širokém černém rámečku – král, „budovatel míru na Balkáně, věrý zastávce Malé dohody, podlehl zákeřnému útoku v Marseille“.)

1934 (IX.)/42: Neznámý autor: Portrét mladého chlapce – nového krále Jugoslávie Petara II. (Vlastně ještě dítě, nijak nevypadající jako král jadranského soustátí, vyfotografován na děleném pozadí.)

1934 (IX.)/43: Neznámý autor: Smuteční průvod za rakví zemřelého krále Jugoslávie Alexandra.

1934 (IX.)/44: Neznámý autor: Herečka Anna Sedláčková v nové veselohře *Manželství s r. o.*

1934 (IX.)/45: Balzar: Pěvkyně Ota Horáková v lidovém kroji z opery *Ve studni*. (Popisek říká, že charakteristickou úpravu scény provedl Josef Lada.)

1934 (IX.)/46: K. Sušanka: Herci V. Šmeral a J. Stránská ve hře B. Brechta *Žebrácká opera* s hudbou K. Weila na prknech divadla D35. (Dáma na balkoně v elegantních šatech a kloboučkem se drží za ruku s mužem v kostkovaném saku a tvrdém klobouku. Fotografováno z podhledu, zřejmě při zkoušce. Popisek říká, že fotografie je „příkladnou ukázkou dokonalé divadelní fotografie, kterou klademe za vzor všem našim předním scénám“. • •)

1934 (IX.)/47: J. Obrda: Muž na lyžích a s harmonikou na prvním letošním sněhu fotografován z ostrého pohledu, vedle něj sedí chlupatý pes. (•)

1934 (IX.)/48: Neznámý autor: Mladá dívka začtená do knihy (K týdnu dětské knihy.)

1934 (IX.)/49: W. Ströminger: Dvojportrét hlavních představitelů nové české divadelní veselohry *Evino nedůstojné povolání* – Otomar Korbelář a Meda Valentová. (Herci fotografováni z profilu. •)

1934 (IX.)/50: Rudolph: Plzeňská taneční umělkyně Milada Schneiderová. (Velmi výrazná fotografie ženy se železnou členkou a silně nalíčeným obličejem na tmavém pozadí. Snímek ve stylu secese. • • •)

1934 (IX.)/51: Posselt: Zvonek z vánočního stromku.

1934 (IX.)/52: Gaumont-British: Mladá dívka se zářícím úsměvem na rtech a s pohledem do dálky. Popisek „S optimismem a radostným úsměvem do nového roku 1935“. (Vidí tam všechny problémy let, které přijdou...?)

1935

1935 (X.)/1: Balzar: Členka činohry Národního divadla Jarmila Kronbauerová v orientálním oblečení a zakrývající si tvář. (Zajímavá fotografie ženy v blýskajícím se obleku, sedící v tureckém sedu. •)

1935 (X.)/2: Franta Stejskal: Skupina tmavě oblečených běžkařů jedoucích po hřebenu hory.

1935 (X.)/3: Carola: Houslistka Lala Bertlová. (Rozostřený snímek ženy držící housle. Fotografie jemná a elegantní, stylem však již překonaná. •)

1935 (X.)/4: Balzar: Marie Sedláčková v titulní roli tragédie *Marie Stuartovna*. (Žena v historickém kostýmu se ohlíží směrem ke kříži s ukřižovaným Kristem.)

1935 (X.)/5: E. Meerkämper: Snímek z hokejového utkání Československo–Kanada, ve kterém naši chlapci podlehl 1:2. (Velmi vydařený sportovní snímek – v popředí branka a její strážce při zásahu proti střele, před ním útočníci a bránící hráči. V pozadí tmavý dav diváků. • •)

1935 (X.)/6: Balzar: Herečka Národního divadla Míla Pačová k kostýmu Marie Antoinetty.

1935 (X.)/7: Alexander Hackenschmied: Herečka Zemského divadla v Brně Jiřina Čermáková. (Docela příjemný neostrý snímek jemné tváře dívky s půvabným světýlkem v oku. •)

1935 (X.)/8: Foto Pestrý týden: Vzduchem letící skokan na lyžích – záběr z prostoru rozjezdového můstku, pohled do přehluboké hlubiny doskočiště. Technicky průměrné, ale obrazově atraktivní.)

1935 (X.)/9: Karel Plicka: Portrét T. G. Masaryka. (K 85. narozeninám. Velmi výrazná fotografie prvního prezidenta – fotografován v exteriéru při přirozeném světle, přihmouřené oči ve vráscité tváři se bystře lesknou. Je to fotografie muže, který dokáže prosadit svou vůli. Dramatický rozdíl mezi touto fotografií a rezignovaným starcem na obálce 1935/51. • •)

1935 (X.)/10: Foto Pestrý týden: Houslistka Bedřiška Seidlová.

1935 (X.)/11: Československá tisková kancelář: T. G. Masaryk. (Další z řady portrétů prezidenta-osvoboditele. Tentokrát jde o klasický ateliérový snímek s mírným rozostřením.)

1935 (X.)/12: V. Jíru: První jarní výlet s novou Zetkou. (Velmi výrazný záběr z podhledu. Příjemná rozesmátá žena ve svetru a se psem v náručí sedí na kapotě automobilu – Zetka, více jak polovinu spodní části fotografie zabírá chladič s logem a rozzářený reflektor. Přestože jde o reklamní fotografii, je příjemná a nevtíravá. • • •)

1935 (X.)/13: Balzar: Herec Vilém Zitek v roli dábla. (Muž v přiléhavém trikotu a s šibalským výrazem. •)

1935 (X.)/14: Carola: Podobizna dívky v bílém. (Ateliérová fotografie připomínající spíš obraz než snímek. Mladé a velmi krásné děvče v bílých šatech sedí na kresle. •)

- 1935 (X.)/15:** E. Vadas: Náladová fotografie parní lokomotivy táhnoucí vlak, k nebi stoupá temný mrak kouře. (Jako upoutávka na III. mezinárodní fotografický salon, který se koná v prostorách pražského Mánesa. •)
- 1935 (X.)/16:** Karel Plicka: Trojice dívek z jižního Slovenska v lidových krojích.
- 1935 (X.)/17:** Pařížek: (Reklamní, ale milý a zajímavě komponovaný snímek. Zcela v dolní části fotografie je dívka stojící u kabrioletu, další dvě třetiny fotografie tvoří nebe, jen mírně narušené mraky s pravidelnou šrafurou elektrických drátů. Popisek „Fotografický symbol moderního jara: slunce, krása, mládí a elegantní roadster Škoda-Popular. Možná si přát více?“ • •)
- 1935 (X.)/18:** Press Photo Service: Jiří Voskovec jako majitel panoptika. (Snímek herce ve fraku, s cylindrem a s kouzelnickou hůlkou. •)
- 1935 (X.)/19:** Skall: Zpěvačka Jarmila Novotná se svým dítětem. (Fotografie ke dni matek.)
- 1935 (X.)/20:** Neznámý autor: Úsměv jara a mládí. (Exteriérový portrét šťastně se usmívající mladé dívky.)
- 1935 (X.)/21:** V. J. Staněk: Detailní záběr rozkvetlé květiny, na které sedí motýl hnědásek a tesařík. (Velmi příjemný titul s technicky zdařilou fotografií. • •)
- 1935 (X.)/22:** Neznámý autor: Filmová hvězda Marlén Dietrichová v novém americkém filmu *Žena a tatran*. (Kouřící herečka s dráždivým pohledem okrášlená množstvím umělých a živých květů.)
- 1935 (X.)/23:** Neznámý autor: Hraničářská demonstrace Národní jednoty severočeské na Václavském náměstí v Praze.
- 1935 (X.)/24:** Press Photo Service: Mladý československý tenista Josef Caska při hře – ve výskoku.)
- 1935 (X.)/25:** Šlár: Slečna K. O. (Ateliérový snímek ženy v elegantním klobouku a s květinami.)
- 1935 (X.)/26:** Foto Pestrý týden: Obrovský kříž u sochy svatého Václava – symbol I. celostátního sjezdu katolíků Československé republiky. (Noční záběr na rozsvícený kříž a reliéfy andělů – poměrně nevkusné dotvoření pomníku českého světce.)
- 1935 (X.)/27:** O. Novák: Pařížský kardinál Jean Verdier při mši. (Neostrá a nekvalitní fotografie, patrně velký výřez.)
- 1935 (X.)/28:** Neznámý autor: Legionářská vojska pochoduující Pařížskou třídou na Staroměstské náměstí.
- 1935 (X.)/29:** Press Photo Service: Tenista Gottfried von Cramm při hře během utkání Československo–Německo (1:4).
- 1935 (X.)/30:** Fox-Film: Americká herečka a kráska Lilian Harvey. (Snímek krásné ženy hrající si s jehličím borovice. •)
- 1935 (X.)/31:** Neznámý autor: Veslařské družstvo univerzity v Cambridge se představuje pražskému publiku. (Bíle oblečení angličtí hoši si chystají pádla, za nimi se tísní přihlížející dav.)
- 1935 (X.)/32:** PPS: Dvojice snímků plavců a skokanů do vody. (K mistrovství Československa na stadionu na Barrandově.)
- 1935 (X.)/33:** Stanislav Škulina: Portrét etiopské krásné černošky s milým úsměvem a teletem v náruči. (Velmi působný snímek. V Habeši-Etiopii vrcholí krize... • •) (→ str. 168)
- 1935 (X.)/34:** V. Jirů: Voják-námořník jugoslávské armády v bílé uniformě a se zbraní na rameni stráží loď kotvící v pozadí. (Elegantní fotografie. Odlišný přístup k armádě než má Jiří Jeníček – ten má na svých snímcích hlavně zbraně, techniku a okolo skupiny vojáků, Jirů fotografuje hlavně člověka s pouze tušenou bitevní lodí. • • •)
- 1935 (X.)/35:** Press Photo Service: Záběr hlavní pavlače Veletržního domu v Praze s pozvánkou na Pražské vzorkové veletrhy.
- 1935 (X.)/36:** Neznámý autor: Reprodukce obrazu jugoslávského krále Petara II.
- 1935 (X.)/37:** Grubner-Mahlerová: Operní pěvkyně Míla Ledererová v hanáckém kroji.
- 1935 (X.)/38:** K. Moj: Momentka z motocyklistického závodu Zlatá přilba Československa. (Rozjetí závodníci na svých strojích uhánějí směrem od fotografa.)
- 1935 (X.)/39:** Neznámý autor: Portrét herečky Marie Rosůlkové. (Klasický ateliérový snímek působně nalíčené ženy.)
- 1935 (X.)/40:** Foto Pestrý týden: Masarykův okruh – závodní vozy na trati.
- 1935 (X.)/41:** Press Photo Service: Herec Národního divadla Zdeněk Štěpánek doširoka rozkročený, v tmavém obleku a s bičem v ruce. (•)
- 1935 (X.)/42:** Neznámý autor: Reklamní snímek automobilky Škoda – elegantně oblečená dáma stojí u modelu Populár.
- 1935 (X.)/43:** Ströming: Legionářští rozvědčíci na Rusi. (Záběr z nové hry Františka Langra Jízdní hlídka. Jako připomínka činnosti legionářů za první světové války.)
- 1935 (X.)/44:** Československá tisková kancelář: Zástupci československé a francouzské armády na návštěvě

u prezidenta Masaryka. (Dva muži v uniformě, jeden v civilu rozpráví s bělovlasým mužem vyrovnaného výrazu.)

1935 (X.)/45: Balzar: Operetní zpěváci Slávka Tauberová a Hugo Kraus v kostýmech. (Muž ve vojenské uniformě a velkým prstenem drží za ruku něžně se usmívající dívku v černém klobouku. •)

1935 (X.)/46: Typ: Portrét děvčátka s telefonním sluchátkem v ruce. (Podle popisky telefonuje Mikulášů přání.)

1935 (X.)/47: K. Šuterovský: Alchymistická dílna filmu *Golem*, který na Barrandově filmoval francouzský režisér Duvivier. (V popředí badatel s křivulemi, v pozadí herec Harry Baur v roli Rudolfa II.)

1935 (X.)/48: J. Obrda: Sněhová bitva na Ďumbieru. (Trojice mladých lidí se kouluje u označení vrcholku hory.)

1935 (X.)/49: Foto Pestrý týden: Nový ženský sokolský kroj. (Strojeně se tvářící modelka s rukou v bok předvádí nové slavnostní oblečení členů tělovýchovné jednoty.)

1935 (X.)/50: Minařík: Tanečnice Zemského divadla v Brně Zora Šemberová. (Ateliérový snímek dívky podpírající si hlavu.)

1935 (X.)/51: Československá tisková kancelář: Portrét T. G. Masaryka – odstupujícího prezidenta Československé republiky. (Klasický ateliérový snímek staříčkého muže v tmavém saku, oči má sklopené, nedívá se do kamery. •)

1935 (X.)/52: Jar. Funke: Portrét Edvarda Beneše – nově zvoleného prezidenta. (Stylem zcela odlišný snímek proti minulému číslu. Na obálce 1935/51 je rezignovaný stařec v klasické pozici a s pohledem směřujícím mimo objektiv, na tomto snímku je nový prezident s přímým pohledem a v dynamickém posedu. ••)

1936

1936 (XI.)/1: Balzar: Herečka Otta Horáková v kostýmu cikánky.

1936 (XI.)/2: Tobis: Herec Adolf Wohlbrück v detektivním filmu *Byl jsem Jack Mortimer*. (Zajímavý stín na pozadí evokuje pocit tajemna...)

1936 (XI.)/3: Karel Hájek: Horník zachráněný z tragédie na dole Nelson. (Slavná a moc krásná fotografie muže s hlubokým tragickým výrazem v očích. •••)

1936 (XI.)/4: Neznámý autor: Anglický král Jiří V. kormidluje svou jachtu.

1936 (XI.)/5: Neznámý autor: Herci Lola Skrbková a Zdeněk Podlipný ve hře *Vojna v D36*. (Nedobrý rozostřený snímek.)

1936 (XI.)/zvláštní číslo k abdikaci T. G. Masaryka: ČTK: Oficiální mírně rozostřený portrét odstoupivšího prezidenta.

1936 (XI.)/6: Ströminger: Lída Baarová s dítětem – k premiéře filmu *Komediantská princezna*. (Klasická fotografie ve stylu glamour – pěkné, herečka vypadá velmi krásně.)

1936 (XI.)/7: Esta: Herec Zdeněk Otava v roli ďábla Karla Pirníka z opery Bohuslava Martinů *Hry o Marii*. (Nekonvenční, na diagonálu komponovaná fotografie.)

1936 (XI.)/7 (zadní titul): Ströminger: Herec G. Hilmar v roli Jana Žižky z Trocnova. (Velmi zajímavý portrét – neostřý, nasvícený prudkým protisvětlem – vypadá to jako duch mocného vладыky. ••)

1936 (XI.)/8: PPS: Voskovec a Werich ze Spoutaného divadla ve sté repríze hry *Balada z hadrů*. (Docela pěkný aranžovaný záběr.) (→ str. 9)

1936 (XI.)/9: J. Diez: Pávilon firmy Ideal-radio na jarním veletrhu v Praze.

1936 (XI.)/10: Státní grafická škola v Praze: Portrét T. G. Masaryka k jeho 86. narozeninám. (Trochu strnulý výraz, ale elegantní kompozice, ze snímku svítí stále bystré oči, na ruce prsten. Pěkné. ••)

1936 (XI.)/11: Balzar: Herečka Míla Dačová ze hry Stavovského divadla *Rozkvetlá*.

1936 (XI.)/11 (zadní titul): Balzar: Hráčka na harfu Jiřina Seidlová.

1936 (XI.)/12: Schall: Dvě dívky kráčeující ulicí v nových kostýmech pařížského domu Creed.

1936 (XI.)/12 (zadní titul): Posselt: Zpěvačka Marta Harlasová-Schrödllová.

1936 (XI.)/13: Václav Jirů: Manželé Burianovi. (V nových šatech, s novými tenisovými raketami a před svým novým vozem Z-5 Expres. Opět jde spíš o skrytou reklamu na automobil.)

1936 (XI.)/14: Ströminger: Oldřich Nový, Mary Grossová-Sedláčková, Běla Tringlerová a Trudy Grosslichtová ze hry *Jeho tři vdovy*. (Velmi povedený snímek v glamour stylu – on klečí před dívkami, ony na něj shlíží svrchu. Výborně řešený výřez, velmi výrazná obálka. •••)

1936 (XI.)/15: Karel Lesík: Smějící se subreta Slávka Procházková drží v ruce velikonoční větévku.

1936 (XI.)/15 (zadní titul): Pařízek: Reklamní snímek dívky stojící u vozu Škoda populár, popisek „Velikonoce v autu“. (•)

1936 (XI.)/16: VI. Neubert: Portrét majitele firmy Václava Neuberta, který zemřel.

1936 (XI.)/16 (zadní titul): Šlár: Pražské operetní hvězdy Jarmila Kšírová a Jára Pospíšil. (Oba v bílých šat-

cích, klobouku i rukavicích, on o hlavu vyšší než ona, žena má zářivý úsměv a kouří bílou cigaretu ze které stoupá bílý kouř. Další výrazný projev fotografa ve stylu glamour. • •)

1936 (XI.)/17: Litografie Jakuba Obrovského – prezident Beneš přísahá na ústavu.

1936 (XI.)/18: Balzar: Fotografie dvou vozů značky Praga Lada s dívkami, v popisce text zdůrazňující význam automobilismu a schopnosti řídit vůz pro vojenské zabezpečení republiky – „Čím více jich bude jezdit, čím více lidí bude umět řídit, tím lépe pro nás všechny.“

1936 (XI.)/18 (zadní titul): Břetislav Dmych: Herečka Zita Kabátová s dámským kabrioletem Jawa 700 sbírá v přírodě květiny. (Automobil je to vskutku miniaturní – doslova „osobní vůz“.)

1936 (XI.)/19: Neznámý autor: Rumunská královna Marie. (Oficiální portrét ženy s kožešinou okolo krku.)

1936 (XI.)/19 (zadní titul): Marlen: Houslový mistr J. Kocián ve společnosti nadaných virtuosů.

1936 (XI.)/20: PPS: Dvojportrét herců Zdeňka Štěpánka a Eduarda Kohouta ze hry *Vesele se točíme dokola*. (Zajímavá kompozice – práce s neostrostí – bližší herec ostrý, vzdálenější neostrý.

1936 (XI.)/21: PPS: Záběr z „nekrvavé, nadřídni a nepolitické demonstrace pro jaro, slunce a vodu uskutečněná Svazem kanoistů RČS“. (Velmi démonicky působící snímek – v popředí skupina kanoistů, všichni mají pozvednutá pádla [jak nacistický pozdrav...], nad touto scénou se klene most a na něm spousta malých hlaviček přihlížejících diváků. Působí velmi zlověstně, podivná atmosféra. • •)

1936 (XI.)/22: Karel Hájek: Edvard Beneš s manželkou Hanou a se psem. (Sedí na lavičce, pes se dívá jinam než na fotografa, prezidentský pár má na hlavách výrazné pokrývky hlavy. Velmi přirozeně se smějí – při fotografování musela být příjemná nálada. • •) (→ str. 173)

1936 (XI.)/23: Centropress: „Státní vlajka nad dokonalou a moderně vybavenou čs. armádou, která je připravena kdykoliv obhájit tento symbol naší svobody a nezávislosti...“ (V řadách nastoupení vojáci, nad nimi vlaje československá vlajka.)

1936 (XI.)/24: ČTK: Rumunský král Carol II. s Edvardem Benešem v automobilu. (Král v bílé uniformě a ověšený řády, československý prezident v jednoduchém oblečení. Hezké srovnání zástupce republiky a království. Král je tak výrazně retušován, že vypadá jak namalovaný.)

1936 (XI.)/25: Esta: Dáma v klobouku a s košíkem prodávající květiny na zahradním večeru Červeného kříže.

1936 (XI.)/26: J. V. Staněk: Tygří mládě v pražské ZOO schované za keřem.

1936 (XI.)/27: O. Přidal: Dvě dívky v lidových krojích.

1936 (XI.)/28: Václav Jirů: Tanečnice Lída Vosyková u moře. (Velmi pěkně nasvícené děvče sestupuje z útesu, za ní nekonečná hladina moře – ze snímku je cítit maximální pohoda pobytu u vody. • •)

1936 (XI.)/29: D. Gregorov: Dítě z Podkarpatské Rusi před kostelem. (Hezká fotografie dítěte opírajícího se o sloupek, tak ostré, že na oblečení je vidět každý chloupěk. • •)

1936 (XI.)/30: K. Lesík: Muž ve vodě plavající „crawl“. (Velmi moderně řešený snímek, muž plave na diagonálu, svaly se lesknou – oslava síly lidského těla a sportu. • •)

1936 (XI.)/31: K. Janovský: Skokan padákem za letu. (Velmi moderní snímek skokana s padákem z výstavy v Přerově – podobně jako se dnes lidé vrhají z vysoké konstrukce dolů na gumovém laně, skákávali tehdy z podobných věží padákem. Snímek je fotografován z podhledu, v levém horním rohu je vidět kus věže, on s roztaženým padákem se snáší dolů k fotografovi. • • •)

1936 (XI.)/32: Press Photo Service: Českoslovensští běžci s olympijským ohněm. (Technicky bídá fotografie. Zajímavost: oheň nesou hned tři běžci – Čech, Moravan a Slovák.)

1936 (XI.)/33: E. Franek: Kompozice ze snímku letícího letadla a motivu olympijských kruhů, kdy v každém z nich je fotografie některého z československých letců.

1936 (XI.)/34: Fr. Pecháček: Alois Hudec při cvičení na kruzích, za ním rozostřené tribuny s tisíci diváků.

1936 (XI.)/35: Jiří Jeníček: Voják u děla ráže 30,5 cm. (Hlaveň míří vzhůru, hlavní roli na snímku hraje zbraň, rozostřený voják slouží jen k oživení snímku. • • •)

1936 (XI.)/36: Vladimír Hipman: Detail sudu plného řetězů s nápisem Made in Czechoslovakia určeného k odeslání do Indie.

1936 (XI.)/36 (zadní titul): Copyright Pestrý týden: Senzační fotografie jogína opírajícího se o hůl a bez problémů se vznášejícího nad zemí.

1936 (XI.)/37: Balzar: Členka opery Národního divadla Žofie Napravilová v roli Rusalky. (Velmi zajímavá a elegantní fotografie, šťastně-naivní výraz ve tváři, nádherně nalíčené oči. • • •)

1936 (XI.)/38: Václav Jirů: Ředitel Švandova divadla a známý komik Jára Kohout se dvěma dalšími herci sedícími na koních z „vojenské operety *Odtroubeno*“.

1936 (XI.)/39: Skall: Bratislavské tržiště – záběr průchozí uličky mezi trhovci.

1936 (XI.)/40: J. Drobný: Tančící dvojice ve slováckých krojích. (Dynamická fotografie.)

1936 (XI.)/41: Václav Jírů: Dvě dívky, které vyrazily do přírody ve voze Z-5 Expres. (Automobil zaparkován u silnice, jedno děvče se opírá do dvířka vozu, druhé trhá květiny.)

1936 (XI.)/42: Neznámý autor: Automobil Škoda v opuštěné vesničce válečnického Španělska.

1936 (XI.)/43: Neznámý autor: Oficiální portrét rumunského krále Carola II.

1936 (XI.)/44 (tištěno dvojbarevně – černá+červená): Foto Pestrý týden: Rumunský král Carol II., princ Michal a Edvard Beneš při vojenské přehlídce. Podtitul „číslo k desetiletému výročí Pestrého týdne a k mezinárodnímu dni spořivosti“.

1936 (XI.)/45: Neznámý autor: Rumunský korunní princ Michal na vojenském cvičení v Milovicích.

1936 (XI.)/46: New York Times: Snímek-montáž technika Kennetha Strickfadena předvádějícího kouzla s elektřinou při příležitosti zahájení provozu elektrárny na přehradě Boulderdam. (Velmi zvláštní. • •)

1936 (XI.)/47: Esta: Lida Baarová ve filmu Švadlenka v režii Martina Friče.

1936 (XI.)/48: Neznámý autor: Cvičení protiletectvé obrany města – letadlo svrhlo na ulici dýmovnici.

1936 (XI.)/49: Balzar: Herec Vilém Zitek v roli Kecal z *Prodané nevěsty*. (Muž se vesele usmívá a oči mu září.)

1936 (XI.)/50: Esta: Herečka Eva Gerová. (Velmi pěkně komponovaný snímek, herečka se dívá posmutněle do levého horního rohu, má překrásné velké oči. • •)

1936 (XI.)/51: Ladislav Sitenský: Bruslaři v protisvětle. (Efektní snímek siluety mladých hokejistů na ledě, jejich dlouhé stíny se k fotografovi táhnou jako mohutní duchové. • • •)

1936 (XI.)/52: G. Wurbs: Lyžař na zasněžených horách snímáný průhledem v ubytovně. (Pěkná fotografie, věrně zachycující krásu pobytu v horách.)

1937

1937 (XII.)/1: Bohumil Šťastný: Zimní Praha fotografovaná z Petřína. (Pohled přes oviněné větve stromů na město, v rohu je budova Státní grafické školy. Pod snímkem popiska, že se jedná o první otištěný snímek ze soutěže o nejkrásnější snímky Prahy. Výsledky této soutěže byly vyhlášeny ve vánočním čísle minulého ročníku.)

1937 (XII.)/2: Neznámý autor: Herci Jiří Sedláček a Fanda Mrázek v roli branců ve „vojenské operetě *Ztracená varta*“. (Komponováno na diagonálu, herci se drží okolo ramen, zpívají, jeden má zavřené oči a druhý se dívá do objektivu. Hezká a dynamická fotografie. • •)

1937 (XII.)/3: Pešek: Rusínský chlapec v tmavém oblečení uprostřed sněhové plochy zapadlý až po kolena. (Popisek: „Zdalipak tento rusínský moloděc není živým ztělesněním oné budoucnosti, která je této zemi lesů, polonin a klasur obecně prorokována“. Není...)

1937 (XII.)/4: Esta: Slečna B. Š. – jedna z předtanečnic novinářského plesu.

1937 (XII.)/5: Josef Obrda: Snímek mladých lidí sedících nad tunelem vyhloubeným v mnohametrové závěši sněhu ke Štefánikově chatě na Ďumbieru, oni hrají na harmoniku a zpívají. (Pěkné tři pruhy snímku – v dolním temná díra tunelu, ve druhém veselá mláďa, ve třetím nebe. Proležený sníh vytváří pěkný tvar úsměvu. • •)

1937 (XII.)/6: Neznámý autor („náš fotograf“): Dvojportrét dětí držících sáčky. (Ty jsou postaveny na výšku a dělí tak plochu snímku na dvě poloviny. V každé z nich je jedno dítě. Hezké přirozené světlo.)

1937 (XII.)/7: Neznámý autor: Angličanka Cecilia Colledge, která v Praze dobyla mistrovský titul. (Snímek nevýrazný, rozostřený.)

1937 (XII.)/8: Ströminger: Oldřich Nový a Truda Grosslichtová z Nového divadla ke hře *Polibek a dost*. (Skvělý snímek ve stylu glamour – detail obličejů, on nad ní, ona pod ním, žena se dívá na muže se širokým úsměvem, to vše na neutrálním pozadí. Mírně rozostřeno – jako titulový snímek díky výborné kompozici a řemeslnému zpracování ideální. • • •) (→ str. 175)

1937 (XII.)/9: Press Photo Service: Renáta Tyršová – žena Miroslava Tyrše zemřela. (Klasický portrét starší ženy, obličej a vlasy světlé, vše ostatní včetně šatů tmavé.)

1937 (XII.)/10: Centropress: Portrét staršího T. G. Masaryka. (Na mírně členitém pozadí, snímek sice kvalitou neurazí, je důstojný, ale nepřináší nijak zajímavou kompozici či nápad.)

1937 (XII.)/10 (zadní titul): Wildt: Houslistka B. Seidlová. (Klasicky komponovaný a dost nepěkný snímek – žena s houslemi se dívá do objektivu a nic víc.)

1937 (XII.)/11: Centropress: Interiér chrámu svatého Víta v Praze. (Fotografováno z ochozu, poměrně neobvyklý pohled. Otištěno jako upoutávka na Celostátní výstavu fotografií odborníků v Mánesu a jako oslava 50. výročí existence Společenstva fotografů.)

1937 (XII.)/12: N. G. Ponting: Mohutný ledový masiv u jižního pólu, v dolní části snímku malá silueta člověka jako srovnání s obrovitostí ledové skály. (Jde o historický snímek z dob dobývání pólu.)

1937 (XII.)/13: O. Novák: Děvče za stolem malující kraslice, stůl vyzdobený vázou s kočičkami.)

1937 (XII.)/14: Ströminger: Herečka Marie Rosůlková v lesklých šatech. Ruce se opírají o stůl, hlava je mírně sklopená. (Krásný snímek krásné ženy.)

1937 (XII.)/15: Neznámý autor: Reprodukce obrazu Auguste Renoira. (Jako upoutávka k výstavě francouzského umění v Mánesu.)

1937 (XII.)/16: Glogar: Skupina vodáků pluje v protisvětle úzkým korytem řeky. (Příjemné počasí, voda se leskne... Pohoda vodáckého podvečera.)

1937 (XII.)/17: Mikuláš Schwarz: Dvě dívky v plavkách. (Milá fotografie dvou dívek, které stojí u dřevěné plochy, jsou v plavkách, jsou to mírné baculky. Proutěnou střechnou na ně dopadají sluneční paprsky, díky čemuž je snímek pokryt pravidelnou šachovnicí světla a stínů. Přetištěno z ročenky Československá fotografie 1937, kterou uspořádal Přemysl Koblic a která vzbudila pozornost u nás i za hranicemi. • •) (→ str. 9)

1937 (XII.)/18: Neznámý autor: Nový primátor Prahy Petr Zenkl a odstupující Karel Baxa vycházejí ze Staroměstské radnice. (Zajímavost: po každé straně vstupu do radnice stojí stráž – vojáci s puškou a mohutnou chluhatou čepicí – podobně jako beefeateri v Londýně.)

1937 (XII.)/19: Press Photo Service: Reprodukce obrazu Jaroslava Malínského *Moje matka*. (Portrét s výborně vymalovanými rukama. K souborné výstavě autora v pavilonu Jednoty výtvarných umělců v Praze.)

1937 (XII.)/20: Ströminger: Dvojportrét Jiřiny Štěpničkové a Vladimíra Řepy z veselohry *Bouračka* hrané v pražském Komorním divadle. (On kouří cigaretu zasazenou do špičky, ona stojí zády k němu a „po očku“ se na něj dívá. Příjemná kompozice i „příběh“ fotografie. • •)

1937 (XII.)/21: Neznámý autor: Slavnostní uvedení nového primátora Prahy do úřadu – opět fotografie vchodu do Staroměstské radnice, tentokrát i za přítomnosti kardinála a ministra zahraničí.

1937 (XII.)/22: Langhans: Portrét Karla Kramáře – zemřel. (Na černém pozadí u stolu, v ruce drží knihu *Jazykový zákon*, druhou rukou si podpírá obličej.)

1937 (XII.)/23: ČTK (?): Pohřeb Karla Kramáře. (Průměrná fotografie Václavského náměstí se sochou svatého Václava, rakví a pochodujícím smutečním průvodem.)

1937 (XII.)/24: E. Franek: Detail části trupu, křídla a vrtule letadla. (Stroj velmi hezky nasvícen. Záběr glorifikující moderní techniku. • •)

1937 (XII.)/25: Václav Jirů: Letní snímek krajiny s dvojicí mladých lidí držících se za ruce, on se shýbá, zřejmě pro květinu. (Klasická, ale příjemná kompozice, kde hlavní výtvarnou roli hrají dramatické mraky.)

1937 (XII.)/26: ČTK: Konference představitelů Malé dohody při plavbě na lodi po rumunských řekách.

1937 (XII.)/27: Jiří Jeníček: Pohled z ptačí perspektivy na vojáky pochodující v řadách za sebou. (Je to masa, ne jednotlivci. Působivé.)

1937 (XII.)/28: Sudek: Reprodukce sochy Madony. (Detail hlavy, jejíž oči se dívají na ručku dítěte. Velmi pěkně nasvícené a komponované.)

1937 (XII.)/29: V. J. Staněk: Mládě rysa narozené v pražské ZOO. (Velmi živý snímek zvířete – sedí na kmeni stromu a bojovně se dívá do kamery. Velmi povedené. • •) (→ str. 172)

1937 (XII.)/30: Copyright Paul Popper: Bílí muži v kloboucích a s puškami, každý sedí na jednom ze slonů vedených domorodci. Před slony (s upilovanými kly) leží ulovený jelen. (Popisek: Lesk stále neklidné Indie. Trojice slonů vypadá jak stupně vítězů – muž na prostředním je výše než ostatní, také se tváří nejvznešeněji. Téměř až kritický dokument o britských kolonizátorech Indie.)

1937 (XII.)/31: Neznámý autor: „Motiv z oblasti velké diktátorky módy s kouzlem rozevlátých šatů.“ Fotografie ženy v černých dlouhých šatech s bílou vlečkou na světlém pozadí. (Mám z fotografie hrůzostrašný pocit – připadá mi jako alegorie války, smrti, zmaru... • •)

1937 (XII.)/32: Skall: Pěvkyně Jarmila Novotná s dcerkou na zahradě. (Stojí u zídky, na které stojí klec s otevřenými dvířky a [patrně] barevným papouškem.)

1937 (XII.)/33: Karel Plicka: Jan Vavro Šrobár – zasloužilý slovenský politik na lovu s puškou. (Promyšlená kompozice – on v dolní části snímku, ve vrchní části v pozadí je do oblouku ohnutý strom, který politika „obtěká“.)

1937 (XII.)/34: Neznámý autor: Skupina čtyř mladých dívek v plavkách. Drží se okolo pasu a na celé kolo se smějí – symbol letošního léta. (Podobný snímek s podobnou kompozicí a motivem se objevil již v čísle 1937/17, zde byl autorem Mikuláš Schwarz.)

1937 (XII.)/35: K. Hiller: Turbínové kolo před vchodem do škodovacké expozice na Mezinárodní výstavě ve francouzské Paříži.

1937 (XII.)/36: Neznámý autor: Skleněné figurky ze Státní odborné školy v Železném Brodě.

1937 (XII.)/37: Leoš Stehlík: Propagace domácí rekreace – krásná dívka na lodi s roztaženou plachtou a s tahací harmonikou v ruce se opírá o stožár. (K tomu popisek „Split? Varna? Konstanca? ... Nikoliv, momentka z plachtění na rybníku Medkov“. Celkem hezká kompozice. • •)

1937 (XII.)/38: Neznámý autor: T. G. Masaryk zemřel. (Na černé obálce s bílým rámečkem fotografie bývalého prezidenta z natáčení posledního filmu o Masarykovi ve FAB Zlín. Fotografie sice sama o sobě není nijak zvlášť povedená, ale celková kompozice je na jedničku. • •)

1937 (XII.)/39: Neznámý autor: Smuteční průvod na pražském nábřeží během pohřbu T. G. Masaryka. (Středem snímku jede lafeta děla s rakví přikrytou čkoslovenskou vlajkou, po obou stranách davy lidí, v pozadí Pražský hrad. Uplatňuje se neobvyklá grafická úprava – snímek jde kromě horní hrany do tří stran na spadávku. Bohužel, tento moderní prvek pak dál není používán. • •)

1937 (XII.)/40: Foto Pestrý týden: Lidé u hrobu bývalého prezidenta na hřbitově v Lánech. (Fotografováno z velmi uctivé vzdálenosti.)

1937 (XII.)/41: Foto Pestrý týden: Emotivní snímek Pražského hradu. (Velmi efektní fotografie – nebe je celé zvrásněné bělavými obláčky, proti nebi ční hrot vlajkového stožáru z prvního nádvoří a na střeše vlaje standarta s textem „Pravda vítězí“. Velmi potemnělá atmosféra – skvělé vyjádření pocitů z úmrtí bývalého prezidenta a z vyhlídek Československa vůbec. • • •) (→ str. 133)

1937 (XII.)/42: Neznámý autor: Série snímků z Mezinárodní výstavy v Paříži. (Snímky průměrné, montáž zajímavá – dvojice fotografií do sebe vmontovaná tak, že vytvářejí dojem mostu.)

1937 (XII.)/43: Ströminger: Herečka Jiřina Štěpničková v roli Sebastiana ve hře Večer tříkrálový. (Dívka v mužském obleku a s povytaženým kordem.)

1937 (XII.)/44: V. Guth: Noční snímek slavnostního nasvícení Národního muzea v Praze se siluetou sochy svatého Václava.

1937 (XII.)/44 (zadní titul): Marlen: Klavírní virtuoska Viktorie Švihlíková.

1937 (XII.)/45: Neznámý autor: Předseda vlády Milan Hodža a poslanec Andrej Hlinka si tisknou ruce na nádraží.

1937 (XII.)/46: Neznámý autor: Rumunský král Carol II, princ Michal a čkoslovenský ministr zemědělství Zadina při lovu na Moravě.

1937 (XII.)/47: Josef Heinrich: Herečka Národního divadla Růžena Nasková v kostýmu z Vojnovičovy hry *Smrt matky Jugovičů*. (Sugestivní portrét ženy v cikánském oblečení.)

1937 (XII.)/48: Mikula: Červený vrch v Jeseníkách – místo, kde se už nyní konají přípravy na lyžařské přebory, které se tu mají uskutečnit v únoru 1938.

1937/41 Foto Pestrý týden

1937 (XII.)/49: Miloš Roháč: „Dostaveníčko“. (Mladý muž a děvče v krojích stojí před vchodem do chalupy a dívají se na sebe – z ročenky *Československá fotografie 1938*, jejíž vydání se blíží.)

1937 (XII.)/50: Neznámý autor: Detail válce tiskového stroje, ze kterého vyčnívá arch potištěného papíru s obálkou minulého čísla. (K šedesátému výročí firmy V. Neubert a synové a k článku o historii československé polygrafie.)

1937 (XII.)/51: Foto Pestrý týden: Francouzský ministr zahraničí Yvon Delbos a ministr Kamil Krofta.

1937 (XII.)/52: Neznámý autor: Reprodukce Madony zlatokorunské.

1938

1938 (XIII.)/1: Greta Popperová: Střední část Václavského náměstí během husté chumelenice. (Fotografováno z budovy tiskárny Práce.)

1938 (XIII.)/2: V. Sergějev: Snímek dětí natahujících se pro losy X. všesokolského sletu.

1938 (XIII.)/3: V. J. Staněk: Lední medvěd z pražské ZOO. (Příjemný snímek – z tlamy mu vychází pára, stojí na zasněžené plošině, ze které trčí velké rampouchy jak bodce obráceného fakírova lůžka. Pod fotografií text popisující dlouhou a tuhou zimu v pražské zoologické zahradě. • •)

1938 (XIII.)/4: Neznámý autor: Operetní pěvkyně Jarmila Kšírová. (Ateliérový snímek usměvavé ženy s odhalenými zády.)

1938 (XIII.)/5: ČTK: Oficiální portrét premiéra Milana Hodži.

1938 (XIII.)/5 (zadní titul): Stehlík: Nově jmenovaný koncertní mistr České filharmonie K. J. Zoubek.

1938 (XIII.)/6: C. K. Beinhauer: Lyžařka Růžena Beinhauerová při sjezdu. (Technicky velmi nepovedený snímek.)

1938 (XIII.)/7: Horn: Subreta Národního divadla Helena Kubalíková. (Fotografie stylem jak ze začátku století.)

1938 (XIII.)/8: Foto Pestrý týden: Hokejové utkání Švýcarsko–Maďarsko z mistrovství světa pořádaného v Praze. (Technicky velmi nepovedený záběr chumlu hráčů před brankou.)

1938 (XIII.)/9: Press Photo Service: Závěr hokejového mistrovství světa v Praze. (Hráči s čísly na zádech stojí v pozoru při závěrečné hymně, v pozadí prezidentská lóže „vykrojená“ do souvislé plochy reklamních nápisů. Prezident na hokeji...)

1938 (XIII.)/10: Foto Pestrý týden: Děvče kladoucí květiny ke hrobu T. G. Masaryka v Lánech. (Okraje tmavší, vnitřní část snímku světlejší.)

1938 (XIII.)/11: Artex: Průmyslový palác na pražském výstavišti. (Průměrná fotografie připomínající konání Pražského vzorkového veletrhu.)

1938 (XIII.)/12: Neznámí autoři: Rozesmátá mládež zdraví nacistickým pozdravem říšského vojáka obsazujícího Rakousko. (Velmi zajímavá a o své době značně vypovídající snímek štěstí z připojení jižního souseda ohroženého Československa k Velkoněmecké říši. V menších rámečcích záběry ministra zahraničí Spojeného království Halifaxe s von Ribbentropem a nový francouzský premiér Léon Blum. • •) (→ str. 176)

1938 (XIII.)/13: Neznámý autor (Hájek?): Prezident Edvard Beneš v sedle, hladí koně. (K tomu popisek „Statečný národ se statečným prezidentem v čele“ a text „Mnoho je nyní v celém světě psáno o Československu ... Největší obrazové listy světa přinášejí obsáhlé reportáže, ...největší deníky Anglie, Francie a Ameriky uveřejňují množství článků sympatizujících s Československem“.

1938 (XIII.)/14: Jiří Jeníček: Československý voják fotografovaný z podhledu, v přilbě, plné výzbroji i výstroji. (Doplňující text „Typ československého vojáka, dobře vycvičeného a vyzbrojeného, odhodlaného všemi silami bránit svobodu a nezávislost našeho státu.“ – Přesně to z fotografie dýchá – zbraň na rameni se leskne a vojákovy oči říkají, že na něj a jeho druhy se může národ spolehnout. • • •) (→ str. 176)

1938 (XIII.)/15: Stehlík: Žena v šatech nevěsty.

1938 (XIII.)/16: O. Straka: Ženy z Chodska se na Bílou sobotu omývají v řece.

1938 (XIII.)/17: Neznámý autor: Prezident Beneš a další představitelé prvorepublikové politické scény stojí před budovou poslanecké sněmovny (Rudolfinum) a drží dvě minuty ticha.

1938 (XIII.)/18: Langhans: Oficiální snímek bývalého premiéra Františka Udržala, který zemřel.

1938 (XIII.)/19: ČTK: Celkový záběr na pražské Václavské náměstí v době prvomájové demonstrace.

1938 (XIII.)/20: Ströminger: Nataša Golová v hlavní roli *Princezny pampelišky*. (Zajímavé prostředí, jinak kompozičně průměrné.)

1938 (XIII.)/21: V. Sergějev: Dvě půvabné středoškolačky-sokolky fotografované z podhledu. (Je cítit silný vliv ruské avantgardy – fotografie opěvuje mládí, působí šťastným dojmem a není z ní cítit sebemenší náznak nějakých problémů – jako titul skvělé. • • •) (→ str. 175)

- 1938 (XIII.)/22:** Neznámý autor: Oficiální portrét prezidenta Edvarda Beneše.
- 1938 (XIII.)/23:** Press Photo Service: Barokní sochy z výstavy v Umělecké besedě.
- 1938 (XIII.)/24:** Jiří Jeníček: Skupina vojáků v přilbách obsluhující protiletadlové dělo, na přezce opasku se jim blýská český lev. (Ukázka z knihy *20 let československé armády v osvobozeném státě*, opět podpora důvěry národa v jeho armádu. • • •)
- 1938 (XIII.)/25:** Foto Pestrý týden: Cvičenky na středoškolských hrách v Praze.
- 1938 (XIII.)/26:** B. Šťastný: Sokolové kráčející v průvodu po Karlově mostě. (Fotografováno ze stejného místa, ze kterého bude za necelý rok fotografován příjezd německé armády...)
- 1938 (XIII.)/27:** B. Šťastný: Ukázněné řady cvičenců a ledabyle sedící a přihlížející diváci na ploše Strahovského stadionu. (Velmi zajímavá kompozice na diagonálu, vypadá to jako boj řádu a nepořádku.)
- 1938 (XIII.)/28:** Foto Pestrý týden: Cvičenci zaplněná plocha Masarykova sletového stadionu vyfotografovaná přes vlajku Sokola.
- 1938 (XIII.)/29:** Jiří Jeníček: Pochodující vojáci ve vyrovnaných řadách. (...a přilby s bodáky se ve slunečním světle lesknou.)
- 1938 (XIII.)/30:** Sonja Georgi: Žena s kloboukem fotografovaná přes síť s velkými oky. (Elegantní a pozoruhodný snímek. • •)
- 1938 (XIII.)/31:** Neznámý autor: Skiffař Vrba v lodi na vodě. (Technicky i kompozičně zdařilý záběr. • •)
- 1938 (XIII.)/32:** V. Hudyma: Horolezec v Tatrách, v pozadí snímku údolí s plesem. (Pěkná fotografie, jako anonce na výstavu Tatry a okolí ve fotografii v Novém Smokovci. • •)
- 1938 (XIII.)/33:** Foto Pestrý týden: Dvojportrét Květy K.-H. se synem. (Skvělá fotografie usmívající se matky se zavřenýma očima držící v náručí dítě a dívající se přímo do objektivu. Spousta něhy, spousta citu. Podtitul „Nedejme zahynouti.“ • • •)
- 1938 (XIII.)/34:** Karel Regal: Trojice krojovaných dívek stojí před božími muky v poli.
- 1938 (XIII.)/35:** Foto Pestrý týden: Detail ozubených koleček nějakého mechanismu.
- 1938 (XIII.)/36:** Neznámý autor: Dívky-solkolky mávají do objektivu.
- 1938 (XIII.)/37:** Vaněk: Portrét T. G. Masaryka. (Celkem velmi pěkný, hezké světlo.)
- 1938 (XIII.)/38:** Ströminger: Zdeněk Štěpánek a Hana Vítová ve filmu *O. Vávry Cech panen kutnohorských*. (Muž v černém objímá ženu v bílém.)
- 1938 (XIII.)/39:** Neznámý autor: Snímek svatého Václava s podtitulkem „Nedej zahynout nám ni budoucím“.
- 1938 (XIII.)/40 (z 1. října):** Neznámý autor: Přísaha věrnosti republice. (Kombinace dvou snímků – průměrná fotografie davu lidí při přísaze věrnosti republice a stejná událost fotografovaná silně emotivním způsobem – jak učebnicový příklad popisného a citového přístupu k fotografování.)
- 1938 (XIII.)/41:** Foto Pestrý týden: Lev z památníku odboje na vrchu Vítkov.
- 1938 (XIII.)/42:** Foto Pestrý týden: Klasická fotografie Prahy. (Snímáno přes barokní sochu, v pozadí „svítí“ budova Penzijního ústavu na Žižkově. Doprovodný text: „V kamenné kráse starobylé Prahy, v jejích dějinami posvěcených zdech a věžích, v její atmosféře prosycené láskou k vlasti, zakotvena je naše víra v lepší budoucnost.“
- 1938 (XIII.)/43 (z 22. října):** Jan Lukas: Kopáč odhazující lopatou hlínu. (Na diagonálu komponovaný snímek – zajímavá, ale pochmurná je atmosféra té fotografie, skoro to vypadá, jakoby kopali hrob okleštěné republice. Popisek „Nebát se a pracovat, tvořit a budovat, žít v kázni a svornosti“. • •)
- 1938 (XIII.)/44:** Foto Pestrý týden: Ateliérový snímek českých korunovačních klenotů.
- 1938 (XIII.)/45:** Jiří Jeníček: Setkání vojáků a žen v krojích snímáný z nadhledu. (Z publikace *Československá armáda*. Velmi absurdní atmosféra fotografie – z vojáků jsou vidět jen přilby, po cestě se k nim blíží další dívky... • • •)
- 1938 (XIII.)/46:** Václav Jirů: Dvě krasobruslařky. (Hezký snímek dvou mladých dívek snímáných z podhledu. Jednou bruslí stojí na špici, druhou mají po vzoru čápa zvednutou a smějí se. Neuvěřitelně veselá obálka do tak pochmurné doby. •)
- 1938 (XIII.)/47:** Ströminger: Antonín Novotný a V. Gabrielová v novém českém filmu *Škola základ života*. (Pěkný záběr muže a ženy z profilu, on jí drží za rameno. • •)
- 1938 (XIII.)/48:** Posselt: Chodské děti v národních krojích. (Otištěno jako protest proti tomu, že větší část téměř českého Domažlicka připadla při změně hranic Německé říši.)
- 1938 (XIII.)/49:** Langhans: Oficiální portrét nového prezidenta Emila Háchy (sedícího v tmavém proužkovaném obleku na tmavém květovaném křesle. Neuvěřitelně dekorativní pozadí, oči má přivřené a téměř neznatelné, má výraz tvrdého a nezdolného politika. •)

1938 (XIII.)/50: Frant. Čech: Vysoký vodopád v norských velehorách. (Snímek je upoutávkou na pražskou výstavu 1000 let norského výtvarného díla.)

1938 (XIII.)/51: Neznámý autor: Herečka Nataša Gollová. (Ateliérový snímek.)

1938 (XIII.)/52: Štenc: České jesle umístěné v chrámu svatého Víta.

1938 (XIII.)/53: Neznámý autor: Krásná slečna se jmelím v ruce se opírá o chladič vozu Škoda Populár, na místo poznávací značky je vmontována číslice „1939“ a pod tím vším text „Nedobrá a krutá léta se skončila. Uza-
viráme její a přejeme svým přátelům, odběratelům, příznivcům a všem lidem dobré vůle radostnější a úspěšnější
rok 1939...“ (• •)

1939

1939 (XIV.)/1: Leoš Stehlík: Záběr lyžaře vybírajícího při sjezdu zatáčku. (Technicky velmi kvalitní fotografie, dynamická, zcela ostrá, v obličejích soustředěný výraz, od řítících se lyží odlétává sníh. Popisek „V rozmachu zdravé síly, s vědomím dobrých směrnic a s plnou nadějí vjeli jsme do nového roku.“ • •)

1939 (XIV.)/2: Vladimír Hnízdo: Zasněžený reliéf znázorňující smrt svatého Václava z bronzových vrat Svatovítské katedrály.

1939 (XIV.)/3: Neznámý autor: Muž ve světlém kabátě, šále, rukavicích a klobouku s usměvavým děvčetem v šátku vykukujícím z okna. (Oba se dívají stejným směrem, pohoda a radost ze života. Ze snímku dýchá atmosféra, které se nedostávalo v běžném životě. • •)

1939 (XIV.)/4: F. Lerch: Dělník huti při odpichu. (Ke snímku citát z projevu ministra financí Kalfuse o nutnosti „více pracovat a více šetřit, zvyšovat výrobu a výkon.“)

1939 (XIV.)/5: Rudolph: Slečna v široké krinolině. (Klasická fotografie z rubriky Móda a jiné zájmy ženy – fotografie průměrná, ale v komplikované době pohled na krásnou usměvavou ženu na stánku s novinami jistě potěšil. Popisek „V odlesku dávné minulosti, do níž krinolína patří, hledají [dámy velké společnosti] ilusi ztracených starých lepších časů.“)

1939 (XIV.)/6: Skácel: Operetní pěvkyně Míla Ledrová v kostýmu u zrcadla.

1939 (XIV.)/7: ČTK: Náměstí sv. Petra v Římě. (Zemřel papež Pius XI., křesťanský svět očekává nástupce.)

1939 (XIV.)/8: Karel Weichart: Chodské ženy-přadleny oblečené v národních krojích. (Chodsko bylo po Mnichovské dohodě v září 1938 připojeno k Říši.)

1939 (XIV.)/9 (4. března): VTLÚ: Letecký snímek Průmyslového paláce na pražském výstavišti. (Na obálku průměrné.)

1939 (XIV.)/10 (11. března): Universalfilm: Herečka Deanna Durbin v úloze zamilované dívky ve filmu Zlaté mládí. (Hezké, silně naličené děvče s něžnými očima se dívá přes diagonálu snímku – klasický glamour styl.)

1939 (XIV.)/11 (18. března): Ladislav Sitenský: Muž stojí v protisvětle v závěji pod stromem, z koruny stromu ho zasypává lavina sněhu. (Dvojsmyslný snímek? Minimálně výtvarně velmi podařená fotografie v ostrém protisvětle – muž má na nohou lyže, není mu vidět do tváře, jde spíš o siluetu. Hůlkou naráží do kmene stromu, ze kterého na sebe střásá lavinu sněhu – v protisvětle působí sníh jak plameny při nočním požáru, jak děsivé mra-
ky na rozžávené obloze. • • •) (→ str. 178)

1939 (XIV.)/12: V. Jirů: Portrétní studie tanečnice Lídy Voskové se psem z podhledu. (Výborná fotografie smě-
jící se dívky s mohutným psem s otevřenou tlamou a vyplazeným jazykem. • • •) (→ str. 177)

1939 (XIV.)/13: Rose Valois: Portrét elegantně oblečené ženy v klobouku.

1939 (XIV.)/14: O. Straka: Muž a žena v lidových krojích na vesnické návsi. (On jí švihá přes nohy proutkem, ona ucukává a přitom se směje. Střecha budovy stojící za dvojicí vytváří svou diagonálou zajímavou dělicí čáru mezi „světem pozemských radovánek a nebem“.)

1939 (XIV.)/15: Mitropress: Francouzský hráč na čelo, který je schopen hrát na svůj nástroj i za letu vzduchem – například při seskoku z budovy. (Záběr velmi atraktivní. •)

1939 (XIV.)/16: Jar. Kuna: Dvě valašské děti v lidových krojích se smějí na fotografa. (Velmi průměrné.)

1939 (XIV.)/17: V. J. Staněk: Makrofotografie motýla – pavího oka těsně po vyklubání na větví, kde si suší ještě vlhká křídla. (Technicky i kompozičně velmi zdařilý snímek, velké zvětšení – motýl zabírá větší část velkého for-
mátu obálky Pestrého týdne. • •)

1939 (XIV.)/18: Pestrý týden: Portrét obličejů usmívající se ženy, která se tiskne k dítěti. (Optimistická, mateř-
ství a rodinu oslavující fotografie. Popisek říká, že „Úbytek populace je důsledkem duševní choroby národa, nedostatku odpovědnosti k budoucnosti, slabé vůle k životu, upadající vitality.“ • •)

1939 (XIV.)/19: Illek a Paul: Slavnostní uložení ostatků K. H. Máchy na Vyšehradském hřbitově. (Rakev je zaha-
lena do československé vlajky, nad ní se sklání mohutná socha anděla.)

1939 (XIV.)/20: Ladislav Sitenský: Fotografie Hradčan. (Velmi neobvyklý záběr Pražského hradu – polovinu snímku zakrývá zeď s pouliční lampou a zavřenými vrátky, na stěnu se jak na plátno promítají stíny větví okolo stojících stromů. Cítím v tom jinotaj – uzavření českého národa za zeď, odkud není úniku. • • •)

1939 (XIV.)/21: O. Straka: Jízda králů na moravském Slovácku. (Šohaj na koni právě přijímá příspěvek na večerní hostinu od krojované dívky.)

1939 (XIV.)/22: Leoš Stehlík: Dívka z mládežnického tábora Medlov střílí z luku. (Zajímavý snímek dívky s profilu s nataženou tětovou připravenou k výstřelu. V obličeji má soustředěný výraz, popisek pro tento rok propaguje „Prázdniny doma“.)

1939 (XIV.)/23: Ladislav Sitenský: Záběr rozesmáté ženy s obličejem vyzařujícím lásku, štěstí a radost v okně vlaku. (Děvče má pravou ruku nataženou směrem k ruce fotografové, která jí drží. Skvělý záběr vyznačující se dynamikou, špičkovou kompozicí a výborně odměřenou mírou deformace obrazu v důsledku prudkého pohledu. Popisek „Sbohem a nashledanou“ je vlastně i Sitenského rozloučením s vlastí, za necelého čtvrt roku odjíždí do Francie. • • •) (→ str. 177)

1939 (XIV.)/24: B. Šťastný: Skupina svátečně oblečených příslušníků rodiny z venkova si prohlíží sochu ukřižovaného Krista na Karlově mostě, v pozadí Pražský hrad. (Snímek propaguje akci Každý Čech jednou v Praze.)

1939 (XIV.)/25: V. Jirů: Nadechující se plavkyně ve vodě. (Fotografováno z nahledu, kola na vodní hladině se lesknou.)

1939 (XIV.)/26: M. Hák: Krojovaní herci z divadla D39 na představení ve Valdštejnské zahradě.

1939 (XIV.)/27: B. Kröhn: Tanečnice Marta Fričová ve zdobných šatech. (Jedna její noha je vykopnuta v ostrém úhlu do vzduchu.)

1939 (XIV.)/28: Václav Jirů: Tmavý snímek dvojice lidí ve vodě. (Velmi tmavý a až strašidelný snímek znázorňující muže, který vyhodil ženu do vzduchu, fotografie zaznamenává moment těsně před opětovným dopadem, všude jsou rychlým časem zastavené kapky vody ve vzduchu. Technicky i výtvarně výborné. • • •)

1939 (XIV.)/29: CEPs: Oficiální portrét Alfonse Muchy při práci v ateliéru. (Štětcem „dokončuje“ jeden ze svých obrazů, který je už zarámován. Mistr je v bílém plášti, v ruce drží čistou paletu. A. M. zemřel.)

1939 (XIV.)/30: Skall: Operní pěvkyně Jarmila Novotná. (Elegantní, i když studeně působící fotografie dámy sedící na houpačce v parku, drží maličké dítě, které se natahuje po jejím šperku.)

1939 (XIV.)/31: Václav Jirů: Děvče s kudrnatými vlasy a s milým úsměvem, typické mírně zakulacený slovanský typ sedí u pumpy, ze které teče proudem voda. (Ona nabírá vodu do dlaní, rozstříkuje ji na všechny strany. Allegorie radosti ze života a životního štěstí. Opět velmi zdařilý záběr ženy od tohoto fotografa. • • •) (→ str. 177)

1939 (XIV.)/32: V. J. Staněk: Neostrá vodní plocha v popředí, neostrá krajina v pozadí. Ostrý je pouze úzký pruh, ve kterém z vody vykukuje hlava dívky s půvabně prozářenými očima. (Děvče má leknín za uchem. Je to snad poprvé, co se v Pestrém týdnu objevuje jeho fotografie s jiným motivem než jsou zvířata. • •)

1939 (XIV.)/33: Foto Pestrý týden: Muž a žena v chodských krojích při tanci.

1939 (XIV.)/34: J. Lukas: Snímek dvou mužů a jedné mladé ženy ležící na lousce. (Zajímavý, na diagonálu komponovaný snímek tří postav – muže s nahou hrudí, dívky v letních šatech až s nemravně vykasanou sukní a třetí osoby s obličejem zakrytým slamákem. Popisek „V poslední chvíli prázdnin, sluníčko hřej a opaluj, hluboko vnikni – rozpaluj, do žhava pleť i srdce a hrudí, naději, víru posil a vzbud, všude kde zvětrala nečasem, v poslední chvíli prázdnin, sluníčko hřej a opaluj.“ To vše bylo napsáno 26. srpna 1939, 5 dní před 2. světovou válkou. • •)

1939 (XIV.)/35: Vítkovické železářny: Odlévání ingotů v ocelárně Vítkovických železáren.

1939 (XIV.)/36: Ströminger: Oldřich Nový a Adina Mandlová ve filmu *Kristián*. (Klasický a i dnes poměrně známý snímek Oldřicha Nového se sepnatými rukama, nad kterým stojí krásná, elegantní a rozesmátá Adina Mandlová. • • •)

1939 (XIV.)/37: Řánek: Žena v tmavých šatech u vozu Praga-Piccolo. (Fotografie znázorňující luxus a lehkomyšlnost dob už dávno minulých. Krásná žena u krásného auta – polovinu snímku zabírá naleštěná kapota automobilu, za ním stojí v příjemném bočním světle žena, která se na vůz zamilovaně dívá. V pozadí se rýsuje silnice a řada bílých patníků. • •)

1939 (XIV.)/38: Václav Jirů: Dívka na visuté hrazdě. (Větší část fotografie zabírá čisté bezmračné nebe, v centru snímku dívka zavěšená hlavou dolů. Nádherně se směje... Válka o Evropu zuří a ona si na obálce nádherně hraje. • • •)

1939 (XIV.)/39: UFA-Froelich-Film: Herečka Zarah Leander z filmu *Valčík z Oněgina*.

1939 (XIV.)/40: Ströminger: Dvojportrét muže a ženy z profilu – Hana Vítová a Ladislav Boháč. (On i ona z profilu, ona v dolní části snímku „pololeží“, on se na ni vlídně usmívá. Tento snímek si musela vystříhnout a pověsit nad psací stůl naprostá většina dospívajících školaček. • • •)

1939 (XIV.)/41: Jan Lukas: Bednář z pivovaru s mohutným knírem, placatou čepicí a velkým kladivem opřeným o rameno. (Výborný portrét typu muže-dělníka. Jde o pozvánku do Topičova salonu v Praze na výstavu Sedm v říjnu 1939. Mezi účastníky jsou kromě Lukase malíři V. Hejna, A. Padrlík, Zd. Seidl a Jos. Liesler, sochař J. Michálek a umělecko-průmyslový výtvarník V. Plátek. • • •) (→ str. 178)

1939 (XIV.)/42: Frant. Kubica: Kmotra s dítětem ke slováckému kroji.

1939 (XIV.)/43: Jan Lukas: „Dítě – požehnání rodiny, udržovatel rodu, naděje národa“. (Z výstavy Sedm v říjnu uspořádané v Topičově salonu v Praze. Velmi prazvláštní snímek – maličké dítě uprostřed široké travnaté plochy, ostře nasvícené sluncem, nazvětšováno tak, že dítě a jeho blízké okolí je až nepřírovnostně světlé. V pozadí pruh rákosí a plocha rybníku. Z fotografie dýchá podivně skličující pocit – popisek píše o naději, já spíš cítím smutek, osamělost a nemožnost spoletnout se na cizí pomoc. • • •) (→ str. 172)

1939 (XIV.)/44: Ströminger: Herečka Jiřina Štěpničková. (Mírně rozostřený portrét, má na hlavě železnou helmici, na těle krunýř a před obličejem meč. Profil, mírně pootevřené rty, oči něžně zavřené. • • •)

1939 (XIV.)/45: Balzar: Herečka Anna Sedláčková. (Žena v tmavém chlupatém kožichu. •)

1939 (XIV.)/45 (zadní titul): Ströminger: Herečka Božena Šustrová. (Klasický, mírně rozostřený portrét, ona má na tváři široký zářivý úsměv, ústa plná zubů, světlý klobouk vytváří okolo její hlavy jemnou svatozář. • •)

1939 (XIV.)/46: Josef Klega: Podhorská krajina, po úzké stezce žene muž a žena stádo ovcí. (Snímek otištěn jako pozvánka na výstavu ke 100. výročí fotografie v Umělecko-průmyslovém muzeu.)

1939 (XIV.)/47: B. Sirůček: Rybník se stavidlem. (Velmi průměrná fotografie.)

1939 (XIV.)/48: J. Otto: Portrét kučeravé blondýnky s přimhouřenými očima a milým úsměvem. (K výstavě Českého klubu fotografů amatérů ve Svazu českého díla na Národní třídě.)

1939 (XIV.)/49: Šlár: Klavíristka Vlasta Vančeva.

1939 (XIV.)/50: V. Jirů: Dvojice dívek-bruslařek s nádherným úsměvem na tváři při odpočinku na lavičce u lesklé ledové plochy. (• •) (→ str. 180)

1939 (XIV.)/51: Karel Hájek: Zasněžená madona u zdi pražské Lorety.

1939 (XIV.)/52: Karel Hájek: Subreta Slávka Procházková. (Něžně se usmívá, šibalským pohledem vyhlíží ven ze zasněženého okna. Hezké. Popisek zní „Pohled do nového roku – pohled zvědavý a radostný.“)

1940

1940 (XV.)/1: Illek a Paul: Emil Hácha s miliontým odznakem člena Národního souručenství. (Státní prezident má pevný pohled, milý výraz ve tváři a na tmavém saku mu září světlý erb s písmeny N. S. a heslem Vlasti zdar.)

1940 (XV.)/2: S. Ladislávek: Žena v krátkých rukávech a v pumpkách při koulování. (Dívka po kolena zapadá do sněhu, holýma dlaněma se brání sněžné kanonádě, díky protisvětlu zbývá z dívky spíš jen silueta. •)

1940 (XV.)/3: K. Hájek: Dvojice chlapců hrající na zamrzlé Vltavě hokej. (V popředí chlapec s hokejkou a povystrčeným jazykem uhání za pukem, za ním se řítí jeho protihráč. • •)

1940 (XV.)/4: S. Ladislávek: Dívka drží v ruce blok sněhu a dívá se na něj. (Zřejmě stené děvče jako na obálce čísla 2 tohoto ročníku.)

1940 (XV.)/5: Jiří Jeníček: Pražský motiv. (Pro Jeníčkovy fotografie v Pestrém týdnu velmi neobvyklý záběr – neexistovala však už československá armáda... V popředí zasněžená rozsvícená lampa, v dolní části spíše tušená než viděná stověžatá Praha. Velmi zajímavá atmosféra. • •)

1940 (XV.)/6: Karel Hájek: Věnc se stuhou Národního souručenství na hrobě Boženy Němcové.

1940 (XV.)/7: Karel Hájek: Sáňkování a lyžaření na vesnici. (V pozadí chalupa, po zemi sníh, po svahu se řítí děti na lyžích a sáních.)

1940 (XV.)/8: O. Straka: Vtipný portrét dítěte v kapesním zrcátku. (V pravém horním rohu část hlavy dítěte, zbytek fotografie zabírá zrcátko, ve kterém se odráží obličej dítěte. • • •)

1940 (XV.)/9: Neznámý autor: Snímek davu lidí. (Podtitul „Je nás přes 3 miliony členů Národního souručenství.“)

1940 (XV.)/10: Vaněk: Portrét staříčkého Aloise Jirásky. (Krásné oči moudrého starce svítí, oblečen v tmavém obleku na tmavém pozadí. K desátému výročí mistrovy smrti.)

1940 (XV.)/11: B. Šťastný: Klasický pohled na Prahu v jarním slunci a mírném mlžném oparu. (Fotografováno z Pražské brány. Snímku dominuje Týnský chrám. •)

1940 (XV.)/12: Skácel: Děvčátko v lidovém kroji se usmívá a na prsou tiskne ošatku s kraslicemi, kočičkami a umělým kachňátkem. (Tradiční „pestrotýdenní“ snímek s motivem velikonoce.)

1940 (XV.)/13: Karel Hájek: Muž a dvě ženy v lidových krojích zdraví fotografa, v pozadí se rýsuje Pražský hrad. Popisek „Pozdrav z moravského Slovácka.“)

- 1940 (XV.)/14:** J. Otto: Portét ženy se zavřenýma očima. (Zajímavé a na obálce časopisu velmi atraktivní – foto-
grafováno skrz sklo se zvrásněným povrchem. • • •)
- 1940 (XV.)/15:** Karel Hájek: Zasedání Národního souručenství v budově bývalého parlamentu. (...za předsed-
nickým stolem jako duch staré doby pořád ještě stojí bílá socha T. G. Masaryka.)
- 1940 (XV.)/16:** Karel Hájek: Zorané pole se sejícím zemědělcem. (Velmi nevýrazný snímek.)
- 1940 (XV.)/17:** J. Lucek: Vodácký snímek – muž a žena v loďce. (On pádluje, ona odpočívá, v hladině se zrcad-
lí koruny okolo stojících stromů – letní pohoda v jednom snímku.)
- 1940 (XV.)/18:** Illek a Paul: Noční záběr Valdštejnské zahrady, kde se právě koná koncert.
- 1940 (XV.)/19:** Anče Wejchartová: Dvojice žen v domážlických lidových krojích sledujících malé dítě.
- 1940 (XV.)/20:** F. Kubica: Centrální pohled na monumentální vstup do románské baziliky v Třebíči.
- 1940 (XV.)/21:** Vladimír Hipman: Portrét kladenského havíře v dole s karbidovou lucernou.
- 1940 (XV.)/22:** K. Hájek: Panorama pražských věží fotografovaných z Petřína přes rozkvetlou větévku. (Zajíma-
vé, Praha v pozadí mírně neostrá.)
- 1940 (XV.)/23:** Václav Jirů: Tenistka při hře.
- 1940 (XV.)/24:** Jan Lukas: Snímek z Českomoravské vysočiny. (Zákeřná kompozice – průměrný snímek letní
krajiny oživený stínem táhnoucím se na diagonálu, který kopíruje stromy na vrcholku kopce. • •)
- 1940 (XV.)/25:** Karel Hájek: Čtveřice mužů při volejbalu. (Přes diagonálu rozostřeného snímku vede síť, nad ní
právě probíhá souboj dvou protihráčů. Příklad rozhodujícího okamžiku ve fotografii. •)
- 1940 (XV.)/26:** Karel Hájek: Z kurzu plaveckých instruktorů k akci Každý Čech plavcem. (Snímek ženy v ne-
zrovna teplé vodě, hlava zakrytá koupací čepicí, oči ostře zapichnuté do objektivu, výraz soustředění na tváři.)
- 1940 (XV.)/27:** Karel Hájek: Děti – chlapec a děvče drží zahradnickou konev a společně zalévají. (Podtitul
„Práce na vlastní zahrádce, potěšení dospělých, radost malých.“)
- 1940 (XV.)/28:** Atlantic: Letecký snímek neznámého města při bombardování. (Fotografie vypadá víc jako počí-
tačová hra než skutečnost.)
- 1940 (XV.)/29:** Karel Hájek: Student čáslavské školy práce – malý chlapec pracující na mohutné pásové pile.
(Absurdní kontrast velikostí drobného chlapce a mohutného stroje. •)
- 1940 (XV.)/30:** Ant. Balzar: Detail Mariánského sousoší v Žamberku.
- 1940 (XV.)/31:** Hájek: Vesnická žena držící snop obilí. (Podtitul „Ani zrno nesmí být ztraceno. Takový je příkaz
,Národní pomoci', která s místními zemědělskými komisemi organizuje sbírání klasů na posečených a sklize-
ných polích.)

1940/44 Tibor Honty

1940 (XV.)/32: Archiv Pestrého týdne: Malé kudrnaté dítě s vozičkou zemin. (Popisek „Dítě, všechno štěstí tátovo, všechna láska mámina – nejkrásnější radost ze života“.)

1940 (XV.)/33: K. Reich: Skokan do vody v momentu, kdy dělá ve vzduchu salto. (Zajímavý záběr, příjemně ostrý, ruce roztažené, v pozadí obloha s mraky. • •)

1940 (XV.)/34: Karel Hájek: Trojice mladých dívek v plavkách se šťastným úsměvem na tváři. (Velmi milý a vzrušující snímek. Mladé ženy nastavují své tváře slunci a oči mají přitom zavřené. Dolní část fotografie rámuje nahá stehna nejbližšího děvčete. • •)

1940 (XV.)/35: Karel Hájek: Trojice dívek kráčí po louce. (Stejná skupina dívek jako v minulém čísle. Štěstí a pohoda, na pozadí se temní hustý les. •)

1940 (XV.)/36: J. Lucek: Vorovou propust' na Vltavě právě zdolávaná kanoistou. (Voda se valí, svaly na zádech muže se lesknou. Atmosféra nádherné pohody léta. •)

1940 (XV.)/37: Štoll: Hradčany vyfotografované přes hustou clonu květin a stromů. (Vypadá spíš jak zámek Šípkové Růženky – neumřela, jen spí...)

1940 (XV.)/38: Jindřich Snětina: Dítě se světlými vlasy otrhává se zaujetím okvětní lístky tulipánu.

1940 (XV.)/39: Neznámý autor: Reprodukce malby svatého Václava ze schodiště na Karlštejně.

1940 (XV.)/40: Karel Hájek: Čtveřice žen okopává motýčkou kamenité pole. (Popisek „Vzpomeňte těžké práce zemědělců“.)

1940 (XV.)/41: P. I. Hoffman: Říšský voják u velkého dalekohledu, proti nebi se tyčí dvojice dalekonosných děl. (První případ tak zřetelné propagace německých vojáků na titulu Pestrého týdne. Fotografie dobrá, ale Jeničkovy fotografie armády svobodného Československa byly lepší. •)

1940 (XV.)/42: Karel Hájek: Dvojportrét staršího chlapce a menšího děvčátka – on drží velkou slunečnici, ona se na něj dívá. (Popiska sděluje, že Radost ze života začala zakládat rodinné zahrádky, na kterých teď sklízí pilní pracovníci.)

1940 (XV.)/43: Karel Hájek: Zaměstnankyně továrny na prádlo v pražské Libni sledují polední zábavný program Umělci k dělníkům.

1940 (XV.)/44: Tibor Honty: Fotografie ke svátku zemřelých. (Výtvarně velmi zajímavý záběr skupiny hořících svíček v dolní polovině fotografie, dvou chlapců se skloněnou hlavou v druhé části a tajemných, téměř neznatelných tváří v temné ploše ve třetí třetině. Snímek působí velmi tajemně, je v něm silný náboj znepokojující energie. Tak výrazně výtvarných fotografií se na titulu Pestrého týdne neobjevilo mnoho. • • •) (→ str. 139)

1940 (XV.)/45: Ferd. Bučina (z archivu ministerstva obchodu): Záběr Prahy snímáný z Letné, v popředí celé nebe jako temný mrak zakrývá větev jehličnanu.

1940 (XV.)/46: Karel Hájek: Sparťanští chlapci sedí na ohradě fotbalového stadionu. (Dřevěný plot vede na diagonálu přes snímek, na něm sedí, jak vlaštovky před svou dalekou cestou, chlapci v placatých čepicích. Výborný záběr, skvělá kompozice, popiska říká, že „díky Radosti ze života a pochopení vrcholných fotbalových organizací mládež dnes již nesleduje velká fotbalová utkání za plotem, nýbrž se na ně dívá z hledišť stadionů a hřišť. • • •) (→ str. 179)

1940 (XV.)/47: Ströminger: Jiřina Štěpničková v roli Boženy Němcové. (Klasická fotografie ženy nasvícené jemným světlem, která oběma rukama drží knihu.)

1940 (XV.)/48: F. F. Frič: Záběr z nového filmu Fr. Čápa *Babička*. (Stará paní má přivřené oči a tiskne se k děvčeti – Barunce. Milý záběr, vyzařuje z něj vzájemná láska, zajímavý je kontrast vrásčité a mladistvé kůže. •)

1940 (XV.)/49: Illek a Paul: Reprodukce goblenu Hradčany v zimě.

1940 (XV.)/50: Jan Lukas: Virtuosi a skladatel Jan Kubelík. (Sedí v křesle, má tmavý oblek, nohu přes nohu a mírně nepřítomný výraz. Portrét je velmi zdařilý. •)

1940 (XV.)/51: Ústav fotoměřičský: Reprodukce obrazu madony s dítětem z Karlštejna.

1940 (XV.)/52: Karel Hájek: Snímek Karlova mostu v zimě. (Fotografováno teleobjektivem, který výrazně „zahustil“ perspektivu. Sochy mostu jsou na sebe nalepeny jedna za druhou, v pozadí je v mlze téměř neznatelný Pražský hrad. Zajímavé, jak lze stokrát fotografovaný motiv zpracovat originálně a bez zajetých klišé. Pro Hájka netypický, ale pěkný záběr. • •)

1941

1941 (XVI.)/1: B. Šťastný: Alej stromů okolo sněhem zasypané cesty, v dálce je neznatelná osoba na sáňkách řítících se směrem k fotografu.

1941 (XVI.)/2: Václav Jirů: Muž a žena stoupají do zasněženého vrchu. (Fotografováno z nadhledu, za dvojicí je mlhou zaplněná horská dolina.)

- 1941 (XVI.)/3:** Archiv KČT: Chata Klubu českých turistů ve Vsackých Beskydech. (Snímek zasněžené chaty.)
- 1941 (XVI.)/4:** Foto Pestrý týden: Malý chlapec fotografovaný skrz okno, na které dýchl.
- 1941 (XVI.)/5:** Centropress: Klasický portrét vynálezce Františka Křižíka. (Zemřel ve věku 93 let.)
- 1941 (XVI.)/6:** Jiří Jeníček: Ve sněhové sprše. (Postava pod zasněženým stromem setřásá sama na sebe sníh. Velmi připomíná Sitenského titulovou fotografii z března 1939.)
- 1941 (XVI.)/7:** Skácel: Portrét herečky Libuše Rogozové v historickém kostýmu ze hry *Don Carlos*.
- 1941 (XVI.)/8:** E. Hoffmann: Skupina racků plujících po Vltavě na ledových krách.
- 1941 (XVI.)/9:** K. Hájek: Trojportrét operní pěvkyně Marie Podvalové, Gabriely Preissové a redaktora Karla Kovala u stolu v salonu. (Hájek si zde dovolil žertík – redaktor na snímku sedí zády k fotografovi, jeho obličej se odráží v zrcadle na protější stěně.)
- 1941 (XVI.)/10:** Bohuš Buček: Skokan na lyžích letící vzduchem při přeborech na Radhošti. (Velmi průměrný záběr.)
- 1941 (XVI.)/11:** Ceps: Reprodukce obrazu Praporečník od malíře Václava Brožíka.
- 1941 (XVI.)/12:** Vladimír Vyskočil: Zemědělec orá s dvojicí kravek pole.
- 1941 (XVI.)/13:** Karel Hájek: Dvojice usmívajících se dívek ze soutěže kadeřníků v Praze. (Pěkné dívky s jemným úsměvem a elegantními účesy. •)
- 1941 (XVI.)/14:** Zdeněk Tmej: Záběr z nového nastudování *Hamleta* v Městských divadlech pražských. (Průměrná fotografie přímo z představení.)
- 1941 (XVI.)/15:** Ferd. Bučina: Slovácká kolednice z Javorníku. (Děvče v lidovém kroji s pomlaskou a malovaným talířem s vajíčky.)
- 1941 (XVI.)/16:** Karel Hájek: Dvojice dívek ve slováckém a valašském kroji.
- 1941 (XVI.)/17:** Archiv Pestrého týdne: Plzeňský chrám svatého Bartoloměje fotografovaný průhledem přes oblouk železničního mostu.
- 1941 (XVI.)/18:** Ferd. Bučina: Pohled na hlavní jičínské náměstí.
- 1941 (XVI.)/19:** Brunner a Dvořák: Dvojice dam v koši horkovzdušného balonu se chystá vzlétnout na vyhlídkový let nad Prahou. (Jde o historický snímek z Jubilejní výstavy v roce 1891, od které právě uběhlo 50 let. •)
- 1941 (XVI.)/20:** Ferd. Bučina: Javornická maminka s dítětem v kolébce. (Milý snímek starostlivé matky. •)
- 1941 (XVI.)/21:** Jan Lukas: Žena v lidovém kroji u ojiněného okna – herečka Ota Horáková v titulní úloze Jenůfy z Janáčkovy opery *Její pastorkyňa*. (•)
- 1941 (XVI.)/22:** Karel Hájek: Státní prezident Emil Hácha a ministerský předseda Alois Eliáš si tisknou ruku při setkání na akci Radosti ze života „Umělci dělníkům“. (Snímek mužů vysoké protektorátní politiky. Fotografie pochází z května 1941. V září, po příchodu R. Heydricha do Prahy bude Eliáš zatčen a následně popraven. •)
- 1941 (XVI.)/23:** Vilém Rosegnal: Družička ze Slovácka v lidovém kroji u květinami zkrášleného vchodu domku.
- 1941 (XVI.)/24:** Ceps: Osmiveslice ČVK Praha na Vltavě při závodu *Primátorský štít*. (V pozadí železniční most a průmyslový Smíchov.)
- 1941 (XVI.)/25:** Karel Hájek: Portrét Zdeňka Otavy v titulní roli opery *Peer Gynt*. (Zajímavý portrét muže s vyjatým gestem. Krásné oči nasvícené tvrdým světlem. • •)
- 1941 (XVI.)/26:** (Obálka chybí)
- 1941 (XVI.)/27:** Jar. Kuna: Usměvavé děvče s vlaštovkou na prstu. (Milá fotografie usměvavého děvčátka.)
- 1941 (XVI.)/28:** Josef Tachecí: Historický snímek k 50. výročí provozu elektrických tramvají v Praze. Na fotografii je tramvaj z roku 1896 spojující Libeň a Vysočany. (Popisek říká, že „...pán v tvrdém klobouku a s řády na prsou je sám František Křižík. •)
- 1941 (XVI.)/29:** O. Straka: Dvojice dívek ve tmavých plavkách plave pod hladinou vody. (Velmi zajímavá fotografie dvou ženských těl snímáných přes rozčeřenou vodní hladinu – z dívek zůstávají jen křivky a různé tmavé plochy. • •)
- 1941 (XVI.)/30:** Ceps: Noční snímek obřího písmene V vytvořeného dvěma silnými reflektory na stěně Žižkovského památníku na vrchu Vítkov. (Písmeno V bylo součástí nacistické propagační akce Victoria – toto tvarově jednoduché písmeno se vyskytovalo v podobě malé – na stránkách Pestrého týdne, i v podobě monumentální – například z dlažby na Staroměstském náměstí. Fotografie působí záhadně.)
- 1941 (XVI.)/31:** Jiří Jeníček: Česká krajina o žních. (Snímek kopečku s kostelíkem, v popředí jak šiky velké armády vystavěné panáky slámy. • •)
- 1941 (XVI.)/32:** Archiv Ministerstva dopravy: Fotografie mohutné parní mašiny, v pozadí průmyslový objekt. (Popisek „Čechy a Morava – země práce. Na tento námět vyšel 5. ročník bohatě ilustrované propagační publikace Protektorátní dráhy Čech a Moravy“.)

1941 (XVI.)/33: Ströminger: Herečka Sylva Langová. (Klasický portrét naivně vyhlížejícího mladého děvčete jemných rysů a něžných očí. •)

1941 (XVI.)/34: Archiv Pestrého týdne: Reprodukce obrazu Jana Nerudy od Maxe Švabinského.

1941 (XVI.)/35: Lucek: Muž a žena na kajaku sjíždí peřej na Lužnici. (Snímek, ze kterého dýchá pohoda léta.)

1941 (XVI.)/36: (Obálka chybí)

1941 (XVI.)/37: Neznámý autor: Reprodukce obrazu Antonína Dvořáka od Maxe Švabinského.

1941 (XVI.)/38: Zdeněk Tmej: Portrét herce Národního divadla Jana Konstantina. (Klasický portrét muže na tmavém pozadí.)

1941 (XVI.)/39: Jiří Jeníček: Socha svatého Václava shlížejícího z Hradčan na Prahu.

1941 (XVI.)/40: K. E. Ludwig (chyba?): Houslistka Bedřiška Seidlová-Šaurová při hře. (Mimořádně skvělý portrét houslistky – půvabně nasvícený obličej kontrastuje s tmavými houslemi, temně šedé pozadí protíná ostře bílý smyčec. Žena má nádherný profil a jemně přivřené oči, tváří se vážně. Patří mezi nejvýraznější obálky Pestrého týdne za celou dobu jeho trvání. •••)

1941 (XVI.)/41: (Obálka chybí)

1941 (XVI.)/42: Zd. Franz: Žena s dcerou nesou na zádech zásobu kletí. (Snímáno z podhledu, větší část fotografie zabírá oblačné nebe.)

1941 (XVI.)/43: Spandel (Centropress): Podzimní snímek Pražského hradu z Císařské zahrady. (Katedrála svatého Víta nasvícena jemným protisvětlem.)

1941 (XVI.)/44: Foto Pestrý týden: Dušičkový motiv – ukřižovaný Kristus na náhrobku z části přikrytý spadlým kaštanovým listem.

1941 (XVI.)/45: Karel Ludwig: Herečka Vlasta Fabiánová v titulní roli hry *Veronika*. (Skvělý portrét s mimořádně příjemným svícením. Žena na tmavém pozadí v tmavých šatech a klobouku, tělem je k fotografii z profilu, obličejem se na něj obrací. Po obvodu klobouku se táhne jemná světelná linka, její pohled je směsí odmítání a erotické výzvy. •••) (→ str. 181)

1941 (XVI.)/46: Archiv Ministerstva obchodu: Ráno v lese – paprsky slunce proráží korunami stromů.

1941 (XVI.)/47: Karel Hájek: Jiřina Štěpničková a Gustav Nezval ve filmu Františka Čápa *Jan Cimbura*. (Muž a žena za vesnickým kostelíkem.)

1941 (XVI.)/48: Archiv Ministerstva obchodu: Podzimní ráno u Poříčí nad Sázavou. (Slečna stojící v odlesku rozčeřené vodní hladiny říčky, v levé části snímku výletnický srub. •)

1941 (XVI.)/49: K. Hájek: Portrét zpěvačky Slávky Procházkové v operetním kostýmu pro *Veselou vdovu*. (Žena s nádhernými očima si zakrývá dolní polovinu obličeje bílým závojem. •)

1941 (XVI.)/50: Archiv Ministerstva obchodu: Hrad Pernštejn. (Klasický propagační snímek této památky.)
1941 (XVI.)/51: Václav Pletka: Vánoční motiv – porcelánová panna v lidovém kroji pod rozzářeným vánočním stroměčkem.

1941 (XVI.)/52: Karel Ludwig (Tisková služba Národního divadla): Pěvkyně Ota Horáková. (Příjemná fotografie zpěvačky v černém závoji. •)

1942

1942 (XVII.)/1: O. Straka: Portrétní studie mladé ženy. (Kontrastně svícený záběr dívky s rozevlátými vlasy.)

1942 (XVII.)/2: E. Ludwig (Tisková služba Národního divadla – chyba v křestním jméně?): Portrét herečky Marie Glázrové.

1942 (XVII.)/3: Vlad. Vyskočil: Ponocný z Vysokého nad Jizerou. (Průměrný snímek muže v černém, s troubou na krku a psem hlídačem u nohou. Vesnice je zavátá vysokou závějí sněhu.)

1942 (XVII.)/4: Ströminger: Herečka Sylva Langová. (Mladé děvče s rozpustilým úsměvem vykukuje zpoza opěradla židle – milý snímek. •)

1942 (XVII.)/5: Ferd. Bučina: Trojice dětí na sáňkách se chystá sjet kopec.

1942 (XVII.)/6: E. Ludwig (Tisková služba Národního divadla – chyba v křestním jméně?): Barytonista Miloš Linka. (Klasický ateliérový portrét.)

1942 (XVII.)/7: Karel Šilinger: Zasněžená chalupa na Českomoravské vysočině.

1942 (XVII.)/8: K. L. Haenchen: Módní studie mladé ženy v kožichu.

1942 (XVII.)/9: Karel Hájek: Dvojčata Jirka a Lumír Blahníkovi z filmu *Nebe a dudy* vystupují v pražské Lucerně. (Rozostřený a nepříliš vydařený snímek.)

1942 (XVII.)/10: Karel Ludwig: Zorka Janů. (Portrét ženy v tmavých šatech na černém pozadí, vlasy jsou nasvíceny protisvětlem. Velmi pěkný snímek – jiný typ idealizace v portrétní fotografii než Ströminger – přirozenější a dráždivější. • •)

1942 (XVII.)/11: Bohumil Šťastný: Praha v březnovém sněhu – zasněžený Karlův most.

1942 (XVII.)/12: Karel Hájek: Oráč s dvojicí vraných koní na poli. (Popisek říká, že „V rovinách a nižších polích naší vlasti již vyjeli do polí oráči, aby zahájili letošní bitvu o zrna.“)

1942 (XVII.)/13: Foto Pestrý týden: Fotografie taneční improvizace Milči Mayerové. (Žena v bílých šatech na tmavém pozadí v taneční pozici.)

1942 (XVII.)/14: Fotoměřický ústav: Detail sochy plačící Panny Marie z piety v kostele v Nesvačilech. (Velmi krásně nasvícený jemný obličej plačící sochy. •)

1942 (XVII.)/15: Ferd. Bučina: Děvče v lidovém kroji na dvorku s ošatkou zrní a trojicí zobajících slepic. (V popisku je uvedeno, že snímek pochází z autorova díla *Lidé z Javorníka*.)

1942 (XVII.)/16: Karel Hájek: Rozsévač kráčící po poli. (Zajímavá fotografie muže v placaté čepici a s vakem přes rameno – zachycen v momentu, kdy právě rozhodil hrst semen. Popisek říká, že „Rozsévač, jeden z prvních bojovníků v letošní zemědělské výrobní bitvě, která nám zajistí chléb“. •)

1942 (XVII.)/17: Hanuš a Deml: Herečka Zdenka Sulanová. (Ateliérový portrét se stínem na pozadí.)

1942 (XVII.)/18: F. Krasl ml.: Ostravský kovodělník. (Skvělý portrét muže v ostrém světle na tmavém pozadí tovární haly, v popředí se temně rýsují tvary nějakého stroje. • • •) (→ str. 180)

1942 (XVII.)/19: Jan Lukas: L. Pešek v komedii *Lišák Pseudolus* v Národním divadle. (Tmavá fotografie, z otevřených dveří vyhlíží herec, nad ním namalovaný měsíc. Hezké. •)

1942 (XVII.)/20: Jaroslav Halík: Žena s malým děvčetem v náručí, obě v lidových krojích.

1942 (XVII.)/21 (23. května 1942): Jaroslav Doležal: Květnový motiv z Prahy. (Snímku dominuje velký rozkvetlý strom, zcela dole jsou pak Hradčany a letohrádek dnešního amerického velvyslanectví.)

1942 (XVII.)/22 (30. května 1942): Miro Bernat (Tisková služba Národního divadla): Herečka Vlasta Matulová. (Příjemný portrét herečky z dramatu *Princ Bedřich Homburský*.)

1942 (XVII.)/23 (6. června 1942): Vladimír Hipman: Portrét strojvedoucího. (Tvář muže v příjemném světle, oči se dívají do dálky, za strojvedoucím se tyčí rozostřený tovární komín. • •) (→ str. 9)

1942 (XVII.)/24 (13. června 1942): Centropress: Snímek ze smuteční slavnosti na Pražském hradě – při vražedném útoku byl zabit SS-Obergruppenführer a generál policie Reinhard Heydrich. (Černě orámovaná fotografie vojáků nesoucích vyznamenání zabitého zastupujícího říšského protektora. Ironicky působí, že nad snímek smutečního obřadu je titulek Pestrého týdne s velkým textem *Radost ze života...* •)

1942 (XVII.)/25: Karel Hájek: Červencová krajina. (Podstatnou část snímku zabírá oblačné nebe, na skalce stojí osamělá postava muže.)

- 1942 (XVII.)/26:** Vladimír Hipman: Svářeč. (Zakuklený muž se svářečskou přilbou spojuje dva kusy kovu. •)
- 1942 (XVII.)/27:** V. Pavel: Usměvavé děvče sedící u květináče s kopretinami.
- 1942 (XVII.)/28:** Karel Hájek: Snímek státního prezidenta Emila Háchy pod arkádami Belvederu. (Emil Hácha se dožívá sedmdesáti let. Nedaleko od prezidenta se stejnou vyhlídkou na Pražský hrad kochá propagovaný vzor štěstí protektorátního života – rodina s malým dítětem. • •)
- 1942 (XVII.)/29:** O. Straka: Nahé děvčátko a strakaté štěně na zahradní cestě.
- 1942 (XVII.)/30:** V. Rosegnal: Portrét herečky Nataši Gollové z filmu O. Vávry *Okouzlená*. (Široce rozesmátá herečka se dívá upřeně do objektivu.)
- 1942 (XVII.)/31:** Oldřich Straka: Oběd při žních. (Zajímavý průhled zemědělským nástrojem na muže a ženu obědvající při polních pracích. Velmi zajímavý pohled. • •)
- 1942 (XVII.)/32:** K. Hájek: Dvojice šťastně se usmívajících dívek ležících na rozkvetlé louce. (K této fotografii rozhodně víc než smutečnímu snímku s rakví Heydricha sedí podtitul Pestrého týdne – Radost ze života. • •)
- 1942 (XVII.)/33:** V. Rosegnal: Portrét herečky Hany Vítové z nového filmu Martina Friče *Valentin Dobrotivý*. (Pěkná fotografie usmávající se ženy komponované na diagonálu. •)
- 1942 (XVII.)/34:** L. Horných: Houbaři v lese v protisvětle.
- 1942 (XVII.)/35:** Zdeněk Štorch: Děvče v klobouku zabírané z podhledu. (•)
- 1942 (XVII.)/36:** Jaroslav Doležal: Dvojice žen se psem při odpočinku během cyklistického výletu.
- 1942 (XVII.)/37:** O. Straka: Dvojice mužů pod vodou. (Podvodní snímek mužů plavajících kolmo ke dnu. Snímek má zvláštní atmosféru, unikající bublinky ji ještě dotvářejí. • • •) (→ str. 142)
- 1942 (XVII.)/38:** J. Lucek: Muž a dvě ženy ve slováckých lidových krojích.
- 1942 (XVII.)/39:** Fotoměřický ústav: Detail sochy svatého Václava od Petra Parlěře.
- 1942 (XVII.)/40:** Karel Hájek: Herečka Libuše Rogozová. (Portrét ženy, jejíž obličej je z poloviny zakryt bílým závojem.)
- 1942 (XVII.)/41:** M. Bráníková: Říjnová nálada. (Snímek ženy v protisvětle, která se pro něco shýbá.)
- 1942 (XVII.)/42:** Lloydfilm: Muž-vandrovník kráčící po venkovské cestě – záběr z filmu *Velká přehrada*.
- 1942 (XVII.)/43:** K. Hájek: Portrét herce Jindřicha Plachty v operetním představení *Claudie*. (Pěkný portrét zabíraný z podhledu, široký tmavý klobouk vytváří čisté pozadí pro obličej. • •)
- 1942 (XVII.)/44:** Jiří Jeníček: Náladová fotografie k svátku zemřelých – záběr hrobu s křížem v protisvětle.
- 1942 (XVII.)/45:** Rosegnal: Herečka Zita Kabátová z nového českého filmu *Zlaté dno*. (Usměvavá žena má obličej zakrytý tmavou sítkou s velkými oky, spuštěnou z bílého kloboučku posazeného na stranu. Příjemné. •)
- 1942 (XVII.)/46:** Miro Bernat: Recitátorka Ludmila Pelikánová.
- 1942 (XVII.)/47:** K. Hájek: Zpěvačka Slávka Procházková. (Ateliérový snímek ženy s pohledem upřeným do kamery a výrazně nalíčeným obličejem. Byl jsem trochu zmaten – fotografii bych se 100% jistotou připsal Strömingerovi – tak výrazně je to jeho idealizující styl.)
- 1942 (XVII.)/48:** Jan Beran: Náladový snímek nazvaný listopadový večer. (Zvláštní fotografie dramatického nebe v podvečer, zcela ve spodní části snímku silueta sedící ženy a skupiny letících hus.)
- 1942 (XVII.)/49:** Jaroslav Doležal: Děvčátko má sepaté ruce k modlitbě stejně jako její plyšový medvídek – „Před svatým Mikulášem“.
- 1942 (XVII.)/50:** Josef Heinrich: Portrét herečky Evy Klenové. (Klasický portrét herečky ve středověkých tmavých šatech a s upřeným pohledem na fotografa.)
- 1942 (XVII.)/51:** S. Hulík: Herečka divadla Járy Kohouta U Nováků Maruš Steibergrová v mušketýrském.
- 1942 (XVII.)/52:** P. Spandel: Matka s dítětem u vánočního stromku.

1943

- 1943 (XVIII.)/1:** Štenc: Reprodukce obrazu Koledníci malíře Vojtěcha Bartoněka
- 1943 (XVIII.)/2:** K. Drbohlav: Herečka Zdenka Sulanová. (Klasický portrét děvčete.)
- 1943 (XVIII.)/3:** Jos. Heinrich: Dvojportrét operních pěvců Jindřicha Blažička a Lidy Červinkové.
- 1943 (XVIII.)/4:** Antonín Hanousek: Chodec ve sněhové vánici na pražské ulici. (Postava s deštníkem kráčí kolem barokního schodiště do kostela, snímek rozostřený.)
- 1943 (XVIII.)/5:** Ströminger: Herečka Zdenka Švabíková. (Klasický portrét ženy s nábožným výrazem ve tváři a se závojem přes hlavu.)
- 1943 (XVIII.)/6:** Jaroslav Doležal: Motiv ze zamrzlé Vltavy. (Fotografie z nadhledu na lesklý povrch ledové plochy zamrzlé řeky, na které pracuje čtveřice ledařů.)
- 1943 (XVIII.)/7:** K. Hájek: Pracovní snímek dělníků ve slévárnách. (S podtitulem „Domovina musí být hodna

nejvyšší oběti stalingradských hrdinů a prokáže jim svůj vděk maximálním výkonem ve všech pracovních oborech“.)

1943 (XVIII.)/8: K. Hájek: Herečka Národního divadla St. Strobachová. (Zajímavý snímek ženy s výrazem divoženky. • •)

1943 (XVIII.)/9: K. Hájek: Klasický portrét herce Jiřího Plachého. (Tradiční kompozice i postoj, tmavý oblek na tmavém pozadí, plocha oživena protisvětlem ozařujícím záhyby látky. Jde o důkaz toho, že Hájek je skutečně všestranný fotograf zvládající jak živou, tak i atelierovou fotografii. • •)

1943 (XVIII.)/10: Hlinovský: Reprodukce obrazu Jožky Ryšavé Trh v Kostelci nad Černými lesy.

1943 (XVIII.)/11: Karel Hájek: Portrét herce Václava Vydry. (Hezký portrét. •)

1943 (XVIII.)/12: K. Hájek: Pole obdělávané zemědělcem. (S podtitulkem „Naši zemědělci již začali obdělávat svá pole a zahájili tak první fázi mohutné bitvy o zrno, které všem – armádám na frontách jako pracujícím lidu v zázemí – zajistí dostatek chleba a výživy.)

1943 (XVIII.)/13: K. Drbohlav: Dvojportrét herců Zorky Janů a K. Hradiláka.

1943 (XVIII.)/14: F. Vycpálek: Klasický portrét herečky M. Vášové.

1943 (XVIII.)/15: Jar. Doležal: Trojice chlapců hraje kuličky na nábreží s vyhlídkou na Pražský hrad.

1943 (XVIII.)/16: K. Hájek: Záběr z opery *Šárka* uváděné v Národním divadle.

1943 (XVIII.)/17: O. Straka: Polní cesta, po které trojice vesničanů žene stádo ovcí. (Jako pozvánka na autovýstavu Moravské Slovácko ve fotografii pořádané v Umělecko-průmyslovém muzeu.)

1943 (XVIII.)/18: Ufa: Herečka Zarah Leander ve filmu *Tenkrát...* (Žena ve velmi moderních šatech se sklenkou nápoje, fotografovaná z podhledu.)

1943 (XVIII.)/19: K. Hájek: Ženy při zemědělské práci na poli. (Dvojice žen a kůň orají pole – velmi pěkné využití pravidelnosti brázd, velmi pěkné protisvětlo. • •) (→ str. 180)

1943 (XVIII.)/20: J. Hanka: Usmívající se matka s dítětem.

1943 (XVIII.)/21: Vaneš: Dana Medřická opírající se o černý kříž. (Díky kříži velmi výtazný titul. •)

1943 (XVIII.)/22: K. Drbohlav: Portrét Oldřicha Nového. (Pěkný portrét vážně se tvářícího herce, který si rukou podpírá bradu.)

1943 (XVIII.)/23: Jos. Heinrich: Reprodukce obrazu Julie Zemanové-Procházkové.

1943 (XVIII.)/24: Ströminger: Portrét herečky J. Čermákové. (Velmi klasický, působivě rozostřený portrét. •)

1943 (XVIII.)/25: Karel Hájek: Socha Josefa Wagnera *Umění*. (Elegantní snímek sochy nahé dívky na šedém pozadí. • •)

1943 (XVIII.)/26: K. Hájek: M. Glázrová a J. Pivec v lidových krojích ve hře *Maryša*.

1943 (XVIII.)/27: Lucernafilm: Usmívající se Nataša Gollová v kloboučku s pérkem.

1943 (XVIII.)/28: Prag-film: Herečka Hana Vítová ve filmu *Druhý výstřel*.

1943 (XVIII.)/29: Václav Hlaváček: Voraři na Vltavě. (Velmi dekorativní snímek – dvojce mužů plaví na diagonálu snímku dřevo.)

1943 (XVIII.)/30: Ströminger: Klasický portrét herečky Heleny Aismanové.

1943 (XVIII.)/31: Karel Hájek: Ženy na poli při zemědělských pracích.

1943 (XVIII.)/32: Boh. Plhoň: Herečky D. Frýbortová a L. Zemková z filmu *Čtrnáctý u stolu*.

1943 (XVIII.)/33: Zdeněk Pluhař: Klasický portrét herečky Mojmíry Janišové.

1943 (XVIII.)/34: J. Doležal: Snímek z polních prací – muž orá.

1943 (XVIII.)/35: Jún: Portrét operetní pěvkyně Ireny Morávkové.

1943 (XVIII.)/36: Ufa: Baron Prášil letící na dělové kouli.

1943 (XVIII.)/37: K. Hájek: Dvojportrét herců Vlasty Matulové a Zdeňka Štěpánka ve filmu Martina Friče *Experiment*. (Příjemný snímek, oba aktéři mají vážný výraz. • •)

1943 (XVIII.)/38: Sv. Sova: Skupina dívek v lidových krojích, v horní části snímku je znak Kuratoria pro výchovu mladých – černá orlice s hákovým křížem a dvojice zemských znaků Čech a Moravy.

1943 (XVIII.)/39: Chochola: Dvojice herců Marie Vášové a Miloše Nedbala. (Pěkný portrét muže a ženy – ona se na něj dívá, on svůj zrak od ní odvrací.)

1943 (XVIII.)/40: K. Hájek: Portrét pěvce Jaroslava Gleicha v kostýmu Lohengrina. (• •)

1943 (XVIII.)/41: Karel Hájek: Snímek z *Prodané nevěsty*.

1943 (XVIII.)/42: Jaroslav Doležal: Podzimní snímek parku v blízkosti Belvederu fotografovaný v protisvětle.

1943 (XVIII.)/43: Josef Heinrich: Portrét herečky Vlasty Fabiánové. (Démonicky vyhlížející žena. •)

1943 (XVIII.)/44: Jaromír Funke: Tvář herečky M. Spálené. (Melancholicky působící tvář mladé ženy – světlý obličej uprostřed tmavých vlasů. • • •)

- 1943 (XVIII.)/45:** Terrafilm: Dvojice německých herců v novém filmu *Cirkus Renz*.
1943 (XVIII.)/46: Oko: Tanečnice Lída Myšáková při tanci.
1943 (XVIII.)/47: Karel Hájek: Triga na budově Národního divadla. Titul věnovaný šedesátému výročí otevření této divadelní scény.
1943 (XVIII.)/48: Vaneš: Operní pěvkyně Věra Placherová. (Klasický portrét.)
1943 (XVIII.)/49: Čeněk Sládek: Klasický ateliérový snímek brněnského herce Rudolfa Waltera.
1943 (XVIII.)/50: Frič-Lucernafilm: Muž na pramici v protisvětle. (Hezká fotografie z filmu *Milhy na Blatech*.)
1943 (XVIII.)/51: Karel Hájek: Klasický portrét herečky Ludmily Vostrčilové.
1943 (XVIII.)/52: Foto Pestrý týden: Reprodukce obrazu Jiřího Trnky.

1944

- 1944 (XIX.)/1:** Ufa: Kristina Söderbaumová a Karel Raddatz ve filmu *Dům u jezera*. (Muž a žena se drží za ruce a zamilovaně se na sebe usmívají.)
1944 (XIX.)/2: Čeněk Chládek: Brněnská dramatická umělkyně Ema Pechová.
1944 (XIX.)/3: Sláva Štochl: Momentka z lyžařského kursu Kuratoria pro výchovu mladých v Čechách a na Moravě v Alpách. (Zasněžené velehorské vrchy, zcela maličký černý lyžař v dolní části snímku.)
1944 (XIX.)/4: Mirko Křen: Ojíněná socha fotografovaná z podhledu. (Z autorovy výstavy „Plzeň ve fotografii“.)
1944 (XIX.)/5: Ufa: Marika Röck ve filmu *Tanec s císařem*. (Portrét ženy s mimořádně hustým obočím a výraznými očima v historickém společenském oblečení. •)
1944 (XIX.)/6: Neznámý autor: Reprodukce obrazu Karla Skály *Mladý faktor*.
1944 (XIX.)/7: Jar Podbierová: Operní pěvci Zdeňka Hrnčířová a J. Janda v opeře *Šárka*. (Muž a žena v něžné pozici – ona se dívá zamilovaným pohledem vzhůru, on se dívá na ni a drží v ruce její hlavu s vlnitými vlasy. ••)
1944 (XIX.)/8: B. Šťastný: Podstavec portálu Clam-Gallasova paláce od M. B. Brauna.
1944 (XIX.)/9: J. Mulač: Klasický portrét skladatele Bedřicha Smetany. (Jde o nejčastěji používanou fotografii tohoto umělce.)
1944 (XIX.)/10: K. Hájek: Pěvci Jarmila Procházková a Karel Hauser v olomouckém nastudování *Othela*. (•)
1944 (XIX.)/11: Foto Pestrý týden: Pohled na budovu Pražského hradu přes tmavou sochu (K pátému výročí vzniku Protektorátu Čechy a Morava.)
1944 (XIX.)/12: Karel Hájek: Herec Zdeněk Štěpánek ve hře *Paličova dcera*. (Klasický portrét herce v kostýmu.)
1944 (XIX.)/13: V. Chochola: Loutka bramborového divadla znovurealizovaného v Klubu umělců.
1944 (XIX.)/14: Foto Pestrý týden: Dívčátko na zápraží venkovského domku si hraje s kachňátkem.
1944 (XIX.)/15: Herečka Českého divadla v Moravské Ostravě Jana Ebertová. (Mírně rozostřený portrét.)
1944 (XIX.)/16: Josef Hanka: „Jarní stíny“ – dvojice svářečů tramvajových kolejí v ostrém protisvětle při práci. (Velmi výtvarný snímek. •••)
1944 (XIX.)/17: Josef Hanka: Mladý chlapec se sbiječkou pracující jako horník. (Je zcela čistý! Svaly se mu lesknou v umělém světle.)
1944 (XIX.)/18: V. J. Staněk: Kolouch v protisvětle si zvědavě prohlíží filmovou kameru. (Hezké. ••)
1944 (XIX.)/19: Jos. Heinrich: Herec Jaroslav Průcha. (Muž s bílými vlasy a vousy fotografovaný na tmavém pozadí s velmi výraznou mimikou. Výrazný titul. •••)
1944 (XIX.)/20: K. Hájek: Dítě fotografované z podhledu se šťastným výrazem a rozpaženými rukama. (Ke svátku matek, pozadí neutrální. ••)
1944 (XIX.)/21: Hanka: Dvě dívky u sítě při odbíjení. (Velmi rozostřený snímek.)
1944 (XIX.)/22 (3. června 1944): Jiří Frühauf: Jarní motiv. (Výrazně rozostřená fotografie směřující se dívky s mladou ovci.)
1944 (XIX.)/23: Karel Hájek: Zahajujeme léto – mladá dívka v dvoudílných plavkách pod sprchou. (Dívka má zvednuté ruce proti tekoucí vodě, je fotografována z podhledu, za ní se rýsují bílé mraky na temném nebi. Přestože jde o snímek vyjadřující radost z léta, působí na mně dívčin téměř neznatelný obličej velmi démonicky. •••) (→ str. 179)
1944 (XIX.)/24: Ceps: Dav lidu – zvláště mladých chlapců při zpěvu *Pochodu Knihovny pro mládež*.
1944 (XIX.)/25: Foto Pestrý týden: Reprodukce olejomalby Richarda Wiesnera.
1944 (XIX.)/26: Jar. Doležal: Po velkém prádle. (Žena věší na diagonálu snímku na šňůru kostkované utěrky.)
1944 (XIX.)/27: Foto Pestrý týden: Atletické závody Kuratoria – štafeta při předávání kolíku.
1944 (XIX.)/28: O. Svoboda: Rozzářená tvář mladé plavkyně koukající z vody vzhůru na fotografa. (••)

1944 (XIX.)/29: Neznámý autor: Členka Horáckého divadla v Třebíči Marie Tomášová v kostýmu ze starojo-panského dramatu.

1944 (XIX.)/30: Fotooddělení Lucernafilmu: Dvojice komparzistů z filmu *Rozina Sebranec*. (Velmi povedený snímek dvojice tváří mužů z profilu, vše se utápí v tmavé, jen některé prvky světla vystupují. Fotografie působí jako obraz starého holandského mistra. • • •) (→ str. 107)

1944 (XIX.)/31: Ufa: Herci Ullrich Haupt a Hilde Krahlová v novém filmu *Snění*.

1944 (XIX.)/32: P. Vojta: Malý chlapec fotografovaný z podhledu právě dopíjí láhev tekutiny. (Krásné světlo, výrazný titul. • •) (→ str. 179)

1944 (XIX.)/33: Miroslav Mikoláš: Horolezci ve stěně.

1944 (XIX.)/34: B. Šťastný: Taneční pár R. Macharovský a E. Slancová při tanci.

1944 (XIX.)/35: Jar. Doležal: Dvě dívky v plavkách sedí pod jezem. (Zčerená voda okolo nich proudí – z foto-grafie je cítit pohoda léta.)

1944 (XIX.)/36: J. Režná: Malé nahé dítě si hraje se štěnětem.

1944 (XIX.)/37: Karel Hájek: Hejno hus na venkovské cestě.

1944 (XIX.)/38: Karel Hájek: Muž v zástěře ochutnávající velkou lžící jídlo u sporáku s podtitulem „Když se nedá zahodit žena v továrně – proč by se měl dát zahodit muž v kuchyni?“

1944 (XIX.)/39: Jos. Hanka: Dva muži valící opracovaný kmen stromu s podtitulem „Dřevo není už pouhým sta-vivem a topivem, ale válečně důležitou surovinou“.

1944 (XIX.)/40: Ufa: Herečka Marika Röck v hlavní roli barevného filmu „Žena mých snů“.

1944 (XIX.)/41: Václav Kubát: Dívky sklízějící mák pod hradem Rábí.

1944 (XIX.)/42: Jan Hanka: Tovární hala s tkalcovskými stroji.

1944 (XIX.)/43: Foto Pestrý týden: „Podzimní sklizeň ve velkoměstě“ – muži orají Letenskou pláň, v pozadí je Pražský hrad. (•)

1944 (XIX.)/44: Karel Hájek: Jihočeská vesnice. (Na Hájka velmi neobvyklý záběr rybníka v podvečerním šeru a polorozostřené vesnice v pozadí. Fotografie vzbuzuje dojem, že jde o ušlechtilý tisk.)

1944 (XIX.)/45: Josef Hanka: Terapeutka nastavuje lampu horského slunce na odhalená záda pacientky k článku „Lékařská ordinace se stěhuje za dělníkem“.

1944 (XIX.)/46: Posselt: Dívka stojící u osudí a ukazující lístek s částkou 1 500 000 K – první cena v ročníku třídní loterie.

1944 (XIX.)/47: Karel Hájek: Česká dramatická umělkyně Růžena Nasková v domácím prostředí.

1944 (XIX.)/48: Snímek Pestrý týden: Hutník u tavící pece.

1944 (XIX.)/49: Fotografové oddělení Lucernafilmu: Záběr komplikované skrumáže kabelů a světel ve filmo-vém ateliéru. (Fotografováno z výšky.)

1944 (XIX.)/50: Nationalfilm: Portrét herečky Jiřiny Steimarové z filmu *Paklíč*. (Zajímavé protisvětlo, zajímavá práce se stínem. • •)

1944 (XIX.)/51: Foto Pestrý týden: Snímek z maňáskového představení v mateřské škole v Libické ulici na Krá-lovských Vinohradech. (Skupina dětí se zářícíma očima.)

1944 (XIX.)/52: Terrafilm: Herec Hans Albers v hlavní roli barevného filmu *Ulička hříchu*. (Portrét usměvavého muže v tmavé uniformě s čapkou a s květinou v klopě.)

1945

1945 (XX.)/1: Josef Hanka: Interiér mrazírny pražské rybárny, kde je právě zmrazeno několik vagónů ryb, urče-ných k přidělu spotřebitelům. (Muž v placaté čepici přerovnává ojiněné ryby.)

1945 (XX.)/2: Karel Hájek: Čtveřice šťastně se tvářících dětí na sáňkách. (Zabíráno z podhledu. • •)

1945 (XX.)/3: O. Svoboda: Snímek Pražského hradu fotografovaného teleobjektivem průhledem přes ukřižo-vaného Ježíše. (Okolo ukřižovaného se vine hebrejský text. Velmi zvláště působí dvojice siluet ženských soch po obou stranách sochy.)

1945 (XX.)/4: B. Straka: Mládí milující zimu a sníh. (Trojice směřících se dětí, které drží lyže.)

1945 (XX.)/5: Karel Hájek: Ledaři na Vltavě. (Pochmurný snímek dvojice mužů kopajících led – všude kolem mlha, muži se lesknou v odrazu na vodní hladině.)

1945 (XX.)/6: Nationalfilm: Jana Dítětová a Zd. Dítě v novém filmu M. Friče *Prstýnek*. (Muž a žena se zářícím úsměvem fotografovaní z podhledu, vypadají šťastně, dívají se vstříc světlým zítřkům.)

1945 (XX.)/7: B. J. Straka: Ženy na místech mužů – chemička u kolorimetru. (Klasický snímek dívky hledící do objektivu složitěho přístroje.)

1945 (XX.)/8: B. Straka: Stavební dělníci při zatloukání pilotů. (Hezký snímek trojice mužů z žabí perspektivy při práci na stavbě. • •)

1945 (XX.)/9: K. Hájek: Široce se usmívající hoch, který drží v rukou formy na klobouky. (Popisek „Z čeho je to, co je to a nač je to?“)

1945 (XX.)/10: UFA: Kristina Söderbaumová v hlavní roli nového barevného filmu Ufy *Její oběť*. (Klasický portrét ženy ve stylu glamour.)

1945 (XX.)/11: K. Hájek: Svářeč při provádění svislého sváru. (Muž z profilu v rádiovce a ochranných brýlích svařuje – na všechny strany odskakují žhavá světýlka. Technicky i kompozičně povedené.)

1945 (XX.)/12: Otto Svoboda: Správný kluk – jeden z nejmladších hokejistů L.T.C. (Velmi pěkný portrét chlapce s otevřenou pusou a svítícími bělostnými zuby, oči přihmouřené. • •)

1945 (XX.)/13: B. Straka: Broušení skla. (Zajímavá momentka – dominantou snímku je broušený talíř – zezadu prosvícený, který drží v rukou brusič. • •)

1945 (XX.)/14: Josef Hanka: Jarní nálada ve staré Praze. (Velmi výtvarný snímek dvou mužů a jedné ženy jdoucí v protisvětle průchodem k Týnskému chrámu. • •)

1945 (XX.)/15: Karel Hájek: Stáří a mládí. (Vrásčitá stařenka a rozesmátá mladá dívka se koukají do dále – jak jinotaj blížícího se konce starých časů a začátku časů nových. • • •)

1945 (XX.)/16: Jos. Hanka: Z podhledu fotografovaná dívka zalévající ze zahradní konve. (Proti fotografovi prýští proud vody – hezké. •)

1945 (XX.)/17 (z 28. dubna 1945): Bohumil Straka: Spokojená tvář mostmistra. (Usmívající se vrásčitý muž fotografovaný z mírného podhledu se v týden před vypuknutím Pražského povstání usmívá na čtenáře, kteří se v té době už zabývali úplně jinými věcmi než četbou o umu českých mostařů. • • •) (→ str. 181)

• • •

1938/45 Jiří Jeníček

• • • 7. Příloha informací o časopisecké scéně v Československu

V této čistě informativní příloze přetiskuji podle mého názoru zajímavé údaje z časopiseckých katalogů, které mohou poskytnout lepší přehled o konkurenci Pestrého týdne na československém trhu. Seznamy nebyly vždy úplné, přesto však mohou být pomůckou badatele. Uvádím pouze periodika, jejichž redakce byly na území dnešní České republiky.

V Bibliografickém katalogu časopisectva Republiky Československé roku 1920 jsem našel celkem šest časopisů v rubrice V(c), pododdělení Fotografická a filmové časopisy:

1. Československý fotograf – měsíčník hájící zájmy fotografů z povolání, vydával Svaz fotografů RČS, zodpovědný redaktor Jaroslav Čámský, měsíčník, Praha

2. Foto – není více informací

3. Fotografická revue – ilustrovaný měsíčník pro amatérskou fotografii, vydával A. Reis, zodpovědný redaktor R. Suchý, měsíčník, Praha

4. Fotografický obzor – nejstarší ilustrovaný měsíčník pro amatérskou fotografii, orgán Českého klubu fotografů amatérů, majitel, vydavatel a zodpovědný redaktor Fr. Mrkoš, redaktori Vladimír Fanderlík, Jaroslav Milbauer, František Mrskoš, Vladimír Novák, měsíčník, Praha

5. Foto-noviny – odborný tisk pro oznamování novinek z oboru fotografických aparátů, fotografických potřeb a fotografie vůbec, vydavatel a majitel Vladimír Albrecht, zodpovědný redaktor Robert A. Šimon, měsíčník, Praha

6. Der Photograph – Fachblatt für die Gesamten Interessen der Photographie in den Ländern der Früheren öster.-ung. Monarchie, majitel a nakladatel Franz Förster, zodpovědný redaktor E. Anton Mitlehner, čtrnáctideník, Rokytnice/Reichenberg

Speciální rubrika zábavných časopisů zde zatím neexistuje, některé jsou zařazeny do skupiny V(d) – Krásná literatura.

• • •

Následují informace z jednotlivých ročníků Časopiseckého katalogu ČSR Rudolf Moose. Vydávala ho stejnojmenná reklamní agentura pro své inzerenty, vycházel jednou ročně v česko-německé verzi a uváděl řadu podrobných informací o časopisech rozříděných do skupin podle obsahu a sídla redakce. K nalezení tu jsou údaje o ceně inzerce, formátu periodika, nákladu či podílu reklamy na celkové potištěné ploše.

1926 IV. Beletristika, literatura a politika:

Brno

deníky: Kurýr, Ruch

týdeníky: Ilustrovaný Svět, Nové Ilustrované Listy, Proud, Lucerna, Nový Lid, Náš Domov, Hlídka

čtrnáctideník: Naše Omladina

České Budějovice

měsíčník: Waldheimat

Český Krumlov

týdeník: Interessante Bilder

čtrnáctideník: Der Hochwald

Dubí

týdeník: Heirats-Woche

Habry

měsíčník: Ilustrátor Světa

Cheb

týdeník: Egerländer Sonntagsblatt

měsíčník: Der Bücherbote

Karlovy Vary

měsíčník: Der Strom

Kladno

měsíčník: Galerie

Liberec

týdeník: Der grade Michel

čtrnáctideník: Rübezahl

měsíčník: Deutsche Arbeit

Litoměřice

týdeník: Illustrierte Lobositzer Zeitung

čtrnáctideník: Haus und Heim

měsíčník: Heimat und Welt

Moravská Ostrava

týdeník: Veselá Kopa

Opava

měsíčník: Im Reiche der Frau

Pardubice

měsíčníky: Kultura Lidství, Člověk, Láska a pohlaví

Podmokly

čtrnáctideník: Die Freie Gemeinde

Praha

týdeníky: Pražský Ilustrovaný Zpravodaj, Český Svět, Humoristické listy, Kopřivy, Rozkvět, Zeit im Bild, Zvon, Soudní Síň, Prager Illustrierte Zeitung

čtrnáctideníky: Zlatá Praha, Světozor, Rodina, Nová Praha

měsíčníky: Krystal, Revue Sňatek, Eros, Lumír, Das Leben, Der Die Das, Die Große Welt, Šťastná Rodina, Taneční Revue, Tanec a společnost

Teplice-Šanov

týdeník: Unser Familienblatt

Trutnov

měsíčník: Die Glocke

Ústí nad Labem

týdeníky: Novellen-Zeitung, Für stille Stunden, Der Erzähler

Varnsdorfčtrnáctideníky: Varnsdorfer Hausblätter, Freierabend
měsíčník: Immergrün**1926 V. Módní a ženské časopisy:****Bečov nad Teplou**

měsíčník: Die Frau

Brno

měsíčník: Česká Selka

České Budějovice

týdeník: Česká žena

Litoměřice

měsíčník: Erstes Prager Modeblatt

Mladá Boleslav

čtrnáctideník: Módní Svět

Olomouc

měsíčník: Eva

Písek

měsíčník: Pařížský vkus

Prahatýdeníky: List paní a dívek, Pražanka, Moravanka, Hvězda
českosl. paní a dívek, Ženské Noviny, Módní Revue
čtrnáctideníky: Šťastný Domov, Zvěstování, Bazar,
Ženský Svět
měsíčníky: Hospodyňské Listy, Galerie Krásy/Galerie de
Beaute, Gentleman, Domácnost, Československý
Svéráz, Salon, Nové Pařížské Mody, Ženský Obzor**1926 VIII.a Živnosti (fotografové):****Bor u České Lípy**

měsíčník: Das Lichtbild

Prahaměsíčníky: Rozhledy Fotografa Amateura, Fotografický
obzor**1927 IV. Beletristika, literatura a politika:****Brno**deníky: Československý Kurýr, Ruch
týdeníky: Illustrovaný Svět, Nové Illustrované Listy, Proud,
Lucerna, Nový Lid, Náš Domov, Hlídka
čtrnáctideník: Die illustrierte Welt, Naše Omladina**České Budějovice**týdeník: Deutscher Böhmerwaldbote, Die Sonntagsbote,
Netopýr
měsíčník: Waldheimat**Český Krumlov**týdeník: Interessante Bilder
čtrnáctideník: Der Hochwald**Dubí**

týdeník: Heirats-Woche

Habry

měsíčník: Illustátor Světa

Holešov

měsíčník: Naše Směry

Cheb

týdeník: Egerländer Sonntagsblatt

měsíčník: Der Bücherbote

Karlovy Vary

měsíčník: Der Strom

Kladno

měsíčník: Galerie

Liberec

týdeník: Der grade Michel

měsíčník: Deutsche Arbeit

Litoměřicetýdeník: Illustrierte Lobositzer Zeitung, Der Rätselfreund,
Unser Familienblatt

čtrnáctideník: Haus und Heim

Moravská Ostravatýdeník: Veselá Kopa, Mährisch-Schlesische Illustrierte
Welt**Opava**

měsíčník: Im Reiche der Frau

Podmokly

čtrnáctideník: Die Freie Gemeinde

Prahatýdeníky: Pražský Illustrovaný Zpravodaj, Český Svět,
Světobzor, Humoristické listy, Nová Praha, Kopřivy,
Rozkvět, Zeit im Bild, Zvon, Soudní Síň, Prager
Illustrierte Zeitung, Přítomnost, Křížovka-Kreutzwort,
Týden v Praze, Pražský Repertoire, Domov
čtrnáctideníky: Zlatá Praha, Rodina, Československá
rodina
měsíčníky: Salon, Krystal, Lumír, Das Leben, Šťastná
Rodina, Gentleman Taneční Revue, Tanec a společnost,
Parlament, Události, Der Neue Mensch
dvoměsíčníky: Gody, Binjam**Přerov**

týdeník: Maják

S. Ostrava

týdeník: Illustrovaný týdenní Zpravodaj

Ústí nad Labemtýdeníky: Novellen-Zeitung, Für stille Stunden, Der
Erzähler

měsíčník: Der Bibi

Varnsdorfčtrnáctideníky: Varnsdorfer Hausblätter, Freierabend
měsíčník: Immergrün**Zábřeh**

čtrnáctideníky: Altvaterbote, Südmährerbote

1927 V. Módní a ženské časopisy:**Bečov nad Teplou**

měsíčník: Die Frau

Brno

měsíčník: Česká Selka

České Budějovice

měsíčník: Česká žena

Litoměřice

měsíčník: Erstes Prager Modeblatt

Mladá Boleslav

čtrnáctideník: Módní Svět

Praha

týdeníky: List paní a dívek, Pražanka, Moravanka, Frauenfreude-Mädchenglück, Hvězda českosl. paní a dívek, Ženské Noviny, Módní Revue

čtrnáctideníky: Šťastný Domov, Zvěstování, Bazar, Světový Bazar

měsíčníky: Hospodyňské Listy, Ženský Svět, Ženský Obzor, Galerie Krásy/Galerie de Beaute, Domácnost, Československý Svéráz, Salon, Nové Pařížské Mody, Československá Záložna

Teplice-Šanov

čtrnáctideník: Der Socialdemokratin

1927 VIII.a Živnosti (fotografové):**Bor u České Lípy**

měsíčník: Das Lichtbild

Praha

měsíčníky: Rozhledy Fotografa Amateura, Foto Noviny

1928 IV. Beletristika, literatura a politika:**Brno**

deníky: Československý Kurýr, Ruch

týdeníky: Nové Illustrované Listy, Proud, Lucerna, Nový Lid, Komár, Cvrček, Der Spatz, Houpačka, Naš Domov, Hlídky, Interessante Woche

čtrnáctideník: Naše Omladina

České Budějovice

týdeník: Deutscher Böhmerwaldbote, Naše Domácnost

Český Krumlov

týdeník: Interessante Bilder

Habry

měsíčník: Illustátor Světa

Holešov

měsíčník: Naše Směry

Hradec Králové

čtrnáctideník: Československý illustrovaný Zpravodaj

Cheb

týdeník: Egerländer Sonntagsblatt

měsíčník: Der Bücherbote

Karlovy Vary

čtrnáctideník: Der Strom

Kladno

měsíčník: Galerie

Liberec

týdeník: Der grade Michel

Litoměřice

týdeník: Illustrierte Lobositzer Zeitung, Der Rätselfreund, Unser Familienblatt

čtrnáctideník: Haus und Heim

Moravská Ostrava

týdeník: Veselá Kopa, Mährisch-Schlesische Illustrierte Welt, Illustrovaný Obzor

Opava

týdeník: Novina

měsíčník: Im Reiche der Frau

Planá

měsíčník: Wegweiser für alle

Podmokly

čtrnáctideník: Die Freie Gemeinde

Praha

týdeníky: Pražský Illustrovaný Zpravodaj, Pestrý týden, Jas, Český Svět, Světozor, Humoristické listy, Nová Praha, Kopřivy, Rozkvět, Zeit im Bild, Letem Světem, Domov a Svět, Soudní Síň, Přítomnost, Křížovka-Kreutzwort, Šašek, Týden v Praze, Pražský Repertoire, Domov

čtrnáctideníky: Zlatá Praha, Československá rodina, Pst

měsíčníky: Salon, Zvon, Lumír, Das Leben, Šťastná Rodina, Gentleman, Nová Domácnost, Taneční Revue, Tanec a společnost, Parlament, Der Neue Mensch

dvoměsíčníky: Gody, Binjam

Teplice-Šanov

týdeník: Allgemeine Illustrierte Zeitung

S. Ostrava

týdeník: Illustrovaný týdenní Zpravodaj

Ústí nad Labem

týdeníky: Novellen-Zeitung, Für stille Stunden,

Der Erzähler, Illustrierte Gerichts-Zeitung

čtrnáctideník: Freunf im Heim

měsíčník: Der Bibi, Huko, Der silberne Schale

Warnsdorf

čtrnáctideníky: Warnsdorfer Hausblätter, Freierabend

měsíčník: Immergrün

Zábřeh

čtrnáctideník: Altvaterbote und Südmährerbote

1928 V. Módní a ženské časopisy:**Bečov nad Teplou**

měsíčník: Die Frau

Brno

čtrnáctideník: Česká Selka

České Budějovice

měsíčník: Česká žena

Litoměřice

měsíčníky: Erstes Prager Modeblatt, Die deutsche Hauswirtin

Mladá Boleslav

týdeník: Lada-Módní Svět

měsíčníky: Moderní prádlo a dětské šatstvo, Ruční Práce

Prahatýdeníky: List paní a dívek, Pražanka, Moravanka, Slovenka, Frauenfreude-Mädchenglück, Hvězda českosl. paní a dívek, Ženské Noviny, Módní Revue, Jitřenka
čtrnáctideníky: Ženský Svět, Šťastný Domov, Zvěstování, Bazar, Světový Bazar, A. B. C. -Československý Svéráz
měsíčníky: Hospodyňské Listy, Ženský Obzor, Radost Hospodyňky, Galerie Krásy/Galerie de Beaute et les Modes, Nové Pařížské Mody, Československá Záložna

1928 VIII.a Živnosti (fotografové):**Bor u České Lípy**

měsíčník: Das Lichtbild

Hradec Králové

měsíčník: Věstník společenstva fotografů

Praha

měsíčníky: Rozhledy Fotografa Amateura, Foto Noviny, Foto, Fotografický Obzor

1929 IV. Beletristika, literatura a politika:**Brno**

deníky: Ruch

týdeníky: Proud, Lucerna, Nový Lid, Brünner Illustrierte Blätter, Komár, Cvrček, Der Spatz, Houpačka, Hlídka

čtrnáctideník: Kulíšek, Naše Omladina

České Budějovice

týdeník: Deutscher Böhmerwaldbote, Naše Domácnost, Nový Zpravodaj Jihočeský

Český Krumlov

týdeník: Interessante Bilder

Holešov

měsíčník: Naše Směry

Hradec Králové

čtrnáctideník: Československý ilustrovaný Zpravodaj

Cheb

týdeník: Egerländer Sonntagsblatt

Karlovy Vary

čtrnáctideník: Der Strom

Kladno

měsíčník: Galerie

Liberec

týdeník: Der grade Michel

Litoměřice

týdeník: Illustrierte Lobositzer Zeitung, Der Rätsselfreund, Unser Familienblatt

čtrnáctideník: Haus und Heim

Moravská Ostrava

týdeník: Ilustrovaný týdenní zpravodaj

Opava

týdeník: Novina

Planá

měsíčník: Wegweiser für alle

Podmokly

měsíčník: Die Brücke

Praha

týdeníky: Pražský Ilustrovaný Zpravodaj, Pestrý týden, Jas, Český Svět, Světozor, Humoristické listy, Kopřivy, Zvon, Rozkvět, Zeit im Bild, Letem Světem, Domov a Svět, Pestré Květy, Soudní Siň, Képes Hét, Křížovka-Kreutzwort, Šašek, Pražský Repertoire, Domov

čtrnáctideníky: Zlatá Praha, Literární noviny, Šťastná rodina, Reflektor, Červánky, Československá rodina, Pst

měsíčníky: Salon, Kmen, Lumír, Gentleman, Nová Domácnost, Taneční Revue, Tanec a společnost, Parlament,

dvouměsíčníky: Gody, Binjam

Teplice-Šanov

čtrnáctideník: Allgemeine Illustrierte Zeitung

Ústí nad Labem

týdeník: Illustrierte Gerichts-Zeitung

Varnsdorf

čtrnáctideníky: Warnsdorfer Hausblätter, Freierabend

měsíčník: Immergrün

Zábřeh

čtrnáctideník: Altvaterbote und Südmährerbote

1929 V. Módní a ženské časopisy:**Bečov nad Teplou**

měsíčník: Die Frau

Brno

čtrnáctideník: Česká Selka

Litoměřice

měsíčník: Erstes Prager Modeblatt (Die deutsche Hauswirtin)

Mladá Boleslav

měsíčníky: Moderní prádlo a dětské šatstvo, Ruční Práce

Opava

měsíčník: Im Reiche der Frau

Praha

týdeníky: Lada-Módní svět, List paní a dívek, Pražanka, Moravanka, Slovenka, Frauenfreude-Mädchenglück, Hvězda českosl. paní a dívek, Ženské Noviny, Módní Revue, Žena, Jitřenka

čtrnáctideníky: Ženský Svět, Šťastný Domov, Eva, Zvěstování, Bazar, Mode-Atlas, Světový Bazar

měsíčníky: Lípa – A. B. C. nové ženy (?), Hospodyňské Listy, Ženský Obzor, Radost Hospodyňky, Galerie Krásy/Galerie de Beaute et les Modes, Nové Pařížské Mody, Československá Žena, Nová žena

10x do roka: Ženská Rada

1929 VIII.a Živnosti (fotografové):**Bor u České Lípy**

měsíčník: Das Lichtbild

Hradec Králové

měsíčník: Věstník společenstev fotografů

Praha

měsíčníky: Rozhledy Fotografa Amatéra, Foto Noviny, Foto, Fotografický Obzor

Zábřeh

měsíčník: Bergland-foto

1930 IV. Beletristika, literatura a politika:**Brno**

týdeníky: Proud, Lucerna, Nový Lid, Komár, Cvrček, Der Spatz, Houpačka

čtrnáctideník: Kulíšek, Naše Omladina

měsíčník: Brünner Illustrierte Blätter

České Budějovice

týdeník: Der Sonntagsbote, Naše Domácnost, Nový Zpravodaj Jihočeský, Die Glocke

Český Krumlov

týdeník: Interessante Bilder

Holešov

měsíčník: Naše Směry

Hradec Králové

čtrnáctideník: Československý illustrovaný Zpravodaj

Cheb

týdeník: Egerländer Sonntagsblatt

Karlovy Vary

čtrnáctideník: Der Strom

Liberec

týdeník: Der grade Michel

Litoměřice

týdeník: Der Rätsselfreund, Unser Familienblatt

čtrnáctideník: Haus und Heim

Moravská Ostrava

týdeník: Illustrovaný týdenní zpravodaj

Planá

měsíčník: Wegweiser für alle

Podmokly

měsíčník: Die Brücke

Praha

týdeníky: Pražský Illustrovaný Zpravodaj, Pestrý týden, Jas, Světozor, Nová Praha, Humoristické listy, Kopřivy, Zvon, Rozkvět, Zeit im Bild, Letem Světem, Domov a Svět, Rozpravy Aventina, Přítomnost, Pestré Květy, Soudní Siň, Képes Hét, Křížovka-Kreutzwort, Domov
 čtrnáctideníky: Literární noviny, Šťastná rodina, Koruna, Reflektor, Červánky, Československá rodina, Šašek, Pst
 měsíčníky: Salon, Kmen, Lumír, Gentleman, Nová Domácnost, Magazin Národních Listů, Das Leben, Taneční Revue, Tanec a společnost
 dvouměsíčník: Gody

Teplice-Šanov

čtrnáctideník: Allgemeine Illustrierte Zeitung

Ústí nad Labem

týdeník: Illustrierte Gerichts-Zeitung

Varnsdorf

čtrnáctideníky: Varnsdorfer Hausblätter, Freierabend, Sudetendeutsche Illustrierte

měsíčník: Immergrün

Zábřeh

čtrnáctideník: Altvaterbote und Südmährerbote

1930 V. Módní a ženské časopisy:**Bečov nad Teplou**

měsíčník: Die Frau

Brno

čtrnáctideník: Česká Selka

Krnov

měsíčník: Jungmädchenwelt

Litoměřice

měsíčník: Erstes Prager Modeblatt (Die deutsche Hauswirtin)

Mladá Boleslav

měsíčníky: Moderní prádlo a dětské šatstvo, Ruční Práce

Opava

měsíčník: Im Reiche der Frau

Praha

týdeníky: Hvězda českosl. paní a dívek, Lada-Módní Svět, Frauenfreude-Mädchenglück, Pražanka, Moravanka, Slovenka, List paní a dívek, Šťastný domov, Bazar, Ihre Welt – Das Blatt der Frau, Módní Revue, Žena, Jitřenka, čtrnáctideník: Lipa – A. B. C. nové ženy, Eva, Ženský Svět, Mode-Atlas, Světový Bazar, měsíčníky: Hospodyňské listy, Ženský Obzor, Radost Hospodyňky, Úspora v domácnosti, Nové Pařížské Mody, Galerie krásy – Galerie de Beaute et les Modes, Československá žena, Nová Žena
 10x do roka: Ženská Rada

1930 VIII.a Živnosti (fotografové):**Bor u České Lípy**

měsíčník: Das Lichtbild

Hradec Králové

měsíčník: Věstník společenstev fotografů

Praha

měsíčníky: Foto Noviny, Foto, Fotografický Obzor

Zábřeh

měsíčník: Bergland-foto

1937 IV. Beletristika, literatura a politika:**Aš**

měsíčník: Der Igel

Brno

týdeníky: Cvrček, Komár, Kulišek, Lucerna, Náš týden, Nový Lid, Proud, Rozkvět
 čtrnáctideník: Naše Omladina
 měsíčníky: Měsíc, Der Monat, Opera – magazin pro současné umění, kulturu, kritiku a život

Broumov

čtrnáctideník: Das Dorf

České Budějovice

týdeník: Echo der Woche, Přítel Venkova

Falknov nad Ohří

měsíčník: Das Eigenheim

Holešov

měsíčník: Naše Směry

Hradec Králové

měsíčník: Naše Cesta

Cheb

týdeník: Sudetendeutsche Illustrierte

Chrust

měsíčník: Most

Karlovy Vary

měsíčník: Der Jugend Strom

Kraslice

měsíčník: Der bunte Spiegel

Krnov

měsíčník: Illustrierte Heimatschau

Liberec

týdeník: Der grade Michel

Litoměřice

čtrnáctideník: Haus und Heim

Most

týdeník: Mein Roman

Olomouc

týdeník: Olomoucká revue

měsíčník: Index – list pro kulturní politiku

Opava

čtrnáctideník: Die Quelle

Praha

týdeníky: Ahoj, Die Brücke-Most, Dětská Neděle, Groš, Humoristické listy, Illustrierte Presse, Jas, Křížovka a Důtip, Letem Světem – Domov a Svět, Mladý Hlasatel, Die Neue Weltbühne, Ozvěny domova i světa, Pestrý Týden, Pramen, Pražský Ilustrovaný Zpravodaj (mutace Moravský ilustrovaný zpravodaj), Přítomnost, Romány do kapsy, Der Simpl, Sobota, Světozor, Tvorba, V.I. – Die Volks-Illustrierte, Zeit im Bild, Zvon – Beletristický týdeník

čtrnáctideníky: Hádankový zpravodaj, Jungfront, Listy pro umění a kritiku, Literární noviny, Mladá Garda, Oasa, Polnice volá, Soudní Síň, Svět Práce, 3. Generace – orgán mladých lidovců ČSR

měsíčníky: Elán – mesačník pre literatúru a umenie, Erotikon, Hohe Warte, Koh-i-noor Magazin, Lumír, Naše doba, Nové Čechy, Rok s Městskou spořitelnou na Král. Vinohradech, Salon, Der Schlaraffia Zeyttungen, Země Sovětů, Život

10x do roka: Slovanská Revue, Šaldův zápisník

20x do roka: Malý Čtenář

Prachatice

měsíčník: Familienzeitung

Teplice-Šanov

čtrnáctideník: Unser Familienblatt

Varnsdorf

čtrnáctideníky: Warnsdorfer Hausblätter

měsíčník: Immergrün

Zábřeh

čtrnáctideník: Altvaterbote und Südmährerbote und Karpathenbote

1937 V. Módní a ženské časopisy:**Bečov nad Teplou**

měsíčník: Die Frau

Brno

čtrnáctideník: Milý domov/Mein Heim

10x ročně: Práce Ženy

čtvrtletník: Příručka časopisu Práce Ženy

České Budějovice

měsíčník: Für die Hausfrau

Krnov

měsíčník: Jungmädchenwelt

Letovice

měsíčník: Něha

Liberec

čtrnáctideníky: Die Kämpferin, Pomoc rodině, Vobachs Familienhilfe und Büch für Alle

měsíčníky: Die sudetendeutsche Frau

Mladá Boleslav

měsíčníky: Dětské šatstvo, Ruční Práce

Praha

týdeníky: Domov našich žen, Frauenfreude-Mädchenglück, Frauenwelt, Hvězda českosl. paní a dívek, Katolická žena, Lada – Módní Svět, List paní a dívek, Moravanka, Pražanka, Rozsévačka, Slovenka, Ženské Noviny, Ženský Obzor

čtrnáctideníky: Eva, Lípa – A. B. C. nové ženy, měsíčník: Elegantní dáma, Hospodyňské Listy, Nagyasszony, Nové Pařížské Mody, Praktická domácnost a hospodářství, Praktická Hospodyňka, Pro mladou ženu, Radost domova, Rodinný krb, Slovenské hospodyňské listy, Vkus, Žena a domov

10x do roka: Ženská Rada

20x do roka: Zora

Zábřeh

měsíčník: Die Frau von heute

1937 VIII.a Živnosti (fotografové):**Bor u České Lípy**

měsíčník: Das Lichtbild, Verbandsnachrichten des Deutschen Lichtbildner-Verbandes i. d. ČSR

Brno

měsíčník: Foto Universum

Česká Lípa

čtrnáctideník: Der deutsche Photograph

Hradec Králové

měsíčník: Věstník společenstev fotografů

Praha

čtrnáctideník: Fotografie

měsíčníky: Foto, Foto-Nachrichten, Foto-noviny, Fotografický Obzor, Fotografický Zpravodaj

Zábřeh

měsíčník: Bergland-foto

1938 (údaje jsou uspořádány do nového systému rubrik) I. Ilustrované, zábavné a dětské časopisy:**Bor u České Lípy**

měsíčník: Der Bücherwart

Brno

týdeníky: Cvrček, Komár, Kulišek, Lucerna, Naš týden, Nový Lid, Proud, Rozkvět

měsíčníky: Měsíc, Der Monat, Naš domov, Naše Omladina

Broumov

čtrnáctideník: Das Dorf

České Budějovice

týdeník: Echo der Woche, Přítel Venkova

Holešov

měsíčník: Naše Směry

Hradec Králové

měsíčník: Naše Cesta

Cheb

týdeník: Sudetendeutsche Illustrierte

Chrust

měsíčník: Most

Karlovy Vary

měsíčník: Der Jugend Strom

Kraslice

měsíčník: Der bunte Spiegel

Krnov

měsíčník: Illustrierte Heimatschau

Liberec

týdeník: Der grade Michel

Litoměřice

čtrnáctideník: Haus und Heim

Moravská Ostrava

týdeník: Illustrovaný týdenní zpravodaj

Most

týdeník: Mein Roman

Nové Město nad Metují

měsíčník: Pramen

Olomouc

týdeník: Zábavná revue

Opava

týdeník: Illustrierte Deutsche Woche

Praha

týdeníky: ABC Aktuelle Bilder-Chronik, Ahoj, Brázda, Dětská Neděle, Echo ČSR, Hej rup, Humoristické listy, Illustrierte Presse, Jas, Krásný román, Křížovka a důvtip, Letem Světem – Domov a Svět, Mladý Hlasatel. Ozvěny domova i světa, Pestrý Týden, Praha vidí a slyší, Pražský Illustrovaný zpravodaj, Romány do kapsy (Rodokapsy), Der Simpl, Sobota, Světozor, 3. Generace, orgán mladých lidovců v ČSR, V.I. Die Volks-Illustrierte, Zeit im Bild, Zvon – beletristický týdeník

čtrnáctideník: Hádankový Zpravodaj, Hovory o knihách, Mladá Garda, Naší přírodou, Romány vzrušené chvíle (Rozruch), Soudní Siň, Svět v obrazech

měsíčník: Český a Slovenský Illustrovaný zpravodaj, Domáci dílna, Hohe Warte, Der Igel, Koh-i-noor Magazin, Nové Čechy, Salon, Der Schlaraffia Zeyttungen, Země Sovětů, Život

čtvrtletník: Děti na jevišti, Hra a škola, Nové Besedy, Nový program, Zábavy a hry

20× ročně: Malý Čtenář

Varnsdorf

měsíčník: Immergrün

1938 II. Ženské, rodinné a módní časopisy:**Brno**

10× ročně: Práce Ženy

čtvrtletník: Příručka časopisu Práce Ženy

Cheb

čtrnáctideník: Sudetendeutschen Frauenblatt

Krnov

měsíčník: Jungmädchenwelt

Liberec

čtrnáctideníky: Pomoc rodině, Vobachs Familienhilfe und Büch für Alle

měsíčníky: Die sudetendeutsche Frau

Mladá Boleslav

měsíčníky: Dětské šatstvo, Ruční Práce

Podmokly

15× ročně: Modernes Leben

Praha

týdeníky: Domov našich žen, Frauenfreude-Mädchenglück, Frauenwelt, Hvězda českosl. paní a dívek, Katolická žena, Lada – Módní Svět, List paní a dívek, Moravanka, Pražanka, Rozsévačka, Slovenka, Ženské Noviny

čtrnáctideníky: Eva, Lipa – A.B.C. nové ženy

měsíčník: Elegantní dáma, Die Frau, Hospodyňské Listy, Nagyasszony, Nové Pařížské Mody, Praktická domácnost a hospodářství, Praktická Hospodyňka, Pro mladou ženu, Rádost domova, Rodinný krb, Slovenské hospodyňské noviny, Svět mladých žen (Škola a rodina), Vkus, Žena a domov, Ženský Obzor

10× do roka: Ženská Rada

20× do roka: Zora

?: Hilfsbuch für die Hausfrau

Prachatice

měsíčník: Familienzeitung

Varnsdorf

čtrnáctideník: Warnsdorfer Hausblätter

měsíčník: Die Frau

Zábřeh

měsíčník: Die Frau von heute

1938 IV. Průmysl a živnosti (fotografie):**Bor u České Lípy**

měsíčník: Das Lichtbild

Brno

měsíčník: Foto Universum

Česká Lípa

čtrnáctideník: Der deutsche Photograph

Hradec Králové

měsíčník: Věstník společenstev fotografů

Praha

čtrnáctideník: Fotografie

měsíčníky: Foto, Foto-Nachrichten, Foto-noviny, Fotografický Obzor, Fotografický Zpravodaj, Fotograf

Zábřeh

měsíčník: Bergland-foto

Zlín

měsíčník: Objektiv

1939 (nejsou započítána sudetská území odstoupená Říši)**I. Ilustrované, zábavné a dětské časopisy:****Brno**

týdeníky: Cvrček, Jitro Domoviny, Komár, Kulíšek, Lucerna, Nový Lid, Proud, Rozkvět

měsíčníky: Měsíc, Der Monat, Naš domov, Naše Omladina,

České Budějovice

týdeník: Přítel Venkova

Holešov

měsíčník: Naše Směry

Moravská Ostrava

týdeník: Illustrovaný týdenní zpravodaj

Nové Město nad Metují

měsíčník: Pramen

Olomouc

týdeník: Zábavná revue

Praha

týdeníky: Ahoj, Dětská Neděle, Echo ČSR, Humoristické Listy, Jas, Krásný román, Křížovka a důvtip, Letem Světem – Domov a Svět, Mladý Hlasatel, Ozvěny domova i světa, Pestrý Týden, Pražský Ilustrovaný Zpravodaj, Romány do kapsy (Rodokaps), Romány vzrušené chvíle – Rozruch, Sobota, Svět v obrazech, Světozor, Zeit im Bild, Zvon – beletristický týdeník
čtrnáctideník: Český a Slovenský Zpravodaj, Naší přírodou

měsíčník: Domácí dílna, Koh-i-noor Magazin, Naše Praha, Nové Čechy, Salon, Život

čtvrtletník: Děti na jevišti, Hra a škola, Nové Besedy, Nový program, Zábavy a hry
20× ročně: Malý Čtenář

Zlín

měsíčník: Výběr

1939 II. Ženské, rodinné a módní časopisy:**Brno**

10× ročně: Práce Ženy

čtvrtletník: Příručka časopisu Práce Ženy

Mladá Boleslav

měsíčníky: Dětské šatstvo, Ruční Práce

Praha

týdeníky: Domov našich žen, Hvězda čes.

a slov. paní a dívek, Katolická žena, Lada – Módní Svět, List paní a dívek, Moravanka, Pražanka, Slovenka, Ženské Noviny

čtrnáctideníky: Eva, Lipa – A.B.C. nové ženy

měsíčník: Elegantní dáma, Hospodyňské Listy, Nagyasszony, Nové Pařížské Mody, Praktická domácnost a hospodářství, Praktická Hospodyňka, Radost domova, Rodinný krb, Svět mladých žen (Škola a rodina), Vkus, Žena a domov, Ženský Obzor

10× do roka: Ženská Rada

1939 IV. Průmysl a živnosti (fotografie):**Brno**

měsíčník: Foto Universum

Hradec Králové

měsíčník: Věstník společenstev fotografů

Praha

čtrnáctideník: Fotografie

měsíčníky: Foto, Foto-noviny,

Fotografický Obzor, Fotografický Zpravodaj, Fotograf

Zlín

měsíčník: Objektiv

• • •

1931/31 Alexandr Hackenschmidt

• • • **6. Činnost fotografů zmiňovaných v textu v období let 1926–1945**

(zpracováno podle Encyklopedie českých a slovenských fotografů a z dalších zdrojů)

Pavel Altschul (1900–1944) vystřídal po absolvování filozofické fakulty UK řadu zaměstnání – pracoval v brněnském deníku *Rovnost*, *Internationale Presse-Korrespondenz* ve Vídni, v kanceláři Komunistické strany Rakouska a na sekretariátě Komunistické strany Československa. Od roku 1929 zaměstnán agenturou Centropress, od 1931 společně s Františkem Illelem a Alexandrem Paulem vlastní agenturu Press Photo Service (PPS). Zde působil do roku 1933, kdy se stal majitelem a odpovědným redaktorem *Světového zorníku*, který redigoval do roku 1939. Časopis byl za jeho vedení prodělečným, ale progresivním ilustrovaným týdeníkem.

Erich Auerbach (1911–1977) patřil k předním osobnostem moderní fotožurnalistiky. V letech 1930–1939 pracoval jako fotoreportér pro německy psaný deník *Prager Tagblatt*, pro který vytvářel fotografie hudebníků a zpěváků, koncertů a zkušek klasické hudby. V letech 1940–45 byl oficiálním fotografem Benešovy exilové vlády v Londýně.

Jaroslav Balzar (1884–1945) byl jedním z nejvýznamnějších profesionálních portrétistů od konce 20. do poloviny 40. let. Portrétoval především divadelní a filmové herce, nejúžeji spolupracoval s Annou Sedláčkovou a Vlastou Burianem.

Emil Ladislav Berka (1907–1993) působil spolu s Alexandrem Hackenschmiedem a Jiřím Lehovcem jako průkopník pokrokové filmové kritiky a krátce i jako představitel „nové fotografie“. Od roku 1933 je redaktorem časopisu *Ahoj* na neděli. Jeho dílo je ovlivněno avantgardním filmem a Bauhausem, zabýval se novou věcností (zájem o makrosnímky rostlin). Často publikoval v ilustrovaných časopisech, a to nejen fotografie, ale i články o moderní fotografii. Rovněž byl autorem grafických úprav časopisů a knih.

Rudolf Brunner-Dvořák (1864–1921) patřil k výjimečným osobnostem evropské úrovně nejen rozhledem a zkušenostmi, ale i nevšední kvalitou a pohotovostí momentních snímků. Hojně spolupracoval s ilustrovanými časopisy své doby a Pavel Scheufler ho považuje za zakladatele československé žurnalistické fotografie. Po roce 1921 převzal ateliér jeho bratr Jaroslav.

Karel Čapek (1890–1938) spolu s bratrem Josefem působil od roku 1921 v redakci *Lidových novin*. Intenzivně fotografoval v letech 1930–32, později už jen sporadicky. Ve své tvorbě se zabýval zejména zátišími, ve kterých je cítit touha po vizuální seberealizaci. Fotografická publikace *Dášeňka, čili život štěněte* vydaná roku 1932 z něj udělala jednoho z nejpopulárnějších fotoamatérů třicátých let.

Karel Drbohlav (1908–1971) se v roce 1925 vyučil fotografem. Od roku 1931 byl reportérem agentury Centropress, kde se specializoval na divadelní fotografii, od roku 1933 byl spolupracovníkem *Světového zorníku*. Od roku 1931 rovněž fotografoval v Městských divadlech pražských, kde v roce 1934 přijal stálé angažmá. Příležitostně externě pracoval pro Národní divadlo, D34, divadlo A. Sedláčkové a další scény. V divadelní fotografii se zaměřoval na využití autenticity živé scény, fotografoval při zkouškách přímo na jevišti, ne v ateliéru, jak bylo v té době zvykem. Základní fond z jeho snímků zahrnuje více jak 200 000 negativů a je přes ne vždy dokonalou evidenci považován za základní obrazový dokument ke studiu československého divadla mezi léty 1934–1961.

František Drtíkol (1883–1961) byl prvním českým fotografem světového významu. Po studiích na Lehr und Versuchsanstalt für Photographie a po praxi v několika ateliérech otevírá vlastní studio – nejprve v Příbrami, po roce 1910 v Praze. Na provozu pražské firmy se podílel rovněž Augustin Škarda, se kterým společně vytvořil album *Z dvorů a dvorečků staré Prahy*. Atelier Drtíkol a spol. se stal jedním z nejvýznamnějších podniků tohoto druhu – orientoval se zejména na oficiální portréty významných osobností. Hospodářská krize v 30. letech má značný vliv na jeho prosperitu, v roce 1935 ho Drtíkol prodává, nezabývá se dále fotografií, žije v ústraní a studuje buddhismus. V 30.–50. letech vrcholí jeho malířská a kreslířská tvorba. Po válce krátce vyučuje ve školním roce 1945–46 na Státní grafické škole.

Josef Ehm (1909–1989) se stal významným představitelem proudu vycházejícího z nové věcnosti. V jeho díle se spojuje smysl pro purismus fotografie s perfekcionismem řemesla. V letech 1934–46 učil na Státní grafické škole v Praze, v letech 1939–1941 redigoval s Jaromírem Funkem *Fotografický obzor*. Od třicátých do šedesátých let vytváří komorní soubor aktů, portrétů, přírodních a městských krajin a originálních námětů. V roce 1943 se účastní jako autor několika snímků na vydání portfolia *Moderní česká fotografie*. Je jedním z mála fotografů, v jejichž tvorbě se zachovaly prvky meziválečné vlny vycházející z nové věcnosti i po roce 1945.

Jaroslav Fabinger (1899–1942) se kromě volné tvorby zabýval fotografováním sportu, architektury a reklamy. Postupem času se stal jedním z nejlepších ateliérových fotografů specializovaných na portrét a akt. Od roku 1937 pracoval jako vedou-

cí propagace ve strakonické Zbrojovce. V roce 1942 se stal jednou z prvních obětí staného práva, kdy byl za dodnes nezjištěných příčin zatčen a později popraven.

Emil Fafek (*1922) pracoval před válkou jako reproduční fotograf v Neubertových závodech, v průběhu práce navíc studoval na Státní grafické škole. V roce 1942 byl totálně nasazen v Aschersleбену, v roce 1944 uprchl zpět do Prahy. Zde na černo pracoval u firmy Foto-styl-děti a zvětšoval fotografie Václavu Chocholovi. K dalším jeho osudům přispěla smůla – byl během procházky na Václavském náměstí zatčen a převezen do sběrného tábora u Břežan. Po mnoha útrapách znovu utekl a díky tomu mohl zaznamenat povstání v jeho počátcích i průběhu. Známý je Fafkův snímek, na kterém vede hlídka zajatého tajného policistu. Část dokumentace byla Fafkovi zabavena a zlikvidována revoluční hlídkou.

Jaromír Funke (1896–1945) se stal jednou z nejvýznamnějších osobností československé avantgardní fotografie. Od konce 20. let vytvářel snímky v duchu imaginativního umění a funkcionalismu. Fotografoval akty, zakázkové portréty různých osobností a záběry pro soubor *Lounský kraj* (od února 1940). Do března 1941 redigoval s Ehem časopis *Fotografický obzor*. Ve stejném roce uzavírá smlouvu s Jandovým nakladatelstvím Sfinx na publikaci *Česká země hovoří o práci*. Příležitostně vystavuje – například na jaře 1943 v Kolíně s úspěchem představuje soubor *Chrám sv. Bartoloměje ve fotografiích prof. Funkeho*. V 1943 vychází v nakladatelství Národní práce slavné portfolio *Moderní česká fotografie* s Funkeho snímky ze souborů *Čas trvá* a *Pralesy*, také v té době publikuje svou první samostatnou publikaci *Karolínský cyklus*, v roce 1944 *Týnský, Mikulášský a Svatojakubský cyklus*. V srpnu 1944 uzavírá s nakladatelem Stejskalem smlouvu na 150 snímků pro *Pražské kostely* (vychází po jeho smrti v roce 1945). Učí rovněž až 8 hodin denně na pražské Státní grafické škole, od dubna 1944 je nasazen na pomocné práce, od října 1944 v družstvu Dorka. Zemřel těsně před koncem války, kdy mu v důsledku náletu nemohl být ooperován dvanácterníkový vřed.

Alexandr Hackenschmied (*1907) má základní význam pro avantgardní film a novou fotografii 30. let. Společně s Ladislavem Berkou a Jiřím Lehovcem vytvořili neformální avantgardní trojku. Jeho matka redigovala v Pestrém týdnu rubriku *Praktická domácnost*, později i stránku aktuální módy. Díky ní zde vedl mezi léty 1928–31 rubriku o aktuálních filmech, ve které výrazně propagoval snímky ruské a německé filmové školy proti rutině stvořeným filmům hollywoodským. Rovněž fotografoval pro Pestrý týden řadu reklamních zátiší, ve kterých však nesklouzával k zajatým kolejm, ale i v případě čistě průmyslových snímků se snažil o novátorské pojetí. Od roku 1934 je zaměstnán ve filmových atelierech ve Zlíně, kde se spolupodílí na výrobě filmu *Krise*. V únoru 1939 odjíždí do Paříže, odkud se však už následkem březnové okupace nemůže vrátit. Usazuje se na trvalo v New Yorku. Valná většina originálních snímků se nezachovala, jeho díla jsou známa především z reprodukcí.

Karel Hájek (1900–1978) pracoval v letech 1918–1926 v Ringhofferových závodech na Smíchově jako dělník, v letech 1926–32 byl zaměstnán jako řidič tramvaje, od roku 1932 pracoval jako fotoreportér pro nakladatelství Melantrich. S jeho původní profesí souvisí Hájkův zájem o reportážně zachycený každodenní život. Stal se zakladatelskou postavou české fotoreportáže s velmi osobitým smyslem pro skladbu obrazu. Vytvářel reportážní záběry z politických, společenských a kulturních akcí, žánrové snímky, rozsáhlejší foto-eseje i portréty významných osobností. Snímal všude, kde se něco dělo. Charakteristickým prvkem Hájkových reportáží je použití jemu vlastního detailu. Za protektorátu spolupracoval s různými časopisy, fotografoval pro Kancelář státního prezidenta a věnoval se i záběrům pro knihy. Po zániku Pestrého týdne v dubnu 1945 se stává redaktorem nástupnického Světa v obrazech. Po válce fotografoval rovněž Norimberský proces s válečnými zločinci a popravu K. H. Franka.

Miroslav Hák (1911–1978) od svých 20 let aktivně obesílal různé soutěže, výstavy a salóny. Jako v podstatě neznámý autor zaslal práce na Mezinárodní výstavu fotografií v Praze v roce 1936, jeho snímky vzbudily pozornost a okamžitě ho přiřadily k významným osobnostem české avantgardy. Od roku 1937 pracuje jako fotograf pro divadlo E. F. Buriana D37. V letech 1942–44 pracoval v obrazové redakci Věstníku fotografů. Spoluzakládá Skupinu 42, fotografoval divadlo, akty a lyrické snímky. V roce 1943 vychází jeho snímky v portfolio *Moderní česká fotografie*. Koncem války převzal po otci fotografickou živnost v Nové Pace.

Josef Hanka (?–?) byl zvláště ke konci druhé světové války důležitým fotoreportérem Pestrého týdne, na čas dokonce převzal od Karla Hájka žezlo nejaktivnějšího fotografa tohoto týdeníku. V období osvobození zachytil cenné dokumentární záběry ze sídla velení Pražského povstání, stejně jako příchod německých parlamentářů nebo čekání obyvatel na Staroměstském náměstí na návrat představitelů odboje.

Tibor Honty (1907–1968) pracoval před válkou v Neubertových tiskárnách jako retušér. V roce 1943 vážně onemocněl a ze zaměstnání byl nucen odejít. V rané tvorbě ho nejvíce zajímaly snímky plastik, na přelomu 30. a 40. let vytvořil cyklus fotografií ze Slovenska. V této době se rovněž zabýval portréty významných osobností a surrealisticky zpracovanými motivy pouť (Maringotky, 1940). Bezprostředním vyjádřením jeho pocitů z okupace je cyklus *Ze starého hřbitova* (1942). Během revoluce vytvořil množství velmi kvalitních snímků, z nichž některé se staly přímo symbolem tohoto období. Jeho série *Padl*

v posledních hodinách války a zvláště snímek *Pohřeb rudoarmějce* představují nejsilnější dokumenty ze dnů následujících po ukončení druhé světové války.

Václav Chochola (*1923) publikuje od roku 1940. Navázal na fotožurnalismus 30. let, vedle sportu fotografoval i divadlo, které postupem času v jeho pracích převládlo. Nejobsáhlejší složkou Chocholovy tvorby jsou však portréty významných osobností, které vznikaly jak za spolupráce fotografovaného, tak i bez předchozí přípravy. V letech 1941–45 se vyučil v ateliéru Otty Erbana, v období 1943–48 byl externím fotografem Národního divadla a experimentální scény Větrník. Chochola se znal a příležitostně spolupracoval s Karlem Ludwigem a Zdeňkem Tmejem. V roce 1945 nafotografoval originální sérii snímků příjezdu sovětské armády.

František Illek (1904–1969) byl v počátcích své kariéry zaměstnán v obrazové agentuře Centropress, od roku 1927 zde byl vedoucím fotoateliéru. Od roku 1931 spoluvlastnil s Alexandrem Paulem a Petrem Altschulem agenturu Press Photo Service. Zabýval se hlavně statickou ateliérovou fotografií a reklamou, později též atypickou krajinou, architekturou a sportem. PPS, později ateliér Illek a Paul patřil ve 30. a 40. letech k nejvýznamnějším moderním studiím, do značné míry udával tón v užité a reklamní fotografii a ve snímcích památek.

Jiří Jeníček (1895–1963) byl patrně našim nevlivnějším amatérským fotografem a publicistou, ve své teoretické práci intenzivně brojil proti přežitkům ve fotografování i ve vedení fotografických spolků. Celý život zůstával neúnavným reformátorem, vždy tvrdil, že nepřítelem fotografie není amatér ani profesionál, ale fotograf-diletant. V roce 1928 se stěhuje ze Slovenska do Prahy, stává se funkcionářem ČKFA a členem redakční rady Fotografického obzoru. Po rozporech způsobených jeho temperamentními přednáškami a publikační činností z vedení obou institucí odchází. Od roku 1918 je příslušníkem armády a díky tomu fotografuje a filmuje propagační materiály s motivy zbraní a vojska, přičemž podobně jako později Ladislavu Sitenskému se mu daří snímat vojáky a jejich výzbroj tak, že tyto záběry v divákovi vyvolávají pocit o neotřesitelnosti a neporazitelnosti československé branné moci. V období okupace se věnoval fotografii památek, filmoval a až na výjimky nepublikoval. Ke konci války se odstěhoval na venkov.

Václav Jirů (1910–1980) fotografoval od mládí, od konce 20. let. též pravidelně publikoval. Jeho snímkům nechyběl vkus, svěžest, nápaditost a schopnost vyprávět příběh. Již v roce 1929 je Augustinem Škardou uváděn (společně s Hájkem) jako sice nový, ale přesto šikovný člen Českého klubu fotografů amatérů. Pro Pestrý týden vytvářel živé snímky zvířat a záběry propagující automobilismus, v období let 1938–39 patřil k autorům nejvýraznějších obálek tohoto časopisu. Je znám svou sociálně laděnou tvorbou z 30. let a fotografiemi z prostředí armády. Díky své účasti na projevech odporu proti Němcům byl v období od 20. února 1940 do konce války vězněn. Původně byl odsouzen k trestu smrti, v roce 1941 mu bylo odsouzení změněno na doživotní vězení. Svě zázitky z tohoto období popsal v knize *Šesté jaro*, kterou také fotograficky ilustroval. Jirů pravidelně své snímky vystavoval a publikoval je v tisku i knižních publikacích.

Přemysl Koblic (1892–1955) vyšel ze secesního piktorialismu a vytvářel snímky s pomocí ušlechtilých tisků, kolem roku 1930 se však přiklání k momentním snímkům ze života. Naší fotografii ovlivňoval jako neúnavný publicista a redaktor, po úmrtí Augustina Škardy řídil progresivním způsobem Fotografický obzor, ve 40. letech vedl Siň dobré fotografie ČKFA, zabýval se také vynalézáním novinek v oblasti fotografické techniky. Jeho publikace *Žánr – fotografie výjevů* z roku 1931 má blízko k dnešnímu pojetí dokumentární fotografie a liší se nejen od sociální fotografie a fotožurnalistiky té doby, ale i od Jeníčkovy koncepce aktualizované a intelektualizované fotografie.

Fred Kramer (*1913) nastoupil v roce 1919 jako učeň litografie do tiskárny České grafické unie. Po roce přestoupil na Státní grafickou školu, zároveň byl učněm v portrétním ateliéru J. Vaňka. SGŠ ukončil v roce 1934 a po krátké praxi v nakladatelství svého otce a dvouleté vojenské službě nastoupil do Strömingerova ateliéru, kde při práci na fotosekách z natáčených filmů rozvinul techniku negativní retuše. Po vypuknutí druhé světové války byl nucen přijímat retušerské práce tajně. V letech 1942–45 byl vězněn v koncentračních táborech. Patřil k průkopníkům barevné fotografie v Československu, fotografoval například na barevnou inverzi všesokolský slet v roce 1938.

Jan Langhans (1851–1919) je zakladatelem nejvyhlášenějšího portrétního ateliéru v Praze s několika pobočkami na území Čech. Po jeho smrti závod přebírá Viktor Meissner, pod jehož vedením podnik stále výborně prosperuje. Pavel Scheufler uvádí, že v roce 1922 měl závod archiv o 500 000 negativů, v roce 1929 již 1,5 milionu.

Karel Ludwig (1919–1977) patří k nejvýznamnějším československým představitelům ateliérového portrétu. Od roku 1937 navštěvoval Baťovu podnikovou školu ve Zlíně, nedlouho na to se stal redaktorem časopisu Zlín a pracoval pro propagační oddělení Baťových závodů. Od roku 1940 žil v Praze, přispíval pro Ahoj na neděli, Kinorevue, Prahu v týdnu, Salon, Evu, Zdroj, Pestrý týden. V roce 1941 fotografoval pro tiskovou službu Národního divadla, ve stejné době připravoval s O. Štorch-Mariem publikaci *Žena – věčná inspirace umění*. Od roku 1941 spolupracoval s časopisem Praha v týdnu, v roce 1942 se stal jeho šéfredaktorem, v letech 1943–1948 byl vedoucím fotooddělení Lucernafilmu, pracoval rovněž v Barrandovských

ateliérech. Ve 40. letech fotografoval naše nejpobulárnější herce, vytvářel Degasem ovlivněné záběry baletek, divadelní snímky a fotosky. V revolučním období roku 1945 zpracoval výbornou sérii fotografií o příjezdu a pobytu rudoarmějců v Praze. Podle jeho snímku *První setkání* vytvořil Karel Pokorný sousoší *Sbratření*. Již 10. května 1945, podobně jako mnozí další autoři, odjíždí dokumentovat poražené Německo. Zde se zaměřuje na zuboženou zemi a hlavně na ženy. Veškeré naexpované filmy z druhé cesty do Bergen-Belsenu včetně fotovýbavy jsou mu však odcizeny.

Jan Lukas (*1915) pracoval v letech 1936–38 jako kameraman propagačních filmů pro firmu Baťa Zlín, kde mimo jiné poznal Karla Ludwiga. Fotografie publikoval od roku 1932 v časopisech *Eva* či *Ahoj* na neděli. Vedle Karla Hájka a Václava Jirů patřil k zakládající generaci československých fotoreportérů, tvůrců takzvané magazínové fotografie. Tématický záběr jeho prací je mimořádný – tvořil kromě snímků v reportážním duchu také krajiny, potréty či zátiší. Významně ovlivnil systém tvorby moderního typu černobílé obrazové publikace, zároveň v této oblasti představoval protipól monumentalizujícímu stylu Karla Plicky. V Pestrém týdnu se výskyt jeho snímků shoduje s lety 1938–40, tedy s reportážsky nejhodnotnějším obdobím tohoto periodika. Na podzim roku 1939 se společně s V. Hejnou, A. Padrlíkem, Zd. Seidlem, Jos. Lieslerem, J. Michálkem a V. Plátkem účastnil výstavy *Sedm* v říjnu.

Jindřich Marco (*1921) po absolvování gymnázia (1940) pracoval v podniku Rodina a v agentuře Umění – služba umělcům. Jednou zaskočil za nemocného šéfa při fotografování baletních scén pro film *Tanečnice*, jeho fotografie měly úspěch a od té doby se pravidelně objevovaly na stránkách Ludwigovy Prahy v týdnu. V říjnu 1944 byl udán kolegou a do ledna 1945 vězněn v pracovním táboře v Opole v Polsku, odkud se mu podařilo uprchnout. V březnu 1945 založil fotografické oddělení ministerstva informací československé vlády v Košicích. V poválečném období intenzivně fotografoval v poraženém Německu, jeho snímky pronikly prostřednictvím agentur i do světových periodik, ze svých prací vytvořil i několik knižních publikací.

Alexandr Paul (1907–1981) začínal svou kariéru v agentuře Centropress, kde se seznámil s pozdějšími společníky ve firmě Press Photo Service – Františkem Illelem a Petrem Altschulem. Kromě momentní fotografie (snímky sportu) proslul jako mistrný fotograf historických památek, jeho snímky jsou použity například v knize *Umění na Slovensku* z roku 1937. Vynikající jsou rovněž jeho reklamní záběry, sociální fotografie a propagační snímky Osvobozeného divadla.

Karel Plicka (1894–1987) se mezi léty 1923–37 zabýval fotografickou a filmovou dokumentací lidové kultury na Slovensku ve službách Matice slovenské. Mistrovským dílem se stal film *Zem spieva* z roku 1933. V letech 1937–39 působil na filmovém odboru ŠUR v Bratislavě, od 1939–45 pracoval ve Státním fotoměřičském ústavu s náplní fotodokumentace Prahy. V roce 1940 vychází obrazová monografie *Praha ve fotografii*, která se stala symbolem vlastenectví pro celou dobu okupace. V období války se jeho snímky objevují v portfoliu *Moderní česká fotografie* (1943), vytváří i dva filmové dokumenty *Věčná píseň* a *Barokní Praha*. Plickovy snímky nejsou stavěny na efektu mimořádnosti. Jsou zbaveny všech nepodstatných složek, aby působily trvalejším dojmem a opírají se o klasická kompoziční pravidla. Ústředním motivem je člověk jako nositel lidových tradic.

Jan Posselt (1885–1970) si po absolvování několika stáží v ateliérech významných fotografů zakládá vlastní živnost na Smíchově. V reklamě zdůrazňoval, že jde o první ateliér pro veškerou fotografii, kde se pracuje výhradně s umělým světlem. V 30. letech čile publikoval výchovné články o fotografování a recenze výstav. Kromě ateliérového portrétu se rovněž zabýval místopisnou fotografií a byl činný v Zemské jednotě společenstev fotografů v Čechách (v roce 1942 se stal jejím předsedou). Vynikal technickou precizností, retuší a kolorováním. Ve 20. a 30. letech byl velmi úspěšný na mezinárodních výstavách.

Jaroslav Rössler (1902–1990) se vyučil a pracoval v ateliéru Drtikol a spol. Od roku 1923 byl členem Devětsilu, o tři roky později již fotografoval pro Osvobozené divadlo a pro Pestrý týden. Koncem roku 1927 se natrvalo odstěhoval do Paříže, kde pracoval ve Studiu Lorelle (později přejmenované na Studio Piaz). V roce 1934 byl zatčen při fotografování demonstrace a vypovězen z Francie, což mu způsobilo těžký otrěs. Po návratu do Čech až do důchodu provozoval atelier na pražském Žižkově. Rössler patří k průkopníkům moderní kompozice obrazu v Československu, kromě čistých fotografií (mimo jiné expresivních pohledů na Eiffelovu věž či reklamních zátiší) a bromolejotisků vytvářel rovněž jedny z prvních fotogramů na našem území, zajímavé fotomontáže a koláže.

Schlosser&Wenisch (Otto Schlosser 1880–1942, osobní údaje Wenische nejsou známy) – atelier tohoto jména vznikl v první dekádě 20. století a patřil k nejvýznamnějším pražským komerčním ateliérům. Okolo roku 1936 fúzoval s K. Stehlíkem (jež byl kolem roku 1940 označován za nejlepšího portrétistu v Praze). Známé jsou fotografie celebrit, reklama a snímky demonstrující vysoký životní styl. Schlosserovy práce působí s odstupem času kýčovitě, představují však pozoruhodný doklad sebestylizace majetných vrstev první republiky.

Ladislav Sitenský (*1919) patřil společně s Václavem Jirů k autorům nejlepších titulních stran Pestrého týdne konce třicátých let, publikoval zde též články o užití infračervené fotografie či úvahy o obrazovém experimentátorství. Těsně před vypuknutím války dostal stipendium k architektu Perretovi do Paříže. V den nástupu (1. září 1939) zaútočilo Německo na Polsko

a Sitenský vstoupil jako dobrovolník do československé zahraniční armády, kde se shodou okolností dostal k letectvu. Po přesunu do Spojeného království sloužil opět u letectva jako mechanik. Zde vytvořil výtvarně velmi působivou sérii snímků letců a letadel. S oblibou užíval protisvětla, rád atmosféru snímku ozvláštňoval temnou oblohou a výraznými mraky. Jeho dovednost vyfotografovat britská letadla jako zbraň schopnou čelit nacistickému Německu oceňovali i velitelé a tak se Sitenskému stala od konce roku 1942 fotografie u RAF služební povinností. V roce 1944 pracoval rovněž na fotografické a filmové dokumentaci československé tankové jednotky bojující o Dankerque. Své válečné práce předvedl veřejnosti v roce 1946 v Památníku osvobození v Praze a ve vytištěné, ale nedistribuované knize *Peruť 312*.

Jan Václav Staněk (1907–1983) byl v letech 1936–40 ředitelem pražské zoologické zahrady, v průběhu války pak vědeckým pracovníkem zoologického oddělení Národního muzea. Ve svém oboru byl výrazným a uznávaným odborníkem. Jeho snímky obsahují méně vzruchu a pohybu než třeba fotografie zvířat Hájka či Štochla, přesto však patří mezi nejvýraznější představitele fotografie zvířat ve 30. a 40. letech. Záběry vždy komponoval tak, aby nešlo jen o pouhé „ofotografování“ zvířete, ale o výtvarně výrazně působící fotografii s vhodnou atmosférou a případně i vtipem.

Oldřich Straka (1906–1983) začal po vyučení strojním zámečníkem spolupracovat jako fotoreportér s různými časopisy – Pestrý týden, Haló noviny, Světozor, Ahoj či List českých paní a dívek, po celou dobu války je zaměstnán v propagačním oddělení firmy Baťa Zlín. Vynikl především sociálně orientovanými snímky ze 30. let.

Willi Ströminger (?–?) vlastnil na Královských Vinohradech (Francouzská ulice 17) ateliér zaměřený na portréty a fotosky z českých filmů. Naprostá většina jeho portrétů nesla silnou pečť s označením „glamour“ – snímky byly zneostřené, měly snovou atmosféru, silnou retuš a v naprosté většině fotografovaným modelům velmi lichotily. Zvláště v druhé polovině třicátých let patřil k aktivním přispěvatelům Pestrého týdne (a pravděpodobně i dalších ilustrovaných listů). V jeho ateliéru působil jako retušér fotograf Fred Kramer.

Josef Sudek (1896–1976) společně se Schneebergerem provozoval od roku 1927 atelier. Ve své komerční práci se zaměřoval na reprodukce výtvarných děl, portrét a architekturu. Už za první republiky byl respektovaným profesionálem s mimořádně vyspělou technikou, světově proslulým se však stává až v době poklesu zájmu o reklamní fotografii během druhé světové války. V roce 1940 se náhodně setkal s kontaktním kopírováním fotografií z rozměrného negativu. Za okupace se definitivně rozhodl pro tento typ práce, opouští oblast komerční fotografie a začíná pracovat na svých nejintimnějších fotografiích. Během protektorátních let vytváří rovněž některé ze snímků pozdější *Prahy panoramatické* a soubor záběrů publikovaný v roce 1945 pod názvem *Pražský hrad*.

Bohumil Šťastný (*1905) se vyučil fotografem na Státní grafické škole v Praze, po zakončení studií vytvářel fotosky pro filmové ateliery AB a Kavalírka. Od prvního čísla Pestrého týdne byl redakčním fotografem, jeho snímky však byly většinou označovány jen „foto Pestrý týden“. Kromě živých snímků vytváří též reklamní záběry, přičemž byl pro své značné schopnosti pověřován náročnými zakázkami.

Zdeněk Tmej (*1920) vynikl jako velmi dobrý reportážní fotograf, který byl schopen vytvářet živé snímky i v bídných světelných podmínkách divadelního jeviště či ubikace totálně nasazených. Od roku 1937 publikoval v řadě periodik (Ahoj, Hvězda, Eva, Pestrý týden, Praha v týdnu a další). V letech 1943–44 vytvořil během svého totálního nasazení v německé Breslau (dnešní polská Wrocław) originální a rozsáhlý cyklus postihující do hloubky tamní melancholickou atmosféru. V roce 1944 uprchl do Prahy, kde po přechodné spolupráci s Karlem Ludwigem a Václavem Chocholou pracoval pro Lucernafilm. Během květnové revoluce vyfotografoval několik snímků, z nichž mezi nejsilnější patří raněný německý voják na pražské dlažbě.

Jindřich Vaněk (1888–1965) po studiích na průmyslové škole spoluzakládal atelier Vaněk a Kandelár. Od roku 1922 působil samostatně, své práce podepisoval arch. Vaněk MRPS (zkratkou uvádí svou příslušnost k Royal Photographic Society of Great Britain). Jako jeden z prvních fotografů u nás pracoval s leikou. Byl jedním z původců portrétování kolemjdoucích lidí přímo na ulici, za tuto činnost však byl v roce 1934 pro nekalou konkurenci odsouzen. Kromě rozsáhlého portrétního díla (Galerie významných osobností) tvořil také série snímků se sociálními náměty či s motivy Prahy.

Eugen Wiškovský (1888–1964) hledal ve 20. a 30. letech krásu ve zcela neestetických věcech – turbíně či haldách železných prutů. Ještě v Kolíně se spřátelil s Jaromírem Funkem a záhy poté se přičinil k moderním fotografům s orientací na avantgardu. Po celý život však zůstal amatérem a organizovanému fotoamatérskému dění se vyhýbal. Po příchodu do Prahy se soustředil na příměstskou krajinu, zejména na Hlubočepské údolí. Nezřídka se v jeho pracech objevují různé metaforické významy – např. fotografie statku se stínem zakrytým údolím, ve které je možno vidět i potápějící se loď. Ve 30. a 40. letech vrcholila jeho činnost publikační, v článcích (psaných zejména pro Fotografický obzor) položil základy české fotografické teorie.

• • • 8. Seznam literatury a zdrojů informací

POUŽITÁ LITERATURA

- Birgus, Vladimír a kolektiv:** *Hořká léta 1939 – 47*. Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity a Správa Pražského hradu, Opava, Praha 1995.
- Birgus, Vladimír:** *Vývoj československé fotografie v letech 1945–1989*. Skripta Filmové akademie múzických umění, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1990
- Birgus, Vladimír – Marco, Jindřich:** *Hořká léta*. Evropa 1945–47, Orbis, Praha 1995.
- Broklová, E.:** *Československá demokracie*. Politický systém ČSR 1918–1938, Praha 1992
- Čapek, Karel:** *Masaryk ve fotografii*. Nakladatelství Orbis-Čin, Praha 1937.
- Doležal, Jiří:** *Česká kultura za protektorátu – školství, písemnictví, kinematografie*. Národní filmový archiv, Praha 1996.
- Donald, Callum Mac a kolektiv:** *Praha ve stínu hákového kříže*. Melantrich, Praha 1995.
- Doskočil, Karel:** *Srdce Prahy v plamenech – 106 snímků Oldřicha Smoly z květnové revoluce*. Universum Č.A.T., Praha, 1946.
- Dufek, Antonín a kolektiv:** *Jaromír Funke – průkopník fotografické avantgardy*. Katalog výstavy, Moravská galerie, Brno 1996.
- Gebhart, Jan:** *Dramatické i všední dny protektorátu*. Themis, Praha 1996.
- Heisler, Jindřich:** *Na jehlách těchto dní*. Vydal Fr. Borový, Praha 1941, 1945.
- Heiss, Friedrich:** *Der Sieg im Westen, Ein Bericht vom Kampf des deutschen Volksheeres in Holland, Belgien und Frankreich, Volk und Reich*. Verlag Prag, Praha 1943.
- Hrubín, František:** *Památník Pražského povstání 1945*. Práce, 1946.
- Chocholová, Blanka:** *Karel Ludwig – archiv 1939 – 1948*. Katalog výstavy, Pražský dům fotografie, Praha 1997.
- Chocholová, Blanka:** *Životní a tvůrčí podněty fotografa Václava Chocholy*. Diplomová práce, FAMU, Praha 1980.
- Kirschner, Zdeněk:** *Ladislav Sitenský*. Nakladatelství Dita, Praha 1997.
- Kolektiv autorů:** *Bibliografický katalog časopisectva Republiky Československé za rok 1920*. Československý ústav bibliografický, Praha 1921
- Kolektiv autorů:** *Časopisecký katalog ČSR*. Rudolf Moose – inzertní kancelář, Praha 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1934, 1936, 1937
- Kolektiv autorů:** *Československá novinářská fotografie*. Československý svaz novinářů v redakci Interpress, Praha 1989.
- Kolektiv autorů:** *Československé dějiny v letech*. Nakladatelství Svoboda, Praha, 1986
- Kolektiv autorů:** *Československý biografický slovník*. Academia – Encyklopedický institut ČSAV, Praha, 1992,
- Kolektiv autorů:** *Česko-Slovenská armáda*. Sestavili Jiří Letov, Jiří Jeníček, Vladimír Pacák, fotografie Jiří Jeníček, Karel Hájek a další, Ministerstvo národní obrany a Svaz čs. důstojnictva VOK, Praha 1939
- Kolektiv autorů:** *Dvacet let československé armády v osvobozeném státě*. Fotografie Jiří Jeníček, Svaz čs. důstojnictva, Praha 1938.
- Kolektiv autorů:** *Encyklopedie českých a slovenských fotografů*. Asco, Praha 1993
- Kolektiv autorů:** *Jihočech Emil Hácha – obraz domova, rodu a života pana státního prezidenta*. Jihočeské vydavatelské a nakladatelské družstvo v (Českých) Budějovicích 1942.
- Kolektiv autorů:** *Malá československá encyklopedie*. Academia – Encyklopedický institut ČSAV, Praha, 1985, 1986, 1987
- Kolektiv autorů:** *Moose – časopisecký katalog*. Rudolf Moose, akc. spol., Praha 1938, 1939
- Kolektiv autorů:** *Naše vlast v obrazech*. Práce, Praha 1948.
- Kolektiv autorů:** *Pardubice MCMXL*. Městská rada Pardubická a Václav Horký, Pardubice 1940.
- Kolektiv autorů:** *Příprava k přijímacím zkouškám na vysoké školy*. Argo, Praha, 2000
- Kolektiv autorů:** *Ročenka Československé republiky*. Vydavatelství Ročenky Čsl. republiky, Praha 1923–1933
- Kubů, Eduard – Pátek, Jaroslav:** *Mýtus a realita hospodářské vyspělosti Československa mezi světovými válkami*. Nakladatelství Karolinum, Praha 2000
- Lukas, Jan:** *Země a lidé*. Úvod napsal Jan Drda a Edwin Muir, Melantrich, Praha 1946
- Matějček, Antonín:** *Národ sobě*. Melantrich, Praha 1942 (2. vydání).
- Neff, Ondřej:** *Emil Fafek – 40 let reportérem*. Mladá fronta, Praha 1985.
- Olivová, Věra:** *Dějiny první republiky*. Nakladatelství Karolinum, Praha, 2000
- Pasák, Tomáš:** *Soupis legálních novin, časopisů, úředních věstníků v českých zemích z let 1939–45*. Univerzita Karlova, Praha 1980.
- Peroutka, Vladimír:** *Květnová revoluce – památník z revolučních dnů*. Melantrich, Praha 1945.
- Plicka, Karel:** *Praha ve fotografii Karla Plicky*. Česká grafická unie v Praze, Praha 1940.
- Plicka, Karel:** *Praha ve fotografii*. Orbis, Praha 1971.
- Šimon, Robert A.:** *Památky Čech a Moravy – Česká fotografie 1941*. Politika, Praha 1942.
- Šmejkal, František a kolektiv:** *Skupina RA*. Katalog výstavy, 1988.
- Tausk, Petr:** *Přehled vývoje československé fotografie od roku 1918 až po naše dny*.

Skripta Filmové akademie múzických umění, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1986

Tomášek, Dušan: *Causa Emil Hácha*. Themis, Praha 1995.

Tomášek, Dušan: *Generál Alois Eliáš*. Epoque, Praha 1996.

Vilgus, Petr: *Fotografie v období protektorátu Čechy a Morava*. Bakalářská diplomová práce, Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, 1997

Volavka, Vojtěch: *Pražské kostely*. Miroslav Stejskal, Praha 1947.

POUŽITÁ PERIODIKA

Fotografický obzor, ročníky 1926–1944, vydával Svaz českých klubů fotografů amatérů; Národní knihovna ČR

Magazín Co vás zajímá, ročníky 1986–1989, vydávalo Rudé právo, vydavatelství Ústředního výboru Komunistické strany Československa (rubrika Daniely Mrázkové Fotografie a Světová fotografie)

Pestrý týden, ročníky I–IXX (1926–1945), vydávaly Grafické závody Václav Neubert a synové (v letech 1940–1945 jako orgán Radosti ze života); Národní knihovna ČR a Středisko vědeckých informací Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

Praha v týdnu, vydával Zádruha, akc. spol; Národní knihovna ČR

ZDROJE PUBLIKACÍ, PERIODIK A INFORMACÍ:

Národní knihovna ČR – fond archivních časopisů, oddělení rukopisů, Klementinum 190, Praha 1

Národní muzeum v Praze – knihovna, detašované pracoviště – oddělení časopisů, Královská obora 56, Praha 7

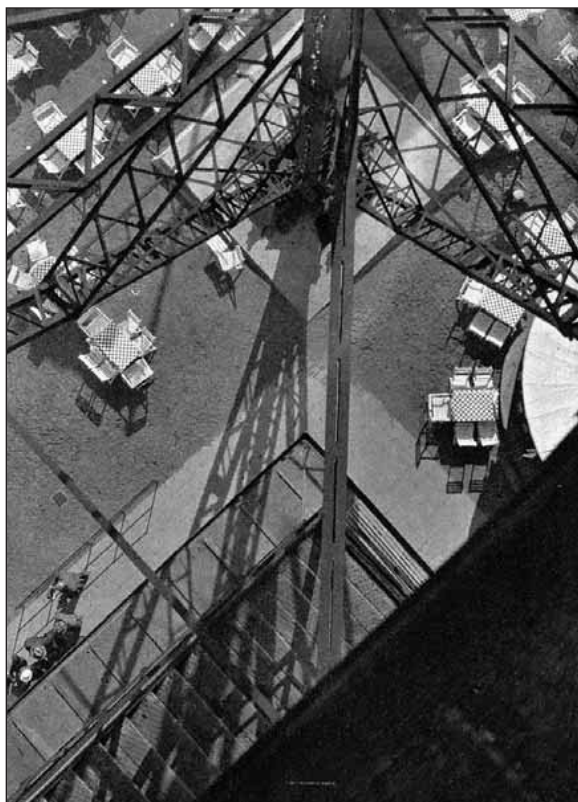
Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, archiv periodik v Praze-Vršovice (u fotbalového hřiště Slávie)

+ externí archiv německých archivních novin a časopisů v Lešetících u Příbrami

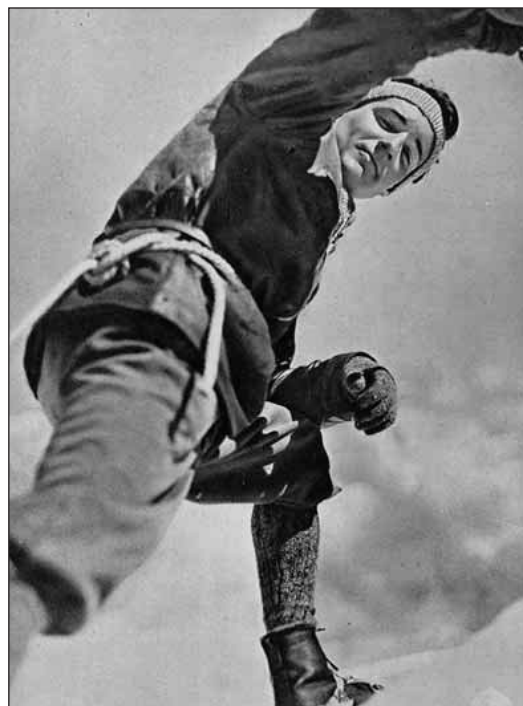
a Blanka Chocholová

• • • 1926/1 Příklad typické strany prvních čísel Pestrého týdne. Naprostá většina snímků je převzatá a bez uvedení jmen autorů.

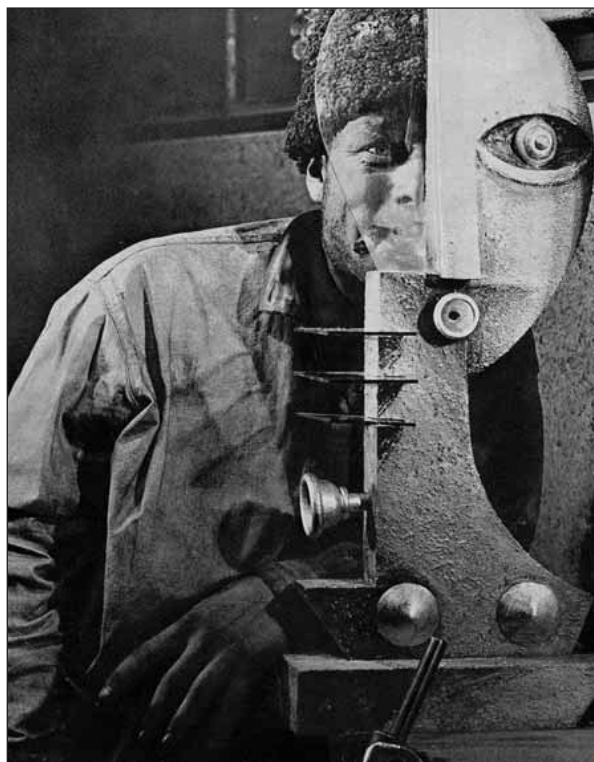
• • • 1927/28 László Moholy-Nagy

• • • 1929/50 Nepodepsaný snímek v rubrice Film

• • • 1929/7 Titulek rubriky Fotosport se snímkem Jana Malého

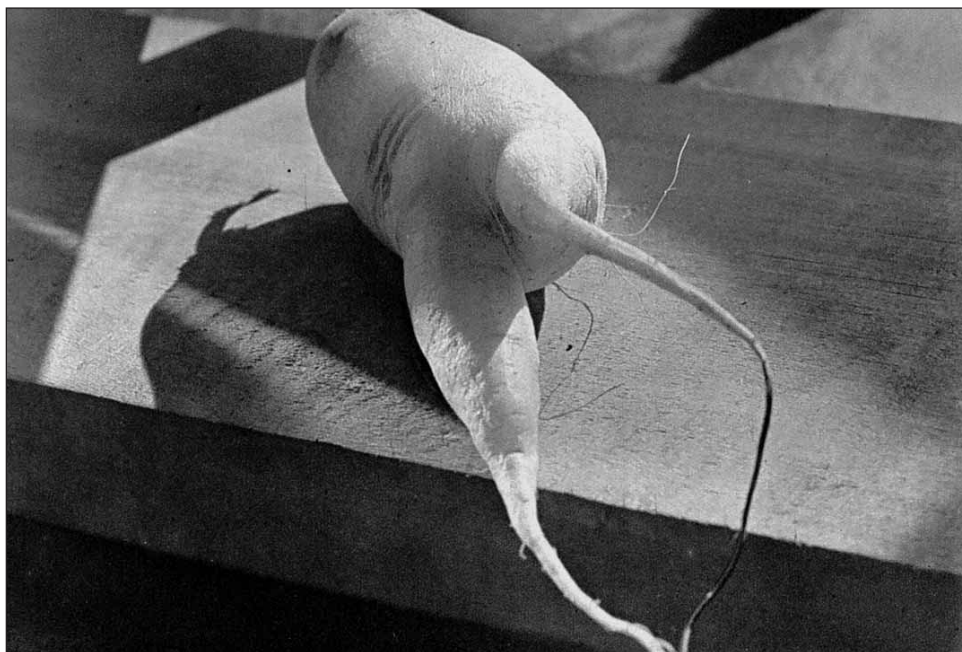
• • • 1928/9 Nepodepsaný snímek k recenzi na ukrajinské filmy

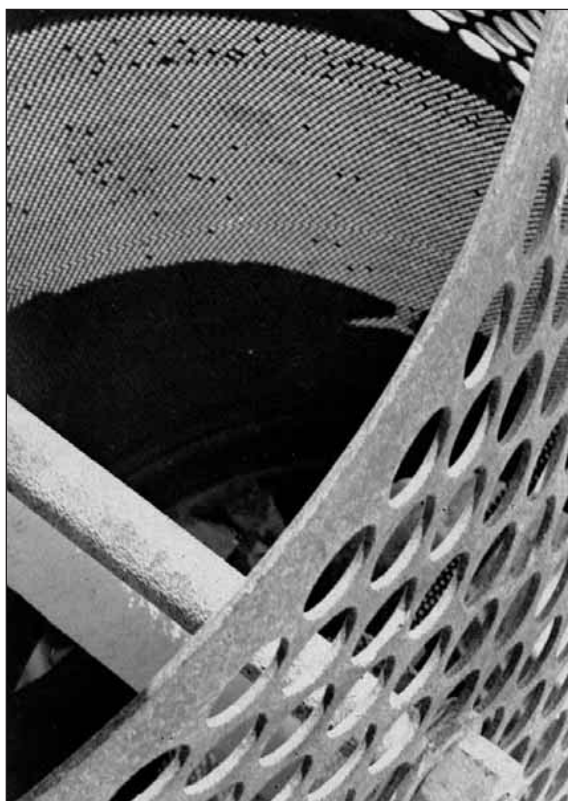
• • • 1928/19 Jindřich Štyrský

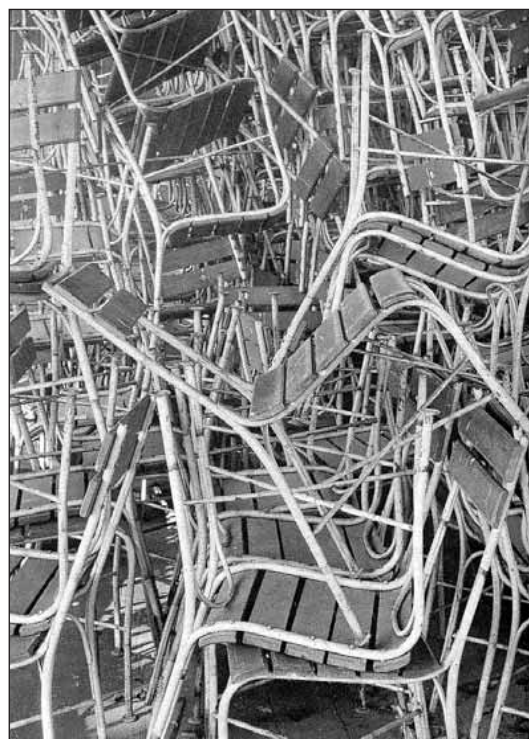
• • • 1928/34 Atelier Wildt

• • • 1930/33 Alexandr Hackenschmied

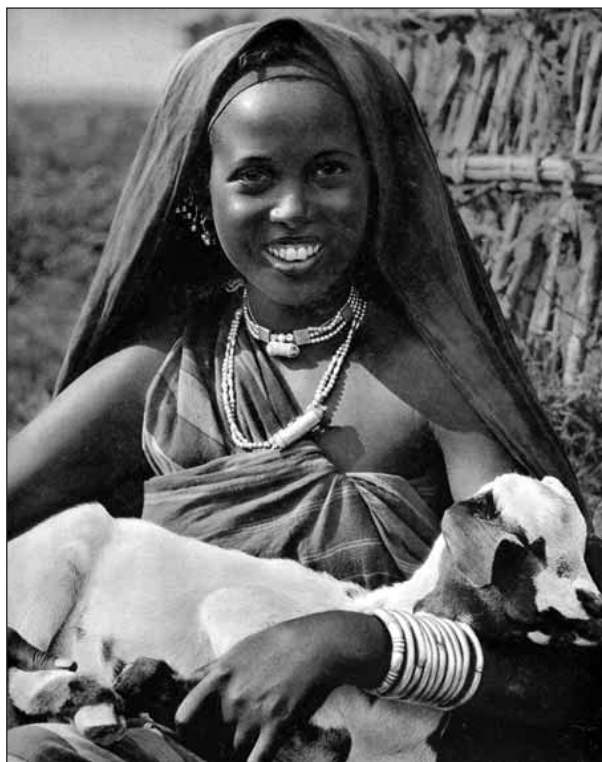
• • • 1930/21 Jaromír Funke

• • • 1930/20 Josef Sudek

• • • 1932/26 Josef Sudek

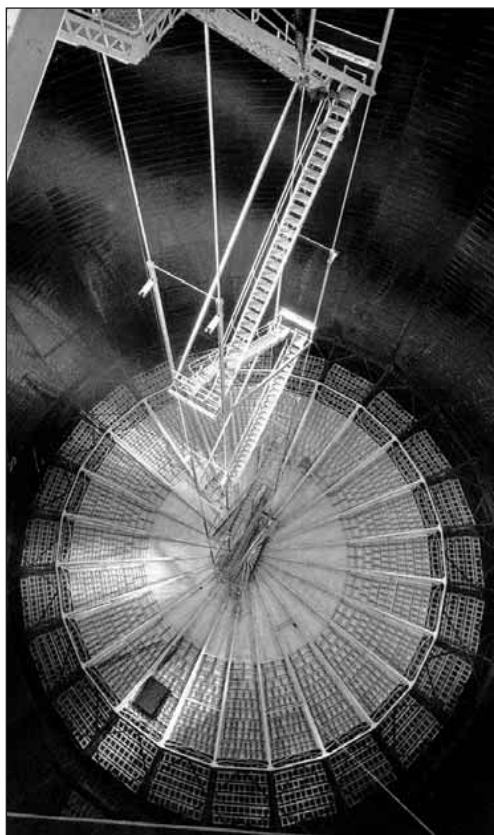
• • • 1935/33 Stanislav Škulina

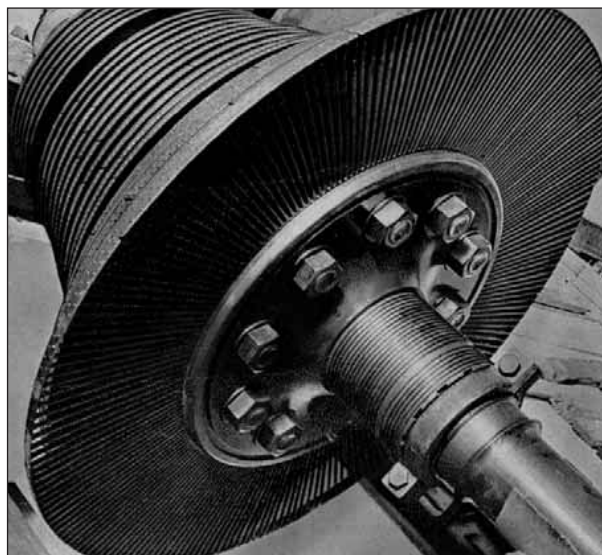
• • • 1932/42 Karel Hájek

• • • 1934/9 Alexandr Hackenschmied

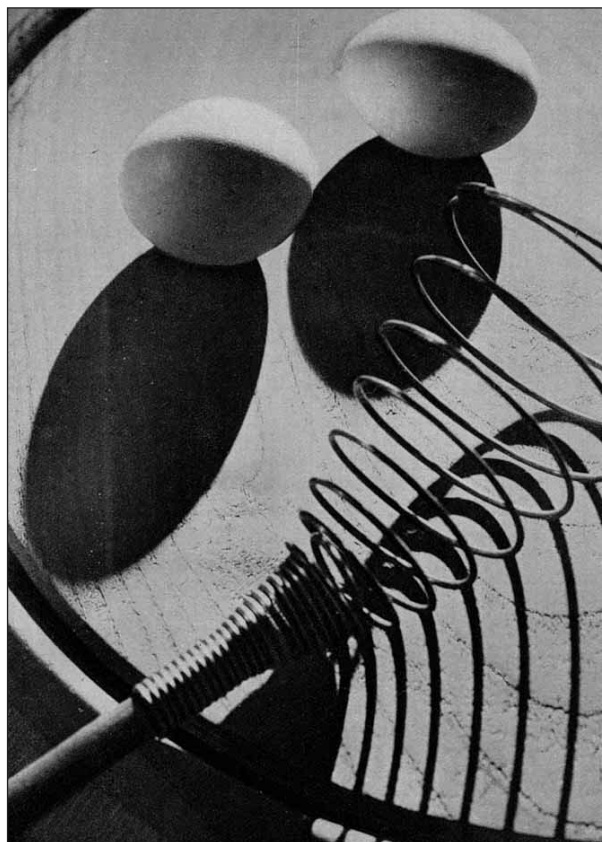
• • • 1934/1 Press Photo Service

• • • 1932/15 Eugen Wiškovský

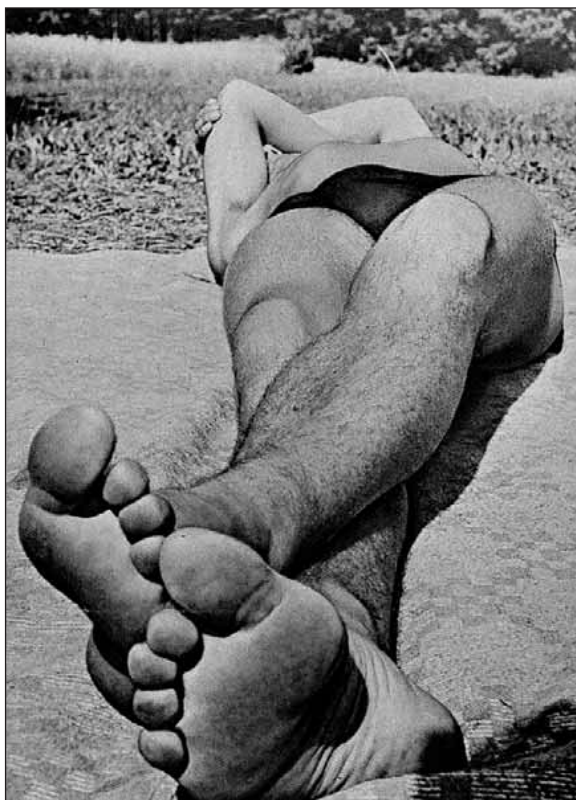
• • • 1933/33 Karel Hájek

• • • 1933/1 Alexandr Hackenschmied (?)

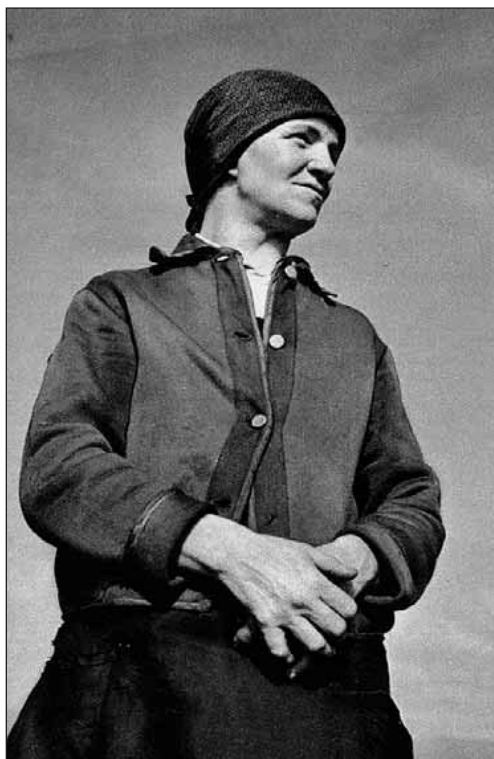
• • • 1931/8 Nepodepsaný snímek v rubrice Film

• • • 1931/42 Josef Osička

• • • 1931/30 Neznámý autor

• • • 1937/51 Jiří Jeníček

• • • 1935/24 Jaromír Funke

• • • 1938/38 Willi Ströminger

• • • 1936/12 Schall

• • • 1937/29 Jan Václav Staněk

• • • 1938/21 Jan Václav Staněk

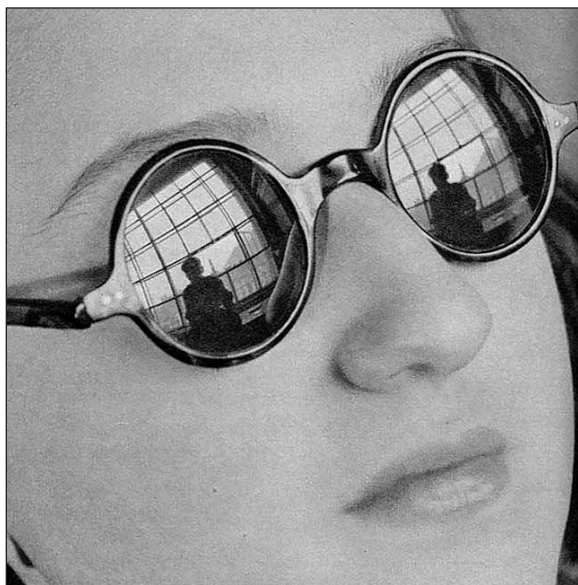
• • • 1938/53 Miroslav Hák

• • • 1939/43 Jan Lukas

• • • 1936/22 Karel Hájek (výřez)

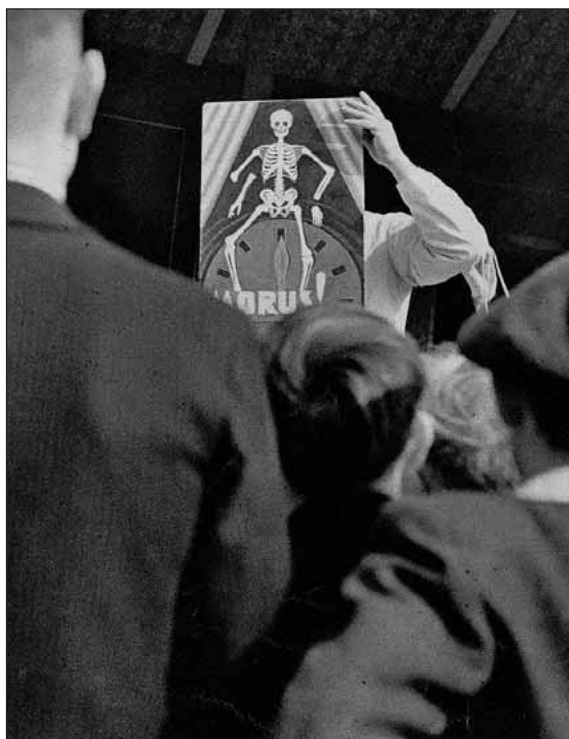
• • • 1938/31 J. Frič

• • • 1936/36 Nepodepsaný snímek

• • • 1938/10 Josef Zeman

• • • 1938/7 Jiří Jeníček

• • • 1935/42 Jaromír Funke

• • • 1939/4 Václav Jirů

• • • 1940/32 Karel Hájek

• • • 1937/8 Willi Ströminger

• • • 1938/21 V. Sergějev (?)

• • • 1938/12 Nepodepsaný snímek z příjezdu armády nacistického Německa do Rakouska (výřez)

• • • 1938/14 Jiří Jeníček – československý voják

• • • 1938/45 Jiří Jeníček – československá armáda

• • • 1939/23 Ladislav Sitenský

• • • 1939/31 Václav Jirů

• • • 1939/12 Václav Jirů

• • • 1939/35 Jiří Jeníček

• • • 1939/11 Ladislav Sitenský

• • • 1939/41 Jan Lukas

• • • 1939/39 Václav Jirů

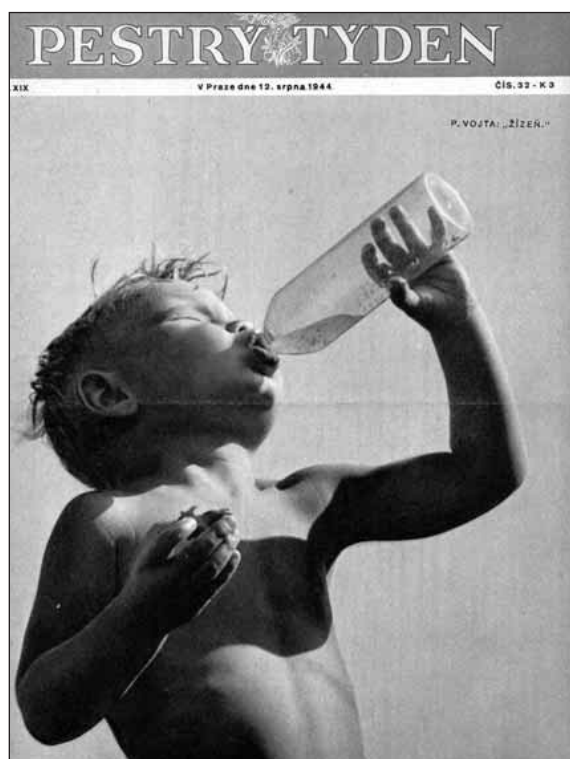
• • • 1940/1 Václav Jirů

• • • 1940/46 Karel Hájek

• • • 1940/30 Karel Hájek

• • • 1944/32 P. Vojta

• • • 1944/23 Karel Hájek

• • • Srovnání fotografií stejné události od Václava Jirů na obálce Letem světem z 11. listopadu 1941 a na Pestrém týdnu 1939/50.

• • • 1942/18 F. Krasl ml.

• • • 1943/19 Karel Hájek

• • • 1942/5 Zdeněk Tmej

• • • 1940/9 Jan Lukas

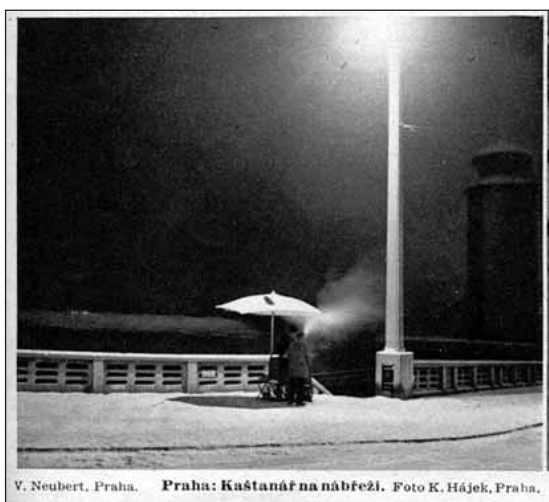
• • • 1941/45 Karel Ludwig

• • • 1945/17 Bohumil Straka – poslední číslo Pestrého týdne

- • • Ojedinělý projev viditelné cenzury v čísle 1939/35

- • • 1939/51 Systém označování veškerých snímků po vzniku Protektorátu Čechy a Morava – vlevo vydavatel, vpravo autor

